

Lester M. - The Everything Gnostic Gospels Book. A Complete Guide to the Secret Gospels

TAM METİN EKSİKSİZ TÜRKÇE TERCÜME (444 Sayfa)

Gnostik Araştırma Kütüphanesi Arşivi

--- SAYFA 1 [Görsel / Boş] ---

--- SAYFA 2 ---

1 THE HER ŞEY® Gnostik İnciller Kitabı

--- SAYFA 3 [Görsel / Boş] ---

--- SAYFA 4 ---

3 Sevgili Okuyucu, mistik Gnostikler ve Hristiyanlığın doğuşunda oynadıkları roller hakkında öğrendiklerimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Ergenlik yıllarımda Katolikliğe geçtikten sonra azizlerin, özellikle de mistiklerin kitaplarını yuttum. Yalnızca kalpleri ve hayal güçleriyle kavrayabilecekleri manevi bir alem olan İsa'ya duydukları saygıya hayret ettim. Anneme özel bir sevgi duymama rağmen, aynı zamanda manevi bir model olarak Magdalalı Meryem'e de derinden ilgi duyuyordum. Son zamanlarda adı, farklı mezheplere mensup olan ancak bazı ortak inançları paylaşan mistikler olan Gnostiklere göndermelerle ilişkilendirilmeye başlandı. Eski Gnostik Hristiyanlar, Meryem Ana'yı yücelttiler ve kutsal el yazmalarında ondan saygı ve hayranlıkla bahsettiler. bir müjdeye onun adının verildiğini keşfetti. Gnostik metinlerin tümü, 1945 yılında Mısır'ın Nag Hammadi kentinde bir köylü, kavanozun içine gömülü topraktan bir kavanoz keşfedene kadar ortadan kaybolmuştu. Kavanozun içinde elli iki adet, çoğunlukla Gnostik, kutsal yazılar ve bazı İnciller vardı. Akademisyenler şimdi bu Web sitelerini ve ilkel Hristiyanlığa yapılan okuma katkılarını içeren kapsamlı bir bibliyografyayı tercüme edip yayınladılar. Umarım siz de onların efsanelerini ve hikayelerini benim kadar büyüleyici bulacaksınız. The Series EditoryalYayıncıGary M. KrebsÜrün Geliştirme DirektörüPaula MunierYönetici EditörLaura M. DalyYardımcı Kopya ŞefiSheila ZwiebelSatın Alma EditörüLisa

--- SAYFA 5 ---

4 LaingGeliştirme EditörüJessica LaPointeYardımcı Yapım EditörüCasey EbertTeknik OkuyucuDan Schowalter Prodüksiyonİmalat DirektörüSusan BealeYardımcı Prodüksiyon DirektörüMichelle Roy KellyPrepressErick DaCosta Matt LeBlancTasarım ve DüzenHeather Barrett Brewster Brownville Colleen Cunningham Jennifer OliveiraSeri Kapak SanatçısıBarry Littmann Everything® Serisinin tamamını şu adreste ziyaret edin: www.everything.com Gizli İncillere ilişkin eksiksiz bir rehber Meera Lester Avon, Massachusetts Telif Hakkı © 2007, F+W Publications, Inc. Tüm hakları saklıdır. Bu kitap veya bir kısmı yayıncının izni olmadan hiçbir şekilde çoğaltılamaz; yayınlanan incelemelerde kullanılan kısa alıntılar için istisnalar yapılmıştır. Yazarın Notu: Bu çalışmadaki gerçekleri doğrulamak için büyük çaba sarf edildi; ancak bilim adamları bazen aynı fikirde değiller ve ne zaman Gnostik İncillere ilişkin bilgilerde bu tür tutarsızlıklar ortaya çıksa, bu kitapta kaynakların çoğunluğunun yorumu kullanıldı. Bu kitaptaki alıntılar İncil'in King James Versiyonundan alınmıştır. Her Şey® Serisi Kitabı. Everything® ve Everything.com®, F+W Publications, Inc.'in tescilli ticari markalarıdır.

--- SAYFA 6 ---

5 Bir F+W Yayın Şirketi olan Adams Media tarafından yayınlanmıştır 57 Littlefield Street, Avon, MA 02322 ABD www.adamsmedia.com ISBN 10: 1-59869-156-2 ISBN 13: 978-1-59869-156-6 Amerika Birleşik Devletleri'nde basılmıştır. J I H G F E D C B A Kongre Kütüphanesi Yayında Kataloglama Verileri yayıncıdan temin edilebilir Bu yayın, kapsanan konuyla ilgili olarak doğru ve güvenilir bilgi sağlamak üzere tasarlanmıştır. Yayıncının hukuk, muhasebe veya diğer profesyonel tavsiyelerde bulunduğu anlayışıyla satılır. Hukuki tavsiye veya uzman yardımına ihtiyaç duyulursa, yetkin bir profesyonel kişinin hizmetlerine başvurulmalıdır. — Amerikan Barolar Birliği Komitesi ve Yayıncılar ve Dernekler Komitesi tarafından ortaklaşa kabul edilen İlkeler Bildirgesinden Üreticiler ve satıcılar tarafından ürünlerini ayırt etmek için kullanılan işaretlerin birçoğunun ticari marka olduğu iddia edilmektedir. Bu kitapta bu tanımlamaların yer aldığı ve Adams Media'nın bir ticari marka iddiasından haberdar olduğu durumlarda, tanımlamalar ilk harflerle basılmıştır. Bu kitap toplu alımlarda adet indirimiyle sunulmaktadır. Bilgi için lütfen 1-800-289-0963'ü arayın.

--- SAYFA 7 ---

6 Tüm inançlardan ve tüm zamanların, hakikate giden içsel yolda yürüyen dini mistiklerine ve okuyucularına ithaf edilmiştir.

--- SAYFA 8 ---

7 İçindekiler Gnostikler Hakkında Öğreneceğiniz İlk On İlginç Gerçek Giriş Çatışma İçinde Erken Hristiyanlık Radikal İlk Hristiyanlık Diğer Kültürlerin Etkileri Filistinli Yahudiler Çok Sayıda Fikir Uygulamalar Hristiyanların İsa'nın Öğretilerine İlişkin Farklı Yorumları Gnostikler Kimdi? Gnostisizmin Kökleri Platon'un Etkisi Kitap Sethian Mitoloji Gnostisizm İlkeleri Gnostisizm Ayinleri Gnostik Sacramental Ritüeller Hristiyanlar Kafir Oldu Kanonik Hristiyan Metinleri Nasıl Seçildi Kutsal Kitaptaki Gnostik İnançlar Kurtuluşun Üç Görüşü: Yahudi Hristiyan, Pauline Hristiyan Bir İncil'de Birlik Çağrısı? İnciller Mücadele Ediyor Kanon Konseyinin Kuruluşu Gnostik İncillerin Yazarları Kimdi? Cinsiyet Eşitliğine Gnostik Bakış

--- SAYFA 9 ---

8 İncilleri Kim Yazdı? Gnostik ve Kanonik İncilleri Kötüleyenler, Redaktörler ve Yazıcılar Arasındaki Farklar Metinsel Aşağılık mı Yoksa Sadece Farklı Bir Bakış Açısı mı? Kanonda İsa ve Gnostik İnançta Gnostik ve Hristiyan Ortodoks Görüşleri Çeşitlilik ve Hoşgörüsüzlük Hristiyanlık İçindeki Sapkınlığı Tanımlayan Sözlü Geleneklerden Derlemeler Gnostisizme Karşı Kanonik Standart Polemikler Tanrı'nın Özel Vahiyi veya İlahi Dişil İdeal Sophia, Bilgeliliğin Ruhu Sophia'nın Düşüşü Kurtuluşu Yuhanna'nın Gizli Kitabındaki Gnosis Sophia Umut Mesajı Pistis Sophia Gnostisizmde Kadınların Rolü Ataerkilliğe Bir Zorluk İsa'nın Cinsiyeti Öğretisi Mecdelli Meryem'in Sophia Mary Magdalene Olarak İsa'nın Muadili Kadın Memurlar ve Piskoposlar Pavlus'un İlk Hristiyan Kadınlara İlişkin Vahiyleri Miras Magdalene Dört Gnostik Düşünce Okulu Farklı Mezhepler Ortaya Çıkıyor Suriye Disiplini

--- SAYFA 10 ---

9 Yunanca Dualistik Disiplin Antinomist Disiplin Sapkınlığın Sonuçları Kilise Doktrinine Meydan Okuma Kilise Kafirlerle Karşı Yazıların Ateş ve Suyla Yok Edilmesi Aforoz Katarların Trajik Kaderi Haçlı Seferleri ve Engizisyon Nag Hammadi Hazineleleri Tuhaf Keşif Hikayesi Eski Bir Kavanozun İçeriği Yunancadan Kıpti Diline Çeviri Metinleri Neden Bir Kavanoza Gömelim? Belirsiz Metinler Akademisyenler için İncelenen Yeni Kaynak Materyal Meryem İncili Tam Kopya Yok Meryem'in Özel Vahiy Meryem'in Gizli Vizyonunun Önemi Petrus Zorbalığa Neden İnanmıyor İsa'nın Fikirlerini ve Sözlerini Açıklamak Meryem'in Durumu Thomas İncili Bilgelik İsa'nın Sözlerinin Yorumlanması Sayısız Edebi Thomas İncili'nin Kaynağı Kimdi? Didymos Judas Thomas İsa'nın İkizi mi?

--- SAYFA 11 ---

10 İncil'in Yeni Ahitle Paralellikleri İsa, Petrus'un Philip'in İncili'ni Erkek Haline Getirmesine Yanıt Veriyor Bu İncil'de Neler Bulunuyor? Valentinus Kimdi? Bir Öpücük Hakkındaki Ado İfadelerini Ortaya Çıkaran Valentinianus Fikirlerinin Tonları İsa, Mecdelli Meryem ile Evli miydi? Gnostik Kutsal Ayinlerin El Kitabı? Mısırlıların İncili Bilinmeyen İlahi Varlık İlahi Özellikler Mühürler ve Gnostik Ritüeller Vaftiz Büyüleri, Gnostik Ritüel ve Kınama Aracılığıyla Gnosis Yahuda İncili İsa'nın İhanetine Farklı Bir Bakış İsa Bilgeliği Ortaya Çıkarır, Bir Talepte Bulunur Sethian Gnostik Öğreti İsa'nın Yıldızlarda Gördüğü Şey Gnosis Amaçtır Bu İncilin Kısa Tarihi Radikal Ortodoks Hristiyanlığın Yahuda'sından Ayrılış Gerçeğin İncili Bu Metni Valentinus Yazmış Olabilir mi? Temel Fikirler Hakikat Müjdesi Kavramları Kurtuluş Bilgisini Paylaşmaya Yönelik Uyarılar Ptolemy'nin Flora'ya Mektubu

--- SAYFA 12 ---

11 Diğer Gnostik Literatürden Bir Örnek Petrus'un İşleri ve On İki Havari Gizli Kitap John Kurtarıcı İsa Sophia'nın Diyaloğu Petrus'un Kıyameti Gnostik Metinler ve Erken Hristiyanlık Karmaşık, Canlı Hareket Çatışması, Yanlış Anlama, Yükselen Gerilim İyi Haberi Yayan Farklılıklar Gnostiklerin Yazılılarıyla Konuştuğu Farklılıklar Ortodoksluğun Gnostik Görüşlerden Korkusu Modern Akademisyenler Eski Metinleri İnceleyin Orijinal Kutsal Belgeler Kopyaların Değiştirilmesi Çeviriler Mary Magdalene Neden Eksik? Redaksiyon Yuhanna İncili'nin Sahtekarlıkları ve Tahrifatları Pop Kültürde Açığa Çıkan Gnostik Temalar ve Görseller Kitaplarda Gnostisizm Film ve Televizyonda Gnostik Unsurlar Müzikte Gnostik Etki Sanatta Gnostik Görüntüler Gnostik Oyunlar Gnostik Oyunlar Ek A: Sözlük Ek B: Web Sitesi Kaynakları Ek C: Metin Kaynakları

--- SAYFA 13 ---

12 Teşekkür Editörüm Lisa Laing'e ve Adams Media'nın ürün geliştirme direktörü Paula Munier'e güvendikleri ve bana bir başka harika proje daha getirdikleri için şükranlarımı sunmak isterim. Ayrıca Adams Media'daki herkese bu kitabın mümkün olmasını diliyorum. Gnostik metinler üzerindeki çalışmaları benim için mümkün olan ve onlar hakkında daha fazla bilgi edinmek isteyen ve çevirileri ve yorumları okumakla ilgilenen tüm erken Hristiyanlık ve Gnostisizm bilginlerine derinden minnettarım. Son olarak, ben bu proje üzerinde çalışırken çeşitli zamanlarda beni cesaretlendiren, besleyen, yönlendiren, ilham veren, kandıran, eğlendiren ve seven bir grup sadık arkadaşımın bana verdiği desteğe minnettarım: Kathryn Makris, Anita Llewellyn, Jan Stiles, Leeanna Franklin, Becky Cahoon, Sadie Cabrera, Susan Reynolds ve Carlos Carvajal.

--- SAYFA 14 ---

13 Gnostikler Hakkında Öğreneceğiniz İlk On İlginç Gerçek 1. Gnostik sapkınlıklar, ilk Hristiyan liderleri inançlarını geliştirmeye teşvik etti. 2. Gnostikler, İsa'nın Babası olan Tanrı'nın eski İbranilerin taptığı Tanrı ile aynı olmadığına inanıyorlardı. 3. Gnostikler, dünyevi alemin ve fiziksel evrenin Demiurge adı verilen bir tanrının yanlışlıkla yaratıldığına inanıyordu. 4. Gnostikler kurtuluşun İsa'nın ölümünden değil, gizli öz-bilgi veya irfan yoluyla geldiğine inanıyorlardı. 5. Gnostikler, fiziksel dünyanın, içlerinde ilahi ışığın (veya ilahi doğanın) kıvılcımlarına sahip olanları tuzağa düşürdüğüne inanıyordu. 6. Ölü Deniz Parşömenlerinin ve Nag Hammadi kütüphanesinin keşfi, Hristiyanlığın kökenleri ve Gnostiklerin rolü konusunda dünya çapında ilgi uyandırmaktadır. 7. Yakın zamanda keşfedilen antik metinlerin bilimsel yorumları ve yorumları, ortaya çıktıkları çalkantılı dönemde Gnostik Hristiyanlar da dahil olmak üzere Hristiyan topluluklarının çeşitliliğinin daha net anlaşılmasına yol açmıştır.

--- SAYFA 15 ---

14 8. Gnostikler ibadetlerinde veya arkadaşlık toplantılarında kadınlara karşı ayrımcılık yapmadılar. 9. Valentinus, gelişen ve Ortodoks Hristiyanlığa gerçek bir tehdit oluşturan bir Gnostik inanç sistemi kurdu. 10. Gnostik gelenekler ikinci ve dördüncü yüzyıllar arasında gelişti, ancak hareket beşinci yüzyılın ortalarında neredeyse tamamen yok oldu.

--- SAYFA 16 ---

15 Giriş Yarım yüzyılı aşkın bir süre önce çölde tesadüfen ortaya çıkarılan erken Hristiyan metinlerinden oluşan bir zula, doğumun uyumlu ve pürüzsüz olmaktan çok uzak olduğunu öne sürerek dikkatleri üzerine çekti. İsa'nın ölümü ve dirilişi ve ilk Hristiyanların öğretilerin yorumlanması konusundaki ideolojik çatışmalara dahil olduğu karmaşık, çeşitli ve tartışmalı bir süreci tetikleyen çalkantılı olaylar. Yukarı Mısır'daki Nag Hammadi yakınlarında arayan bir köylü tarafından keşfedilen toprak kavanozda elli iki Gnostik metin bulunuyordu: kayıp İnciller, bilgelik edebiyatı, şiirler, ilahiler, Kurtarıcı'nın sözleri ve kıyametle ilgili materyal. Yazılı akademisyenler, ilkel Hristiyanlığı Gnostiklerin bakış açısıyla inceleyecek bir bakış açısına sahip. Proto-ortodoks kilise liderlerinin kiliseyi sapkınlıklara karşı güçlü bir şekilde savunduğu, muhaliflerini cezalandırıp aforoz ettiği ve dini metinlerini yok ettiği bir dönemde, birileri Gnostik Hristiyan kitaplarını zulalamıştı. Antik St. manastırı, erken Hristiyanlık faaliyetlerinin önemli bir yeri olduğu bilinen keşif alanından yalnızca elli mil kadar uzaktaydı. Bilim adamları, Aziz Pachomius'ta yaşayan Mısırlı Hristiyan keşişlerin kutsal metinleri yok etmek için değil, korumak için sakladıklarını söylüyorlar. Belgeler, bunların üretiminin saygı ve hürmetle yapıldığını düşündürecek şekilde bir araya getirilmişti. Metinlerin çoğu Mısır Kıpti dilinde yazılmıştır.

--- SAYFA 17 ---

16 alfabe, orijinal Yunancadan tercüme edilmiştir. Bu nedenlerden dolayı keşişler büyük olasılıkla kütüphaneyi güvende tutmak için sakladılar. Bu kitapta Nag Hammadi hazinelerini, Gnostik mezhepleri ve kurucularını, bunların Ortodoks Hristiyanlıkla manevi ve ideolojik özelliklerini öğreneceksiniz. Gnostik yaratılış ve kurtuluş görüşünü ve bir kurtuluş aracı olarak deneyimsel bilgiyi - gnozu - neden vurguladıklarını anlayacaksınız. Tanrı'nın kadınsı yönüne olan inançlarını artıracaksınız. Kutsal eserlerinin satırlarının, erken Hristiyanlığın duvar halısının güzelliğine ve canlılığına katkıda bulunduğu sonucuna varabilirsiniz.

--- SAYFA 18 ---

17 1 Çatışma İçinde Erken Hristiyanlık İsa'nın ölümünden sonra takipçileri hemen yeni bir din kurdular. Öğretileri yaymak için hafızaya, paylaşılan ve sözlü geleneğe güvendiler. Markos İncili otuz yıldan fazla bir süre sonraydı. İsa'nın yaşamının ilk anlatımı ve Diğer müjdelere daha sonra takip edildi, ancak Yeni Ahit için kilise babaları tarafından Matta, Markos, Luka ve Yuhanna seçildi. Gnostikler de Hristiyanlar tarafından yazılmış olmasına rağmen, ortodoks inançlarla çelişen fikirler sundukları için reddedilmiş ve daha sonra kaybolmuş veya yok edilmiştir. Radikal İlkel Hristiyanlık Gnostikler, ruhsal bilgi ve bilgelikle derinden ilgilenen mistiklerdi. Bu tür bilgileri, İbranilerin, Mısırlıların, Yunanlıların, Romalıların ve diğerlerinin kutsal metinleri de dahil olmak üzere birçok kaynaktan aradılar. Tarih onların Yahudi, Zerdüş, Müslüman ve diğer inançlara mensup olduklarını ortaya koyuyor. Bu kitapta ilk Hristiyan hareketlerinin bir parçası olan Gnostikler hakkında bilgi edineceksiniz. Gnostikler, Tanrı'nın benliğin bilgisi yoluyla deneyimsel olarak bilinebileceğine inanıyordu. Bu öz-bilgiyi gnosis ve kendilerine gnostikoi, yani Bilenler adını verdiler. Birbirlerinden kurtuluşa ihtiyaç duymadılar çünkü kurtuluşun, içlerindeki ilahi kıvılcımın Tanrılık ile birleştiği zaman irfan yoluyla geleceğine inanıyorlardı. Çoğunlukla Gnostik olan elli iki metin

--- SAYFA 19 ---

1945'te keşfedilen 18 eser, ilk Hristiyan topluluklarının çeşitliliğine ve çatışmalarına yeni bir ışık tuttu. El yazmaları üçüncü ve dördüncü yüzyıllara tarihlenmekte olup, ikinci yüzyıl orijinallerinden kopyalanmıştır. İlk kilise babaları Gnostik yazıları sapkınlık olarak değerlendirip yasakladılar, bu da bu tür metinlere sahip olmayı tehlikeli hale getirdi. Bu tür literatürü korumanın doğasında olan tehlike nedeniyle, Aziz Pachomius'un rahiplerinin, belgeleri, malzemelerin bulunduğu Mısır'daki Nag Hammadi yakınındaki mağaralara sakladıklarına inanılıyor.

--- SAYFA 20 ---

19 Elçilerin İşleri kitabına göre “Hristiyan” kelimesi İsa'nın ölümünden yaklaşık on yıl sonrasına kadar kullanılmamıştı. Terim ilk olarak, daha sonra Yahudi olmayan Hristiyanlığın merkezi olarak anılacak olan Suriye'nin Antakya kentinde inanmayanların dilinde ortaya çıktı. “Hristiyan” kelimesi, Mesih'in takipçilerini ifade etmek için kullanıldı. Yunanca'da "Hristiyan" kelimesi Christianoi'dir. İlk topluluklar arasındaki bu teolojik çatışmaları anlamak için onları birinci yüzyıl Filistin ortamına yerleştirmek faydalı olacaktır. İsa'nın ilk takipçileri, Romalılar tarafından işgal edilen ve yönetilen Filistin'de yaşayan Yahudilerdi. Ataları gibi bu Yahudiler de kendilerini dünyevi yönetimden kurtaracak, İsrail krallığını yeniden kuracak ve Yahudi antlaşmasını Tanrı ile uzlaştıracak olan Mesih'i (kelimenin tam anlamıyla "meshedilmiş kişi") özlemişlerdi. İsa'nın destekçileri, İsa'nın kendilerine gösterdiği “Rab'bin Yolunun takipçileri” oldular. Onun, İbranice kutsal metinlerde (Eski Ahit) gelişi kehanet edilen Kurtarıcı olduğuna inanıyorlardı. Kendilerini Yahudiliğin alternatif bir biçimini uygulayan İsa'nın öğrencileri olarak görüyorlardı. İsa'nın takipçileri mezhepsel gerilimin, dini anlaşmazlıkların, artan kutuplaşmanın ve siyasi huzursuzluğun arttığı bir dünyada yaşadılar. Yahudiler, kendi Musa Şeriatlarına, dinsel ve kültürel inanç ve geleneklerine uyarken, sistemlerinin Jüpiter'den kaynaklandığını ve onların lütfuyla çalıştığını iddia eden çok tanrılı Romalıların kanunlarına da uymak zorundaydılar.

--- SAYFA 21 ---

20 farklı tanrı. Romalı valiler, Roma'nın temsilcileri olarak tebaaları üzerinde muazzam ekonomik, politik, sosyal ve hukuki güce sahiptiler. Roma adaleti, Roma'dan uzakta, Yahudiye topraklarında bile hızlı ve çoğunlukla sertti. İsa hizmetine başladığında, birinci yüzyıldaki Yahudi kardeşleri büyük ihtimalle onun hakkında oldukça farklı görüşlere sahipti. Belki bazıları onu Celile ve Yahudiye'yi gezen birçok peygamber, şeytan kovucu, büyücü, şifacı ve diğerleri arasında karizmatik bir vaiz olarak görüyordu. Onun mucizeler yarattığını görenler onun Mesih olduğuna inanabilirken, aralarındaki şüpheciler olanlar onun sadece başarılı bir sihirbaz olduğunu düşünmüş olabilir. İsa'nın yaşamı boyunca pek çok Yahudi, başta Greko-Romen kültürü olmak üzere, dış etkiler nedeniyle dünyevileştiklerini düşündükleri kendi topluluklarındaki diğer kişilere karşı giderek artan bir düşmanlık besliyordu. O zamanın siyasi ve dini iklimi, Yahudiler arasında, uzun zamandır beklenen Mesih'in İsrail milletine liderlik etmek ve Roma yönetiminin boyunduruğunu kaldırmak için geleceğine dair umudu besliyordu. Mezhepsel gerilimlerin ve kıyamet beklentilerinin arttığı bir dönemdi. Modern bilim adamları İsa hareketini esasen eskatolojik bir hareket olarak nitelendiriyorlar. “Eskatoloji”, Yunanca “en son” veya “son” anlamına gelen eschatos kelimesinden türemiştir. İsa'nın yaşamı boyunca pek çok Yahudi, eski peygamberlerinin “Rab'bin günü” veya bitiş zamanı ile ilgili tahminlerine inandı ve bazıları için İsa'nın sözleri ve eylemleri, bu inançlarla yankı buldu ve Kıyamet beklentilerini artırdı. “Kıyamet” tanımının, perdenin açılması gerçekleştiğinde dünyanın yok edilmesinden ziyade, Tanrı'nın Mesih kılığında açığa çıkması olduğunu belirtmekte fayda var. Bazı Yahudiler İsa'nın öğretilerinin bazı unsurlarını sakıncalı, tehlikeli ve hatta radikal buldular. İle

--- SAYFA 22 ---

21 Onlara göre statükoyu kasten sarsan bir asi gibi görünmüş olmalı.

--- SAYFA 23 ---

22 Kıyamet ideolojisi nedir? Kıyamet düşüncesi, son zamanın yaklaştığı ve Tanrı'nın doğruları ve kötülere yargılayacağı inancı etrafında şekillenir. Kıyamet beklentisi İsa'nın zamanında ve sonrasında yüksek kaldı. İsa'nın öğrencilerinin çoğu, ölümünden ve dirilişinden sonra, kendi yaşamları içinde geri dönüp yeryüzünde Tanrı'nın krallığını kuracağına inanıyordu. İsa'nın Radikal Uygulamaları Örneğin İsa'nın kadınlara eşitlikçi bakış açısı, kadınların erkeklerin malı olduğu yönündeki geleneksel ataerkil düşünceye aykırıydı. Yahudi erkekler kutsal yazılarına bakıp erkek rol modelleri bulabilirlerdi. O metinlerde büyük patriklerin kadınlara eşit muamele ettiği örneklerini görmediler. Daha ortodoks Yahudi erkeklerin, Yahudi toplumunda kadınların statüsüne ilişkin inançlarını değiştirmeye direnmeleri muhtemeldir. İsa, kendi zamanındaki pek çok Yahudinin İbranice kutsal metinlerdeki "göze göz" öğüsüne inandığını biliyordu (Çıkış 21:24), ancak takipçilerine "diğer yanağını dönmelerini ve sana yapmalarını istediğin gibi başkalarına da yapmalarını" öğretti (Luka 6:28-31). İsa saflık kurallarını göz ardı etti. Adamın kızını ölümden diriltmek için Yairus'un evine doğru yürürken, on iki yıldır kanama sorunu yaşayan bir kadın onun giysisinin eteğine dokundu. İsa kadını iyileştirdi, ancak daha sonra ritüel olarak kirli sayıldı (Yahudi saflık kurallarına göre). Yine de o

--- SAYFA 24 ---

23 yola devam etti, Yairus'un ölü çocuğunu buldu ve onu hayata döndürdü. Artık ölümlerle teması nedeniyle iki kat kirli sayılıyordu. İsa'nın Şabat günü iyileştirme eylemi, Tanrı'nın kanunlarına ve emirlerine gayretle bağlı kalmanın son derece önemli olduğu bir Yahudi mezhebi olan Ferisiler'in öfkesini uyandırdı. Ferisiler Tevrat'ta yazılı kanunları uyguluyorlardı. Tapınığın içinde ve dışında saflığı sağlamak için tüm Yahudilerin saflık yasalarına uyması gerektiğini düşünüyorlardı. Birinci yüzyılın sonlarına doğru yazan Yahudi tarihçi Josephus, Ferisilerin Yahudi yasasını uzman yorumcuları olduğuna dikkat çekti. İsa'nın Radikal Takipçileri İsa'nın ölümünden sonra, takipçileri bazen geleneksel Yahudi düşüncesine karşı hareket ettiler. Havarî Pavlus'un müjdeyi Yahudi olmayanlara (Yahudi olmayanlara) ulaştırma vizyonu vardı. Onun müjdeciliği Yahudi olmayan birçok insanı Hristiyanlığa dönüştürdü. Ancak Kudüs'teki (kendilerini hâlâ bir Yahudi mezhebi olarak gören) ilk Hristiyanlar arasında, Pavlus'un Yahudi olmayan din değiştirenlerin sünnet ediliş edilmeyeceği, Musa Yasasına ve Yahudi beslenme yasalarına uymak zorunda kalıp kalmayacağı ve Yahudiliğe geçip geçmeyeceği konusunda anlaşmazlık hemen ortaya çıktı. Yahudiler sünnet olma yükümlülüklerinin izini Tanrı'nın İbrahim'e verdiği emre dayandırabilirler.

--- SAYFA 25 ---

24 Benimle senin ve senden sonra zürriyetin arasında tutacağınız antlaşma budur; Aranızdaki her erkek çocuk sünnet edilecektir. Ve sünnet derinizin etini sünnet edeceksiniz; ve bu sizinle aramızdaki anlaşmanın bir simgesi olacak. — Yaratılış 17:10-11 Sonunda Yahudi olmayanların, "putların kirlenmesinden, fuhuştan, boğulmuş şeylerden ve kandan uzak dururlarsa" (Elçilerin İşleri 15:20) Rab'bi arayabilecekleri kararlaştırıldı (tüm bu gereklilikler olmadan). Yahudi olmayanların Havarisi olarak tanınan Pavlus, Yunanlıları Yahudilerle sınırlı bir Tapınak bölgesine getirerek saflık yasalarını ihlal etmekle ve böylece bir isyana yol açmakla suçlandığında bir anlaşmazlığın ortasında kaldı (Elçilerin İşleri 21:16-40). Paul tutuklandı. O zamanlar Kudüs'te gerginlikler artıyordu, belki de yaygın kıyamet hissi ve Romalıları devirmek için silahlı bir isyanı savunan militan yurtseverlerden oluşan (bazıları Ferisilerin bir kolu olduğunu söyleyen) radikal bir grup olan Zealot hareketinin kışkırttığı siyasi huzursuzluk nedeniyle. Muhtemelen Yahudilerin anlaşmazlığından endişe duyan Pavlus, Lykaonia'daki Yahudilerle çatışmayı önlemek için genç öğrencisi Timoteos'u sünnet ettirdi. Timoteos, Yunanlı bir baba ile Yahudi bir annenin oğluydu. Pavlus genç adamın bölgedeki misyonerlik gezilerinde kendisine eşlik etmesini istiyordu ama aynı zamanda Timoteos'un sünnetsiz bir erkek olarak statüsünden dolayı muhalefet edilmesinden de korkuyordu. Pavlus'un Yeni Ahit mektupları, İsa'nın öğretilerine ilişkin ayrılıkları, yanlış anlamaları, içler arası çekişmeleri, kargaşayı ve misyonerliği sırasında kurduğu yeni Hristiyan toplulukları ve kiliseleri arasındaki çatışmaları ortaya koyuyor

--- SAYFA 26 ---

25 Filistin'in ötesinde Korint, Galatya, Efes, Filipi, Kolose ve Selanik'e seyahat ediyor. Havarilerin Yeni Ahit Elçileri, İsa'nın Kudüs'teki ilk takipçilerinin, Tapınağa gitmek de dahil olmak üzere Yahudi geleneksel uygulamalarını ve törenlerini sürdürdüklerini bildirmektedir. Ama aynı zamanda evlerde dua toplantılarına katılma ve diğer inanlılarla akşam yemeği birlikteliğine katılma rutinini de takip ediyorlardı. Birinci yüzyılın sonuna gelindiğinde Hristiyanlar belirli ritüeller oluşturmuş ve temel inançları benimsemişlerdi. Ancak önümüzdeki birkaç yüzyıl boyunca teolojilerini geliştirmeye, şekillendirmeye ve netleştirmeye devam edeceklerdi.

--- SAYFA 27 ---

26 İlk Gnostik inançlar daha gerçekçi veya ilkel-ortodoks inançlardan nasıl farklıydı? Gnostik gruplar kurtuluşa giden yol olarak irfan veya kendini bilme fikrini benimserken, proto-ortodokslar İsa'nın günahlarından dolayı öldüğüne ve onun ölümünün onu Kurtarıcı olarak kabul edenlerin kurtuluşunu sağladığına inanıyordu. Bazı Hristiyanlar İsa'nın ilahi bir mesaj taşıyan bir ölümlü olduğuna inanırken, diğerleri onun tamamen insan olduğuna ve Mesih'in onun içinde yaşadığına inanıyordu. Bazı Hristiyanlar İsa'nın ölmediğine inanıyordu. Bazılarının radikal bir takipçi olarak kabul edebileceği İsa'nın havarilerinden en az biri Kenanlı Simon'du (aynı zamanda Zealot Simon olarak da bilinir). Kenan dili Aramiceden türemiştir ve "gayretli" anlamına gelir. Simon, Zealotların Sicarii olarak bilinen bir alt mezhebi, hançer suikastçıları (sicarii bir tür hançer için Latince bir terimdir) üyesi olabilir. Ferisiler ve Zealotlar gibi Sicarii de, İsrail tahtını Yahudi halkı adına geri alacak olan Kral Davud'un soyundan gelen bir mesih arzuluyordu. Sicarii, bu amaca ulaşmak için gerekirse şiddete başvurarak Romalıları devirmeye kararlıydı. Pek çok bilim adamı aynı fikirde olmasa da, bazı kaynaklar Simon Peter'in de bir Zelot olabileceğini öne sürüyor. Çoğu kişi onun adının Simeon bar Jona'nın sadece Jona'nın oğlu Simon anlamına geldiğini varsayar. Bununla birlikte, Simon Peter'in adı Matta 16:17'de Barj-jona olarak yazılmıştır ve kanun kaçağı anlamına gelen Aramice kelime baryona, yapılacak çok da uzak bir adım değildir. Diğerleri Simon'dan daha olası bir aday olduğuna inanıyor

--- SAYFA 28 ---

27 Petrus, otuz gümüş karşılığında İsa'ya ihanet eden Yahuda İskariyot'tu. Çeşitli kaynaklar, Iscariot'un, Zealot'un Romalı lakabı olan Latince sicarius (hançer adam) kelimesinin bozulmuş olabileceğini öne sürüyor. İsa'nın takipçileriyle ilgili Yeni Ahit hikayelerini okuduğunuzda, onların olağanüstü sosyal değişim, dini ve politik huzursuzluk dönemlerinde yaşayan sıradan insanlar olduğunu görmeye başlarsınız. İsa'da eski peygamberlerinin vaat ettiği Kurtarıcı'nın vücut bulmuş halini gördüler. Ölümünün yaklaşmakta olan zamanın habercisi olduğuna inanıyorlardı. Onun ölümünün onlara kurtuluş getireceğine inanmaya başladılar. İsa'yı takip etmeyi seçmek, artık büyük bir riskin, muhtemelen ölümün eşlik ettiği radikal bir hayat yaşamak zorunda oldukları anlamına geliyordu. Öte yandan Gnostik yazıtlar, İsa'nın takipçilerinin olayları, gerçekçi bir görüşü benimseyenlerden biraz farklı gördüklerini öne sürüyor. Onların kurtuluşu başka birinden, kesinlikle İsa'nın ölümünden değil, aydınlanmaya ulaşana kadar içsel bir sorgulama ve anlama süreci yoluyla geldi. Fakat onlar İsa'yı, Mısırlıların Gnostik İncili'nde açıklandığı gibi, acısını ve ölümünü talep eden bir Tanrı'dan değil, "yaşlanmayan, ilan edilemez Baba"dan, irfanı getirmek için dünyaya gelen bir ışık varlığı olarak gördüler. İlk Hristiyanların farklı fikirleri, Hristiyanlığın doğuşunun ve evriminin anlaşmazlıklar, anlaşmazlıklar ve uyumsuzluklarla dolu olduğunu, çünkü ilk kilisenin birçok konuda fikir birliği aradığını öne sürüyor. Ortak inançlar ve birlik dinin ayakta kalmasına yardımcı olacaktır; aksi takdirde bölücü bir parçalanma onu yalnızca tehlikeye atabilir. Diğer Kültürlerin Etkileri

--- SAYFA 29 ---

28 Her ne kadar Romalı yöneticiler, zalimler, Gnostik Hristiyanlar, savunucular ve gerçekçi kilise babalarının her biri bir şekilde erken Hristiyan teolojisinin ve uygulamalarının gelişimini etkilemiş olsa da, Hristiyan inananlar üzerindeki bölgesel kültürel ve manevi etkiler de aynı derecede önemliydi. Akdeniz çevresindeki topraklar, ilk Hristiyanlığı etkileyen yeni fikirlerin kuluçkalanması ve ortaya çıkması için verimli bir zemin görevi gördü. Herhangi bir bireyin takip edebileceğinden çok daha fazla gizemli tarikat ve daha fazla tanrı ve tanrıça vardı. Her ne kadar Hristiyanlığın kökleri açıkça Yahudiliğe dayansa da, bilim adamları hâlâ onun çoktanrıcılık, Zerdüştlük ve daha sonra Mitraizm gibi diğer inanç sistemleriyle paylaşmış olabileceği unsurları tartışıyorlar. Çok tanrıcılık Yunanlılar, Romalılar ve Mısırlılar tarafından yaygın olarak uygulanıyordu. Ölen, gömülen ve üçüncü günde dirilen kralın ölümü Hristiyan inancının merkezinde yer alır ama aynı zamanda Mısırlı Osiris hikayesini de kapsar. Mitraizm Roma yönetiminin olduğu bölgelerde gelişti. Efsaneye göre Mithras M.Ö. 272'de enkarne oldu. ve onun gelişi Zerdüş't tarafından kehanet edilmişti. Mitraizm ile Hristiyanlık arasındaki benzerlikler, her ikisi de bakirelerden doğan, 25 Aralık'ta aynı doğum gününü paylaşan ve "Dünyanın Işığı" olarak adlandırılan İsa ve Mithra'nın hikayelerinde bulunabilir. Zerdüş'tün tektanrıcılık düşüncesi ve ölümsüzlüğü kazanmak için müteakip cezalar ve ödülleri birlikte nihai hüküm verilmesi, Babil esareti sırasında Yahudi bilincine girmiş ve dolayısıyla erken Hristiyan düşüncesine geçmiş olabilir.

--- SAYFA 30 ---

29 Greko-Romen yol ve köprü mühendisliğinin yanı sıra usta gemi yapımı sayesinde dini ve kültürel fikirlerin yayılması daha kolay ve hızlı hale geldi. Yani bu kültürlerden gelen etkiler kolayca Filistin'e yayıldı, ancak fikirler her iki yönde de aktı; yani Filistin'den dünyanın geri kalanına da. Örneğin köleler Hristiyanlığın Akdeniz'de yayılmasına yardımcı olmuş olabilir. Romalılar ve Yunanlıların köleleri vardı ve Yeni Ahit, Havari Pavlus'un cinlerin etkisi altındaki bir köle kızı iyileştirdiğini bildiriyor (Elçilerin İşleri 16:16-18). Ayrıca Hristiyan olduktan sonra sahibine dönen köle Onesimus adına Philemon'a bir mektup gönderdi (Filimon 10-16). Ayrıca Pavlus, Efesoslulara yazdığı mektubunda kölelerin efendilerine itaat etmeleri gerektiğini öğütledi (Efesliler 6:5-8). Diğer din değiştirenler gibi Hristiyan kölelerin de yeni inancın yayılmasına katkıda bulunmuş olması muhtemel görünüyor. Filistinli Yahudiler Romalıların Yahudi halkı üzerinde siyasi kontrolü olmasına rağmen, tebaalarının inanç ve uygulamalarına hoşgörülle bakıyorlardı. Birinci yüzyılda Filistinli Yahudiler tektanrıcılığa inandılar, Tevrat'a göre yönlendirildiler ve Musa'nın Kanununa sıkı sıkıya bağlı olarak yaşadılar. Yahudilerin pek çok mezhebi arasında, İsa'nın yaşamı boyunca birkaç grup önemliydi: Ferisiler ve Sadukiler öne çıkıyordu, ancak Esseniler ve Zealotlar görüşleri ve katkıları açısından önemliydi (ilki münzevi ve ikincisi militandı). Ferisiler

--- SAYFA 31 ---

30 Ferisiler, Tanrı'nın Sina Dağı'nda Musa ile buluştuğuna ve ona On Emir'in yanı sıra sayısız kanun ve bunların nasıl uygulanacağına ilişkin bilgi verdiğine inanıyorlardı. Bu yasalar önce sözlü gelenek yoluyla nesilden nesile aktarıldı, daha sonra Talmud'a yazıldı. Ferisiler ayrıca kötülüğü cezalandıran ve öbür dünyada iyiliği ödüllendiren adil bir Tanrı'ya inanıyorlardı. Ayrıca bir gün yeryüzünde barış krallığı kuracak bir mesih olduğuna da inanıyorlardı. Sadukiler İsa'nın zamanındaki elitist Yahudi grubu olan Sadukiler, Tevrat'ta bulunan yazılı kanunun harfiyen yorumlanmasıyla ve rahipler sınıfının ve onun tapınak ritüellerini denetleme ve kontrol etme gücünün sürdürülmesiyle ilgileniyorlardı. Tevrat'ta böyle bir fikir yer almadığı için ahiret inancı söz konusu değildi. Levi kabilesi ve Zadok ailesinden gelen Sadukiler, Ferisilerle birlikte, Kudüs'teki en yüksek dini ve sivil mahkeme olan Sanhedrin'i oluşturan yetmiş bir Yahudiyi oluşturuyordu.

--- SAYFA 32 ---

31 Apokrif nedir? Yahudi-Hristiyan referanslarında Apokrif genellikle kanonun dışında olduğu düşünülen ancak Septuagint (İbranice kutsal yazıların veya Eski Ahit'in en eski Yunanca versiyonu) ve Vulgata (İncil'in Yunancadan Latince çevirisi) dahil olan on dört metinden oluşan bir koleksiyona atıfta bulunur. Ancak anlam, yazarlığı bilinmeyen veya şüpheli olan dini metinleri içerecek kadar geniştir. Esseneler, Ferisilerin ve Sadukilerin inanç ve uygulamalarını saldırgan buldular ve Kudüs'ü çöle terk ettiler. Kendilerine verdikleri adla "Işık Çocukları", şu anda Ölü Deniz Parşömenlerinin keşfedildiği yer olarak ünlü olan, Ölü Deniz yakınındaki Kumran yerleşiminde yaşayan bir mezhebin bir kolu olabilir. Esseneler katı bir çilecilik biçimini uyguluyorlardı ve vejetaryenlerdi. Zealotlar Zealotlar, birinci yüzyılda Filistin'deki Romalı işgalcilerin (gerekirse şiddet yoluyla) devrilmesini savunan silahlı bir devrimci Yahudi grubuydu. Çok Sayıda Fikir Hristiyanlık, başlangıç döneminde, inanç ve inanç çeşitliliği nedeniyle ayrılıklar, sapkınlıklar ve ayrılıklarla karakterize edilmişti.

--- SAYFA 33 ---

İlk topluluklarında 32 uygulama. İsa'nın ölümünden sonra farklı Hristiyan grupları üstünlük için savaştı. Takipçilerinden bazıları, İsa'nın ölümlü bedeni çarmıhta öldükten sonra ölümler diyarındaki ölümlere vaaz verdiğine inanıyordu. Bazıları günahın bedelinin ölüm olduğuna ve İsa'nın ölümünün insanlığın kurtuluşunu satın aldığına inanıyordu. Diğerleri ise kurtuluşun yalnızca kendini bilmekle mümkün olabileceğine inanarak bu fikri reddettiler. Bazıları bedenlerinin Tanrı'nın tapınağı olduğunu anlıyor, bazıları ise bedenden pis bir şey olarak ve bu dünyadan olumsuz ruhların yaşadığı bir yer olarak nefret ediyordu. Bazı Hristiyan topluluklarında kadın rahipler vardı, bekarlardı ve vejetaryenlik uyguluyorlardı; diğerleri ise erkek rahiplerin eşleri ve çocukları olabileceğine inanıyordu. İlk Hristiyanların geliştirmekte olan kilisesi, büyük ve mutlu bir aile olarak nitelendirilemezdi. İsa'nın ölümünden hemen sonra Havariler çevresinde kutuplaşma başladı. İsa'nın takipçilerinden bazıları Petrus'a bağlılık duydular ve onun öğrencileri oldular, diğerleri ise Rab'bin kardeşi Adil Yakup'u tercih ettiler. Yakup, İsa'nın ölümünden sonra Kudüs'te kaldı ve Kudüs'ün ilk piskoposu olarak, orada yeni oluşan Hristiyan topluluğunun bakımına nezaret etti. Diğerleri Pavlus'u veya Mecdelli Meryem'i takip etmeyi seçti. Mesele şu ki, Havarilerin, İsa'nın sözler, anekdotlar, benzetmeler, dualar ve eylemler yoluyla onlara öğrettiği gibi, onları da öğretmiş olmaları gereken kendi öğrencileri vardı. Gnostik metinlerle ilgili tartışmada göreceğiniz gibi, Havarilerin fikirleri ve İsa'nın öğretilerine ilişkin anlayışları bile bazen birbirleriyle çatışıyordu. İkinci ve üçüncü yüzyılda bu farklılıklar çetrefilli teolojik sorunlara dönüştü ve aralarındaki edebiyatçıların diğerlerini sapkınlıkları tanıtmak ve yaymakla suçlamalarına neden oldu. Buna karşılık, bu tür suçlamalar zorunlu olarak gerçekçiliğe karşı çıkan Hristiyan gruplarının bölünmesine neden oldu

--- SAYFA 34 ---

33 ve inançlarını güçlü bir şekilde savunmak ve uygulamak istiyorlardı. İlk Hristiyanların ortak noktası, inançlarını kutlayan bazı uygulamalardı.

--- SAYFA 35 ---

34 1947 ile 1956 yılları arasında keşfedilen Ölü Deniz Parşömenleri, yüzde 30'u İbranice İncil'den olmak üzere 800'den fazla eski belgeden oluşuyor. Bilim adamları, bir Essene topluluğunun üyelerinin metinleri Ölü Deniz'in kuzeybatı kıyısındaki Wadi Qumran yakınındaki mağaralara sakladığına inanıyor. Metinler, antik Khirbet Kumran toplumunda yaşamın nasıl olduğunu ortaya koyuyor. Bu kitap boyunca "ortodoks" kelimesinin en eski Hristiyan topluluklarına atıfta bulunarak nasıl kullanılacağını tanımlamak zorunlu görünüyor. Belki de "literalist" terimi, İsa'nın sözlerinin harfiyen yorumlanmasına inanan Hristiyanlar topluluğunu tanımlamaya en yakın olanıdır. Bu grupta Simon Peter da vardı. İnancın doğruluğunu belirleyecek tek bir otoritenin yokluğunda, bu grup sonuçta hakim Hristiyan topluluğu olarak ortaya çıktı. Ortodoks ve alışılmışın dışında uygulamalar ve inançlar ancak çok sonraları birbirinden ayrılabilirdi. İlk Hristiyanların Uygulamaları İsa'nın yaşamı boyunca, erkekler kutsal yazıları incelerken ve işlerini yaparken, kadınlar genellikle kendilerini evleriyle, un öğütterek, yemek hazırlayarak, çamaşır yıkayarak ve ailelerle ilgilenerek sınırlıyorlardı. Yahudi kadınlar olarak eğitilmiş değillerdi ve erkeklerinin Tapınakta yaptığı gibi eski kutsal yazıları hakkında konuşmaya hakları yoktu. Yine de kadınların Cuma gecesi Şabat mumlarını yakmaları, saflık ritüellerini yerine getirmeleri ve çocuklarına Tanrı'nın emirlerini yerine getirmeleri konusunda eğitim vermeleri beklenirdi.

--- SAYFA 36 ---

35 emir ve Yahudi kültürel ve dini uygulamalarına uymak. İsa kadınların rolleri hakkındaki düşüncemizde bir değişiklik yarattı. Geleneksel rollerini değiştirmek için yola çıkmadı ama kadınlar birçok yönden değişti. Öğretileri istismara uğrayan, baskı gören, dışlanan ve kınananlara güçlü bir şekilde hitap ediyordu. Bu kadınların onu takip etmeyi seçmesi şaşırtıcı değil. Ölümünden sonra İsa'nın takipçileri Yahudi dini ve kültürel geleneklerine bağlı kalmaya devam ettiler. Aynı zamanda onun daha radikal ve eşitlikçi fikirlerini de benimsediler. Sonunda Hristiyanlık, bir Yahudi mezhebi olarak başlangıç kimliğinden uzaklaşarak gelişti. Ancak MS 313'te Roma İmparatoru Konstantin'in dini özgürlük vermesine ve Hristiyanların inançlarını açıkça kutlayıp uygulayabilmesine kadar yasa dışı bir din olarak kaldı. Erkeklerin ve Kadınların Rollerini Erkekler ve kadınlar, ev kiliselerinin (inançlıların arkadaşlık, dua ve yemek için bir araya geldiği, İsa'ya sadık olanların özel evleri) eş liderliğine katıldılar. Bazı akademisyenler ve feminist ilahiyatçılar, kadınların diğer kadınları müjdelemede özellikle etkili olduğunu ve vaizler, öğretmenler ve kardeşlik oturumlarının organizatörleri olarak kiliseye iyi hizmet ettiklerini söylediler. Feminist ilahiyatçı Susan Haskins, ikinci yüzyılın sonuna gelindiğinde, ilk kilise babası Tertullian'ın, Gnostik mezheplerin kadınlarına dini tartışma, şeytan kovma, iyileştirme ve vaftiz etme hakkı tanınmasına hayret ettiğini ve (ortodoks Hristiyan kiliselerinde) kadınların kilisede konuşmasının, vaftiz etmesinin veya cemaat sunmasının yasak olduğu uygulamalara karşı yazdığını gözlemledi. Başka bir deyişle kadınlar gasp etmemeliydi.

--- SAYFA 37 ---

36 erkek görevi. Sonunda yalnızca Hristiyan erkekler rahip, piskopos ve papa olarak hizmet edecekti, ancak Gnostik kiliselerde kadınlar, bugün bile, Roma Katolik Kilisesi'ndeki piskoposun eşdeğeri olan hiyerophant olarak hizmet ediyor. Antik Yunan'da, bir hiyerophant, eski kutsal ibadet ayinlerini ilan eden ve açıklayan veya kutsal gizemleri yorumlayan kişiydi. Bazı modern Gnostikler, gizemleri aktardığı için İsa'nın bir kâhin olduğunu düşünürler.

--- SAYFA 38 ---

37 Sinoptik İnciller Nelerdir? Matta, Markos ve Luka'nın Yeni Ahit İncilleri toplu olarak sinoptik İnciller olarak adlandırılır çünkü her biri esas olarak aynı sırayla ve çoğu zaman benzer ifadelerle anlatılan İsa'nın hikayelerini içerir. Bu İncillerin içerikleri bir arada incelenebilir - dolayısıyla iki Yunanca kelimeden türeyen "sinoptik" terimi de buradan gelmektedir: "birlikte" anlamına gelen syn ve "görmek" anlamına gelen opsis. İlk birkaç yüzyılda Hristiyan cemaatlerinin boyutu büyümeye başladıkça, daha büyük yerlerin bulunması gerekiyordu. Ataerkil, edebi Hristiyan toplulukları, kadınların kamuya açık alanda vaaz vermesine direndi; bu nedenle, Hristiyan inançlı gruplar daha büyük halka açık yerlere taşındığında, erkeklerin vaaz verme ve ayinlerin idaresini giderek daha fazla üstlenmesiyle kadınların liderlik pozisyonları azaldı. İsa'nın sadıkları arasında Mecdelli Meryem, hayattayken İsa'ya olan yakınlığı ve onun ölümünden sonraki Dirilişin görgü tanığı olması nedeniyle kesinlikle güçlü bir manevi rol modeli olarak ortaya çıktı. Erkek Havarilerde olduğu gibi, o da bir takipçi kitlesinin ilgisini çekti ve özellikle Gnostik Hristiyanlar ve Vaftizci Yahya'nın takipçileri tarafından saygıyla karşılandı. O ve diğer kadınlar vaftizleri ve cemaati yönettiler mi? Bu, bilim adamlarının hala tartıştığı bir nokta, ancak bazı feminist teologlar kadınların kutsal törenlerin idaresine tam olarak katıldıklarına inanıyor.

--- SAYFA 39 ---

38 Vaftiz ve komünyon da dahil olmak üzere, ilk Hristiyan cemaatlerinde kutlanan birçok kutsal ayin, bugün hâlâ kilise hizmetlerinin bir parçasıdır. Vaftiz Yeni Hristiyan inancının merkezindeki kutsal törenlerden biri vaftizdi. Tıpkı Hristiyanlığın doğuşundan önceki yüzyıllarda sünnetin Tanrı'nın seçilmiş halkı üzerinde bir mühür olarak görülmesi gibi, suyla ve Kutsal Ruh'la vaftiz -ki bu sonuncusu dillerle konuşmayı içerir (Elçilerin İşleri 10:44-48)- İsa'nın takipçilerini inanmayanlardan ayırıyordu. Bununla birlikte, suyla arınma ve kutsanma ayini, birinci yüzyıldan önce birçok kültürde mevcuttu ve bu, Vaftizci Yahya'nın İsa'yı Ürdün Nehri'ne batırmasından çok önce Yahudilikte kesinlikle mevcuttu. Örneğin, Yahudi geleneği olan mikveh veya ritüel arınma için su banyosuna dalma, Hristiyanlıktan önce gelen çok eski bir uygulamadır. İsa'nın zamanında, Hristiyanlar su ile vaftizin sembolik olarak günden arınmayı temsil ettiğine inanıyorlardı; ancak daha da önemlisi, Kutsal Ruh tarafından yapılan vaftizin, dua eden kişiyi Mesih'le kutsal bir antlaşmaya soktuğuna, kurtuluşu ve sonsuz yaşam vaadini sağladığına inanıyorlardı. Kutsal Efkariyeti Bir başka Hristiyan ayini olan Kutsal Efkariyeti'nin (ekmek ve şarapla birliktelik) kökenleri Yahudi Fısıh sederine (yemek veya ziyafet) dayanıyordu. Bazı kiliseler cemaat törenine Son Akşam Yemeği adını verir. İsa, Kudüs'teki son Fısıh yemeğinde öğrencilerinden, kendi bedeninin anısına ekmek yemelerini ve döküceği kanı anmak için de şarap içmelerini istedi.

--- SAYFA 40 ---

39 Tarih bilginleri, İsa'nın, Yahudi Fısıh yemeğinin kefarete sembollerini Hristiyan Efkariyeti ile ilişkilendirirken, sözlerinin tekrarlandığı yeni kutsal ayini mi yarattığını, yoksa ilk Kilise'nin bu sözleri ona mı atfettiği ve bunları ayin zaten oluşturulduktan sonra ayinle mi birleştirdiğini tartışıyorlar. Katolik doktrini, Kutsal Komünyonun "insanlığın kurtuluşu için gerekli" olduğunu belirtir. Katolikler cemaat ekmeğinin ve şarabının İsa Mesih olduğuna inanırken, Katolik olmayanların çoğu bunların yalnızca Mesih'in sembolü olduğuna inanır. Evlilik İsa'nın takipçilerinin çoğu evliydi; buna bazı Havariler ve daha sonraki piskoposlar ve hatta papalar da dahildi. İsa'nın zamanındaki Yahudi kültüründe, erkeklerin bir eş alması ve çocuk sahibi olması bekleniyordu ve bunu yapmamak doğal değildi. Erkekler, bir eş alarak Tanrı'nın Adem ve Havva'ya verdiği emri yerine getiriyorlardı.

--- SAYFA 41 ---

40 Ve Tanrı onları kutsadı ve Tanrı onlara şöyle dedi: Verimli olun ve çoğalın, yeryüzünü doldurun ve ona egemen olun; denizdeki balıklara, havadaki kuşlara ve yeryüzünde hareket eden her canlıya egemen olun. — Yaratılış 1:28 Birinci yüzyıldaki evlilik, ister Hristiyan, ister Yahudi, isterse Yahudi olmayan olsun, aşktan çok aile, iş ve kabile ittifakları ve mülk sahipliği (eşler ve çocuklar) ile ilgiliydi. İsa'nın takipçileri için vurgu, tek eş alma ve sadık kalma üzerine kaydı; bu da, o günün ataerkil normlarına aykırı olan kadınlara saygılı muamelenin altını çizdi. Tarihin, kocaların boşanma yoluyla ya da kadının itibarını zedeleyerek karısından kurtulmasının kültürel olarak kabul edilebilir olduğu bir dönemde, İsa birçok durumda birçok kadınla ilgilendiğini ve onlarla ilgilendiğini gösterdi. İsa'nın düğünleri onayladığını biliyoruz çünkü o, Yuhanna İncili'ndeki ilk mucizesinin (şarabı suya çevirme) gerçekleştiği Kana'da bir düğüne katılmıştı. Bu mucize Yuhanna İncili'nde yazılmıştır, ancak sinoptik İncillerde (Matta, Markos ve Luka) yazılmamıştır. Bugün Kutsal Evlilik, Roma Katolik Kilisesi'nde bulunan yedi kutsal törenden biridir. Eşler, rahip ve aile üyeleri ve arkadaşları tanık olarak birbirlerine kutsal töreni bahşederler. Doğu Yunan Ortodoks geleneğinde evlilik Gizemlerden biri olarak görülüyor. İlk Hristiyanların bazı uygulamalarının kökeni Yahudi ritüellerine dayanıyordu. Örneğin, bugün hala birçok kilisede uygulanan antifonal ve duyarlı şarkı söylemenin kökleri,

--- SAYFA 42 ---

41 Judaism as an ancient method of performing music. This is also true for prayer and discussion sessions, something that Jesus, as a young Jewish boy, did in the Temple. Some students of biblical history also point out that the pre-Christian Jewish Temple service was made up of four key elements, namely, reading, discussion, singing, and prayer. Early Christians likely adopted the practices, incorporating them into their services. Differing Interpretations of Jesus' Teachings Raymond Brown, a respected Biblical scholar, has suggested that early on in the Christian church a schism split the church into two main groups that he designates Apostolic Christians (the orthodox believers) and Secessionists (non-orthodox like the Gnostics). The schism occurred over a disagreement in beliefs held by the orthodox or literalist Christians that Jesus had been sent from God, the Father, as the savior of humankind. The Gnostics refused to change their beliefs to agree with the orthodox Apostolic Christians. The Gnostics held to the dualistic belief in a deity who is the source of light and wisdom and in another entity who created the world full of darkness and suffering. The Gnostics believed that humans must be enlightened to escape their ensnarement in matter. To them, Jesus was a being of Light, the revealer of gnosis, not the Christ to be sacrificed for the sins of humankind. Others who might not have shared the literalistic or orthodox interpretations of Jesus' teachings were the many Jews who lived outside of Judea and elsewhere within the Roman Empire during the first few centuries after the birth of Christianity. The lingua franca of the Hellenistic world was Greek. The Jewish people of ancient Palestine would have had some contact with the

--- SAYFA 43 ---

42 Yunanlıların ve Romalıların Helenistik kültürü. Akademisyenler, metinlerin (ve yazı parçalarının) Yahudilerin Yunan ve Romalıların bazı edebi biçimlerini benimsediğini göstermesi nedeniyle Yunan edebiyat eserlerinin eski Filistin'deki Yahudilerin yazılarını etkilediğini belirtmektedir. Aynı şekilde, bazı erken dönem kilise babalarının yazıları da Hristiyan teolojisine dair düşünce ve yorumlarında Helenistik etkiyi açığa vuruyordu. İlk babaların neredeyse tamamı Yunanca yazarken, bazılarının (örneğin Valentinus) yazıları, daha gerçekçi veya ortodoks Hristiyan liderlerin düşünceleriyle çelişen teolojik yorumlar ortaya koyuyordu.

--- SAYFA 44 ---

43 Septuagint, İbranice kutsal metinlerin (veya Eski Ahit'in) otuz dokuz kitabının ve İsa'nın ölümünden sonraki ilk birkaç yüzyıl boyunca ilk Hristiyanlar tarafından kullanılan bazı Apokrif metinlerin Yunanca tercümesinin adıydı. Septuagint, Latince "yetmiş" anlamına gelen bir kelimedir ve çeviriyi yaptığı varsayılan yetmiş Yahudi bilim adamını onurlandırmaktadır. Son havari öldükten sonra, onların erken Hristiyanlık dönemindeki yaşam dönemi Apostolik Çağ olarak bilinmeye başlandı. Havarilerin gitmesiyle birlikte, İsa'nın öğretilerinin gerçekçi yorumlarını korumak ve muhafaza etmek, Irenaeus, Hippolytus, Tertullianus, Origen, Epiphanius gibi ilk kilise babalarına ve Hristiyan inancının diğer liderlerine düştü. Bu belirli kilise liderleri, çeşitli Gnostik gruplara ve diğerlerine, kendi öğreti anlayışlarıyla örtüşmeyen fikirlerle karşı çıktılar. İlk birkaç yüzyılda geleneksel Ortodoks Hristiyanlığı tehdit eden kafirler ve sapkınlıklar hakkındaki modern bilimin büyük kısmı onların yazılarına dayanmaktadır.

--- SAYFA 45 ---

44 2 Gnostikler Kimdi? Hristiyanlığın ilk yüzyılları büyük sorgulama dönemleriydi. İsa'nın takipçileri Akdeniz çevresindeki topraklarda, Afrika ve Hindistan'da müjdeyi yaydılar. Yeni din değiştirenlerin çoğu, İsa'nın öğretilerini tüm antik dünyaya yaymak için zulmü göze alan gayretli Hristiyanlardan kültürel, dilsel ve sosyopolitik açıdan farklıydı. Hristiyanlık farklı kültürlerden insanlar için tercüme edildikçe, bazı gruplar, ortaya çıkan Hristiyan kilise hiyerarşisinin harfiyen öğretilerinden sapan inançlar geliştirdiler. Gnostisizmin Kökleri Gnostisizmin yönleri Hristiyan inancının ilk başlangıcından beri mevcuttu ve Filistin, Suriye ve Yakın Doğu'nun başka yerlerine hızla yayıldı. İkinci yüzyıldan dördüncü yüzyıla kadar tutarlı bir düşünce sistemine dönüştü. Gnostisizm muhtemelen Hristiyanlıktan önce ortaya çıktı ve Yunan felsefesinden (özellikle Platon) ve Yahudilikten fikir ve temalar ödünç alarak bunları eski mitler ve Hristiyan hikayeleriyle birleştirdi veya birleştirdi. İncil tarihçileri, büyüyen bir hareket olarak Gnostisizmin İbrani-Hristiyan ortamından kaynaklandığına inanırlar çünkü Gnostik yazılarda geçen birçok isim, fikir ve deyimsele ifadeler Sami kökenlidir.

--- SAYFA 46 ---

45 Akademisyenler, sözde antik Gnostik materyallerin içinde, birbiriyle ya da Hristiyanlığın ilkeleriyle mutlaka aynı ya da uyum içinde olmayan dini fikirlerin bulunduğunu hemen belirtiyorlar. Kesinlikle Gnostik Hristiyanlar vardı. Gnostiklerin belirli bir bölgede yaşayan, tek bir dini doktrine, tek bir Tanrı görüşüne, tek bir yaratılış ve kozmoloji anlayışına sahip tek bir grup insan olduğunu söylemek yanlış olur. Antik dünyanın kutsal yazılarını ve inançlarını inceleyen ve Chapel Hill'deki Kuzey Carolina Üniversitesi'nde dini çalışmalar bölümünün başkanı olan akademisyen Bart D. Ehrman, Gnostik Hristiyanlığın kökenlerini Yahudiliğin içine yerleştirmenin mantıklı olabileceğini ileri sürüyor. Farklılıklarına rağmen Gnostikler hakkında sabit kalan bir şey vardı. Baktıkları kültürel mercekler ne olursa olsun, manevi arayış içindeydiler. İlahi olan her şeye dair anlayışlarını ilerletmek için manevi inançlar hakkında bilgi edinmeye çalıştılar. Maddenin aslında ruhun bozulması olduğuna inanıyorlardı. Aşkın, bilinmeyen Tanrı'nın içsel sezgisel bilgisi sayesinde ruhları özgürleştirdi. Bu özel bilginin arayışı yaşamın temel amacıydı. Kitleler için manevi öğretiler peşinde değillerdi (her ne kadar onlarla ilgileniyor olsalar da), daha çok kendi içsel içgörülerinden elde edilen gizli bilgeliği arıyorlardı. Gnostikler de Hristiyanlar gibi fikir ve inançlarını mitolojik hikayeler, incelemeler, İnciller, mektuplar, kitaplar, eylemler, sözler, ilahiler ve diğer metinler aracılığıyla sundular. Ancak Hristiyan literatüründen farklı olarak, Gnostik geleneğin çok az bir kısmı hayatta kaldı - yani 1945 baharında Mısır'ın Nag Hammadi yakınlarındaki bir mağarada Gnostik yazılardan oluşan bir hazine hazinesinin keşfedilmesine kadar. Malzeme o zamandan beri hem James M. Robinson tarafından düzenlenen Nag Hammadi Kütüphanesi adıyla kitap biçiminde hem de internette tercüme edildi ve yayınlandı.

--- SAYFA 47 ---

46 www.gnosis.org/naghamm/nhl.html . Gnostikler efsaneyi ve hikaye anlatımını seviyorlardı ve bu nedenle yaratılış mitlerinin ışığın ve karanlığın güçlerini sürekli bir mücadeleye sokması şaşırtıcı değil. Ancak onların hikayelerinde duymamış olabileceğiniz terimler kullanılıyor, bu nedenle Gnostik fikirleri çok derinlemesine incelemeden önce, Gnostiklerin hikayelerini anlatmak için kullandıkları kelimelerin anlamlarını bilmek faydalı olabilir. Aeons: Tanrı'nın özü, Gnostiklerin Aeons adını verdiği erkek ve dişi varlık çiftlerine kendiliğinden genişleyen yayılımlardan geçer. Gnostikler, birbirini izleyen nesiller boyunca Tanrı'dan yayılan bu ebedi varlıkların, ilkel kozmosun istikrarsızlaşmasına yol açtığına inanırlar. Archon: Bu terim Yunancadaki "yönetici" anlamına yakındır ve Gnostikler, arkonların Demiurge'ye hizmet eden yöneticiler olduğuna inanırlar. Bazıları onlara melek veya iblis diyor ama onlar ilahi kıvılcımları maddi dünyada tuzağa düşürülmüş halde tutma işini yapıyorlar ve ruhun zincirlerinden kurtulup Pleroma'ya yükselmesini engelleyecek engeller yaratabilirler. Demiurge: Gnostik teolojide Demiurge, temelde kusurlu ve kötü olan ve ilahi Olan'ın kıvılcımlarını hapseden fiziksel dünyanın kötü niyetli yaratıcı tanrısı, zanaatkarı veya mimarıdır. Demiurge'nin diğer isimleri Yaldabaoth (Yunanca, "Kaosun Babası"), Sakla ("Aptal") ve Samael'dir. Doketizm: Doketizm (Yunancadan gelir, "görünmek" anlamına gelir), ne İsa'nın fiziksel bedeninin ne de çarmıha gerilmesinin gerçek olmadığı (sadece gerçek gibi göründükleri) sonucunu çıkarır. Gnostikler, alternatif olarak Avatar olarak da bilinen ebedi bir manevi varlık olan İsa'nın Tanrı'dan kaynaklandığına ve bu nedenle ete bürünemeyeceğine ve ölemeyeceğine inanıyorlardı.

--- SAYFA 48 ---

47 Düalizm: Düalizm, temelde farklı ve sıklıkla birbirine karşıt olan iki şeyin olduğu fikridir; örneğin zihin/beden, cennet/yer, karanlık/ışık, iyi/kötü ve fiziksel/ruhsal. Düalist fikirler Gnostik inançlara nüfuz etti. Gnosis: Gnostik teolojinin merkezinde yer alan önemli bir terim olan gnosis, "bilmek" anlamına gelir. Bu terimin anlamının genişletilmesiyle, irfan uzun zamandır ruhsal şeylerin, mistik gerçeklerin içsel deneyimsel bilgisi olarak anlaşılmaktadır. Gnostikler, bazı Gnostik inançlara göre kiliseye açıklamadığı gizli bilgiyi İsa'dan aldılar. Pleroma: Pleroma Yunancadan türemiştir ve "doluluk, bütünlük, tamamlanma" anlamına gelir ve ruhsal evrenin ve ilahi olan her şeyin bütünlüğünü ifade eder. Başka bir deyişle, Pleroma, fiziksel dünya olan "gerçek dışı" veya gölge evrenin aksine, Tanrılığın ve Tanrı'nın güçlerinin bir tanrılar ordusu (Aeons) aracılığıyla ifade edildiği "gerçek" manevi dünyadır. Sophia: Sophia ("bilgelik") Tanrı'nın hem ruhunu hem de dişil yanını temsil eder. Sophia, kayıp ruhların (ilahi kıvılcımların) Pleroma'ya dönmesi için yolu aydınlatan bir Aeon olan İsa gibi kurtarıcı bir figürdür. Gnostikler yaratılışın iki ana alana sahip olduğunu tasvir eder. Birincisi, yaratıcısı Demiurge (Hristiyan teolojisindeki Şeytan'a benzer) ve onun arkhon olarak bilinen yönetici arkadaşları da dahil olmak üzere, kötü niyetli güçlerle dolu karanlık (materyalist) bir dünyadır. Diğerisi ise yüce, aşkın Tanrı'nın ve Aeons olarak bilinen ilahi Olan'ın ruhsal yayılımlarının başkanlık ettiği ışık diyarıdır.

--- SAYFA 49 ---

48 Tüm Gnostik düşüncenin ayrılmaz bir parçası, Işık aleminden (Tanrı'nın eşanlamlısı) gelen ilahi parçanın veya kıvılcımın her insanda ikamet ettiği fikriydi. Bakir bir saflık halindeki kıvılcım, acı çektiği madde veya karanlık (maddi dünya) aleminde sıkışıp kaldı. Ancak irfan (iç bilgi) yoluyla Işık alemine geri döndüğünde özgür olacaktır. Diğerleri karanlık, şeytani materyalist dünyada sıkışıp kalırken o orada yaşayacak. Sofya (bilgeliliğin vücut bulmuş hali) ve İsa (Kurtarıcı'nın vücut bulmuş hali) gibi çağlar, tuzağa düşmüş olanların ışığa geri dönüş yolunu bulmalarına yardımcı olmak için gizli öğretiler getirir. Platon'un Etkisi Gnostiklerin, Demiurge olarak bilinen yaratıcı tanrı anlayışı, Platon'un Timaeus ve Devlet'indeki bir figür olan Demiurgos'tan türetilmiş olabilir. Gnostik Yaratıcı, kaosun içinden, tanrısallığı bilerek ya da bilinçsizce maddeye hapseden ilahi modelin kusurlu kopyalarını yarattı. Bu, evrenin yaratılabileceği madde parçacıklarının önceden var olduğunu öne sürüyor gibi görünüyor. Dahası, bu şeytani materyalist dünyayı bilgeliliğin, ışığın, hakikatin ve gerçekliğin dünyası olan Pleroma'dan ayırırlar. İnsan bedeni ilahi Olan'ın kıvılcımlarını hapseder ve ruh ancak fiziksel dünyadan Pleroma'ya yükseliş yoluyla kurtuluşu bulur. Gnostik bir kurtarıcı veya vahiy, karanlıkta uyuyan veya "uyuyan" kişileri uyandırmaya gelen kişidir.

--- SAYFA 50 ---

49 Yunan filozofu Platon, M.Ö. 427 ile 347 yılları arasında yaşamıştır. Bilim, matematik ve felsefe alanındaki çalışmalara vurgu yaparak Atina'da Akademi'yi kurdu. Çocuğu ve gelecekteki kral Dionysius II'yi filozof bir krala dönüştürmeye çalıştı ama başarısız oldu. Platon'un Akademisi neredeyse 1000 yıl boyunca devam etti ancak Hristiyan inancına zararlı olduğunu düşünen İmparator Justinianus tarafından kapatıldı. Platon, kozmosun aşkın, bilinemeyen Bir'den kaynaklandığını ve Demiurgos tarafından kaostaki pasif maddeden yaratıldığını ileri sürdü. Platon'a göre (Sokratik diyalog Timaeus'ta yazan) Demiurgos, çabaya direnen önceden var olan maddeden dünyayı bir araya getiren yardımsever bir varlık, bir "zanaatkar"dır - ve dolayısıyla dünya kusurlu kalır. Platon, Phaedo'daki felsefi yazısıyla, fiziksel bedenlerin geçici olduğu ve yalnızca ebedi formların kusurlu kopyaları olduğu fikrini ifade etti. Ayrıca Phaedo'da ruhun ölümsüzlüğü fikrini savundu. Bu iki kavram Gnostik düşüncede yankılanır. Gnostik inançlar aynı zamanda Platon'un metafizik hakkındaki fikirlerini de yansıtır; özellikle de onun anlaşılır ve algısal olmak üzere iki yönü olan ikici dünya kavramı. Anlaşılabilir yön, formların (veya "fikirlerin") dünyasından oluşuyordu ve algısal yön, bu formların kopyalarının (orijinalin karbon kopyaları) dünyasından oluşuyordu. Gerçek formlar/fikirler (kopyalar değil) ancak akılla kavranabilir ve gerçekliğin böyle anlaşılması her bilginin hedefidir.

--- SAYFA 51 ---

50 Platon, bir şeyin (örneğin Yahudiye hurma ağacının) özünün, onun biçimi olduğunu savundu. Bitki, tohumdan genç bir palmye ağacına ve ardından etli hurmalarla dolu, yapraklarla kaplı olgun bir ağaca kadar tüm aşamalardan büyüyebilir, ancak her aşamada veya maddedeki değişiklikte, ağacın özü (formu) her zaman mevcuttur ve yalnızca maddeyle vücut bulmaktadır. Bu, maddede somutlaşmış olmasına rağmen değişmeyen ilahi kıvılcıma ilişkin Gnostik fikirle rezonansa girer. Bilginin amacı, bu dünyanın sahte biçimlerinin ardında yatan gerçekliğe ulaşmak ve gerçekliğin - her zaman var olan ve asla değişmeyen varlık dünyasının - duyular veya hayal gücü tarafından değil, zihin tarafından kavrandığını anlamaktır. Platon'un düalizmi, insan bedeninin ruhtan farklı olduğu fikrini ifade eder. Beden sadece ruh için bir kap veya geçici barınaktır. Platon, ruhun bedene girmeden önce manevi bir alan olan fikirler dünyasından geldiğini öne sürmüştür. Bedene girdikten sonra insanın gözetmeni oldu. Platon'un bir sözü bu düalizm düşüncesini mükemmel bir şekilde yansıtmaktadır: "İnsan, bedeni kullanan ruhtur." Timaeus'ta Platon daha fazla açıklama sunar.

--- SAYFA 52 ---

51 Şimdi Tanrı, ruhu bedenden sonra yaratmadı... çünkü onları bir araya getirmiş olsaydı, büyüklerin küçükler tarafından yönetilmesine asla izin vermezdi.... Oysa o, ruhu, kökeni ve mükemmelliği bakımından bedenden önce ve daha yaşlı, bedenine tabi olacağı yönetici ve efendi kıldı. — Timaeus, 34 Hristiyan teolojisi, ilk Hristiyanların Yahudilikle paylaştığı bir kavram olan tektanrıcılığa ya da tek tanrı inancına dayanıyordu. Tektanrıcılık aynı zamanda İslam'ın da temelidir. Demiurge kavramının aksine, ilk Hristiyan babaların çoğu, evreni Tanrı'dan başka herhangi bir varlığın yarattığı fikrini reddetmişti. Platon'un dünyayı kaos içinde zaten var olan maddeden yaratan Demiurgos'unun aksine, iyiliksever bir Tanrı'nın dünyayı hiçlikten yarattığına inanıyorlardı. Yaratılış Kitabı Gnostikler yaratılış mitlerinden büyülenmişlerdi. İbranice kutsal metinlerin ilk kitabı olan ve tek tanrılı bir Tanrı'yı temsil eden ancak ikili yaratılışın fikirlerini hemen sunan Yaratılış kitabı onlara özellikle çekici gelmiş olabilir. Var olan tek ebedi Tanrı, göğü ve yeri yarattı. Dünya karanlık ve şekilsizdi. Işığı yaratıp onu karanlıktan ayırdıktan sonra Tanrı, gök denilen bir gökkubbe kurdu. Tanrı, sonunda "kendi suretinde, erkek ve dişi" olan ilk çiftten insanları yaratana kadar sık sık "bunun iyi olduğunu" gözlemleyerek yaratma sürecini sürdürdü.

--- SAYFA 53 ---

52 Ve Rab Tanrı yerin toprağından adamı yarattı ve onun burnuna yaşam nefesini üfledi; ve insan yaşayan bir ruh haline geldi.... Ve Rab Tanrı Adem'in üzerine derin bir uyku getirdi ve o uyudu; ve onun kaburga kemiklerinden birini aldı ve... kendisini bir kadın yaptı ve onu adama getirdi. — Yaratılış 2:7-22

Gnostiklerin Yaratılış öyküsünü eski Yahudi ve Hristiyanlardan farklı yorumlaması şaşırtıcı değildir. Gnostiklere göre Adem ve Havva tarihi insanlar, insanlığın ataları ya da insanlığa günah getiren ilk çift değildi; daha ziyade insanlarda yaşayan iki prensibin kişileşmesiydi. Adem ruhu kişileştirirken, Havva ruhu temsil ediyordu. Adem "alt benliği", Havva ise "yüksek benliği" temsil ediyordu. Ortodoks Hristiyanlığın bu fikirle ilgili yaşayabileceği sorunu hemen görebilirsiniz, çünkü Havva'yı Adem'den üstün bir konuma yerleştirir. Gnostikler Havva'yı Adem'in esrarengiz "uyandırıcısı" olarak görüyorlardı. İkinci yüzyıla ait Yuhanna Apokrifonu adlı Gnostik metin, Adem'in "karanlığın sarhoşluğuna" kapıldığını ve Aydınlık Epinoia (ya da Havva) ortaya çıktığında uyandığını ve "aklının üzerindeki perdeyi kaldırdığını" ortaya koyuyor. Eski İbraniler ilk kadını Havva adıyla adlandırdılar (İbranice'de bu isim "hayat" anlamına gelir), ancak Gnostikler onu "tüm yaşayanların annesi" olarak biliyorlardı. Ortodoks Hristiyanlık Teslis inancını - yani Baba, Oğul ve Kutsal Ruh inancını - oluşturmada ve daha sonra bu inanç Ortodoks Havarilerin İman İmanı ve İznik İman İnancının bir parçası haline gelmeden önce (ilki MS 215 civarında ve ikincisi MS 325'te yazılmıştır), bazı ilk Hristiyan toplulukları Luminous Epinoia adında bir tanrıya tapıyorlardı.

--- SAYFA 54 ---

53 İlahi Havva olarak. "Aydınlık" kelimesi ışığı çağırıştırıyor, dolayısıyla Gnostikler şüphesiz onu hayatlarındaki kutsal aydınlatma gücüne sahip bir "ışık taşıyıcısı" olarak görüyorlardı. Yuhanna'nın Apocryphon'u, onun insanlığın Tanrı'yı bilme kapasitesi olduğunu belirtir. Yuhanna Apocryphon'unun anlatıcısı İsa'ya her insanın onu kabul edip etmediğini sordu ve İsa buna "Evet" diye yanıt verdi. Bu Gnostik Havva, Ortodoks Hristiyanların Havva'yı zayıf, etkilenebilir bir kadın olarak gören, Yılanın Cennet Bahçesi'nin merkezindeki ağaçtan yemek yeme isteğine karşı koyamayacak kadar güçsüz olan görüşüyle dramatik bir tezat oluşturuyor. Havva "ağacın yenilebilir olduğunu, göze hoş geldiğini ve insanı bilge kılmak için arzu edilen bir ağaç olduğunu gördü" (Yaratılış 3:6). Bunları istiyordu. Bunu, kadınların erkeklerin malı olarak kabul edildiği İsa'nın zamanının kültürel bağlamında düşünün. Yaşadıkları dönemler nedeniyle kadınlar eğitilmiş değildi ve muhtemelen eski kutsal metinler konusunda pek bilgili değillerdi, ancak çocuklarını eğitmek ve inancı kendileri uygulamak için bir miktar bilgiye sahip olmalarına rağmen. İsa eşitlikçi inanç ve uygulamalarıyla ortaya çıkana kadar kadınların kutsal yazıların derin bilgeliğini anlayabilecek kapasitede olduğu düşünülmüyordu. Pek çok Yahudi ve Hristiyan, Havva'nın Tanrı'ya itaatsizlik etme, elmayı yeme ve Adem'e bir tat sunarak olaya dahil olma eylemini Baba Tanrı'ya karşı bir günah olarak gördü. 1. Timoteos'un ikinci bölümü, Havva'nın bilgi arzulaması ve yasak meyveden yemesi nedeniyle kendisine atfedilen suçu anlatır. Sethian Mitolojisi İlk birkaç yüzyılda pek çok Hristiyan grubu vardı. Önemli bir grup olan Sethian Gnostikleri, yorumladıkları mistik bilgiyi arzuluyorlardı.

--- SAYFA 55 ---

Tanrılığa giden yolu bulmak için bilgelik, hikayeler, temalar (özellikle Yaratılış) ve çeşitli dini ve felsefi geleneklerin mitleri. Yaratılış kitabının beşinci bölümü, aralarında Adem'in oğlunun da bulunduğu İbrani patriklerin soyağacını ayrıntılarıyla anlatır. Adem 130 yaşındayken "kendi benzerliğinde ve kendi suretinde" bir oğul doğurdu ve adını Şit koydu (Yaratılış 5:3). Setliler, Şit'i, Hristiyanların İsa'yı gördüğü kadar bir kurtarıcı figürü olarak görüyorlardı. Sethianlar, Yahudi Hristiyan hareketinin yaptığı gibi, (bir kurtarıcının/mesihin geleceği beklentisiyle) Mesih dini olarak başladılar. Hristiyanlığın en eski biçimleriyle temas, Gnostik Sethianların inanç ve uygulamalarına Hristiyan unsurları da kattı. Gnostik Sethian mitolojisi, Yaratılış için bir "ön hikaye" görevi gören destansı bir hikayede rol oynayan bir dizi karakterden oluşur. Gnostikler, insan günahının insanlığı maddi dünyada köleliğe sürüklediğine değil, bu köleliğin yaratıcının hatası olduğuna inanıyorlardı. Sethian miti, Tanrı'dan insana, Ruh'tan maddeye doğru aşağıya doğru geçişin Gnostik bir açıklamasını sunmaya çalışır.

--- SAYFA 56 ---

55 Seth Gnostisizmi, özel bilgi sağlayan Adem ile Havva'nın çocuğu olan Seth'e yapılan atıflardan dolayı bu adı almıştır. Seth Gnostik yazıları arasında Zostrianos, Seth'in Üç Steli, Adem'in Kıyameti, Allogenes, Hükümdarların Gerçekliği, Mısırlıların İncili, Yuhanna'nın Apokrifonu, Üç Katlı İlk Düşünce ve Gök Gürültüsü, Mükemmel Zihin yer alır. Birkaç Gnostik metin, Seth mitolojisiyle ilgili bir dizi ortak inancı paylaşır: Kutsal Üçlü, Görünmez Ruh (Baba), Barbelo (Anne) ve Oğul'dan (Yaratıcı) oluşur. Gnostikler, kendilerinin kolektif olarak Seth'in ruhsal çekirdekleri veya tohumları oldukları konusunda bilgi sahibidirler. Seth, kendi soyunun Kurtarıcısıdır. Demiurge Yaldabaoth, Seth'in tohumunu yok etmeye çalışır. Üç Çağ vardır ve Kurtarıcı her Çağda gelir. Seth mitinin bir versiyonu Barbelo adında bir Aeon ile açılıyor. Bu Aeon belki de Tanrı'nın orijinal yayılımıydı ve hem eril hem de dişi bir tarafa sahipti. Barbelo, diğer tüm yayılımların veya Aeon'ların bir tür ana ebeveyniydi ve onların da eril ve dişi yönleri vardı. Ve böylece her biri

--- SAYFA 57 ---

56 emanation split off into more emanations that continued the process. All of these emanations, dividing and multiplying like a cell undergoing mitosis, fragmented God until the primordial universe became unstable. That's when the Aeon Sophia appeared in the story. Sophia means "wisdom" in Greek; as her name implied, she wisely considered her position so far removed from the Godhead and pondered on how to get back to the center of divine nature closest to God. She decided to imitate God's original action of emanating. She did not seek permission. Her act of creating a copy of herself caused something of a crisis to occur within the Pleroma and as a result, the Demiurge known as Yaldabaoth (sometimes pictured as a serpent with a lion's head) was born of Sophia. She created a throne for him and wrapped him in a resplendent cloud, where the monstrous being lived, isolated and without knowledge of the higher realms — of the Pleroma Reality.

--- SAYFA 58 ---

57 Yaldabaoth, İbranilerin Tanrısı RAB'be nasıl benziyordu? Başka herhangi bir tanrıdan habersiz olan Yaldabaoth şunun bir çeşitlemesini beyan eder: "Ben kıskanç bir Tanrıyım; benden başka Tanrı yoktur." İbranice'nin Yahveh'si Mısır'dan Çıkış 20:4-5'te benzer bir açıklama yapıyor. Gnostikler Yaldabaoth ve Yahveh'e aşağı düzeydeki tanrıların statüsünü verdiler. Yaldabaoth maddi evreni yaratmak için annesinden bir miktar güç çaldı. Farkında olmadan Pleroma'nın karbon kopyasını yarattı ama dünyası gerçeği yansıtıyordu. Gerçek anlaşma bu değildi. O, aşağı düzeydeki bir yaratıcı olarak kusurlu fiziksel dünyayı yarattı ve içindeki varlıklar yukarıdakilerin yansımasıydı. Bu şekilde annesinin gücü insan formlarında kapsüllendi ve insanlar maddi evrenin tuzağına düştü. Bu, Yaldabaoth'un insanı Tanrı'nın benzerliğinde yaratmasına zemin hazırlıyor. Gnostik mitlerin bir versiyonu, Tanrı'nın Yaldabaoth'u, annesi Sophia'nın gücünün bir kısmını, o noktada ruhu olmayan cansız Adem'e aktarması için kandırmasıdır. Adem'e bu hayat nefesi, tüm insanları canlı ve Yaldabaoth'un varlıklarından veya kozmik güçlerden daha güçlü hale getirmenin ilk adımıydı. Bu varlıklar daha sonra Adem'i maddenin en düşük alemlerine sürgün ettiler. Ancak her şey bitmiş değil, çünkü Tanrı Adem'e acıyor ve ona kendisini maddeden nasıl kurtaracağı ve gerçek evine nasıl yükseleceği konusunda ilahi bir düşünceyle ilham veriyor.

--- SAYFA 59 ---

58 Gnostisizmin İlkeleri Gnostikler için yaşamın temel amacı aydınlanma arayışıydı. Bu bakımdan Gnostiklerin diğer dini mistiklerden çok farklıları yoktu. Aydınlanma arayışlarında belirli ilkeler belirlediler. Gnostik fikirleri benimseyen ilk Hristiyan topluluklarının çeşitliliği nedeniyle, Gnostisizmin ilkeleri olarak adlandırılacak belirli bir inanç listesi sunmak zordur. Yine de Naassenes, Ophites, Simonians, Cerinthians, Docetists, Arianists, Manichaeans ve diğerleri dahil olmak üzere bazı farklı ilk Gnostik toplulukları bazı ortak fikirleri paylaşıyordu. Kuşkusuz, erken Hristiyanlığın ilk birkaç yüzyılındaki Gnostik gruplar aşağıdaki inançlar da dahil olmak üzere bazı temel fikirleri paylaşmışlardı: İçkinlik doktrini Bir reenkarnasyon doktrini Arhontlar olarak adlandırılan bir grup güç Bir diriliş kavramı Kurtuluş süreci Bir “yayıma” doktrini İnsanlığın doğası Bir vahiy fikri Akademisyenler, İsa'nın ölümünün hemen ardından yerleşik bir inanç ve ortodoks dogmalar dizisine sahip tek bir Hristiyanlık versiyonunun olmadığı konusunda hemfikirdirler. Başvurulacak bir Yeni Ahit yoktu. Henüz teolojik fikirler arasında bir savaş yaşanmamıştı.

--- SAYFA 60 ---

59 bu, sonuçta Hristiyanlığın ilkelerine orijinal günahı, İsa'nın tanrısallığını ve bakireden doğumu dahil edecek, ancak Gnostik içkinlik fikirlerini (yalnızca aşkın olmanın aksine her insanda Tanrı), gizli bilgi getiren bir açığa çıkarıcı ve reenkarnasyonu hariç tutacaktır. Gnostisizmin Beş Kutsal Ayini Aşağıdaki liste Philip İncili'nde bahsedilen Gnostik dini törenleri içermektedir. Gnostik dini ayinlerden bazıları, Greko-Romen dünyasındaki diğer ruhani geleneklerden alınmış olabilir. Bu Gnostik ayinler (bazıları onlara ayinler diyebilir) ideal olarak kişinin içinde yaşayan ilahi kıvılcımı özgürleştirdi, onu aydınlanmaya ve Pleroma'daki “gerçek” evine giden doğru yola koydu. Gnostikler, Hristiyanlığın yalnızca yeterli inanca sahip olarak ve yeryüzünde iyi davranarak cennete gidebilecekleri inancını benimseyemezlerdi. Philip İncili'nde listelenen Gnostik ayinler şunları içeriyordu: Vaftiz (suya daldırma ritüeli) Chrism (zeytinyağıyla meshetme kutsal ayini) Gelin Odası Kutsal Efkaristiya Kefareti Ölümde Aşırı Ayin veya Meshetme Kutsal Emirler

--- SAYFA 61 ---

60 Pek çok Gnostik kendilerini Hristiyan sadıklar olarak görüyordu. Kendi dini uygulamalarını veya kutsal ayinlerini, diğer Hristiyan topluluklarının inanç ve uygulamalarına karşı sapkın bir meydan okuma eylemi olarak görmüyorlardı. Aslına bakılırsa, Hristiyan kilisesinde henüz Gnostiklere resmi olarak meydan okuyabilecek bir grup yoktu. Ancak ikinci yüzyıldan itibaren bazı Hristiyan kilise babaları Gnostiklere karşı polemikler yazdılar.

--- SAYFA 62 ---

61 Hristiyanların (Gnostik ve diğer topluluklar) vaftiz ve Kutsal Efkaristiya ayinleri ile pagan Gizem ritüelleri arasında pek çok benzerlik varmış gibi görünebilir. Antik Hristiyanlıkla ilgili en az bir materyal kaynağı, İsa'nın ölümünden sonraki yüzyıllar boyunca -Havari Pavlus'tan Aziz Augustine'e kadar- ilk babaların yakın benzerlikleri açıklamak zorunda kalacaklarını açıkça belirtti. Gnostiklere yönelik zulüm ve Gnostik topluluklara karşı sapkınlıklar nedeniyle yapılan tasfiyeler, Gnostikleri yeraltında gizlice uygulama yapmaya itti. Gnostisizm, çağlar boyunca çeşitli ülkelerde ve çeşitli insan gruplarının yaşamlarında günümüze kadar yeniden ortaya çıktı. Modern Gnostikler yalnızca kendilerini geçmişle ilişkilendirecek bu kadim kutsal törenlere sahip değildir; aynı zamanda bilim adamlarının çalışmaları sayesinde, Willis Barnstone ve Marvin Meyer tarafından The Gnostic Bible'da toplanan manevi atalarının yazılarının çevirilerine de sahipler. İnternette duaların yanı sıra bir inancın, ayin ve tespihlerin Gnostik versiyonlarını da bulabilirsiniz. Gnostik Kutsal Ayin Ritüelleri İnisiyenin manevi yolculuğunun ilk adımı olan vaftiz, muhtemelen Gnostik ritüellerin en önemlisiydi. Kökenleri Yahudi arınma ayinlerine dayanan vaftiz, arkonların inisiyenin zihinsel yaşamı (duygusal, psikik ve entelektüel) üzerindeki güçlerinin kontrolünü zayıflatmak amacıyla manevi bir “yikanmayı” simgeliyordu.

--- SAYFA 63 ---

62 Valentinianus'un Gnostik inanışına göre, bu sahte dünyanın fikirlerinin hakimiyetini gevşetmek, inisiyeyi madde tuzağına düşmekten ve karanlığın hapisanesinden kurtardı.

--- SAYFA 64 ---

63 Havarilerin İnancı, vaftiz adayları tarafından bir inanç beyanı olarak gelişti. İlk kilise babası Irenaeus'un "İnanç Kuralı" ve daha sonra Hippolytus'un vaftiz töreni, İnanç'a çarpıcı biçimde benzemektedir. İlk birkaç yüzyılın Hristiyan kiliselerinde adaylara üç kez smaç atılıyor ve kendilerine inançla ilgili sorulan her soruya olumlu yanıt vermeleri bekleniyordu. Gnostik vaftiz töreni, tıpkı bugün çoğu Hristiyan ibadethanesinde olduğu gibi, kişiyi kiliseye kabul ediyordu. Ancak sembolik olarak suya dalma, Gnostik inisiyenin anında aydınlanma yaşayacağı anlamına gelmiyordu. Bundan sonra dindar aday, bu amacın peşinde düzenli olarak meditasyon, tefekkür, manevi çalışma ve diğer faaliyetlere girişecektir. Tarih ve İncil bilim adamlarının en az anladığı ritüel, Philip İncili'nde "Gelin Odası" olarak geçmektedir. Gnostik metinler, gelin odasına bir kez katılan bir çiftin bir daha asla ayrılmaması gerektiğini belirtir. Akademisyenler bunun bir kadın ve erkek arasındaki kutsal bir ritüel olabileceğini veya bireysel ilahi kıvılcım (gelin) ile Kaynağının (damat) bir tür mistik birliğin bir alegorisi olabileceğini öne sürüyorlar. Gnostik Hristiyanlar Nasıl Kafir Oldu Hristiyan topluluklarının daha gerçekçi olanı, İsa ve onun öğretileri hakkındaki hikayelerin - ya da en azından bu öğretilere ilişkin yorumlarının - "bütünlüğünü" koruma çabasıyla -

--- SAYFA 65 ---

64 kendilerini Gnostik fikirleri benimseyen diğer Hristiyanlardan farklılaştırdılar. İkincisi için kullandıkları terim "sapkın"dı ve fikirleri sapkınlık olarak adlandırılmaya başlandı. Bazı ilk Hristiyan babalar, onlara şiddetle karşı çıkmak için sapkınlıkları araştırdılar. Orijinal Gnostik belgelerin antik kaynaklarının eksikliği nedeniyle, Nag Hammadi'den önceki modern bilim adamları, yazılarında Gnostisizm hakkında bilgi sağlamak için bu ilk Hristiyan heresiologların (sapkınlık hakkında çalışan ve yazan kişiler) yazılarına güvenmek zorunda kalmışlardı. Sapkınlık bilimcilerin arasında en dikkate değer olanı, MS 180 civarında, Sözde Gnosis'in Tespit Edilmesi ve Devrilmesi Üzerine başlıklı beş ciltlik bir inceleme yazan Lyon piskoposu Irenaeus adında bir kilise babasıydı. Bu çalışma genellikle basitçe Heresies'e Karşı olarak anılır. Tertullianus (Kartaca piskoposu) ve Romalı Hippolytus gibi diğer kilise babaları da Gnostisizm hakkında bilinenlere karşı yazarak katkıda bulunmuşlardır. Bu kişiler ve özellikle saldırgan buldukları sapkınlıklar hakkında daha fazlasını diğer bölümlerde okuyacaksınız. Şimdilik, hareketi bastırmak için Gnostik metinlerin çoğunun yok edildiğini söylemek yeterli. Son yarım yüzyılda keşfedilen Gnostik metinlerin kopyaları Gnostisizm hakkında bilinenlere daha fazla ışık tutsa da modern zamanlara çok az şey kaldı. Gnostik Senkretizm Senkretizm, tamamen farklı (çoğunlukla karşıt) fikirlerin bir araya getirilmesi ve bunların tek bir kavramda kaynaşması anlamına gelir. Gnostikler, kozmoloji (evrenin kökeni ve yapısı) ve teoloji hakkındaki fikirlerini geliştirmek için antik dünyanın halihazırda var olan geleneklerinden senkretizmi kullandılar. Aşağı yukarı MS ikinci yüzyıldan dördüncü yüzyıla kadar mezhepleri gelişti. Bu

--- SAYFA 66 ---

65, bazı durumlarda tüm cemaatlerin Gnostik fikirleri paylaşmış olabileceğine, diğer durumlarda ise İncil gibi tek bir kitapta toplanmış Gnostik öğretiler koleksiyonu olmadığından, sadece bir kişinin veya bir cemaat içindeki birkaç kişinin Gnostik inançları benimseyebileceğine inanıyordu. Gnostik Dini Yazılar Gnostikler, İsa, onun hayatı ve öğretileri ve arkadaşları (Meryem Mecdalene, Thomas, Philip, Judas Iscariot ve diğerleri) hakkında pek çok müjde dahil olmak üzere çeşitli eserler yazdılar. Yüzyıllardır yasaklanan Gnostik metinlerin kopyaları 1945'te Nag Hammadi'de yeniden ortaya çıktı. Bir köylü, elli iki eski papirüs metni içeren bir kil kavanoza rastladı. Yalnızca yarım yüzyıl önce keşfedilen bu eski metinler, ilk birkaç yüzyılda Filistin'de gelişen Hristiyanlığın en erken görüntüsünü sunuyor. Bulunan kodeksler (deri ciltli papirüs el yazmaları) arasında Mısırlıların İncili, Pistis Sophia, Kurtarıcının Diyaloğu, Yarışmacı Thomas'ın Kitabı, Yuhanna'nın Apokrifonu, Philip'in İncili, Thomas'ın İncili ve Gök Gürültüsü, Kusursuz Akıl vardı. Hepsini birlikte ele alındığında, erken Hristiyan düşünce ve yazılarındaki aşırı çeşitliliği ve bölünmeleri gösterirler. Bu Gnostik metinleri www.gnosis.org adresinde veya James M. Robinson tarafından düzenlenen The Nag Hammadi Library: The Definitive Translation of the Gnostic Scriptures Complete in One Volume başlıklı kitapta bulabilirsiniz. Cinsiyetler Arası Gnostik Eşitlik Gnostikler kadın ve erkeğin eşit olduğuna inanıyor muydu? Büyük olasılıkla, Gnostiklerin özellikle Mary Magdalene'e saygı duydukları ve ona en yüksek saygıyı gösterdikleri biliniyor. Onlar

--- SAYFA 67 ---

66 yazılarında onu belirgin bir şekilde öne çıkardı. Hatta onun adını taşıyan bir Gnostik müjdesi bile var. Gnostikler, Yüce Tanrı'yı erkek ve kadın tasvirlerinde tasvir ettiler ve bu nedenle İlahi Olan'ı erkeklerde olduğu gibi kadınlarda da gördüler. Gnostik kutsal yazılarda, bir Gnostik mit veya atasözünde seslenen veya Magdalalı Meryem'in İsa ile yaptığı tartışmalarda tuttuğu "merceğin" arkasında parlayan kişi genellikle bilgelik tanrıçası Sophia'dır.

--- SAYFA 68 ---

67 3 Kanonik Hristiyan Metinleri Nasıl Seçildi İlk Hristiyan grupları birçok kutsal metne sahipti. Dini materyalleri mektupları, İncilleri, eylemleri, kılavuzları, mektupları, ilahileri, kıyamet literatürünü ve incelemeleri içeriyordu ve bunlara sahip olan insanlar, yaşadıkları zamanlar ve kültürler kadar çeşitliydi. Bu yazılardan bazıları Yeni Ahit kanonuna girdi; diğerleri reddedildi, bastırıldı ve yok edildi. Yıllar süren seçim süreci sonucunda, kanonda toplanan belgeler Hristiyanlığa ilişkin belirli bir bakış açısı sunuyordu, ancak başka belgeler ve başka görüşler de vardı. Kutsal Yazılardaki Gnostik İnançlar Havarilerin yaşamlarının sona ermesinden önce bile, yeni gelişen Hristiyan toplulukları arasında sorunlar ortaya çıktı. Pavlus'un Yeni Ahit mektupları ve Elçilerin İşleri bu ilk sorunların çoğunu ortaya koymaktadır. Bunları okuduğunuzda, ilk Hristiyanların bir dizi sorunla boğuşmak zorunda kaldıklarını görebilirsiniz: İsa hakkında inandıkları, günah, Yahudi olmayanlar ve Yahudiler, kadınların rolleri ve Hristiyan etik ve ahlaki yollarında kabul edilemeyen veya bunlarla uyumlu olmayan davranış ve kültürel uygulamalar. İlk Ortodoks Hristiyanları sapkınlık kadar kızdıran hiçbir şey yoktu.

--- SAYFA 69 ---

68 Sapkınlık (Yunanca haireín kelimesinden gelir) "seçim eylemi" anlamına gelir. Tarih boyunca, daha genel kabul görmüş doktrin veya öğretiyile çelişen bir doktrin veya görüş noktasını vurgulamak için kullanılmıştır. Çoğu zaman bu kelime dini fikirler, inançlar veya sistemler bağlamında kullanılır. Gnostisizme Karşı Çıkmak İçin Yazılan Kutsal Yazılardan Mektuplar MS 107 civarında, Antakya'da yaşayan Ignatius adlı bir Suriyeli, şehit edilmesinden önce, Efes, Magnesia, Tralles, Roma, Philadelphia ve Smyrna'daki Hristiyan topluluklarına bir dizi mektup yazdı. Ignatius, bu Hristiyanları, Gnostisizm ve Doketizm'in yayılan sapkınlıklarına karşı her zaman tetikte olmaya teşvik etti (bu sistemlere inananlar, İsa Mesih'in yalnızca hayalet bedenli bir ruh olduğunu düşünüyorlardı). Bu tür sapkınlıklar Hristiyan birliğini tehdit ediyordu ve Ignatius'un mektupları onun Hristiyan birliğini yaratmaya çalıştığını gösteriyor. Mektuplar onun hiyerarşi ve doktrin konusunda ikna edildiğini, ancak ziyaret ettiği kiliselerin öyle olmadığını gösteriyor. Ignatius, Hristiyanlardan piskoposlarına itaat etmelerini istedi. Bu, kilise tarihinde çok erken bir dönemdi, ancak üç katmanlı bir liderlik hiyerarşisinin (piskoposlar, rahipler ve diyakozlar) zaten kurulmuş olduğu ve ortodoks bir bakış açısının mevcut olduğu açıktır. Havarisel ardılığa ve ortodoks fikirlere dayanan birliğe sahip olanlar, papirüs üzerindeki kalemin gücünü, Gnostisizme ve kendi inançlarıyla çelişen diğer fikirlere karşı çıkmak için kullandılar.

--- SAYFA 70 ---

69 Güney Galya şehri Lyons'da bir papaz olan Irenaeus, MS 120 ile MS 203 yılları arasında Hristiyanlara yönelik uzun süreli zulümlerin olduğu bir dönemde yaşadı. Bu aynı zamanda genel olarak Gnostisizmin ve özel olarak Valentinizm'in, düalizm öğretisiyle birlikte moda olduğu ve geliştiği bir dönemdi. Irenaeus, yaratılış işini daha küçük bir Tanrı'nın yaptığı şeklindeki Gnostik düşünceye karşı çıktı. İbranice kutsal metinlerdeki yaratılış Tanrısı ile Yeni Ahit'teki kurtarıcı Tanrı'nın, Mesih'te bedenlenen Tanrı ile aynı olduğuna inanıyordu. Özellikle Marcion ve Valentinus'un ikiyüzlülüklerinden nefret ediyordu ve Adversus Haereses (veya Sapkınlıklara Karşı) olarak da bilinen, Sözde Gnosis'in Tespiti ve Devrilmesi Üzerine başlıklı beş ciltlik eserinde Gnostik sapkınlıklara güçlü bir şekilde karşı çıktı. Bu kitap, Yeni Ahit'e giren metinlerin çoğundan kesin ve bol miktarda alıntı içerir. Irenaeus ayrıca Apostolik Öğretinin Gösterimi'ni de yazdı (erken Ortodoks Hristiyan dinine vaftiz adayları için bir talimat kılavuzu olarak hizmet ettiği düşünülen bir metin). Ancak Irenaeus'un yazıları çoğunlukla Gnostisizme karşıydı.

--- SAYFA 71 ---

70 Basilidian'lar ve Valentinianusçular İsa'nın bir insan değil, bir ruh olduğunu iddia ediyorlardı. Diğer gruplar arasında Markionistler, Montanistler, Ebionitler (Yahudi geleneklerini ve ritüellerini terk etmeye karşı çıkan Yahudi Hristiyanlar), Arianistler, Setliler, Thomasinler, Mandaeenler (Vaftizci Yahya'nın takipçileri), Maniciler, Ofitler, Cainitler, Karpokratlar, Borboritler ve Naassenes (öğretilerinin İsa'nın kardeşi Yakup'tan geldiğini iddia eden mistikler) vardı. Gnostisizmi Destekleyen Yazılar Marcion en ünlü Gnostiklerden biriydi. Marcion hakkında bilinenlerin çoğu, onun öğretilerine karşı çıkanların yazılarından edinilmiştir. MS 139 yılında Küçük Asya'dan Roma'ya seyahat etti. Gnostik inançları benimseyen bir Hristiyandı ve beş yıl içinde aforoz edildi. Marcion, İbranice kutsal metinlerin (Eski Ahit) Tanrısını zayıf ve zalim olarak görürken, Mesih'in açıkladığı Tanrı merhametli ve iyiydi. Marcion, tüm Havariler arasında yalnızca Pavlus'un sevindirici haber öğretilerini gerçekten anladığına inanıyordu. Diğerleri Yahudiliğe fazlasıyla bağlıydı. Şiddetli bir münzevi yaşam uyguladı - Gnostikler bedenini kirliliğe, iğrenç ve kötü olduğunu ve çileciliğin bu tür kötülüğe karşı koyduğunu düşünüyorlardı. Marcion, kendi Gnostisizm görüşüne inanan bir takipçi mezhebi kurdu. Evlilikten, etten ve şaraptan (Kutsal Efkariya'dan bile) uzak duruyorlardı.

--- SAYFA 72 ---

71 İbranice kutsal yazıları tamamen bir kenara atarak kendi kanonunu geliştirdi. Marcion'un kanonunda Havarî Pavlus'un on mektubu (üç pastoral Mektup olarak bilinen Timoteos ve Titus'a yazılan mektuplar hariç), Luka İncili (ancak İbranice kutsal metinlerde Tanrı'ya Mesih'in Babası olarak yapılan tüm atıfları çıkarmıştı) ve kendi yazılarından bazıları vardı. Marcion ve takipçileri, İsa'nın bedende ortaya çıkmış olabileceği fikrini kabul edemiyorlardı. Beden kötüydü ama Mesih iyiydi ve bu nedenle nasıl bedene girmiş olabilir? Marcion Docetizm doktrininin kabul etmeye karar verdi. O, nesiller boyunca bu tür fikirleri kabul eden İsa'nın takipçilerinden oluşan bir toplulukta büyümüş olabilir.

--- SAYFA 73 ---

72 Polemik ve özür dileme nedir? Polemik, din ile ilgili olarak, belirli bir dini doktrin veya görüşe karşı tartışmalı argümanlar yürütme sanatıdır. Özür dilemeler Hristiyanlığın açıklamaları ve savunmalarıdır. Justin Martyr, Origen ve Augustine gibi ilk Hristiyanlardan bazıları Savunmacı olarak tanınır. Havarî Pavlus bile biri Festus'tan, diğeri Agrippa'dan önce olmak üzere iki kez özür diledi (Elçilerin İşleri 24:10; 25:8 ve 26:2). Tertullianus yaklaşık olarak MS 197 ile 198 yılları arasında Hristiyanlığa geçmiştir. Onun yazıları (yaklaşık otuz bir tane vardır) yeni fikirleri kavrayabilen parlak bir zekayı göstermektedir. Başlangıçta, Ortodoks Hristiyan yolunun sadık bir takipçisi, Latince büyük bir Hristiyan yazar (bu ona Latin Kilisesinin Babası lakabını kazandırdı) ve günümüze kadar varlığını sürdüren "Tertullian" teriminin formüleştircisiydi. Tertullianus'un yazıları sapkınlıklara karşı polemikleri ve Yahudilik ve paganizme karşı özür dilemeyi içerir. Özellikle Tertullianus, Markionist sapkınlıklara karşı gayretle beş kitap yazdı. Modern bilim adamları, bunların, zamanının Gnostisizm'i hakkında paha biçilmez bir bilgi kaynağı olduğunu düşünüyor. Tertullian hayatının ilerleyen dönemlerinde Montanist olmak için Ortodoks Hristiyan Kilisesi'nden ayrıldı. Bu mezhebin üyeleri, Kutsal Ruh'un varlığını doğrudan deneyimlemek için vecd hallerine düştükten sonra ilham verici mesajlar yayarlardı. Arius, Kuzey Afrika'dan (MS 256'dan MS 336'ya kadar) yetenekli bir ilahiyatçı ve yazardı. Sorunu çözmeye çalıştı

--- SAYFA 74 ---

73 Hristiyan doktrini. Hem Yahudilerin hem de Hristiyanların tek bir Tanrısı vardı, ancak Hristiyanlıkta Baba Tanrı ve Oğluna Tanrı olarak tapınılır. Arius'un doktrinsel sorunu çözme girişimi (böylece Hristiyanlık bir bitheizm, yani iki tanrılı bir din olmayacaktı), Tanrı'nın doğasına ve Baba ile Oğul arasındaki ilişkiye odaklandı. Ortodoks Hristiyanlar her ikisinin de farklı Kişiler, ancak tek Tanrı olduğu görüşünü benimsediler. Arius, Oğul'un sonsuz olmadığını ve ayrıca Baba'ya tabi olduğunu düşündü (bkz. 1 Korintliler 15:24-28). Onun felsefesi çok fazla destek gördü. Ancak İznik Konseyi (MS 325'te İmparator I. Konstantin tarafından toplanan piskoposların ilk ekümenik konferansı) kanonu oluşturdu. Arius'un konumunun gücünü gösteren önemli tartışmanın ardından Konsey, Arius'un görüşünü sapkınlık yönünde oyladı. Arius adını taşıyordu ve Ortodoksluk tarafından kendisine karşı polemiklerin yapılmasına neden oldu. Kutsal Yazılara Dair Diğer Önemli Yazılar Elçilerin İşleri'ne göre, Yeni Ahit'te yer alan en eski yazılar, Ferisi bir Yahudi ve Roma vatandaşı olan Havarî Pavlus'a aittir. İsa'yla hiç tanışmadı ama güçlü bir dönüşüm yaşadı ve ateşli bir inanlı oldu. Galatyalılara yazdığı mektubunda, Hristiyanlığı, Mesih'e iman etmek ile Yahudilerin (Musa) kanununa uymak arasında bir sentez haline getirmeyi savunulara karşı çıktı. Pavlus bu tür fikirlerin savunucularını "Yahudileştiriciler" olarak adlandırdı. Pavlus'un Romalılar hakkındaki düşünceleri daha sonra Augustine ve diğerleri tarafından "ilk günah" öğretisi haline getirildi. İsa'nın ölümü ve dirilişi hakkında, İsa'nın "suçlarımız için kurtarıldığını ve aklanmamız için yeniden diriltildiğini" yazdı (Romalılar 4:25). Ayrıca kurtuluşun kişinin İsa'ya olan imanı yoluyla nasıl geldiğini de açıkladı (Tanrı'ya bağlı kalmak yerine)

--- SAYFA 75 ---

74 Musa Kanunu). Pavlus'un Mesih'in ilahi doğasına olan inancı, onun bu fikri ilk ortaya atanlardan biri olduğunu gösterir. Pavlus'un bir başka sunusu da Kutsal Ruh kavramıydı. Fakat Pavlus'un düşüncesi ortodoks inançlarla mı yoksa Gnostik inançlarla mı daha uyumluydu? Pavlus, 2. Korintliler 12:2-5'te kendisinin "üçüncü göğe alındığını... cennete götürüldüğünü ve bir insanın söylemesi caiz olmayan, ağza alınmayacak sözler işittiğini" açıklar. Gnostikler içsel içgörüler için rüyalara ve vizyonlara güvendiler ve kendi teolojilerinden bahsettiklerinde bu genellikle içe dönük bir ruhsal deneyimden ilham alan vahiy anlamındaydı. Mektuplarının Yeni Ahit'e dahil edilmesi, onun görüşlerinin ortodoks kilise babaları tarafından önemini ve kabul edildiğini gösteriyor, ancak The Gnostik Paul'da yazan modern din bilgini Elaine Pagels, Pavlus'un bir Gnostik olduğuna dair ilginç bir teori öne sürüyor. Kuşkusuz, onun ilk kilise üzerindeki etkisi o kadar güçlüydü ki, birisi Pavlus'tan sahte mektuplar (Timothy ve Titus'a pastoral Mektuplar) yazarak Pavlus'un Gnostik görüşten ziyade ortodoks yoruma uygun inançlara sahip olduğunu ortaya koydu. Pavlus'un Timoteos'a yazdığı iddia edilen bir mektuptaki bir pasaj, kilisede kadınlardan beklenen davranışlara değiniyor ve sanki Pavlus'un birinci yüzyılda gerçek Hristiyanlıkla tutarlı fikirler vaaz ettiğini okuyor.

--- SAYFA 76 ---

75 Bırakın kadın tam bir itaatle sessizce öğrensin. Ama bir kadının öğretmesine ya da bir erkeğin otoritesini gasp etmesine değil, sessiz kalmasına izin veriyorum. Çünkü önce Adem yaratıldı, sonra Havva. Adem aldanmadı ama aldatılan kadın günah içindeydi. — 1 Timoteos 2:11-14 İskenderiyeli Clement, Markos İncili'nin birden fazla versiyonuna sahip olduğunu iddia eden ortodoks bir ilk kilise babasıydı. Bunlardan biri, İsa'nın Havarilere aktardığı gizli bir öğretiyi içeriyordu. Öğreti, Havarilerden gizli aktarım yoluyla, almaya ve irfanla değişmeye hazır olan ruhsal açıdan gelişmiş birkaç kişiye aktarıldı. Görünüşe göre "Karpokratların anlatılamaz öğretilerini" çürütmek için Theodore adında birine Clement'e atfedilen bir mektup, Markos İncili'nin bilinmeyen pasajlarını içeren el yazması sayfalar içeriyordu. Mektupta Clement, gizli, daha manevi müjdenin Mısır'da mükemmelleşen inanlıların kullanımına yönelik olduğunu iddia etti. Bu müjde o kadar değerliydi ki Clement, İskenderiye'deki kilisenin onu dikkatli bir şekilde koruması gerektiğini ve yalnızca büyük gizemlere inisiyasyon geçirmiş ruhsal açıdan gelişmiş kişilerin onu okumasına izin vermesi gerektiğini belirtti. Bilginlerin İsa'nın bu gizli öğretilerine dair tek referansları, Clement'e atfedilen mektupta bundan söz edilmesi idi. Mektubun yazarlığı son zamanlarda hararetli bir akademik tartışmanın odak noktası olmuştur. Bazı Hristiyanlar, homoerotik imalar ve İsa'nın taşı kaldırıp onu ölümden diriltmeden önce Lazarus'un mezarında çıkan büyük sese gönderme yapması nedeniyle mektubu teolojik açıdan saldırgan buluyorlar. Eğer Lazar İsa'ya o büyük gürültüyle seslenebilir ya da işaret verebilir miydi?

--- SAYFA 77 ---

76'sı zaten ölmüş müydü? Bazı Clementine alimleri mektubun Clement tarafından yazıldığına inansa da, diğer İncil alimleri mektubun sahte olduğunu söylüyor.

--- SAYFA 78 ---

77 Clement'in bildiği Markos İncili'nin hangi versiyonu Yeni Ahit'teki versiyondur? Üç versiyondan -ruhsal açıdan gelişmiş olanları hedefleyen daha uzun "gizli" versiyon, yeni Hristiyanlar için daha kısa versiyon veya sahte olduğundan şüphelenilen versiyon- daha kısa versiyonun kanonik Yeni Ahit'te yer alan versiyon olduğu genel olarak kabul edilir. İkinci ve üçüncü yüzyıllarda Gnostisizmin yayılması hız kazandıkça, edebi Hristiyan kilisesinin ortodoks unsuru, kimliğini Gnostiklerinkinden farklı ve ayrı olarak tanımlamaya ve korumaya çalıştı. Bu çabaya, dördüncü yüzyılda, çağlar boyunca Ortodoks kilisesi için paha biçilmez olduğu kanıtlanan ve modern İncil bilginlerinin çalışmalarına büyük ölçüde yardımcı olan on ciltlik bir Hristiyanlık tarihi yazan, antik çağlara ilgi duyan bir bilim adamı olan Eusebius adında Caesarea'lı genç bir papaz yardımcı oldu. Üç Kurtuluş Görüşü: Gnostik, Yahudi Hristiyan, Pauline Hristiyan Gnostikler, kurtuluşun Tanrı'nın lütfuyla ve İsa Mesih'in (kurtarıcı figürü) insanlığa aktardığı gizli ruhsal bilgi aracılığıyla geldiğine inanıyorlardı. Gnostikler ayrıca insanların kusurlu olduğuna ve bu nedenle iyi işler yoluyla kurtuluşu kendi başlarına sağlayamayacaklarına inanıyorlardı. Kendini keşfetme ve içsel bilgi yoluyla

--- SAYFA 79 ---

78'in ilahi olanla doğrudan temastan geldiğine göre, onların kutsal kıvılcımları Demiurgos'un karanlık büyüünün altından uyanarak Işık alemine geri dönebilirdi. Fiziksel değil, içsel ruhsal diriliş, her arayıcının, rahiplerin şefaati veya İsa'nın ölümü olmadan Tanrı'ya erişmesini sağladı. Kendilerini Yahudilik içinde bir mezhep olarak gören İsa'ya en yakın Yahudi Hristiyanlar, kurtuluşun Musa kanunlarını takip etmekten ve Tapınakta saflığı, beslenmeyi, davranışı ve kurban etmeyi düzenleyen kurallara uymanın yanı sıra Yahudi kutsal günlerine ve Şabat'a saygı göstermekten geçtiğine inanıyorlardı. Erken Hristiyanların kurtuluş görüşü Matta, Markos ve Luka İncillerinde bulunabilir (içerik, dil ve üslup benzerliklerinden dolayı topluca sinoptik İnciller olarak bilinir). Bu müjdeler, kurtuluşun bireysel iyi eylemlerle ve başkalarına, özellikle de yoksullara nazik davranılmasıyla geldiği mesajının bir kısmını açığa vurur (Matta 25:31-46 ve Luka 10:25-27). Yuhanna İncili, Tanrı'nın Oğlu olarak İsa'ya iman yoluyla kurtuluşu vurgular: "İşte, dünyanın günahını ortadan kaldıran Tanrı Kuzusu" (Yuhanna 1:29). İlk Hristiyanlar kişinin "kurtulmak" için tam olarak neye ihtiyaç duyduğunu ayrıntılı olarak açıklamadılar, ancak Pavlus kurtuluşun Tanrı'nın Oğlu'na (bkz. 2 Korintliler 5:10-21) ve İsa'ya olan inançtan geldiğine inanıyordu. Korintlilere ölülerin dirilişinin kesinliği hakkında şunları yazdı: "Çünkü ölüm insan aracılığıyla geldi, ölülerin dirilişi de insan aracılığıyla oldu. Çünkü herkes Adem'de öldüğü gibi, herkes de aynı şekilde Mesih'te yaşama kavuşturulacaktır" (1 Korintliler 15:21-22). Pavlus'un Hristiyan kurtuluş görüşü, insanlığın günahları için ölen ve dirilen Tanrı'nın oğlu İsa'ya olan inancı vurgular. Pauline Hristiyanlığı inançları, teolojiyi anlatır,

--- SAYFA 80 ---

79 Havari Pavlus'un mektuplarında benimsediği ve Elçilerin İşleri kitabının yazarı tarafından da desteklenen kurtuluş için gerekli ahlaki davranış ve iman eylemleri. Pauline Hristiyanlığı bugün Roma Katolikliği aracılığıyla değil, aynı zamanda Protestan mezhepleri aracılığıyla da ifade edilmektedir.

--- SAYFA 81 ---

80 Soterioloji, Kutsal Kitap'ta İsa Mesih aracılığıyla kurtuluşa ilişkin öğretinin incelenmesidir. “Kurtuluş” terimi, aynı zamanda kurtuluş anlamına da gelebilen Yunanca soteria sözcüğünden türemiştir. İnsanlar Mesih'e iman koşulunu yerine getirdiğinde kurtuluşa kavuşurlar (bkz. Pavlus'un Romalılara mektubu 1:16-17). Birlik Çağrısı İlk Hristiyan toplulukları, İsa'nın öğretilerine ve bilgelik sözlerine yakın kalmaya çalışırken, kendi fikir ve geleneklerini geliştirdikçe birbirlerinden ayrılmaya başladılar. Hem kanonik hem de Gnostik İnciller, İsa'nın kendi yakın çevresi içinde öğretilerinin ayrıntılarını açıklamak, sabırla bir noktayı açıklamak veya hayal kırıklığı ve öfkesi azarlamayı gerektiren bir öğrenciyi yönlendirmek zorunda kaldığı örnekleri ortaya koymaktadır. İsa'nın yakın çevresinde on iki havari vardı; resmi olmayan konuşmaların, özel öğretilerin ve kalabalıklar önündeki konuşmaların on iki tanığı. Ancak bu on iki kişi sıklıkla aynı fikirde değildi ve zaman zaman birbirleriyle çekişiyordu. Müritlerin hepsi birinci yüzyıldaki Filistin'in ataerkil toplumunda büyümüştü. Bu ortamda, kadınlar genellikle eğitilmiş değildi ve erkeklerle eşit kabul edilmiyordu, ancak Gnostik metinler Mezdelli Meryem'in İsa ile özel bir ilişkisi olduğunu ve manevi içgörülerini ve anlayışının onun tüm diğer öğrencilerinden daha iyi olduğunu gösteriyor. Onun manevi anlayışı Pistis Sofya'da parlıyor. Philip İncili onun İsa ile olan kişisel ilişkisini vurgular. Meryem İncili'nde (Magdalene), Petrus ve

--- SAYFA 82 ---

81 diğerleri İsa'nın yasını tutuyor, Meryem'e kendisinin (Petrus) ve diğerlerinin İsa'nın onu kendilerinden daha çok sevdiğini bildiklerini söylüyor ve Kurtarıcı'nın ona söylemiş olabileceği sözleri paylaşması için ısrar ediyor. İsa'nın kendisine verdiği gizli bir öğretiyi sunuyor ve daha sonra Andreas ona inanmıyor ve Petrus buna inanmıyor ve toplananlara İsa'nın bir kadınla gizlice konuşup konuşmayacağını soruyor. Herkesi sakinleştiren ve Petrus'a Kurtarıcı'nın kendisini değerli kıldığını ve onu reddetmenin Petrus'a düşmediğini hatırlatan kişi Levi'dir. Kanonik metinler, İsa'nın çekirdek grubunun üyeleri arasında, kendisi aralarında yaşarken anlaşmazlıklar olduğunu ve bu anlaşmazlığın onun ölümünden sonra da devam ettiğini ortaya koymaktadır. Her Havarinin kendi takipçi grubu vardı. İsa'nın ölümünden sonra Havariler ayrıldı. Yahudi geleneklerine bağlı olanlar, artık "reform" olarak kabul ettikleri Yahudilik mezhebinde kaldılar. Pauline Hristiyanları Yahudi olmayanlara müjdeyi duyurdu. Pavlus, Yerusolim'deki topluluğun başı olan Petrus ve Yakup'la arasının bozulduğunu fark etti. Topluluk liderleri, Hristiyan inanç ve uygulamalarından beklenenler konusunda artan gerilimlerle uğraşmak zorunda kaldı. Pavlus, Efes'teki Hristiyanlara öğüt vermek, onları eğitmek ve birleştirmek amacıyla onlara İsa'nın ölümünün Yahudilerle Yahudi olmayanları birleştirdiğini söyleyen bir mektup gönderdi. Bu mektupta ayrıca herkesin uyması gereken açık kurallar da ortaya koydu.

--- SAYFA 83 ---

82 Bu nedenle, Rab'bin tutsağı olan ben, size yalvarıyorum, layık bir şekilde yürümeniz için... sevgide birbirinize tahammül ederek; Ruhun birliğini barış bağında korumaya çalışıyoruz. Beden bir, Ruh bir, Rab bir, iman bir, vaftiz bir, her şeyin üstünde, her şeyin aracılığıyla ve hepinizin içinde olan herkesin Tanrısı ve Babası bir. — Efesliler 4:1-6 Gnostik, Yahudi Hristiyan ve kelimenin tam anlamıyla Hristiyan olan birçok Hristiyan lider, imanlıların birliğinin doktrinin temel unsurları üzerinde anlaşmaya varılmasına bağlı olduğunu anlamıştı. İkinci yüzyılın sonlarına gelindiğinde birçok Hristiyan arasında Matta, Markos, Luka ve Yuhanna İncillerinin ilham verici anlatıyı ve İsa'nın hayatı ve öğretilerinin yanı sıra tanrısallığına dair en güvenilir anlatımları temsil ettiği konusunda büyüyen bir fikir birliği vardı. Bu dört İncil, İsa hakkında farklı anlayışları tasvir etse de, bir kanonun yokluğunda farklı Hristiyan topluluklarını birleştirmenin bir aracı olarak hizmet etti. Kelimenin tam anlamıyla Hristiyanlar gruba ve onun "ailesini" büyötmeye odaklanırken, Gnostikler bireyi ve içsel ruhsal keşif sürecini vurgulamaya devam etti. Bu, Hristiyanlığın zulme rağmen büyömeye devam ederken birkaç yüzyıl sonra Gnostisizmin düşüşünü kısmen açıklayabilir, ancak başka bir neden daha vardı. Birkaç yüzyıl boyunca süren bir seçim süreci yoluyla Hristiyan liderler, yeni ortaya çıkan kilise için bazı metinleri diğerleri arasından seçtiler. Sapkınlıklarla lekelendiğini düşündükleri kişiler Konstantin'in saltanatından önce yok edildi. Nag Hammadi'de bulunan ve bir zamanlar gizlenmiş olan elli iki Gnostik metin, bazı Gnostiklerin bu kutsal yazıları yok etme emrine karşı gelip bunun yerine onları gizli bir yere sakladıklarını gösteriyor.

--- SAYFA 84 ---

Gelecekte bir çöl mağarasında keşfedilecek 83 kavanoz. Nag Hammadi'nin yazıları Hristiyanlar tarafından toplandı. Metinler, aralarında ilahiler, eylemler, mitler, dualar ve müjdelerin de bulunduğu birçok biçime sahipti. Bir İncil'de ne var? İsa, Havarilerini dünyaya gidip müjdeyi paylaşma göreviyle görevlendirdi. Müjde başlangıçta sözlü öğretiydi; "iyi haber"ın bildirilmesiydi. "İncil" kelimesinin genellikle İsa'nın hayatı ve öğretilerinin yazılı bir anlatımı olduğu düşünülür. Daha genel olarak, bir müjde basitçe bir din öğretmenin öğretisi veya doktrini olabilir. Yeni Ahit, ilk birkaç yüzyılda dolaşımda olanlardan yalnızca dördünü (Matta, Markos, Luka ve Yuhanna) içerir. Gnostik İncil'de altı tane vardır: Thomas'ın, Philip'in, Yuhanna'nın, Hakikat'in, Meryem'in (Magdalene) İncilleri ve Gizli Akşam Yemeği. Nag Hammadi'deki kil kavanozda bulunan Gnostik metin koleksiyonunda beş tane vardı: Gerçeğin İncilleri, Thomas, Philip, Mısırlılar ve Meryem. Bu İnciller, kavanozdaki diğer metinlerle birlikte, eski Yahudilik ve erken Hristiyanlığın yanı sıra İsa'nın hayatına da kısa bir bakış sunuyor. Elbette bu İnciller, kanonik metinler gibi, yalnızca İsa'nın yaşamının daha sonraki takipçileri tarafından nasıl anlatıldığını ortaya çıkarabilir. İster Yahudi, Mısırlı, Yahudi olmayanlar, ister Greko-Romen imparatorluğunun dört bir yanından Gnostikler olsun, İsa'nın ve takipçilerinin yaşamının gerçek ayrıntılarını bilmenin hiçbir yolu yoktur. Kanonik İnciller ve Sinoptik Problem Sinoptik İncillerde (Matta, Markos ve Luka) İsa'nın hayatı ve ona atfedilen sözler hakkında benzer hikayeler bulunmaktadır.

--- SAYFA 85 ---

84 benzer ifadelerle ve bazı durumlarda aynı ifadelerle (Yuhanna İncili edebi üslup ve içerik açısından oldukça farklıdır). Peki, benzer üç İncil, üç farklı yazarın ayrı anlatımları mıydı, yoksa biri yazılıp diğerleri ondan mı türetilmişti? J. J. Griesbach adlı bir on sekizinci yüzyıl Alman bilgini, aralarındaki ilişkiyi incelemek için üç İncil'i üç sütunlu bir tabloya ("özet") yerleştirdi. Aynı hikayelerin birçoğunun aynı sekanslarda geçmesinin yanı sıra aynı veya benzer şekillerde anlatıldığı da ortaya çıktı.

--- SAYFA 86 ---

85 Kanonik ve Gnostik İncillerin farklılıkları olsa da bazı anlaşma noktaları da vardı. Bunlardan biri çilecilik uygulamasıydı. Bu, her iki grubun da saygı duyduğu ve uyguladığı ahlaki ve dini bir davranıştı; ancak bazı İncil alimleri, Gnostik sapkınlıklara karşı yapılan polemiklerde bu konunun küçümsendiğini veya gözden kaçırıldığını söylüyor. Bilim adamları benzerliklerin birçok farklı nedenini tartıştılar. Müjdelerin, İsa hakkında sayısız kez anlatılan ve tekrarlanan popüler öykülerin yazılı versiyonları olması akla yatkındır. Ancak bunlar İsa'nın dili olan Aramice anlatılmış olmalı ve Yeni Ahit Yunanca yazılmıştır. Sinoptik İnciller aynı Yunanca kelimelerin çoğunu paylaşıyor; bu da belki bir müjdenin yazıldığını ve diğer ikisinin ya üçüncü bir kaynaktan ödünç alınarak ya da sadece orijinal müjdeden alınarak bağımsız olarak yazıldığını öne sürüyor. Modern bilim, Markos'un muhtemelen yazılan ilk müjde olduğunu ve Matta ile Luka'nın kaynak olarak ona güvendiğini gösteriyor. "Q" Kaynağı İsa'nın bazı bilginler tarafından "Q" sayılan, bazıları tarafından ise "İncil Q Sözleri" olarak adlandırılan sözlerinin bir derlemesi, Matta ve Luka'da yer alan ve Markos'ta bulunmayan sözler sunmaktadır. Gospel Q Sözleri, üç sinoptik İncili çevreleyen sinoptik soruna yönelik "İki Kaynak teorisi" çözümünün bir parçasıdır. Çoğu bilim adamı Markos İncili'nin yazıldığı konusunda hemfikir.

--- SAYFA 87 ---

MS 60'ların sonlarında 86 ve Matta ile Luka'nın ikisi de Markos'tan ödünç alınmıştır. Ayrıca hem Matta hem de Luka, sözleri İsa'ya atfetmek için varsayımsal Q kaynağını kullanıyor. Son olarak hem Matta hem de Luka, Markos'ta yer almayan kendi orijinal sözlü kaynak materyallerini kullanıyor. Matta İncili MS 70 ile MS 100 yılları arasında yazılmış olabilir ve Luka İncili MS 80 ile 100 yılları arasında yazılmış olabilir (birçok bilim adamı bunun MS 85 civarında olduğuna inanıyor). İnciller Mücadele Ediyor Kiliselerin Akdeniz'in dört bir yanındaki topraklara ve Afrika'ya yayıldığını hayal edin. Belki de bu kiliselerin birçoğunun, orijinal kaynak materyalden kâtipler tarafından tercüme edilmiş veya kopyalanmış kutsal metinleri vardı. Ya da belki de bölgedeki hac ziyaretlerini yapan gezgin vaizler, bu acemi Hristiyan topluluklarına ve kiliselerine yeni fikirler, metin parçaları, belirli bir müjde anlatımının farklı bir versiyonunu vb. getirmişlerdi. Bu kiliselerdeki İnciller ilk versiyonlarıyla tam olarak aynı olmayabilir. Hatalar yapılmış olabilir, yazarlar pasajları kısaltmak için materyali düzenlemiş veya redakte etmiş olabilir, çeviriler tam olarak doğru olmayabilir ve yeni materyal eklenmiş olabilir.

--- SAYFA 88 ---

87 Gnostikler, birinci ve ikinci yüzyıllarda, İsis ve Osiris, Attis ve Kibele kültleri, Mithraizm (kadim ışık tanrısı Mithras'a dayanan) ve Zerdüştlük dahil olmak üzere, kendilerine sunulan çeşitli diğer inanç sistemlerinden etkilenmiş ve belki de onlardan fikir ödünç almışlardı. Elbette kilisenin ilk yüzyıllarında dolaşan pek çok müjde vardı. Eğer bir müjde bir Havarinin adını taşıyorsa, ilk Hristiyanlar üzerinde, olmayan bir müjdeden daha fazla etki yaratacaktır. Birçok İncilin yazarlığı ve otoritesi sorgulandı. Belirli bir bakış açısını yansıtmak şeklinde değiştirilmişler miydi? Materyal eklenmiş mi yoksa silinmiş mi? Kilisenin ilk yüzyıllarında bile, eğer birisi başkalarının onun fikirlerini fark etmesini isterse, müjdesine bir Havarî'nin adını koyabileceğini herkes biliyordu. Bildiğiniz gibi Gnostik İncillerin çoğu İsa'ya yakın birinin adını taşıyor. Yeni Ahit'e dahil edilecek müjdelerin seçilmesi sürecinin tamamlanması yüzyıllar sürdü. Toplama, inceleme, kabul etme ve reddetmeyi gerektiriyordu. İncillerin bununla mücadele etmesi gerekiyordu. Sapkınlıklara karşı verilen mücadele, pek çok açıdan, yeni başlayan ilk kilisenin liderlerinin neye inandıklarını netleştirmelerine yardımcı oldu ve hangi metinlerin İsa, onun yaşamı, zamanları, sözleri ve hizmeti hakkındaki hakikat anlayışlarını en iyi şekilde temsil ettiğini belirlemelerine olanak sağladı. İkinci yüzyılda ve çok daha sonra, Bebeklik İncilleri olarak bilinen bir grup İncil ortalıkta dolaşmaya başladı. Odaklandılar

--- SAYFA 89 ---

88, genç İsa'nın hayatı hakkında. Bu İncillerin hiçbiri kanona girmedi ve bu nedenle apokrif metinler olarak tanımlanmadı. Bunlar arasında Yalancı Matta İncili, Yakup İncili, Thomas'ın Bebeklik İncili ve Vaftizci Yahya'nın Hayatı, Marangoz Yusuf'un Tarihi ve Arapça Bebeklik İncili yer alır. Bazen bir müjde, bazı Hristiyan liderler ve sadık takipçiler için o zamanlar kabul edilebilir bir doktrinin gerçekçi konumlarından çok fazla sapıyordu. Ortaya çıkan çekirdek Hristiyan topluluğunun kabul edilebilir fikirleriyle çeliştiği düşünülürse, kanonun dışında kalacaktı. Bu tür pek çok müjde bu nedenle hariç tutuldu. Bir müjdenin yararlı kabul edilmemesinin diğer nedenleri, yazarının şüpheli olması veya tamamen sahte olduğunun düşünülmesidir. Marcion'un (MS 160 civarında ölen) Luka İncili'nin kendi versiyonunu düzenlediği söyleniyordu ve o da Matta, Markos ve Yuhanna'nın sahte olduğunu düşünüyordu. İlk kilise babası ve tarihçi Lyons'lu Irenaeus (yaklaşık MS 130 ile yaklaşık 200), Marcion'u kafir olarak adlandırmakta tereddüt etmedi. İznik'teki Konsil İsa'nın ölümünden sonraki üç yüz yıl boyunca Hristiyan liderler, bir gün işlerin biraz kontrolden çıkmaya başladığına ve İsa'nın ne söylediğini ve ne demek istediğini tüm zamanlar için açıklayacakları bir toplantı düzenlemeye karar verdiler mi? Niyetleri bir kanonu tekrarlamak, onunla aynı fikirde olmayanları aforoz etmek ve böylece gelecek nesillerin tüm Hristiyanlarının inanacağı şeyi oluşturmak mıydı? İncil alimleri durumun bundan daha karmaşık olduğunu söylüyor ama temelde olan buydu. Kilise tarihinde çok önemli bir an, MS 325'te, ilk kilisenin iki kolu arasında uzun süredir İsa'nın Kristolojisi üzerine gelişmekte olan bir anlaşmazlığın patlak vermesiyle yaşandı.

--- SAYFA 90 ---

89 İmparator Konstantin'i Hristiyan liderlerden oluşan bir konsey toplamaya teşvik etti. Baba, Oğul ve Kutsal Ruh, şimdi olduğu gibi o zaman da Tanrılığın Üçlüsü'nü temsil ediyordu. Mısır'ın İskenderiye kilisesinden Piskopos Alexander ve takipçileri İsa'nın tanrısallığına inanıyorlardı. İskender'e göre Oğul, Baba ile birlikte ebediyen vardı ve Baba ile aynı özdeydi. Zamanın saygın bir papazı olan Arius, ilahi bir İsa fikrine karşı çıktı. Arius ve takipçileri, Oğul'un son derece muhteşem ve mükemmel bir yaratım olmasına rağmen yine de bir yaratım olduğuna inanıyorlardı. Ariusçular, Oğul'un Baba'dan sonra yaratıldığını ve bu nedenle ebedi olamayacağını düşündüler.

--- SAYFA 91 ---

90 Bazı Gnostikler, Kurtarıcının/Kurtarıcının İsa'nın doğumundan itibaren onun içinde yaşadığına inanırken, diğerleri Kurtarıcının onun vaftizi sırasında onun üzerine indiğini ve ölüm anından önce ayrıldığını düşünüyordu. Bazıları ise İsa'nın ölümüne öfkeli Demiurge'nin neden olduğunu öğretti. Son olarak bazı Gnostikler, İsa'nın yerine Kireneli Simon'un öldüğüne inanıyorlardı. İskender "doğmuş", "doğurulmuş" ve "yaratılmış" kelimelerinin hepsinin aynı anlama geldiğine inanıyordu. Arius aynı fikirde değildi. İskender ve takipçileri, Arius'un, Yuhanna İncili, 10. bölüm, 30. ayette ifade edildiği gibi, İsa'nın "Ben ve Babam Biriz" dediği Tanrılığın birliğine meydan okuduğunu savundu. İsa'nın tanrısallığı, kilise liderlerinin gelecekte bu teolojik sorunu ve diğerlerini çözmek için bir araya geleceği kritik kaynama noktası meselesi haline geldi. Kimler Katıldı? Roma İmparatoru Konstantin, Roma senatosu oturumlarını örnek alan toplantıyı düzenledi ve Konsey'e, kararlarını uygulama yetkisi veren bir devlet yetkisi verdi. Bu, Hristiyanlığın gelişiminde kritik bir dönüm noktasıydı. Konseyin toplanmasından önce, kilise liderleri ve yazarlar bir doktrin için güçlü bir şekilde tartışabiliyorlardı, ancak onu uygulama yolları yoktu. Davet edilen 1.800 Hristiyan piskoposun hem doğu hem de batı eyaletlerinden yalnızca 250 ila 300'ü katıldı. Bu, MS 313'teki Milano Fermanı'ndan sonra Hristiyanların ilk büyük toplantısıydı.

--- SAYFA 92 ---

91 İmparator Konstantin ve Licinius Hristiyan zulmüne son verilmesini kararlaştırdıklarında. İznik Konseyindeki bazı piskoposlar hâlâ zulmün izlerini taşıyordu. Bir aydan fazla süren oturumda pek çok rahip ve yardımcı, piskoposlarına eşlik etti. İmparator Konstantin gözlemci olarak katıldı ancak oy vermedi. Neye Karar Verildi? Bir ay süren toplantı sırasında birçok konu karara bağlandı ve anlaşmazlıklar çözüldü. Konsey ezici bir çoğunlukla İskenderiye Piskoposu ile aynı fikirdeydi ve Arius'a karşıydı (yalnızca iki kişi Arian görüşüne oy verdi). Arius aforoz edildi, kafir ilan edildi ve sürgüne gönderildi. Konsey ayrıca Hristiyanların Fısıh Bayramı konusunda da anlaşmaya vardı. Bundan sonra buna Paskalya adını verdiler ve ilkbahar ekinoksundan sonraki ilk dolunayı takip eden ilk Pazar günü kutlayacaklardı. Konsey, genç kadınların din adamlarının evlerinde kalmasını, kendini hadım etmesini, din adamları arasında tefeciliği, Pazar günleri ayın sırasında ve Pentekost'un elli günü boyunca diz çökmesini ve rahiplerin görevden alınmasını yasaklayan bir oylama yaptı. Diğer eylemlerin yanı sıra, katekümenler (kutsal gizemlere inisiye olmaya hazırlanmak için inancı araştıranlar) için asgari bir sürenin belirlenmesi, Kudüs Kutsal Makamı'nın fahri haklara sahip olduğunu tanıma, İskenderiye ve Roma piskoposları ve bölgeleri için en yüksek otoriteyi oluşturma, yılda iki kez sinod yapılmasına izin verme, piskoposların ve papazların diyakozlardan önce Kutsal Efkaristiya'yı almalarını sağlama ve Pavlus'un sapkınları tarafından yapılan vaftizin geçersizliğini ilan etme yönünde oy kullandı. Canon'un kuruluşu

--- SAYFA 93 ---

92 İlk kez bir araya gelen piskoposlar, tüm Hristiyan gruplarını birleştirmeye ve Hristiyan inançlarını ifade eden tek bir inanç formüle etmeye çalıştılar. Kilisenin ortodoks doktrinini tam olarak temsil eden ve her türlü sapkınlığı (özellikle Ariusçu sapkınlıkları) dışlayan kutsal metin dilini kullanan bir açıklama aradılar. Daha sonraki konseyler diğer sapkınlıklar ile ilgilenenecekti. Kayserya Piskoposu Eusebius'un kullandığı vaftiz öğretisiyle başladılar ve üzerinde çalıştıkça açıklamalar eklediler. Bu yeni formüle edilen inanç, İznik İnanıcı olarak bilinmeye başlandı. İnançtaki yeni dil, "Tanrı Tanrı'dan, Işık Işık'tan, gerçek Tanrı gerçek Tanrı'dan; doğmuş, yaratılmamış; Baba'nın özünden" gibi ifadeler içeriyordu. Arius ve takipçileri diğer inançları okuyabiliyorlardı ancak bu kesin sözleri doğru bir şekilde okuyamıyorlardı. İmparator Konstantin, inancı imzalamayı reddeden herkesin sürgüne gönderileceğini belirten bir açıklama yaptı. Arius, Libya'daki Marmarica'lı Theonas ve Ptolemais'li Secundus bunu reddettiler ve aforoz edilip sürgüne gönderildiler. Arius'un eserlerinin imha edilmesi emredildi. Sapkınlıklara yanıt olarak genç Hristiyan kilisesi hep birlikte kendisi için kurallar ve bir inanç oluşturmıştı. Bir sonraki zorluk Yeni Ahit kanonunu oluşturmaktı.

--- SAYFA 94 ---

93 4 Gnostik İncillerin Yazarları Kimdi? Yeni Ahit, İsa'nın yaşamı ve zamanlarıyla ilgili bir versiyon sunar. Bu, kilisenin 2000 yılı aşkın süredir desteklediği bir görüştür. Modern feminist akademisyenler, kilisenin ve onun ataerkil geleneklerinin, İsa'yı takip eden kadınların katkılarını neredeyse tamamen sildiğini söylüyor. Kilisenin ilk yüzyıllarındaki Gnostiklerden etkilenen topluluklar, daha ataerkil Hristiyan topluluklara göre daha eşitlikçi bir toplumsal yapıya sahipti. Gnostik İnciller İsa'ya, onun kadın takipçilerine ve ona inanan ilk gruplara farklı bir yaklaşım sunar. Cinsiyet Eşitliğine Gnostik Bakış Açısı Gnostik yazılar kadınları gerçeğin, bilgeliğin ve ışığın taşıyıcıları olarak yüceltir. Gnostik Tanrı sıklıkla hem eril hem de dişil niteliklere sahip olan bir ikili bağlamında kabul edilir. Ortodoks Hristiyanlar Tanrı Baba ve Oğul'dan söz ederler. Üçlü Birlik için Kutsal Ruh eklenir. Gnostikler konusunda uzman olan din bilgini Elaine Pagels'e göre, İsa'nın kutsal annesi Meryem, Baba Tanrı ile aynı statüye sahip değildir, ancak ona saygıyla "Tanrı'nın Annesi Meryem" denilebilir. Ancak Meryem, dişil formdaki Baba Tanrı ile aynı kabul edilmez. Ancak İbranice kutsal metinlerdeki Yahudi bilgeliğin literatürü (Vaiz, Atasözleri, Sirach, Bilgelik

--- SAYFA 95 ---

Hristiyanlığın köklerinin olduğu 94 Süleyman vb.), Bilgeliği bir kadın olarak kişileştirir.

--- SAYFA 96 ---

95 Nag Hammadi'de bulunan elli iki Gnostik metinden dördü Tanrı'nın dişil manevi yönünü öne çıkarıyor. Bunlar İsa Mesih'in Sofya'sı, Norea'nın Düşüncesi, Ruh Üzerine Tefsir ve Gök Gürültüsü, Mükemmel Zihin'dir. Metinler Mısır Kıpti dilinde varlığını sürdürüyor ancak orijinal olarak Yunanca yazılmış. Gnostik Hakikat İncili, Tanrı'nın hem eril hem de dişil formlarını Baba ve Anne olarak ele alır. Kurtarıcının Diyalogunda Tanrı metinde "Herkesin Annesi" olarak görünür. Gnostik gelenekte İlahi Anne birçok isimle anılıyordu. Simon Magus'un (Elçilerin İşleri kitabında adı geçen bir sihirbaz ve büyücü) gözünde Helena'ydı; Gnostik Kutsal Teslis'te ve ayrıca Yuhanna'nın Gizli Kitabı'nda Barbelo (Anne); Sophia'dan Valentinus'a; ve Thunder in The Thunder, Perfect Mind. Gnostik İncillerde kadınların da ruhsal öğretileri alma ve anlama konusunda erkekler kadar yetenekli oldukları açıktır. Kurtarıcının Diyalogu'nda İsa, öğrencilerinden bazılarına özel bir öğreti verir. Mary Magdalene ona neden madde dünyasına geldiğini sorar ve o da "açıklayıcının bolluğunu açıkça ortaya koyduğu" yanıtını verir. Kurtarıcı'nın kendisine açıkladığı bir öğretiyi aktarmıyor veya iletmiyorsa, bereketi nasıl açıklayabilirdi? Üç nüshası bulunan ancak tam versiyonu bulunmayan Meryem İncili, İsa'nın kadın takipçilerinin öğretmenlik yaptığını göstermektedir. Diğerleriyle birlikte olan bu müjde - Philip'in İncili, Kurtarıcı'nın Diyalogu ve Thomas'ın İncili - İsa'nın baş erkek öğrencisi Petrus'u bir erkek olarak gösteriyor

--- SAYFA 97 ---

96 kadınlara, özellikle de Magdalalı Meryem'e karşı biraz hoşgörüsüzdü. İsa ve diğer öğrencilerle yaptığı bir görüşme sırasında Mecdelli Meryem'in çok fazla konuşmasından (muhtemelen erkeklerin soru sorması için ayrılan zamanı gasp ettiğinden) şikayet ettiğinde, İsa Mecdelli Meryem'i değil Petrus'u azarladı. İncilleri Kim Yazdı? İncillerin (hem Yeni Ahit hem de Gnostik) yazarlığı genellikle Havarilere atfedilir, ancak çoğu bilim adamı eski kutsal metinlerin yazarlığının bilinmediği konusunda hemfikirdir. Akademisyenler, bazılarının olası yazarlığını öne süren müjdeler hakkındaki bilgileri bir araya getirmeyi başardılar. İlk kilise babaları, aralarında bazı Hristiyanların sahip olduklarını iddia ettikleri İncillerin de bulunduğu belirli Gnostik metinlere karşı polemikler yazarak, modern bilim adamlarının bu tür metinlerin varlığından haberdar olmalarını sağladı, ancak ancak son zamanlarda Nag Hammadi'nin bulunmasıyla bu metinlerin çoğu bilim adamlarının tercüme etmesi ve incelemesi için kullanılabilir hale geldi. İkinci yüzyılda bir ara İncillere isimleri verildi. Genellikle verilen isimler Havarilerle veya ilk kilise için önemli olan diğer kişilerle ilişkilendirilirdi. Birçok Yeni Ahit bilgini, Havarilerin kendi isimlerini taşıyan müjdeleri yazmadıkları konusunda hemfikirdir. Yeni Ahit İncillerinin Yazarlığı Petrus'un hizmetçisi John Mark, Aramice dili olan Filistin'e ve Yahudi geleneklerine, kültürüne ve kurumlarına aşina olduğundan, yaygın olarak Yeni Ahit Markos İncili'nin yazarlığı için en iyi aday olarak kabul edilir. Başlangıçta Yunanca yazılmış olan Matta muhtemelen Yahudiler için yazılmıştır.

--- SAYFA 98 ---

Yahudi olmayanlardan 97. Bazı kaynaklar onu Yeni Ahit'in dört İncili arasında "en Yahudi" olanı olarak kabul eder. Yazarı bilinmiyor, ancak açıkça Markos İncili'ne (Yazılan Yeni Ahit İncillerinin ilki olduğu düşünülen) ve Markos'ta bulunmayan ancak İncil Q Sözleri'ne yakından karşılık gelen geniş bir malzeme koleksiyonuna büyük ölçüde güveniyordu. Luka'nın bilinen en eski versiyonu, Marcion'un onu kullandığı açık olduğundan, ikinci yüzyıldan kalmadır. İlk kilise babaları, Havarî Pavlus'un doktoru ve arkadaşı olan Luka'nın, Luka İncili'ni ve aynı zamanda Havarilerin İşleri'ni yazdığına inanıyorlardı. İlk kilise babası Clement, Yuhanna İncili'ni "ruhsal müjde" olarak adlandırdı. Gelenek, bu müjdenin yazarlığını Zebedi'nin oğlu Yahya'ya atfeder. Ancak bazı akademisyenler, bu müjdedeki teolojinin karmaşıklığını öne sürerek bu atıflara karşı çıkıyorlar. Yuhanna İncili, anlatılan hikayeler ve bunların sırası açısından sinoptik İncillerden büyük farklılıklar gösterir. Son derece sembolik ve edebi bir üslupla yazılmıştır ve muhteşem bir önsöze sahiptir. Bu müjdede İsa'nın vaftizi yer almaz ve müjde işaretlerle doludur. Bazı İncil bilginleri, eğer Zebedi'nin oğlu Yahya tarafından yazılmamışsa, muhtemelen Hristiyanlığa geçmiş bir Yunan tarafından yazıldığını ileri sürmektedir.

--- SAYFA 99 ---

98 Paraenesis, bilim adamları tarafından kutsal bir metinde bulunan ahlaki nitelikteki öğütleri veya öğütleri tanımlamak için sıklıkla kullanılan bir terimdir. Aynı zamanda yaklaşmakta olan kötülüğe dair acil bir uyarı anlamına da gelebilir. Eski Hristiyan kutsal metinlerinin birçoğu, özellikle Hristiyanlığa yeni başlayanlar ve Hristiyanlığa geçenler için böyle bir uyarı içerir. Gnostik İncillerin Yazarlığı Thomas İncili, İsa'nın bilgece sözler, kehanetler, benzetmeler ve kurallar biçiminde 114 sözünü içerir. Thomas İncili ikiz kardeş Didymos Yahuda Thomas'a atfedilir, çünkü müjdenin kendisi de bunu belirtir. Didymos (Yunanca) ve Thomas (Aramice) "ikiz" anlamına gelir. Bilim adamları, Suriye kilisesinde bu Tomas'ın İsa'nın kardeşi olarak bilindiğini söylüyor. Gnostik bilgin Marvin Meyer, Thomas'ın İncili: İsa'nın Gizli Sözleri kitabının girişinde, bu müjdenin, Gnostik mistikler olan Mani'nin takipçileri olan Maniciler tarafından kullanıldığına (hatta belki onlar tarafından yazıldığına) dair bazı spekülasyonların bulunduğunu yazar. Meryem (Magdalene) İncili, kadın adını taşıyan tek Hristiyan İncilidir. Eser, erken Hristiyanlık dönemindeki gerilimleri yansıtıyor. Meryem İncili Yunanca yazılmış olup 2. yüzyıla tarihlenmektedir. Önemli bir şekilde, Hristiyanların ortodoks toplulukları, kiliseleri içinde havariyel liderlik hiyerarşisini o yüzyılın ikinci yarısında kurdular ve onları terk ettiler.

--- SAYFA 100 ---

99 Mary bunun dışında. Meryem İncili, İsa'nın ölümünü ve dirilişini doğruluyor, ancak onun öğretilerini ortodoks yorumlardan kökten farklı şekillerde yorumluyor. Hakikat İncili büyük ihtimalle ikinci yüzyılın ortalarına tarihlenmektedir. Yazarı bilinmemekle birlikte, ikinci yüzyılın başlarında yaşamış bir Gnostik öğretmen olan Valentinus'un olduğu ileri sürülmektedir. Valentinus'un öğretileri Gerçeğin İncili'ne karşılık geliyor gibi görünüyor. Bu müjde tam olarak "iyi haberi" vermesi anlamında bir müjde değildir çünkü anlatı ile yaklaşan kötülüğe dair uyarılar arasında gidip gelir. İlk kilise babası Irenaeus, diğerlerinin yanı sıra, Gnostikleri "gerçekte olduğundan daha fazla" müjdeye sahip olmakla suçlarken bu müjdeye atıfta bulunmuş olabilir.

--- SAYFA 101 ---

100 Kaç tane müjde var? Akademisyenler, dört kanonik İncil de dahil olmak üzere elliden fazla tam İncilin farkındadırlar, ancak Peter, Philip, Matthias, İbraniler, Mısırlılar, Thomas, Nicodemus, On İki Havari, Basilides, Valentinus, Marcion, Havva, Yahuda, Teleiosis, Genna Marias'ın Yazısı ve Yakup'un Proto Evangelium'u dahil olmak üzere yalnızca on altı tanesi hakkında parçalı bilgilere sahiptirler. İkinci ve üçüncü yüzyıllarda Mısır kiliseleri Mısır İncili'ni kutsal bir metin olarak kullanmış olabilir. Müjde, bekarlık yoluyla ilkel ve çift cinsiyetli bir duruma dönüşü savunuyor. İlahi ilhamla yazılmış bu müjdenin yazarı Seth olarak listelenmiştir; bu, göksel mitolojik Seth'in Gnostik ırkın Babası olarak anıldığı dikkate alındığında ilginç bir atıftır. Yuhanna'nın Gizli İncili (Yuhanna'nın Apocryphon'u olarak da bilinir), kendisini Zebedi'nin oğullarından biri olan Yakup'un kardeşi ilan eden Yuhanna'ya verilen Kurtarıcı'nın gizli bir öğretisidir. Broşür, insanlığın yaratılış, düşüş ve kurtuluşuna dair anlatısal mitolojik bir açıklama sunuyor. Kötülüğün kökenine ve cennete dönmek için ondan nasıl kaçılacağına odaklanıyor. Şimdiye kadar bulunan ikinci Gnostik mitolojinin en anlayışlı detaylarını sunduğu tanımlanıyor ve bu nedenle Nag Hammadi keşfinde bulunan risaleler arasında dikkate değer.

--- SAYFA 102 ---

101 Philip'in İncili, Hristiyan Gnostik kutsal ilmiyal kitabından alıntılarının bir derlemesi gibi görünüyor. Metin herhangi bir şekilde yararlı veya açık bir şekilde düzenlenmemiştir. İsa hakkında birkaç hikaye içerir ve kutsal isimlerin anlamlarını sunar, kutsal ayınların önemini tartışır, İncil pasajlarındaki anlamı ortaya koyar ve İsa'nın Gnostik bağlama uyan birkaç sözünü ve kötülük uyarılarını (paraenesis) sağlar. Yazarlığı bilinmiyor. Gnostik ve Kanonik İnciller Arasındaki Farklılıklar Ortodoks Hristiyanlar ilk birkaç yüzyılda Gnostiklerin ve Gnostisizmin lekesinin yanı sıra kutsal metinlerindeki diğer sapkınlıkların kökünü kazımak için çabaladılar. Yeni sapkınlıklar ve zorluklar ortaya çıktıkça 2000 yılı aşkın süredir durmayan bir çalışmaydı bu. Gnostiklerin Nag Hammadi'de bulunan gizli kutsal metinlerinin keşfi yoluyla artık yeniden söz sahibi oldukları görülüyor. İlginç bir şekilde, Büyük Seth'in İkinci İncelemesi, Gerçeğin Tanıklığı ve Petrus'un Kıyameti gibi bazı metinleri, Ortodoks Hristiyanları Mesih'in kim olduğunu bilmeyen, bilgisiz ve boş kişiler olarak kınamakta ve irfan özgürlüğünü arayanları yoldan çıkarmaktadır. Hem Gnostikler hem de Ortodoks Hristiyanlar İsa'nın yetkisini kabul ettiler ve bazı ortak bağlantıları paylaştılar. Ancak aralarındaki farklar ve Kutsal Yazılara ilişkin yorumları genellikle büyüktü. Örneğin Gnostik Valentinus, İsa'yı (insan) Mesih'ten (Kurtarıcı figürü) ayırmıştır. Kendisi vaftiz edildiğinde Mesih'in İsa'nın üzerine indiğine, ancak İsa'nın çarmıhta ölmeden önce oradan ayrıldığına inanıyordu. Elbette ilk kilise babası Irenaeus, İsa ve Mesih'in ayrı ve iki maddeden oluştuğu fikrine karşı çıktı. Var olduğuna inanmıyordu

--- SAYFA 103 ---

102 insanlarda yeniden alevlenecek ilahi bir kıvılcım. Tanrı bilgisine eşdeğer hiçbir öz-bilgi yoktu. Valentinus ve ilk Hristiyan kilisesindeki muhafazakar liderler İsa'ya ve onun sözlerine inandılar, ancak onu ve öğretilerini farklı yorumladılar. Thomas İncili'nin kanonik bir eşdeğeri yoktur. Tomas İncili'ndeki İsa'nın sözleri, bazıları çelişkili olsa da, Yeni Ahit İncilleri'ndekilerle benzerdir. Thomas İncili, bu sözlerin doğru anlaşılması durumunda kurtuluş sunduğunu bildirir. Üstelik bunları anlayanlar “ölümü tatmayacaklar.” Bu kurtuluş bireysel çabayla mümkündür. Thomas İncili'nde İsa, kendinizi en derin düzeyde bilmeniz gerektiğini, çünkü orada Tanrı'yı tanıyacağınızı öne sürer. İlk kilise babası Irenaeus, Tanrı'ya yaklaşmak için kiliseden geçmeniz gerektiğini, aksi takdirde kurtuluşun olmayacağını belirtti. Thomas'ın İncili en azından birkaç olası nedenden dolayı kanona girmedir. Kanonlaştırıcılar, içeriğinin sapkın olduğunu düşünmüş ve muhtemelen müjdenin gerçek olmadığına inanmış olabilirler.

--- SAYFA 104 ---

103 İlk kilise babası Irenaeus, Heresies'e Karşı kitabında Cerinthus'tan ilk kez söz eder. Cerinthus, Ebionitlere ait bir Gnostikti. Mısırlı olması muhtemeldir. Yazılarından hiçbiri günümüze ulaşmamış olsa da, düşmanca kaynaklar tarafından doktrinleri Yahudilik, Gnostisizm, Ebiyonizm ve Chiliasm'ın karışımı olarak tanımlandı. Kanonik Yuhanna İncili, şiddetli bilimsel tartışmaların konusu olmuştur. Kanonik Yuhanna İncili anti-Gnostik teoloji sunmasına rağmen yazar Cerinthus gibi bir Gnostik miydi? Yuhanna İncili zıtlıkların (ışık/karanlık, ölüm/hayat, et/ruh, vb.) kullanımı açısından Gnostik yazıya benzer bir edebi üslupla yazılmıştır. Ortodoks Hristiyan yazıcılar bunu düzeltmiş olabilir mi? Günümüze ulaşamayan daha eski bir Gnostik metne mi dayanıyordu? Akademisyenler bu müjdeyle ilgili bunları ve diğer birçok soruyu tartışıyorlar. Kanonik Yuhanna İncili biraz gizem sağlar. Önsöz, şüphesiz müjdeyi açmak için uyarlanmış ve eklenen güzel bir ilahidir. Bu müjde üzerinde birden fazla yazar çalışmış olabilir ve içlerinden biri metnin geri kalanında bulunandan farklı bir Yunanca stilinde yazmıştır. Akademisyenler yirmi birinci bölümdeki tutarsızlığı fark ettiler. Ayrıca İsa'nın Üst Oda'da öğrencileriyle sohbet ederken geçirdiği zamanın iki sonu vardır. Bölüm 14:31 şöyle diyor: "Ama dünya Baba'yı sevdiğimi bilsin ve Baba bana nasıl emir verdiyse öyle yapıyorum. Kalkın, buradan gidelim." Bölüm 18:1 şunu belirtir: "İsa

--- SAYFA 105 ---

104 bu sözleri söyledikten sonra öğrencileriyle birlikte bir bahçe olan Cedron deresine gitti ve oraya girdi. Kötüleyenler, Redaktörler ve Yazıcılar Eski yazarlar, yazıcılar olarak biliniyordu. İlk yüzyıllardan itibaren kutsal metinlerin yazılı materyallerini Yunancadan kopyaladılar veya tercüme ettiler. Katipler bazen açıklığa kavuşturmayı hedefleyerek, anlam ve mesaj bakımından aslına yakın kalmaya çalışarak eserleri kısaltmışlardır. Bilim adamlarının, papirüsteki bir kelimenin bulunması gereken bir boşluk veya delik nedeniyle bu metinlerden bazılarını deşifre etme işi var. Daha sonra bilim adamlarının doğru kelimeyi sağlamak için anlamı tahmin etmeleri gerekir. Bu yollarla bazen kutsal eserler değiştirilmektedir. Hem Gnostik hem de kanonik kutsal yazılar, çağlar boyunca aktarılan sözlü gelenekler ve ilk yazılar olarak başladı. Bazen bir metin yazılmış ve bazı durumlarda (en azından kanonik İncillerde) metin kullanıldıkça az miktarda eklenmiş veya az miktarda çıkarılmıştır. Bazı Kutsal Kitap bilginleri, Yuhanna'nın Gizli İncili'nin yazarının (Yuhanna'nın Kutsal Ruh'a dair kadın terimleriyle vizyonu hakkında yazan kişinin) bir Gnostik olabileceğini ve ikinci yüzyıldaki Gnostiklerin bu müjdeyi kendi kutsal metinlerinden biri olarak kullanmış olabileceğini öne sürüyorlar. Yazarın yazılarının diğer iki Gnostik İncil olan Thomas ve Philip ile benzerlikler paylaştığını iddia ediyorlar. Bazı uzmanlar, Havari Yuhanna'nın orijinal Yuhanna İncili'ni yalnızca daha ortodoks bir Hristiyan görüşüne sahip başkaları tarafından güçlü bir şekilde düzenlenmesi için yazmış olabileceğini öne sürüyor. Düzenleme, Yahya'nın Vahiy kitabını yazdığı Efesos'ta bile yapılmış olabilir. Ancak bazı insanlar var olduğunu düşünüyor

--- SAYFA 106 ---

105 Yahya'nın hem kendi adını taşıyan İncil'i hem de Vahiy'i yazdığı fikrine çok az destek var. Yuhanna'nın Gizli İncili, yas tutan öğrencinin İsa'nın ölümünden sonra göz kamaştırıcı bir ışık gördüğü ve Kurtarıcı'nın kendisiyle konuşan ve Yahya'nın onu tanıyıp tanımadığını soran sesini duyduğu bir vizyonu ortaya koyar. Daha sonra ses kendisini Baba, Anne ve Oğul olarak ilan eder. Yuhanna önce şok olur, sonra İlahi Anne'nin dışı açıdan Kutsal Ruh olduğunu anlar. Elbette kanonik İnciller Kutsal Anne'yi Teslis'in üçüncü kişisi olarak değil, Kutsal Ruh'u benimsedi.

--- SAYFA 107 ---

106 Başlangıçta Söz vardı ve Söz Tanrı'yla birlikteydi ve Söz Tanrı'ydı... Her şey O'nun tarafından yapıldı; ve o olmadan yapılan hiçbir şey olmadı. Onun içinde hayat vardı; ve hayat insanların ışığıydı. Ve ışık karanlıkta parlar; ve karanlık bunu anlamadı. — Yuhanna 1:1-5 Kutsal Kitabın bazı modern okurları, Zebedi oğlu Yahya'nın Dördüncü İncil'i yazacak kadar eğitilmiş olmadığını söylediler. Yahya, İsa'nın öğrencilerinin çekirdek grubundaki üç kişiden biriydi. Yeni Ahit'teki pasajlar, bazılarının eski bir balıkçı olan Yahya'nın cahil olduğunu ve yüksek öğrenim görme şansına sahip olmadığını düşündüğünü gösteriyor. Elçilerin İşleri 4:13, Petrus ve Yuhanna'nın bilgisizliğine dikkat çekiyor: "Petrus ile Yuhanna'nın cesaretini gördüklerinde ve onların eğitimsiz ve cahil insanlar olduklarını anlayınca hayrete düştüler; ve onların İsa ile birlikte olduklarını öğrendiler." Ancak Yuhanna, Yeni Ahit'in (teolojik ve edebi açıdan) en manevi ve en sofistike müjdesi olan Yuhanna İncili'nin yazarı olarak geniş çapta itibar görmektedir. Akademisyen Ramon Jusino'nun, Mecdelli Meryem'in Dördüncü İncil'in yazarı ya da görgü tanığı kaynağı olabileceği yönünde ilginç bir teorisi var. http://ramon_k_justino.tripod.com/magdalene.html adresine bakın. İlk edebiyatçı Hristiyanlardan bazıları, kutsal metinlerinde güçlü kadınların tasvir edilmesinden pek hoşnut değillerdi. Bir kadının statü ve otorite sahibi ya da İlahi Olan'ın bir ifadesi olarak tasvir edilmesi özellikle saldırgan olacaktır. Geleneksel ikincil rolün dışında bir kadından bu şekilde söz edilmesi, rahatsız edici pasajı metinle aynı hizaya getirecek ortodoks bir düzenlemeyi veya bazı düzenlemeleri gerektirebilirdi.

--- SAYFA 108 ---

107 Hristiyan edebiyatçı bakış açısı. Ancak Gnostiklerin düalist kavramları, ister İlahi Olan aracılığıyla ister insanlar aracılığıyla ifade edilsin, dişiliği erilliğin gerekli tamamlayıcısı olarak kucakladı.

--- SAYFA 109 ---

108 Yuhanna İncili ve Vahiy kitabı hem dil hem de teoloji açısından benzerdir. Ancak bir teori, Vahiy kitabını Havari'nin kendisinden ziyade Yuhanna'nın bir öğrencisinin yazdığını öne sürüyor. Metinsel Aşağılık mı Yoksa Sadece Farklı Bir Bakış Açısı mı? Ataerkil ilk babalar, Gnostik yazıları metinsel olarak aşağı olarak nitelendirdiler çünkü bunlar küfür ve sapkınlıklar içeriyordu. Ama belki de inancı güçlü bir şekilde savunmaları gerektiğini hissettikleri metinler, yeni yeni gelişen Hristiyanlığa bakmak için başka bir merceğe sağlıyordu. Ataerkil görüşleri ve yeni ortaya çıkan erkek hiyerarşisi ile genç Hristiyan kilisesi için Mecdelli Meryem bir tür muamma sunuyordu. İsa'nın diriltilmiş bedeninin görgü tanığı olarak onun merkezi rolü, sözlü gelenekte ve ayrıca daha sonraki müjde kayıtlarında iyi biliniyordu. Ancak bazı feminist ilahiyatçılar, onun hikayesinin onun varlığını marjinalleştirmek ve gücünü ve liderliğini en aza indirmek için düzenlenmiş olabileceğini belirtti. Ancak Gnostik metinlerde Magdalalı Meryem onurlandırılır ve saygı gösterilir. İlk Hristiyan babaların, Mecdelli Meryem'i tam bir irfan anlayışına sahip İsa'nın önde gelen öğrencisi olarak sunan ilk Hristiyan yazıları arasında yer alan Meryem İncili, Kurtarıcı'nın Diyaloğu ve Philip İncili gibi Gnostik metinlerle ne işleri vardı?

--- SAYFA 110 ---

109 Mecdelli Meryem, İsa'nın bir görünümünü gördü ve ona, onu nasıl olup da ruh aracılığıyla ya da ruh aracılığıyla görebildiğini sordu. "Zihin yoluyla" diye cevap verdi. Gnostikler, vizyonlarını maddi evrenin hayaleti olarak değil, "gerçek" dünyaya, hakikatin iç alemlerine dair manevi içgörüler olarak yorumlamayı öğrendiler. Ortodoks Hristiyan kilisesi baskın din olarak ortaya çıktı ve onun kanonu, inancı ve kutsal metinleri varlığını sürdürüyor. Güçlü ve baskın tarih, kendi görüşlerini desteklemeyen tarihsel anlatımları hariç tutarak, istedikleri gibi hatırlanır. Konstantin'den sonra Ortodoks liderler, küfür ve sapkınlık içerdiği bilinen kutsal metinlerin yakılmasını veya başka şekilde yok edilmesini emretti. Kanon'da ve Gnostik İnançta İsa İsa, Hristiyanlığın en önemli figürüdür. Çeşitli şekillerde Efendi, Rab, Mesih, Tanrı'nın Oğlu ve Kurtarıcı olarak adlandırılan kilisenin öğrettiği her şey bir şekilde İsa'nın etrafında döner. Kanonda o Damattır ve gelini kilisedir. Kilise, İsa'nın çarmıha gerildiği sırada katlanmak zorunda kaldığı acıları günahkarların yazıp yönettiklerini öğretir. Acımasız ve şiddetli ölüm, belirli koşulların bir araya gelmesiyle değil, Tanrı'nın planının gizeminin bir parçası olarak gerçekleşti. İsa'nın ölümü günahkarların barışmasını sağlar

--- SAYFA 111 ---

110 Tanrı ile. Matta İncili, Vaftizci Yahya'nın İsa'yı Ürdün Nehri'nde vaftiz ettiğini ve Tanrı'nın Ruh'u'nun bir güvercin gibi İsa'nın üzerine indiğini söyler (Matta 3:15-16). Yuhanna İncili'nde Yuhanna, İsa'nın yaklaştığını görür ve ona Tanrı Kuzusu adını verir (Yuhanna 1:29). "Tanrı Kuzusu" ifadesi, İsrail'in ilk Fısıh Bayramı'nda kurtarılmasına ve aynı zamanda İsa'nın Tanrı'nın Oğlu olarak yerine getirdiği kehanete, kalabalıkların günahları yüzünden katledilmesine izin vermesine gönderme yapıyordu. İsa, yeni bir kan antlaşmasıyla Fısıh yemeğini Son Akşam Yemeği'ne dönüştürdü. Bu Efkariya sonsuza dek onun fedakarlığını simgeleyecekti. İsa Mesih ve Kutsal Ruh'un misyonu kilisede tamamlanır. Bugünkü Roma Katolikliği'nde kiliseye Kutsal Ruh'un Tapınağı adı verilmektedir. Mesih kilisenin ışığıdır ve ona kutsallık bahşeder.

--- SAYFA 112 ---

111 Ecclesia terimi, "topluluk" anlamına gelen Yunanca bir kelimedir, ancak Hristiyan bağlamında kullanıldığında neredeyse her zaman "kilise" olarak çevrilir. Buna karşılık, "kilise" kelimesi Yunanca kyriake kelimesinden ve aynı zamanda "Rab'be ait olan" anlamına gelen Almanca kirche kelimesinden türemiştir. Onu Rableri ve Kurtarıcıları olarak kabul edenlere kurtuluş akar. O, kilisenin başıdır ve kilise de onun bedenidir. Din değiştirenler ailede, yani kilisede memnuniyetle karşılanırlar. Kilisenin dışında kurtuluş mümkün değildir. Yüzyıllardır kilisenin konumu bu olmuştur. Yeni Ahit'e dahil edilmek üzere seçilen İncillerin ve diğer kutsal metinlerin bu görüşü desteklemesi tesadüf değildir. Gnostik İnciller İsa hakkında farklı bir görüş sunar. Bilgiyi arayanlara ve aydınlanmayı arzulayanlara irfan getiren bir Kurtarıcı olarak insanlığa gelir. Bu şekilde İsa, insanların kendilerini maddi dünyanın çekiminden kurtarmasına yardım eden Kurtarıcıdır. O, ruhlara içe dönmeleri ve Işığı aramaları için ilham veren (ruhsal açıdan usta olanlara sır olan) bilgi verir. O, karanlıktan yolu aydınlatan, ruha aydınlanmaya yükselmesi için ilham veren ilahi Işık Taşıyıcısıdır. Gnostikler kozmosu Tanrı'nın vücut bulmuş hali olarak görüyorlardı. Onlar için Tanrıyı bulmanın yolu içe dönük bir yoldu. İsa'nın kendi sözlerini doğrulamak için Luka İncili'ne işaret etmiş olabilirler.

--- SAYFA 113 ---

112 Ve Ferisilerden, Tanrı'nın Krallığı geleceği zaman sorulduğunda, onlara cevap verdi ve şöyle dedi: Tanrı'nın Krallığı gözlemlenmez; Onlar da, "İşte burada!" demeyecekler. ya da işte orada! çünkü işte, Tanrı'nın krallığı içinizdedir. — Luka 17:20-21 Gnostikler rasyonel bilgi ile deneyimsel bilgi arasında ayrım yapar; başka bir deyişle, bilinmesi için doğrudan, sezgisel olarak deneyimlenmesi gereken bilgi arasında ayrım yapar. İsa, ruhun içe ve yukarıya doğru yolculuğunda onları mümkün kılacak ve güçlendirecek gizli bilgiyi (gnosis) taşıyan bir kaptır. İsa içsel rehberdir ve karanlığın düştüğü ve ilahi kıvılcımlarının Işık okyanusuyla birleştiği aydınlanma aşamasına ulaştıklarında, onlar da artık ondan farklı ya da ayrı olmayan Mesih olacaklar.

--- SAYFA 114 ---

Büyük Seth'in İkinci İncelemesi'nde (Nag Hammadi'de keşfedilen bir metin), anlatıcı onun (muhtemelen Seth olarak konuşan İsa Mesih'in) nasıl dünyaya geldiğini, çarmıha gerilmeye katlandığını ve Pleroma'ya geri döndüğünü anlatır. Akademisyenler anlatının hem bir Hristiyan eseri hem de bir Gnostik polemik olduğunu söylüyorlar. Yeni Ahit'in bazı bölümleriyle aynı fikirdedir, ancak kurtuluşa giden yolun marifetten geçtiğini belirtir. Ortodoks inananların kiliselerinin "gerçek kilise" olduğu iddiasını çürütüyor. Çeşitlilik ve Hoşgörüsüzlük Ortodoks Hristiyanlar, İsa'nın ölümü ve dirilişinin insanlığa kurtuluş getirebilmesi için öldüğüne inanıyorlardı. Büyük Set'in İkinci İncelemesi (birçok Gnostik İncil ve diğer yazılarla birlikte) kurtuluşun İsa'nın ölümüyle değil, onun getirdiği gizli bilgiyle mümkün olduğunu savunur. Büyük Seth'in İkinci İncelemesi'nin anlatıcısı, Ortodoks Hristiyanlardan "mükemmel ve bozulmaz olanlardan" (Gnostik inananlar) nefret edenler olarak söz ederken, kendilerinin de boş, cahil, anlama yeteneğinden yoksun (Gnostik yol) ve "Mesih'in adını ilerlettiklerini" düşündüklerini söyledi. Erken Hristiyanlık döneminde azınlıkların bakış açıları kilisenin anlatısında pek yer almadı. İncil alimleri

--- SAYFA 115 ---

114 ve teologlar, ilk Hristiyan grupların çeşitliliğini, onlara karşı polemikler yazan Ortodoks liderlerin yazılarından biliyorlardı, ancak diğer taraftan pek derinlemesine bir bakış açısına sahip değillerdi. Nag Hammadi keşfi bu dengesizliğin düzeltilmesine yardımcı oldu. Akademisyen Elaine Pagels, yazılarında ortodoks kutsal metinlerin günah ve kefareten söz ederken, Gnostik metinlerin yanılsama ve aydınlanmayı ele aldığını ve ayrıca İsa'nın insanlığın günahları yüzünden ölmek için değil, bilgi ve ruhsal aydınlanmaya erişim sağlamak için geldiğini belirtmiştir. İlk Hristiyan topluluklarının çeşitliliği içinde, daha gerçekçi (bazılarının ortodoks diyebileceği) görüşlere yönelenler, Sethian Gnostisizmine ve diğer bakış açılarına (sadece pagan ve gizem geleneklerine değil, aynı zamanda Ortodoksların sapkınlıkları nedeniyle nefret ettiği diğer Hristiyan mezheplerine) karşı hoşgörüsüzlük yoluyla hakimiyet kazandılar. Kendi görüşlerinden farklı olan her eseri sapkınlık olarak damgaladılar ve rahatsız edici materyalleri yok ettiler. MS 325'teki İznik Konsili'nden sonra Ortodoks liderler İmparator Konstantin'in ve devletin gücünü arkalarına aldılar. Tarihin gösterdiği gibi, Ortodoks Hristiyanlık hakim olurken, diğer Hristiyan mezhepleri zulüm nedeniyle geriledi ya da yok oldu. Sözlü Geleneklerden Derlemeler Mezheplerin metinleri olmadan önce hikayeleri vardı. İbranice kutsal metinlerdeki ve Yeni Ahit'teki hikayeler, İsa'nın hayatı ve zamanları hakkında bir nesilden diğerine sözlü olarak aktarılan hikayelerden kaynaklanmaktadır. Daha sonraki hikayelerde Havarilerin eylemleri ve şehitlikleri anlatıldı. Gezici vaizler, öğretmenler ve diğerleri hikayeleri uzak diyarlara taşıdılar. Hikayeler olabilir

--- SAYFA 116 ---

115'i değişti (bunların kelimesi kelimesine ezberlenmesi pek mümkün değil), ancak yine de ana fikri korudular.

--- SAYFA 117 ---

116 Benliğin bilgisi, Tanrı ve kozmoloji hakkındaki Gnostik düşüncenin merkezinde yer alıyordu. Gnostik öyküler, bilgelik hikayeleri, bildiriler, şiirler, sözler ve kutsal ilahilerle dolu efsanevi dinsel arketipler olarak, vahiyçiler, kurtarıcılar ve İlahi Olan'ın kişileştirilmesiyle doluydu. Yeni Ahit'teki hikayeler önce sözlü gelenekten, daha sonra da yazılı İncillerden geldiği için bunların tarihsel doğruluğu şüphelidir. Sözlü hikaye anlatıcıları, hikayeye ilişkin kendi yorumlarını yansıtan öğeler ekleyebilir veya kelimelerden herhangi birini değiştirdiğinde anlamı değiştirebilirdi. Hikâyelerin bir dilden diğerine çevrilmesi zorunlu olarak anlamın kaybolması anlamına geliyordu. İlk Hristiyan yazılarından sonra ve İsa'nın yaşamı ve ölümünden sonra gelen İnciller birçok noktada fikir ayrılığına düşer. Hristiyanlık içinde Sapkınlığın Tanımlanması Hristiyan mezhepleri ile Ortodoks ilk babalar arasında süregelen çekişmeler, kiliseyi yüzyıllar boyunca rahatsız edecek olan yıkıcı sorunların habercisiydi. Ortodoks babalar İznik İmanını tüm zamanların inanç kurallarını açıklığa kavuşturmak için formüle ettiler ya da en azından böyle bir sonucu umuyorlardı. Aslında bunu uzun bir anlaşmazlıklar ve konseyler dizisi takip etti. Bu inanç, Ortodoks Hristiyanların karşı çıktığı inançları dile getiren Ariusçular gibi mezheplere karşı bir koruma haline geldi. İman, İsa Mesih'i "Tanrı Tanrı'dan, Işık Işık'tan, gerçek Tanrı gerçek Tanrı'dan" olarak tanımlıyordu.

--- SAYFA 118 ---

117 Tanrı." Bu aslında onun tanrısallığını ifade ediyordu. Onun ilahi ebediliğini ve onu daha küçük bir Tanrı'nın yaratmadığını ve kendisinin daha aşağı bir Tanrı olmadığını ileri sürmek için şu sözler seçildi: "doğdu, yaratılmadı."

--- SAYFA 119 ---

118 Yunanca ousia (madde veya öz) kökünden gelen iki terim: homoousios ve homoiousios, İznik öncesi tartışmanın merkezinde yer alıyordu. Piskopos Alexander ve takipçileri homoousios'u benimsediler (Oğul ve Baba aynı özdendi ve birlikte ebediydi). Arians ve diğerleri Baba ve Oğul'un aynı olmadığını iddia etti. Homoiousçular, Baba ve Oğul'un özünün benzer olduğunu söyleyerek uzlaştılar. Ortodoks babaların Ariusçu sapkınlık olarak gördükleri şeye doğrudan karşı koymayı amaçlayan son darbede şunu eklediler: "Babanın bir özü." Böylece, toplantıya katılan kilise liderlerinin çoğunluğu İsa'nın tanrısallığını tanımladı ve piskoposların ortak olarak benimsediği inançları özellikle ifade eden bir inanç beyanı formüle etti. Çeşitlilik içeren ve oldukça kapsayıcı olan kilise, sonunda İznik İnanıcı'nda ortaya konan inancı kabul edemeyenleri (Gnostikler ve diğer gruplar) dışladı. Kilisenin baskın ortodoks fraksiyonu, devletin uygulamaya yardımcı olma yetkisine sahipti. Fakat İznik İmanı ne iç çatışmaları durdurdu ne de ortodoksluğun arzu ettiği gibi sapkınlığa son verdi. Theodosius Sapkınlığı Ortadan Kaldırmaya Çalışıyor İmparator Theodosius MS 381 yılında Konstantinopolis'te ikinci bir konsil topladı. Doğu piskoposlarını birleştirmek ve pagan ve Gnostik inancın tüm versiyonlarını kınamak istiyordu.

--- SAYFA 120 ---

Özellikle Arianizm (özellikle Eunomianizm olarak bilinen aşırı biçim), Apollinarianizm ve Makedonizm dahil olmak üzere dirençli ve hızla yayılan mezhepler. Theodosius, Konstantinopolis piskoposunun üstünlüğünü Roma piskoposunun ardından ve Konstantinopolis'i Yeni Roma olarak kurmaya çalıştı. İmparator, konseyi kapatmadan önce, Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'un eşit tanrısallığına olan inançlarını içtenlikle itiraf eden başıboş piskoposların kiliselerine dönebilmeleri yönünde bir emir yayınladı. Yine de gruplar anlaşamadı. Theodosius, MS 382'de ve yine MS 383'te başka bir konsey topladı. Özellikle, liderlikleri İznik İmanını oluşturan ortodoks ilk kilise babalarının öğretileri aracılığıyla tüm çeşitli Hristiyan gruplarını birleştirmeye çalıştı. Ancak doğu kiliselerinden bir grup Ariusçu, Ortodokslukla uzlaşmaya yönelik tüm çabalara direndi. Onların aşırı Arianizm türü, liderleri Eunomius'tan sonra Eunomianizm olarak bilinmeye başlandı. Tahttan indirilip sürgüne gönderilmeden önce bir süre Mysia'daki Kyzikos Ortodoks Makamı Piskoposu olarak görev yaptı. Tarikatı dini hoşgörü fermanının dışında tutularak zulme maruz kaldı.

--- SAYFA 121 ---

120 Arianizm'e karşı çıkan Athanasius, Ortodoksluğun Babası olarak tanındı. Yeni Ahit'in kanon haline gelen yirmi yedi kitabını oluşturan ilk kişiydi. Onunki, bugün kullanılanla aynı olan, hayatta kalan ilk listeydi. Listeyi MS 367 tarihli Paskalya mektubunda açıkladı. İmparator Theodosius sonunda paganizm, Arianizm, Gnostisizm ve Ortodoks Hristiyan inançlarını baltaladığını düşündüğü diğer manevi inanç ve uygulamaların sapkınlıklarını ortadan kaldırmak için vahşete ve aşırı önlemlere başvurdu. Temsilcisi tapınakları yıkmak ve alışılmışın dışında dini grupları dağıtmak için Küçük Asya, Mısır ve Suriye'yi dolaştı. Zulüm bazı alışılmışın dışında grupları yeraltına sürükledi ve diğerlerini yok etti, ancak Hristiyan gruplar arasındaki sapkınlık suçlamaları devam etti. Daha Fazla Zulüm Hristiyanlık içinde baskın bir konum elde eden ve arkasındaki siyasi otoritenin gücüyle Ortodoksluk, artık köklü kilisenin dışında kalan diğer Hristiyanlara karşı sapkınlık suçlamaları yağdırdı. Bu tür mezhepler arasında şunlar vardı: Apollinarianizm: Dördüncü yüzyıldan kalma bu mezhep, Suriye'de Laodikya piskoposu olarak görev yapan Genç Apollinarius tarafından kuruldu. Apollinarius, ilahi ve insani olanın tek bir varlıkta bir arada var olamayacağını ileri sürdü; bu da doktrini tehlikeye attı

--- SAYFA 122 ---

121 enkarnasyon, ölüm ve kefareti, MS 381'de mezhebin resmi olarak kınanmasına neden oldu. Neoplatonizm: Plotinus, İsa'nın insan olarak doğduğuna ancak tanrılaşmaya ulaşana kadar varlığın mistik düzeylerinden yükseldiğine inanan bu üçüncü yüzyıl Roma mezhebinin kurucusuydu. Bu tür bir düşünce, beşinci yüzyılda, bazılarının Panteizm suçlamasıyla karşı çıktığı Pseudo-Aeropagitem Dionysius'un yönetimi altında Hristiyan mistik maneviyatçılığına evrildi. Nasturilik: İskenderiye Patriği Nestorius, İsa'nın biri insan, diğeri ilahi olmak üzere iki kişi olduğu inancını benimsiyordu. Tarikat, MS 432 yılında Efes Konsili'nde kınandı. Nasturilik sapkın olarak damgalandı ve lanetlendi. Monofizitizm: Bu beşinci yüzyıl mezhebi, İsa'nın yalnızca tek bir doğaya sahip olduğuna ve bunun ilahi olduğuna inanıyordu. MS 451 yılındaki Kadıköy Konsili'nde Büyük Leo, mezhebi ve kurucusu Eutyches'i kınadı. İspanyollar Sözlerini Söylüyor MS 447'de İspanyol Hristiyanları, İznik İnanıcı'na "filioque cümlesi" olarak bilinen üç kelimelik bir ifade eklediler. "Ve Oğul" kelimelerinden oluşan ifade, Ariusçu Hristiyan sapkınlıklarına karşı koymanın bir yolu olarak inanca girdi. Bu cümlelerin kullanımı Ariusçuların yaygınlaştığı Fransa'ya yayıldı. Filioque maddesinin eklenme şekli (MS 432'deki Üçüncü Ekümenik Konsil'in kanonunun kurallarına aykırı olarak), onuncu yüzyılda Konstantinopolis Patriği'nin Roma'daki Papa'ya karşı sapkınlık suçlamalarına yol açtı. Ortak bir karara rağmen

--- SAYFA 123 ---

Hristiyan ortodoksluğunun Arianizm'i ortadan kaldırma çabası, Orta Çağ boyunca ve Reformasyon'a kadar devam etti. Kanonik Standart Hristiyan tarihi anlatısının bir döneminde, Yeni Ahit'in yirmi yedi kitabı, İsa ve Havarilerin kabul edilen öğretilerini aktarmak için seçilmiş metinler haline geldi. Erken Hristiyanlıkla ilgili literatür, bu metinlerin çoğunun zaten ilk Ortodoks babalar tarafından kullanıldığını öne sürüyor. Hem sözlü hem de yazılı vahiy ve tebliğe ağırlık verdiler. Gnostikler aynı metinlerin çoğunu kullandılar; ancak onlar, İsa'nın Gnostik gelenek içindeki öğretilerine ilişkin "daha kapsamlı" anlayışlarına göre kutsal yazıları farklı şekillerde yorumladılar. Görünüşe göre İsa, Eski Ahit'te birçok İbranice kutsal yazıya atıfta bulunurken, metinleri ve onların kullanımını kabul ettiğinin sinyalini vermişti. Ancak Yeni Ahit'in yazıları ortaya çıkmadan önce çoktan ölmüştü. Peki kanon ne zaman, nasıl ve kimin yetkisiyle kuruldu? Hiç değiştirilebilir mi? Bunlar, bazı ilahiyatçıların ve İncil tarihçilerinin hâlâ tartışmaya değer olduğunu düşündüğü sorulardır. Apostolik Çağ'dan sonra, Ortodoksluk için bir kanon oluşturan kutsal metinlerin kesin bir listesi mevcut değildi - ya da varsa bile hayatta kalamadı. Önceki bir bölümde bahsedildiği gibi, ikinci yüzyıldaki Gnostik Markion, kutsal metinleri, düzenlediği Luka İncili'ni ve Pavlus'un on mektubunu (Timote ve Titus'un birinci ve ikinci pastoral Mektupları artı İbranilere mektup hariç) içeren kendi kanon versiyonunda bir araya getirdi. Marcion, aynı fikirde olmadığı metinleri hariç tuttu. Marcion'u ve onun Gnostik teolojisini reddeden ilk kilise babaları, kendi inançları hakkında düşünmeye ve

--- SAYFA 124 ---

123 clarify them for their Christian churches and communities. Paramount among their concerns were the sacred texts that were circulating (which ones were acceptable and which ones weren't), the relationship between the Jewish Christians and the Gentile Christians, and heretics and their heresies, as well as reliability of sources (texts versus inspired dialogues, visions, etc.) for information about Jesus. The Muratorian Canon was a list of sacred texts compiled, possibly in Rome, by an unknown individual just before the end of the second century, although some argue that the Muratorian Canon is actually a fourth-century list. The canon bears the name of L. A. Muratori, the Italian scholar who discovered the canon. Found in the eighteenth century in a library in Milan, the document includes all of the books of the New Testament as being canonical with the exception of Hebrews, James, and the second book of Peter. The Apocalypse of Peter, a Gnostic text, was included but later was rejected. Not until the fourth century did the term "canon" come into usage as a religious term to refer to the sacred texts of both the Hebrew scriptures (Old Testament) and the New Testament. By then, the early church fathers perceived a need for an authoritative corpus of writings to support the church's religious rules on issues relating to faith and practice.

--- SAYFA 125 ---

124 “Kanon” sözcüğü, “kural” veya “standart” anlamına gelen Yunanca kanon sözcüğünden türemiştir. Bu kelime Pavlus'un Yeni Ahit'teki yazılarında geçmektedir ancak o bu kelimeyi kutsal yazılara atıfta bulunmak için kullanmamaktadır. Havariler son zamanın kendi yaşamları içinde olmasını bekliyorlardı. Muhtemelen bir kanona olan ihtiyacı hiç düşünmediler. Yüzyılın ikinci yarısında, son Havari Yuhanna'nın ölümünden sonra, Hristiyan babalar iki grup belgenin önemini fark ettiler: Pavlus'un mektupları ve Matta, Markos, Luka ve Yuhanna İncilleri. Bu öğeler güvenilir metinler olarak büyük önem taşımış olmalı. Ancak dört müjdenin Yahudi okuyucu kitlesine (özellikle Matta'ya) yönelik olduğu, Pavlus'un mektuplarının ise Yahudi olmayan Hristiyan topluluklarını hedef aldığı söylenebilir. Bu dört müjde anlatısı ile Pavlus'un mektupları arasında köprü kuran, Luka'nın iki ciltlik çalışmasının ikincisi olan Elçilerin İşleri'ydi. Luka, Elçilerin İşleri kitabında Yahudilik gibi Hristiyanlığın da Roma'nın adil muamelesini ve hoşgörüsünü hak ettiğini vurguladı. Aşağıda Yeni Ahit'in zaman çizelgesi yer almaktadır.

--- SAYFA 126 ---

125 Yeni Ahit Metinlerinin Yaklaşık Oluşturulma Tarihleri Yeni Ahit Tarih Kitabı M.S. 49 civarı Pavlus'un Selaniklilere ilk mektubu M.S. 51 Pavlus'un Galatyalılara mektubu M.S. 52 Pavlus'un Selaniklilere ikinci mektubu M.S. 55-56 civarı. Korintliler MS 59-63 civarı Pavlus'un Filipililere mektubu MS 59-63 civarı Pavlus'un Koloselilere ve Efeslilere yazdığı mektuplar MS 60-63 civarı Pavlus'un Romalılara ve Filimon'a mektupları MS 63-67 civarı Pastoral Mektuplar (yanlış bir şekilde Pavlus'a atfedilmiştir): Timothy'nin 1. ve 2. kitapları, Titus, kitap 1 Petrus ve İbraniler Yaklaşık MS 65 Q veya Ata Sözleri İncil Q, Matta ve Luka kaynağı MS yaklaşık 70 Markos İncili MS yaklaşık 80-100 Matta İncili MS yaklaşık 85-95 Luka İncili ve Elçilerin İşleri MS yaklaşık 95 Vahiy MS 100-125 civarı Yuhanna İncili MS 150 Yaklaşık MS 367 civarında embriyonik bir kanon olarak bir araya getirilen dört İncil Athanasius'un otuz dokuzuncu Festival Mektubu, Yeni Ahit kanonu için bir metin listesi sunar Gnostisizme Karşı Polemikler Gnostiklere karşı ortodoks polemiklerin üç yönlü bir etkisi vardı: Gnostikleri Hristiyanlardan uzaklaştırdı

--- SAYFA 127 ---

126 cemaat, yazılarını ve kutsal metinlerini yok etti ve mezheplerini etkili bir şekilde dağıttı ve dağıttı. Ortodoks Hristiyanlar Gnostik kardeşlerini dışladılar ve onlara iftira atıldılar. Patristik babalar, hitabetlerinin ve yazılarının gücünü, Gnostiklerin ortodoks görüşe aykırı olduğunda benimsediği kutsal metinlerin ve İsa'nın Kristolojisinin her türlü yorumunu yok etmek için kullandılar. Heresiolog Origen, modern okuyuculara aşırı görünen Gnostik sapkınlığı adım adım, sayfa sayfa çürütmeye başladı, ancak yalnız değildi. Romalı ortodoks baba Hippolytus, kendi zamanının Yunan felsefesinden geldiğini düşündüğü sapkınlıkları ortaya çıkarmak için on ciltlik Tüm Sapkınlıkların Reddi'ni yazdı (filozoflar "bilgeliliğin aşıkları" olarak bilinirler). Lyons'lu Irenaeus, Sapkınlıklara Karşı başlıklı beş cilt yazdı. Tertullian, Marcion'a (tanınmış bir Gnostik) Karşı başlıklı beş cilt ve küçümsediği diğer kafirlerin her birine karşı tek bir cilt yazdı. Dogmatik ve pratik Origen'in, ikinci yüzyılda The True Word'ün yazarı ve Hristiyanlığın muhalifi olan Celsus'un iddialarına karşı çıkmak için sekiz cilde ihtiyacı vardı.

--- SAYFA 128 ---

127 Celsus, İsa'yı "doğumunu bir bakireden uydurmakla" suçlar ve O'nu "belirli bir Yahudi köyünde, ülkedeki fakir bir kadından doğmuş, geçimini iplik eğirmekle kazanan ve kocası tarafından kapıdan atılmış... utanç verici bir şekilde gayri meşru bir çocuk olan İsa'yı doğurmuş..." olmakla azarlar. - Contra Celsus 1:28 Celsus, Gnostisizm ve Gnostik mezhepler hakkında bilgi sahibiydi. Marcion'un ve yazılarının yanı sıra Hristiyanlar ve onların farklılıklarının da farkındaydı ve bilgisini Hristiyanlığa karşı kendi polemiklerinde kullandı. Bugün bilim adamları Celsus hakkında bildiklerini, Origen'in Hristiyanlığı savunan Contra Celsus (Celsus'a Karşı) polemiği okuyarak öğrenmişlerdir. Origen, Celsus'un sözlerini neredeyse kelimesi kelimesine aktarıyor. Yazılarından, Ortodoksluğun Gnostik rakiplerinden gerçekten korkmuş olması gerektiği açıktır. Heresiologlar ister Gnostik bir miti harfiyen ifade ettiği için parçalıyor olsun (Gnostikler kendi mitlerini ve efsanelerini gerçekmiş gibi ele almasalar da) ister Yeni Ahit'in Tanrısının Eski Ahit'in Tanrısından üstün olduğu kavramına saldırıyor olsun (Marcion'un inandığı gibi), mantık, alaycılık, alay, çirkin suçlamalar ve Gnostik fikirlerin gerçek Hristiyan mesajını kirlettiğine dair öneriler de dahil olmak üzere ellerindeki her silahı kullandılar. Tanrı'nın Özel Vahiyi mi, yoksa İnsanın mı? Eski Hristiyan mirası bir dizi ortak inançtan oluşur: Cenneti ve yeri yaratan ve Oğlu İsa'nın her ikisi de olan tek bir Tanrı.

--- SAYFA 129 ---

128 human and divine and whose death and resurrection (as foretold by Old Testament prophecies) brought salvation. It is a belief held by many modern Christians as well as those of ancient times that the one God of all inspired the sacred writings of the Hebrew scriptures and the New Testament. These beliefs belong to the orthodoxy (which means "right belief"), and the holy books they use and revere are those that survived the conflicts among the many early versions of Christianity. The sacred texts of other unorthodox Christian sects, such as the Gnostics, did not make it into the canon. Some modern Christians swear that every word in the Bible is the true word of God and that it contains no errors. Yet Biblical scholars note that no original manuscripts of any of the gospels exist. There is no proof that the Apostles wrote them. The gospels that exist today are several generations of texts removed from the authors whose names they bear. Even fewer fragments and pages of Gnostic texts survived. The Gnostic Gospel of Peter, Secret Gospel of Mark, Dialogue of the Savior, and Egerton Gospel each exist in only a single manuscript, although fragments of the Gospel of Mary survive in both the Coptic and Greek versions (no complete version of that gospel exists). While the entire Gnostic Gospel of Thomas is preserved, it exists only in the Coptic, although three Greek fragments make it likely that it was originally a Greek composition.

--- SAYFA 130 ---

129 Yeni Ahit'in günümüze ulaşan en eski parçası, aynı zamanda Aziz Yuhanna parçası olarak da bilinen Rylands Kütüphanesi Papirüsü P52'dir. Yunanca yazılmış Yuhanna İncili 18:31-33'ten satırlar içerir ve M.S. 125 ile M.S. 160 arasına tarihlenir. Markos İncili'nden başka bir parça (7Q5, Kumran'da bulunmuştur) M.S. 68'den daha geç bir tarihe ait olamaz, ancak bu tarihleme tartışmalıdır. İsa ve Havarileri Aramice konuşuyordu, ancak bazı bilginler onların sinagogda büyük olasılıkla İbranice konuştuklarını söylüyor. İsa'nın yaşamı ve hizmetiyle ilgili ilk sözlü öyküler neredeyse kesinlikle Aramiceydi. Helenistik bir Yahudi olan Pavlus, Yunanca konuşup yazıyordu ve Yeni Ahit'in en eski yazıları olan mektupları da Yunanca yazılmıştı. Dolayısıyla teologların, İncil akademisyenlerinin ve tarihçilerin üzerinde çalışması gereken şey çoğunlukla tercüme edilmiş kopyalar veya parçalardır. Bazıları Yunancadır, ancak çoğu, bazı eski dil uzmanları tarafından Yunanca'yı, Yunanca karakterler içeren bir Mısır diline çevirmek için bir tür kısaltma olarak tanımlanan Mısır Kıpti dilindedir. Hristiyan misyonerler Mısırlı köylülere müjde vermek için Mısır Kıpti dilini kullandılar, dolayısıyla kullandıkları kutsal metinlerin çoğu bu dile çevrildi. Akademisyenler, İsa'nın öğrencileri veya gelecek nesiller için herhangi bir şey yazdığına dair hiçbir kanıt bulunmadığını söylüyor. Yeni Ahit'in kelimenin tam anlamıyla Tanrı'nın sözünü içerdiğine inanan bazıları bazen 2 Petrus 1:21'e atıfta bulunur: "Çünkü kehanet eski zamanlarda gelmemiştir."

--- SAYFA 131 ---

130 insanın iradesi: ama Tanrı'nın kutsal adamları, Kutsal Ruh tarafından etkilenecek konuşular" ve ayrıca 2 Timoteos 3:16: "Kutsal yazıların tümü Tanrı ilhamıyla verilmiştir ve öğreti, azarlama, düzeltme ve doğruluk eğitimi için faydalıdır." Bazı Hristiyanlar Yeni Ahit'te yer alan her kelimenin Tanrı'nın yanılmaz sözü olduğuna inanırken, diğerleri bu Yeni Ahit metinlerini seçme sürecinin yüzyıllar sürdüğünü belirtiyor. Bunlar, ortodoks metinlerin İsa'nın sözlerini ve eylemlerini temsil ettiğine inananlar arasında süregelen bir çatışmanın ortasında seçilmişti; diğer taraftan Gnostik Hristiyanlar da, ortodoks yazıların İsa'nın getirdiği gerçek bilgi konusunda yetersiz bir anlayışa sahip olduğundan aynı derecede emindi. Modern bilim adamlarının çoğu, İsa'nın sözlerinin ve öğretilerinin, başkaları bunları papirüs veya kodeks (deri ciltli kitaplar) üzerine yazmaya başlamadan onlarca yıl önce sözlü olarak yayıldığı görüşündedir.

--- SAYFA 132 ---

131 Petrus'un İncili neden kanona girmedi? İkinci yüzyılın Ortodoks babaları tarafından bahsedilen bu popüler müjdenin Antakyalı Seraphim ve diğerleri tarafından reddedilmesinin birkaç olası nedeni vardır: Yahudi karşıtı suçlamalar içeriyordu, (İsa'nın çarmıhta çektiği acı konusunda şüphe uyandıran) Doketik çıkarımlar içeriyordu ve Pilatus'un çarmıha gerilmedeki rolünün üzerini örtüyordu. Çatışma şiddetlendikçe kutsal yazılar tercüme edildi, kopyalandı, yeniden çoğaltıldı, geniş çapta dağıtıldı ve nesiller boyunca aktarıldı. Yanlış çeviriler, yazım hataları ve atlamalardan insan hatası sorumluydu. Hatalar yakalanıp düzeltmeler yapıldığında, bu girişim (örneğin, sözcüklerin sıra dışı olması) bazen tüm cümlelerin anlamını değiştiriyordu. Bilim adamları, antik dünyada dolaşan ve daha sonra apokriflerde ve hatta kanonik Yeni Ahit'te ortaya çıkan, pseudepigrapha ("sahte yazılar") adı verilen sahteciliklerin bile olduğunu söylüyor. İkincisi iki tanedir: Timoteos ve Titus'un birinci ve ikinci harfleri (pastoral Mektuplar olarak bilinir). Mektupları Paul'un yazdığı sanılıyor; ancak tarihçiler ve İncil alimleri bunların kesinlikle onun ölümünden sonra yazıldığını söylüyorlar.

--- SAYFA 133 ---

132 6 İlahi Dişil İdeal İlahi dişil, Gnostik teolojide önemli bir yer işgal ediyordu. Gnostiklerin bazı mezhepleri eros'tan (bir başkasıyla birleşmeye yönelik cinsel özlem) kaçınarak agape'yi (koşulsuz, fedakar sevgi) tercih etti. Bekarlık ve asetizm uyguladılar. Sevişen kişiler, kadın partnerlerini ilahi dişiliğin vücut bulmuş hali olarak görüyorlardı. Gnostiklerin Tanrısı hem erkek hem de dişildi ve insanları bu ilahi görüntüde yarattı. Sonunda ilahi dişil kavramı neredeyse tamamen ortadan kalktı ve "İsa'nın gelini" kilisenin kolektif ruhu anlamına gelmeye başladı. Bilgeliğin Ruhu Sophia, İbrani mistikleri gibi Gnostikler de bilgeliğin aynı zamanda Tanrı'nın dişil bir özelliği olduğuna inanıyorlardı. Gnostikler bilgeliği Pleroma'da yaşayan bir Aeon olarak görüyorlardı ve bilgeliği Sophia, yani "Tüm Yaratılışın Annesi" adıyla adlandırıyorlardı. İbranice'de adı Hohkma'ydı; Latince'de Sapientia oldu; ve Yunanca'da o Sophia'ydı. Bazı ruhsal arayışçılar ona Tanrı'nın kadın ruhu, yaratıcı gücü veya enerjisi ve bilgeliği adını verdiler. Diğerleri, İsa'nın vaftizinden sonra üzerine inen güvercinin Kutsal Ruh tarafından vaftiz edilmesini simgelediğini, erkek değil dişil olduğunu iddia etti. Antik Yakın Doğu'da güvercin geleneksel olarak

--- SAYFA 134 ---

133 dişiliğin sembolü ve ruhun arındığı vaftizin bir işareti olarak.

--- SAYFA 135 ---

134 Birçok modern kadın için Mecdelli Meryem, Gnostiklerin idealize ettiği ilahi dişiliği simgelemektedir. O, İsa'nın diriliş biçiminin ilk görgü tanığıydı. Kanonik İncillerde önemli ancak kısa bir rolü vardır, ancak Gnostik metinlerde ona saygı duyulur. Ona Mariham, Meryem, Mariamne, Miryam ve Meryem denir. İsa ona "Her Şeyi Bilen Kadın" adını verdi. Pek çok eski kutsal metinde bilgeliğin kişileştirilmesi neredeyse her zaman kadındı. Örneğin, İbranice kutsal metinlerde bulunan Bilgelik Kitabı (deuterokanonik - veya Apokrif - kitap, aynı zamanda Süleyman'ın Bilgeliği olarak da bilinir), baştan sona kadın olarak bilgeliğe (isim dişidir) atıfta bulunur. O, "göz kamaştırıcı ve solmaz... ve... onu sevenler tarafından kolaylıkla algılanır" (Bilgelik 6:12). Yakup'un Gizli Kitabı'nda (Yakup'un Apocryphon'u olarak da bilinir), İsa kendisinden Kutsal Ruh'un oğlu olarak söz eder ve şöyle der: "Benden daha iyi olun; kendinizi Kutsal Ruh'un oğlu gibi yapın." Ruh anlamına gelen İbranice sözcük, dişil cinsiyete ait bir sözcük olan ruach'tur; ancak Yunanca Yeni Ahit'te nötr bir isim olan pneuma haline gelir. İsa'nın bir erkek ebeveyni olduğu düşüncesi, yeni Hristiyan dininin ortaya çıktığı dönemde bazı geleneklerde var olan "anne" ve "baba" şeklindeki Tanrı sembolizmine aykırıdır. Filipus İncili, Hristiyan olanın hem "anne" hem de "baba" kazanacağını, çünkü Ruh'un (ruah) birçoklarının annesi olduğunu ileri sürer. "Bilgelik ["anne"] çocukları tarafından tanınır" (Matta 11:19).

--- SAYFA 136 ---

135 Sophia'nın Düşüşü Sophia'nın düşüş hikayesi orijinal ve bilinmeyen bir İlk Ebeveyn (Tanrılık, Ata, Bilinmeyen, Monad, Kök, Logolar, Her Şeyden Doğan, İlk Gizem ve Sonsuzluk olarak da bilinir) fikriyle başlar. Tanrılık, Sophia ve İsa'nın en genç/en düşük çift olduğu, yarı tanrılar olan "daha küçük" varlıkların çiftlerini yaydı. Tanrılık ile birlikte bu daha küçük tanrılar Pleroma'nın (cennet) doluluğunu oluşturuyordu. Sophia, Tanrı'dan yayılmasının ardından bilgiyi ve Bir'in ışığını kaybetmekten korktu. Ona geri dönmeyi çok istiyordu. Tutkusu ve özlemiyle, ne erkek eşinin yardımı ne de Tanrının izni olmadan, bir varlığı - Pleroma'nın dışında şekilsiz bir varlık olan Demiurge - "yayma" eylemini üstlendi. Sophia'nın hikâyesindeki kriz budur. Bu, cinsel bir yaratım eylemi nedeniyle değil, eril/dişil dengesizliği nedeniyle ortaya çıktı. Sophia'nın hareketi Pleroma'nın uyumunu bozdu. Daha önce de belirtildiği gibi, ilk Gnostikler Mesih'i Sophia'nın erkeksi muadili olarak görüyorlardı. Sophia'nın erkek ismi Lucifer'dir (İbranice'de hêl, "parlayan" anlamına gelir). Bazıları onun soyundan gelen Demiurgos'u Şeytan'la eşitledi.

--- SAYFA 137 ---

136 Valentianus Gnostisizmine göre bu maddi dünyada üç tür insan vardır. Bunlar, insanların maddeye (kötülüğe) bağlı olduğu hylikleri, insanların ruha (ve yalnızca kısmen kötülüğe) bağlı olduğu psişikleri ve irfan yoluyla aydınlanmaya ulaşabilen özel insanlar olan pnömatikleri içerir. Sophia, Demiurge'ye ilahi bir kıvılcım veya pneuma (Yunanca, "rüzgar", "hava" veya "ruh" anlamına gelir) verdi. Demiurgos'u diğer ölümsüzlerin farkına varamayacağı bir bulutun içinde sakladı. "Ana Tanrısı" Sophia'dan habersiz olan ve Ruh'un gücünü kullanan Demiurge, fiziksel dünyayı yarattı. Bu da ilahi kıvılcımların (ya da ruhsal özlemin) madde içinde hapsolmasına neden oldu. Sophia'nın muadili İsa, onun Tanrılığın ışığını yeniden görmesine ve ruhu anlamasına yardımcı olur. Greko-Romen filozoflar bilgeliği yalnızca akıl yürütme yoluyla iddia edebileceklerine inanıyorlardı, ancak Gnostikler bilgeliğe yalnızca içsel, sezgisel deneyimsel bilgi yoluyla ulaşılabilceğine inanıyorlardı. Gnostikler hikayelerini yaratılış mitlerinde ve diğer edebi formlarda anlattılar. Sophia'nın düşüşü ve ardından Pleroma'ya yeniden kavuşturulması, Persephone, Orpheus, Cinderella ve Uyuyan Güzel dahil olmak üzere hem eski hem de modern birçok iyi bilinen peri masalında ve mitte yankılanır. Gnosis Yoluyla Kurtuluş Gnostik gelenekte Mesih, Sophia'nın Tanrılığın ışığını görmesine yardım etti. İsa daha sonra Pleroma'dan ayrıldı ve

--- SAYFA 138 ---

137 İsa'nın formundaki madde dünyası. Orada, insanların maddi dünyadan uzaklaşıp Pleroma'ya veya Tanrı'nın Bütünlüğü'ne giden yolu bulabilmesi için gizli bilgisini - gnosis - aktardı. Elçi Pavlus, Efesoslulara yazdığı mektubunda, Mesih'in sevgisinin, Tanrı'nın doluluğunu veren bilgiyi bahsettiğine dikkat çekti. Pavlus'un bahsettiği Mesih'i sevmekten kaynaklanan "bilgi" bilgi olabilir mi? Pavlus Mesih'te kilisenin birliğinin gerekliliğine değindi. Mektubunda yedi birleştirici faktörden bahsetti: ruh, umut, iman, kilise, vaftiz, tek Rab ve tek Tanrı. Ayrıca, Mesih'in armağanlarının büyümeye ve yenilenmeye yol açması gerektiği ve Mesih'in ışığının insan yaşamının çeşitli yönlerini aydınlattığı fikrini açıkladı. Her ne kadar bu Pavlus mektubu, Efes'teki genç Hristiyan kilisesinin üyelerine doğrudan bir rica gibi görünse de, Gnostik sembolizm açıktır. İlk Ortodoks kilise babaları Pavlus'un kendilerinden biri olduğunu iddia etti, ancak modern Gnostik bilim adamı Elaine Pagels, Pavlus'un aslında gnostik görüşleri daha sonra kilise tarafından gizlenen bir Gnostik olabileceğini öne sürüyor. Gnostiklere göre İsa, kiliseye vermediği gizli öğretileri de onlara öğretmişti. Kilise onun Meryem Ana ve Tanrı'dan doğduğuna ve Joseph'in üvey babası olarak hizmet ettiğine inanıyordu. Ancak Gnostikler, İsa'nın aslında Tanrı'nın ve Ruh'un/Sophia'nın çocuğu olduğuna ve onlarla birlikte Teslis'i oluşturduğuna inanıyorlardı. Meryem ve Yusuf'un sevişmesi yoluyla Meryem'in bedenine girdi. Bu Gnostik inanç ve diğerleri, Ortodoks kilisesi ile düşmanlığa neden oldu ve bu, Gnostiklerin, kadınların kilise liderliği pozisyonlarında hizmet etmelerine izin vermelerine rağmen piskoposlara, rahiplere ve diyakonlara olan ihtiyacı reddetmeleriyle daha da kötüleşti. Bazı akademisyenler Gnostiklerin kiliselerinde/derneklerinde/dua seanslarında kimin görev yapacağını görmek için çöpü çekeceğini belirtmişlerdir.

--- SAYFA 139 ---

138 Kurulu bir liderlik hiyerarşisi yoktu. Birçoğu haç işareti yapmayı reddetti. İsa'nın onların günahları yüzünden acı çektiğine ve öldüğüne inanmıyorlardı. Ruhun maddeden ayrılamayacağını, üstelik maddenin kötü olduğunu düşünüyorlardı. İsa'nın çektiği acılar, insanlığın karanlık durumunu gösteren bir sembolizmden başka bir şey değildi.

--- SAYFA 140 ---

139 Öyle ki, Mesih iman yoluyla yüreklerinizde yaşasın; öyle ki, sevgide köklenmiş ve temellenmiş olarak, tüm azizlerle birlikte genişliğin, uzunluğun, derinliğin ve yüksekliğin ne olduğunu anlayabilesiniz; ve Tanrı'nın tüm doluluğuyla dolmanız için, bilgiyi aşan Mesih'in sevgisini bilmenizi sağlar. — Efesliler 3:17–19 Yahudilik, Hristiyanlık ve birçok eski pagan inanç sisteminde kurtuluş, iman, iyi işler ve Tanrı'nın iradesine itaat yoluyla sağlanıyordu. Gnostikler kendilerini diğer gruplardan ayırdılar. Eğer Yahudiler Tanrı'nın seçilmiş halkıysa, Gnostiklerin de “bilen insanlar” ya da gnostikoslar olarak özel bir yeri vardı. Dünyadaki çalışmaları kendilerini maddenin fiziksel alanından kurtarmaktı. Onların kurtuluşu gizli, içsel bilgi yoluyla geldi. Nag Hammadi'de bulunan risalelerden biri Valentinianus Sergisi (Kodeks XI, 2), Kutsama Üzerine, Vaftiz Üzerine A ve B ve Efkaristiya A ve B Üzerine başlıklıdır. Dini alimler metnin irfana giriş olarak kullanılan gizli bir ilmihal olduğuna inanırlar. İlk Gnostik Hristiyanlar aşkınlığı inançlarının merkezi ilkesi olarak görüyorlardı. Bu kötü ve yabancı dünyada ruhun dirilişinin zaten gerçekleştiğine inanıyorlardı. Özgürlük ve kurtuluş, irfanın gizli bilgeliği sayesinde geldi. Diriliş Üzerine İnceleme, Ruh Üzerine Tefsir ve Philip'in İncili de dahil olmak üzere metinlerinin birçoğu manevi gerçeklikle ilgili bu görüşü savunuyordu.

--- SAYFA 141 ---

140 MS 360 yılında inşa edilen Ayasofya (ya da İlahi Bilgelik Kilisesi), Ayasofya'nın bilgelik ve ışık niteliklerini kutluyordu. Bin yıldan fazla bir süre boyunca Konstantinopolis Ekümenik Patrikhanesi Katedrali olarak hizmet vermiştir. Kubbenin tabanını çevreleyen kırk pencere, ışığın nefin iç kısmına yansımaları sağlar. Işığın kalitesi hacılar tarafından yumuşak ve mistik, ilahi bir varlık gibi tanımlanıyor. Yuhanna'nın Gizli Kitabında Sophia Nag Hammadi'de keşfedilen mitolojik bir Gnostisizm metni olan Yuhanna Apocryphon'da, Sophia'nın Bir'i bilme arzusu, onu Demiurge'yi (kusurlu yaratılışın Tanrısı) yaymaya yönlendirir ve ardından Pleroma'nın rahatsızlığına neden olur. Krizden sonra, Her Şeyin Babası, Pleroma'yı istikrara kavuşturan ve yeni bir Aeon olan İsa'yı yayan yeni bir Aeon çifti, Christos (eril) ve Kutsal Ruh (dişil) yayar. Ayrıca Aeon Achamoth (aşağı Sophia) ortaya çıkar. Yani yeni Aeon çifti İsa/Sophia veya Kurtarıcı/Bilgeliktir. Sophia daha sonra tanrı Psyche'yi ortaya çıkarır. Bu, tanrılarla birlikte göklerin ve varoluş düzlemlerinin giderek artan katmanlaşmasını içeren Gnostiklerin karmaşık kozmolojisini açıklamanın çok basit bir yoludur.

--- SAYFA 142 ---

141 Yuhanna'nın Apokrifonu Bilinmeyen Tanrı'yı nasıl tanımlıyor? Sözde yazar, Zebedi'nin oğlu Yahya, Yuhanna Apokrifyonu'nda Gnostik yaratılış mitiyle ilgili metafizik bir açıklama sunuyor ve Bilinmeyen Tanrı'yı, "hiçbir gözün bakamayacağı" bozulmaz ve saf ışığın yanı sıra her şeyin babası olan "yukarısında hiçbir şey" olmayan Monad olarak tanımlıyor. Yaratılış ve Vahiy'i temel bir çerçeve olarak kullanan Yuhanna Apocryphon'u, insanlığın yaratılışını, düşüşünü ve sonraki kurtuluşunu ayrıntılarıyla anlatıyor. Akademisyenler, ilk kilise tarihçisi Irenaeus'un Yuhanna Apokrifonu'nda bulunan öğretiler hakkında yazmış olmasına rağmen, kendisinin bu özel risaleden haberi olmadığını söylüyorlar. Bununla birlikte, Irenaeus, M.S. 185 hakkında Heresies'e Karşı'yı yazmıştır, dolayısıyla bu belirli Gnostik öğretiler zaten dolaşımda olmalıdır ve İncil alimleri, Yuhanna Apokrifonu'nun M.S. 180'den öncesine tarihlenebileceğini öne sürmektedir. Bir Umut Mesajı Olarak Sophia, Sophia'nın düşüşü ve kurtuluşu aynı zamanda ruhun maddedeki esaretinin ve ardından irfan yoluyla kurtuluşunun hikayesidir. Sophia'nın hikayesi, bir uyanış (ışığa ve Tanrılığa dönüş için içsel bir özlem) meydana geldiğinde, tüm insanlığın karanlığın ve olumsuzluğun tuzağına düşmekten kurtulabileceğine dair bir umut mesajı içeriyor. Sophia bir süre cehaletin esaretinde acı çeker. Kendi ışığı (içindeki ilahi kıvılcım) onu çağırıyor

--- SAYFA 143 ---

142 Pleroma'ya geri dönelim. Bu, her bir ruhun da uyanıp özgürleşebileceğini gösteriyor. The Thunder, Perfect Mind'deki Sophia, kendisinin "gerçek" olarak adlandırılan kişi olduğunu ortaya koyuyor. Onun birlik özü her şeyin, hatta ikilik görünümündekilerin bile temelini oluşturur. Hem aydınlık hem karanlık, iyi ve kötü, güç ve korku, erkek ve kadın, bilgi ve cehalet, aptal ve bilge olarak görünse de Sophia değişmeden kalır. O, İlahi Bilgeliliğin gizemli ve esrarengiz vücut bulmuş halinin somut bir örneğidir. Sophia, düşüşü sırasında esaret ve cehalet arasında dolaştı. Onun Tanrılığı arayışı sembolik olarak her bir ruhu temsil ediyordu. Gnostikler Sophia'nın düşüşünü ruhun Tanrı'dan düşüşü olarak gördüler. Ruh ile Tanrı arasındaki mesafe, ruha acı çektiriyordu, ancak acı çekmek, zorluklar karşısında irade gücü ve bu incelikli karakter ürettiyordu. Sonuçta güçlü bir karakter ve Tanrı'ya doğru ilerleme arzusu, umut aşıladı. Gök Gürültüsü, Mükemmel Zihin, onu Nag Hammadi'de bulunan tüm metinler arasında benzersiz kılan bir "kadın vahiyi" olarak adlandırıldı. Gnostisizmin Valentinianus versiyonuna ve aynı zamanda İncil'in bilgelik ilahilerine en yakın rezonansa sahiptir. Her biri "Ben varım" sözleriyle başlayan paradoksal bildiriler ortaya koyuyor. Örneğin, "Ben fahişe ve kutsal olanım." Bazı akademisyenler The Thunder, Perfect Mind'deki kadın anlatı sesini diğer Gnostik yazılarda bulunan daha yüksek ve daha düşük Sophia figürleri veya Havva olarak tanımladılar.

--- SAYFA 144 ---

143 Ve sadece bu kadar değil, aynı zamanda sıkıntılarla da övünürüz; sıkıntıların sabrı harekete geçirdiğini bilerek; ve sabır, tecrübe; ve deneyim, umut: ve umut utandırmaz; çünkü bize verilen Kutsal Ruh aracılığıyla Tanrı'nın sevgisi yüreklerimize saçılıyor. — Romalılar 5:3-5 Yazarlar Timothy Freke ve Peter Gandy, *Jesus and the Lost Goddess: The Secret Teaching of the Original Christians* (İsa ve Kayıp Tanrıça: Orijinal Hristiyanların Gizli Öğretisi) adlı kitaplarında, Yeni Ahit İncili kayıtlarındaki ana kadınların, yani Meryem Ana ve Mecdelli Meryem'in, Sofya mitindeki tek karakterin iki yönü olan sırasıyla yüksek Sofya ve aşağı Sofya'yı simgelediğini iddia ederler. Bazı Gnostikler Mecdelli Meryem'in Sophia'yı veya Kutsal Bilgeliği temsil ettiğine inanıyordu. İsa'nın bilgelik öğretilerine dair anlayışlı bir merak ve anlayış gösterdi. Birinde İsa, Pistis isminin kökenini açıkladı. İsa, ölümsüz dünyadan çürüyebilen dünyaya inişlerinde, Mesih ve Sofya'nın parlak bir ışığı, yani ilahi ruhu açığa çıkardığını belirtti. İsa ışığa erkek ismiyle Her Şeyin Begetter'ı ve dişi ismiyle Begettress Sophia veya Pistis adını verdi. Gnostikler, Sophia'yı Tanrı'ya dönüş özlemi olarak anladılar. Gnostik inanca göre uyanış, bilgiye olan susuzluk ve bilginin edinilmesi, bir kurtarıcıya ihtiyaç olduğunun anlaşılmasıyla sonuçlandı. O kurtarıcı İsa'ydı. Tanrılığa dönmenin kutsal yolculuğu tek bir sıçrayışta değil, istikrarlı artışlarla yapıldı. Ancak geri dönüş hayatın amacıdır. Pistis Sofya

--- SAYFA 145 ---

144 Pistis Sophia (İnanç Bilgeliği veya bazen Sofya İnancı olarak tercüme edilir) MS 250-300 yıllarına tarihlenir ve bir zamanlar ilk Ortodoks kilisesi tarafından yok edildiği düşünülen ancak günümüze kadar ulaşan Gnostik kutsal yazılardan biridir. Metin, İsa'nın Pleroma'ya çıkmadığını, ancak on bir yıl boyunca yeryüzünde kaldığını, öğrencilerine bilgilerini gizemin ilk seviyesine getirene kadar öğrettiğini öne sürüyor. Metin ruhun düşüşünü ve yükselişini, Gnostik kozmolojiyi ve kişinin kurtuluşa ulaşması için aşılması gereken arzuları açıklıyor. Sophia'nın inişi, kurtuluş gücünün ilahi dışıldeki inişini sembolize eder. İncil'deki üç kadın imgesi bu gücü ifade ediyor. Bunlar Havva, Meryem Ana ve Mecdelli Meryem'dir.

--- SAYFA 146 ---

Dördüncü yüzyılda 145 Patristik Hristiyan lider Pistis Sofya'yı yasakladı. British Museum, 1795 yılında bu belgenin bir kopyasını bilinmeyen bir kaynaktan alan bir doktordan aldı. Yunancadan tercüme edilen Yukarı Mısır Sahidik lehçesiyle yazılan metin, İsa'nın öğrencilerine ezoterik gizemler, özellikle de bireylerin içinde bulunduğu kötü durumun simgesi olan Sophia'nın düşüşü ve tövbesi konusunda talimat verdiğini gösteriyor. Evliliğin kutsal bir sır olarak ele alındığı Philip İncili'nde Mecdelli Meryem, İsa'nın "arkadaş" olarak anılır. Her zaman onunla birlikte yürüyen üç Meryem'in olduğunu belirtir: annesi Meryem, onun kız kardeşi (muhtemelen Meryem Ana'nın kız kardeşi veya baldızı) ve Mecdelli Meryem, "arkadaş olarak anılan kişi." Petrus Mecdelli Meryem'e Meydan Okur Pistis Sofya'da İsa'nın son öğretisi, ölümünden ve dirilişinden on iki yıl sonra Zeytin Dağı'nda gerçekleşir. Burada öğrencilerine (Martha, Matta, Philip, Peter, Meryem Ana, Magdalalı Meryem ve Salome dahil) görünmez dünyanın birçok alemini öğretir. Onlara ezoterik gizemleri öğretiyor. Konuşmanın bir noktasında, İsa'nın öfkeli, fevri öğrencisi Petrus (bazıları ona mizojinist adını vermiş, diğerleri ise yumuşak kalpli olarak adlandırmıştı), İsa'ya kendisinin ve diğer öğrencilerinin Meryem'e tahammül edemediğinden şikayet etti.

--- SAYFA 147 ---

146 Magdalene çünkü çok konuşuyor ve onları konuşma fırsatından mahrum bırakıyor. Bu pasajda iki şey dikkat çekicidir. Birincisi, İsa'nın kadın öğrencilerine, konuşma oturumlarında erkeklerle eşit katılımcılar olarak davranmasıdır. İkincisi, Peter'ın Mecdelli Meryem'e karşı hoşgörüsüzlüğünü ortaya koyuyor. Kurtarıcı'yı sorgulaması ve devam eden söylemi Petrus'un hoşuna gitmediği gibi, İsa'nın ölümünden sonra Petrus'u takip eden ortodoks Hristiyan babalar tarafından da hoş görülmezdi. Magdalalı Meryem, İsa'ya Petrus'tan korktuğunu, çünkü Peter'ın onu tehdit ettiğini ve onun cinsiyetinden nefret ettiğini söyler. Pistis Sofya, Thomas İncili, Mısır İncili ve Meryem İncili ile birlikte İsa'nın bu iki önemli havarisi arasındaki gerilimi göstermektedir. Bu ikisi arasındaki gerilimler, ortodoksluğun yerleşmeden ve birbiriyle çatışan bakış açıları sunan tüm metinlerin yok edilmesini emretmeden önceki ilk Hristiyan gruplarına kadar uzanıyor.

--- SAYFA 148 ---

147 Sophia öğretilerindeki kutsal gelinle ilgili atıflar genellikle her insanda vücut bulan İlahi Olan'ın (Sophia) varlığı ve gücü anlamına gelir ve Mesih'in erkeksi karşılığıdır. Mecdelli Meryem'e Sofya veya İsa Mesih'in "İlahi Bilgeliği" adı verilmiştir. Mecdelli Meryem ile Petrus arasındaki çatışma, İsa'nın ezoterik öğretilerine ilişkin bakış açıları ve en yakın iki havarisinin yorumlarındaki farklılıklara işaret ediyor. Her ikisi de Rab'bin onlara öğrettiği şeye dair bir anlayışa sahipti. Ancak Magdalalı Meryem bir mistik ve ileri görüşlüydü ve İsa onu güçlendirdi, cesaretlendirdi ve yüceltti; aynı zamanda Petrus'u atılmanlığı ve korkaklığı nedeniyle sık sık azarlardı. Yine de Petrus'ta, (özellikle Pentikost'tan sonra) sağlam ve cesur, yumuşak kalpli bir adam gördü. Mary Magdalene, Peter'a olan korkusu hakkında cesurca ve açıkça konuştu. Ancak İsa, Meryem'e, kalbinin erkek ve kız kardeşinin öğrencilerinden daha saf ve cennete doğru daha fazla çabaladığı için, onu tamamlayacağını ve ona tüm ilahi gizemleri bahşedeceğini söylediğinde, son sözü verdi. İsa'nın Seçilmiş Mecdelli Meryem Pistis Sophia'da İsa, Mecdelli Meryem'i "kutsanmış" olarak adlandırır. Onun manevi anlayışını övüyor, diğerlerinden daha manevi olduğunu söylüyor. İsa, Magdalalı Meryem'e şunu yapacağını söyler:

--- SAYFA 149 ---

148, Işık Krallığının tamamını miras alır. Bazı feminist ilahiyatçılar, İsa'nın Mecdelli Meryem'e coşkulu desteğiyle, onun hizmetinin manevi mirasçısı olmasını amaçladığına inanıyor. Magdalalı Meryem'in onun kalbinde özel bir yere sahip olduğunu ve ona onun dünyadaki tüm kadınların ötesinde kutsandığını ve "tüm mükemmelliklerin mükemmeli" olacağını söylediğini söylüyorlar. Bazı çeviriler onun "tüm tamamlamaların eksiksizliği" olacağını söylüyor. Mary Magdalene ona doğrudan konuşup konuşamayacağını sordu ve o da ona açıkça konuşmasını ve korkmamasını söyledi. Ona herhangi bir soru sormasını ve cevabını ona açıklayacağını söyledi. Meryem İncili'ne göre, İsa'nın öldürülmesinden sonra Petrus, Mecdelli Meryem'den İsa'nın kendisine verdiği bazı sözleri veya öğretileri paylaşmasını, diğerlerini paylaşmamasını istedi. Bu, Petrus'un, İsa ile Mecdelli Meryem'in yakın ve samimi bir dostluk paylaştıklarını bildiğini gösterir. Mecdelli Meryem, İsa'nın yaşamında ve hizmetinde birçok rolde hizmet etmiş olabilir, ancak Yeni Ahit İncillerinde yalnızca İsa'nın iyileştirdiği cinlerin etkisi altındaki kurban olarak rolü ve Diriliş'in görgü tanığı rolü kaydedilmiştir. Ancak onun, İsa'nın misyonunu kendi imkanları (mali) dışında destekleyen bir grup kadın takipçi arasında yer aldığından bahsediliyor.

--- SAYFA 150 ---

149 Mecdelli Meryem erken Hristiyanlığın bir mezhebi lideri miydi? Bazı feminist ilahiyatçılar ve din alimleri onun olası bir aday olarak öne çıktığını söylüyor. Yaygın olarak dolaşan ilk Hristiyan yazılarında Mecdelli Meryem bir mistik olarak, İsa'ya yakın (belki de en yakın) biri olarak, onun en ezoterik derslerini anlayan, vizyonları olan ve öğretilerini başkalarına ifade eden biri olarak tasvir edilmiştir. Yuhanna İncili'ne göre İsa, ölümünden sonra, önde gelen kadın takipçisi olan belirli bir kadına görünmeyi seçti. Onun dirildiğine dair ifadesi Hristiyanlara umut aşıladı. Onun teselli edici sözleri onların zihinlerini Tanrı'ya ve kederden uzaklaştırdı. Mecdelli Meryem'in Diriliş'teki merkezi rolünü küçümsemek veya silmek zor olurdu ve gerçekten de kanonik İncillerde ondan on dört kez bahsediliyor. Ancak Hristiyanlığın önemli bir kolunun lideri veya öğretisi ve vaazı gibi sahip olabileceği diğer rollerden söz ediliyor.

--- SAYFA 151 ---

150 7 Gnostisizmde Kadınların Rolü Hristiyanlığın ilk dönemlerinde Yahudi ve Romalı kadınlar, erkeklerin boyunduruğu altında yaşıyorlardı. Bazı kaynaklar, İsa'nın yaşamı boyunca o toplumda kadınların önem açısından yük hayvanlarından daha alt sıralarda yer aldığını söylüyor. Hristiyanlığın kökleri Yahudiliğe dayanıyordu ve o zamanların çoğu Yahudi kadını ne eğitiliyordu, ne de Tapınak'ta erkeklerle konuşmalarına izin veriliyordu. Tevrat ve katı saflık yasaları, kadınların ve erkeklerin nasıl davranmaları gerektiğini dikte ediyordu. Ataerkiye Karşı Bir Meydan Okuma Pek çok kadın, kuralların erkekler tarafından dayatıldığı bir toplumda yaşadıkları ve Yahudi patriklerin soyundan geldikleri için pek fazla direnmeden kaderlerini kuşkusuz kabul etti. Hayatları annelerinin ve büyükannelerinin hayatlarını yansıtıyordu. Ancak kendilerini ve toplumdaki yerlerini tanımlayacak bir erkeğe sahip olmayan dul kadınlar, total, kronik hastalar, köleler veya fahişeler gibi daha az şanslı kadınlar haklarından mahrum bırakıldı. Hiçbir güvenlik ağları yoktu ve sefil varoluşlarından kurtulmanın kolay bir yolu yoktu. İsa'da, onlara saygı, empati, sağlık ve güçlenme olanaklarını sağlayan yeni türde bir insan gördüler. İsa kadınlara yönelik muamelesinde ataerkilliğe meydan okudu. Kendi dünyasında kadınlara nasıl davranıldığına her gün tanık oldu. A

--- SAYFA 152 ---

151 kadının kocası dışında bir erkeğin onu saçları açık halde görmesine, yabancı bir adamla yemek yemesine veya toplum içinde bir erkekle konuşmasına izin verilmiyordu. Ancak İsa kadınlara Kutsal Yazıları açıkladı, onlara umut verdi (Yuhanna 4:4-42'deki kuyu başındaki kadın gibi), onları taşlanarak öldürülmekten korudu ve iyileştirdi.

--- SAYFA 153 ---

152 Ve on iki yıldır kan sorunu yaşayan, bütün yaşamını doktorlara harcayan ve hiçbirinde iyileşemeyen bir kadın onun arkasına geldi ve giysisinin kenarına dokundu; ve kan akıntısı hemen kesildi. — Luka 8:43-44 İsa gelene kadar onlar dışlandılar, dışlandılar ve haklarından mahrum bırakıldılar. Kadınlara karşı dikkate değer, radikal, eşitlikçi bir muamele gösterdi. Onlara saygıyla davrandı. Ritüel olarak kirli veya günahla dolu oldukları düşünülse bile onları kabul etti. İsa onlara kötü davranmadı ya da onlara hizmetçi ya da seks objesi muamelesi yapmadı. Onları asla insanlıktan çıkarmadı veya kişiliksizleştirmede. Onlarla hem topluluk önünde hem de özel olarak konuştu ve onlar da ona bir şeyler öğretiler. Çevresindeki kadınlar ona minnettardı. Onu güzel kokulu yağla yağladılar ve kendi imkanlarıyla ona rızık verdiler. Onun öğrencisi oldular. Bir kadın - Magdalalı Meryem - onun en yakın arkadaşı ve sırdaşı oldu (Gnostik İncillerin iddia ettiği gibi), onun dirilişine görgü tanığı oldu ve yaygın inanışa göre, İsa'nın ölümünden sonra kendi hayatlarından korkarak saklanmaya kaçmış olabilecek erkek havarilere atanmış elçisi olarak hizmet etti. İsa bir sosyal reformcu olarak ortaya çıkma niyetinde olmayabilir ve Yahudi yasasını değiştirmemiş olabilir, ancak örnekler aracılığıyla kadınlara daha adil davranmanın bir yolunu gösterdi.

--- SAYFA 154 ---

153 Ortodoks Hristiyan kadın, İncil'de yansıtılan kadın rollerine uyuyor. Kendilerini Mesih'in takipçileri, eşleri ve anneleri, çocuklarının manevi eğitimcileri ve dünyadaki işçiler ve misyonerler olarak görüyorlar. İsa'nın annesini dindarlığın ve erdemin manevi örneğini görüyorlar. İlk Hristiyan toplulukları büyüdükçe, Yahudi olmayan topluluklar Yahudi Hristiyanlarınkinden daha hızlı genişledi. Ancak inançlılar bir araya geldiğinde, yetkilileri uyarmamak için büyük olasılıkla bunu küçük gruplar halinde yapıyorlardı. Ev kiliselerinde, Yahudi sofra geleneğini örnek alan sofra arkadaşlıklarında buluştular. Erkekler ve kadınlar duayla ve kehanetlerle tapındılar, iyileştirdiler ve İsa'nın yapmasını bildikleri her şeyi yaptılar. Muhtemelen ibadet seanslarından sonra ortak bir arkadaşlık içinde yiyecek ve içecekleri paylaşıyorlardı. Kaşer yiyecekler yiyen Yahudi Hristiyan gruplar ve daha açık bir diyet tüketen Yahudi olmayan gruplar mevcut olduğundan, kilisenin Yahudi köklerinden Yahudi olmayan dünyaya doğru evrimi, muhtemelen yiyecek seçeneklerinin daha az kısıtlayıcı hale geldiğini ortaya çıkardı. Yeni Ahit İncilleri, İsa'yı, birinci yüzyılın Filistin toplumunda haklarından mahrum bırakılmış veya dışlanmış insanlarla sofrada birlikte otururken tasvir eder. Onun bu tür bireylerle sosyal etkileşimi, yemekten önce yıkanma arınmasına aldırış etmemesi ve ondalık ekmeğe saygı göstermemesi, İsa'yı obur olarak etiketleyen Yahudi liderleri kızdırdı. Kanonik Luka İncili'nin on dördüncü bölümü, İsa'nın kendisine ve Yahudi toplumundaki diğer kişilere uygulanan kısıtlamalar hakkında ne hissettiğini gösterir. Birinde

--- SAYFA 155 ---

Örneğin bir ziyafete davet edilmesi gerekenlerin isimlerini vererek statükoya meydan okuyor.

--- SAYFA 156 ---

155 Ama ziyafet verdiğin zaman yoksulları, sakatları, topalları ve körleri çağır; ve sen kutsanacaksın; çünkü onlar seni ödüllendiremezler; çünkü adil olanların dirilişinde karşılığını alacaksın. — Luka 14:13-14 Üç kadın İsa'yla birlikte seyahat ediyordu. Luka 8:2-3 Mecdelli Meryem, Yoanna (Herod'un kâhyası Chuza'nın karısı) ve Susanna'dan bahseder. Filipus İncili 59:6-11'de her zaman İsa'nın yanında yürüyen üç kişi vardı ve hepsi Meryem'di. Muhtemelen başka birçok kadın da onu takip etti. Onlara öğrettiği benzetmeler, sözler ve dualarla hikmetli sözler getirdi. İncil Q Sözleri olarak da bilinen Kayıp Q İncili'nde İsa, Bilgelige atfedilen gerçek sözleri söyler. Bu İncil, İsa'nın, Tanrı'nın kadınsı bir özelliği olan Bilgelik ile ne kadar yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Kurtarıcının Diyaloğu'nda hakikatten gelen hiçbir şeyin yok olmayacağını ortaya koyar. İsa'nın Cinsiyet Eşitliği Konusundaki Öğretisi İbrani yazıtları veya Eski Ahit ve Yeni Ahit'in her ikisi de Tanrı ile insanların ayrı olduğunu ileri sürerken, bazı Gnostik yazılar Benlik ile İlahi Olan'ın aynı olduğunu, irfan yoluyla keşfedilebilecek bir gerçek olduğunu ilan etmiştir. Magdalalı Meryem'in önderlik ettiği Gnostik Hristiyan çevrelerinde kadınlar peygamber ve liderdi. Elçi Pavlus, Yeni Ahit mektuplarında kadınları selamladı ve onlardan iş arkadaşları olarak bahsetti. Hatta bunlardan birine diyakoz adını verdi, her ne kadar dişil şekli papaz olsa da ve bir diğerini - "akrabalarım ve hemcinslerim" olan Junia ve kocası Andronicus'u - övdü.

--- SAYFA 157 ---

Havariler arasında dikkate değer olan ve benden önce de Mesih'te olan 156 mahkûm" (Romalıları 16:7). Elçilerin İşleri'ne göre, bazı durumlarda ilk Hristiyanların bulunduğu evlerin sahibi kadınlardı. Dolayısıyla, İsa'nın ölümünün ardından ortaya çıkan birçok Hristiyan mezhebi arasında kadınlar dini faaliyetlere tam olarak katılıyorlardı. İkinci yüzyılın başlarında, ataerkil liderler kadınları peygamber, rahip ve piskopos rollerinden uzaklaştırmış ve onları yeniden işe almaya zorlamışlardı. 1. Timoteos, 2. bölümün okunmasında görülebileceği üzere ataerkil boyun eğdirme. Patristik liderler, kadınların rollerini sınırlayan veya onları tamamen dışlayan (piskopos ve rahip olarak hizmet etmek gibi) kurallar ve bir hiyerarşi oluşturdular. Kendi kurallarını öğretileri, vaazları, yazıları ve daha sonra konseyler yoluyla uyguladılar. Bazı bilim adamları, kadınların kilisenin resmi metinlerinden çıkarıldığını dikkat çekti. diyakozlar (rahip seviyesinin hemen altında), ancak yine de rahipliğe girmeleri yasaktı.

--- SAYFA 158 ---

157 İlk Hristiyan kiliselerindeki liderlere episkopos (piskopos, gözetmen), presbyteros (yaşlı) ve diakonos (diyakoz) deniyordu. Piskoposların nitelikleri Yeni Ahit'te listelenmiştir (1 Timoteos 3:1-7): Bir erkek suçsuz olmalı, tek kadın kocası olmalı, iyi ahlak değerlerine sahip olmalı, evini iyi yönetmeli, ailesini kontrol etmeli, ruhen olgun olmalı ve inanmayanlar tarafından büyük saygı görmelidir. Kadınların rolleri azalmasaydı, Tanrı'nın ilahi dişil yönü ortadan kaldırılmasaydı ve kadınların katkıları değersizleştirilmeseydi ya da göz ardı edilmeseydi, Hristiyan kilisesinin nasıl gelişebileceğini hayal etmek zor. Gnostikler aydınlanmaya ama aynı zamanda cehalete de inanıyorlardı. Ortodoks Hristiyanlar Gnostikleri kafir olarak etiketlerken, Gnostikler Ortodoksların cahil olduğunu iddia ediyordu. Özellikle Valentinus, maddi dünyanın kökeninin cehalet olduğuna ve onsuz dünyanın sona ereceğine inanıyordu. Valentinus ve takipçileri için, tuzağa düşmüş ruhun Işık diyarına dönmesini engelleyen şey fiziksel veya maddi dünyaydı. Sofya rolünde Mecdelli Meryem Gnostikler, ilk kilise babalarının Hristiyan metinlerinden arındırılmış ilahi bir kadın imajına sahipti. Bununla birlikte, Gnostik yazılarda sık sık Magdalalı Meryem'in Sofya/Bilgelik/Tanrıça olarak alegorize edilmesiyle yer almıştır. O, İsa'nın en güvendiği havarisi ve arkadaşı olarak tasvir edilmiştir (İncil

--- SAYFA 159 ---

Philip'in 158'i), İsa'nın kendisine verdiği ancak diğer öğrencilerine vermediği gizli bir öğretiye sahip olan bir vizyoner ve peygamber olarak (Meryem İncili'nde), "Herşeyi bilen kadın" olarak (Kurtarıcı'nın Diyalogunda) ve İsa'nın parlak sorgulayıcısı Sophia olarak (Pistis Sophia'da). İki Gnostik metin - Dünyanın Kökeni ve Arhontların Varlığı Üzerine - Yahudi-Hristiyan Tanrısını tek başına Sophia'nın ürettiğini ilan eder. Aşkın bir Tanrı'yı iyilik ve Işık olarak düşünmeyi tercih eden bazı Gnostikler için, biricik Oğlunu çarmıha gerilmek üzere gönderecek bir Tanrı düşünülemezdi.

--- SAYFA 160 ---

159 Valentinus'un ve öğrencisi büyücü Marcus'un takipçileri, Tanrı'nın tarif edilemez olduğuna ancak iki yönü olduğunu hayal edilebileceğine inanıyorlardı: eril (çeşitli şekillerde İlk Baba, Anlatılamaz ve Derinlik olarak anılır) ve Mistik Ebedi Sessizlik, Bozulmaz Bilgelik ve Her Şeyin Anası olarak görülen dişil. Marcus, ilahi varlığa ilişkin vizyonlarının kadın olduğunu iddia etti. İbranice kutsal yazıların bilgelik metinleri genellikle bilgeliği Sophia veya Hokhmah olarak kişileştirir. Bilgiyi bu metinlerde bulunan atasözleri, bilmece ve deyişler aracılığıyla ifade ediyor. Örneğin Sirach'ın Apokrif kitabı, Rab'bin "onu [Bilgeliği] kendi işlerine, her canlıya ve ayrıca arkadaşlarına döktüğünü" belirtir (Sirach 1:8). Magdalalı Meryem'in İlahi Bilgeliği İsa'nın öğrencisi Mecdelli Meryem bilgeliği aradı; Sophia olarak Bilgeliğin ilahi niteliğini ifade etti (Pistis Sophia'da olduğu gibi). Ancak Thomas'ın Gnostik İncili'nde (114. ayet), Petrus İsa'ya Mecdelli Meryem'in kadın olduğu için Havari olmaya layık olmadığını söyler. Peter evliydi, ancak Gnostik literatürde Mary Magdalene ile en çok anlaşmazlığa düşen kişi odur. Ancak Gnostiklere göre Magdalalı Meryem, Rab'bin üzerine döktüğü bilgelikle doluydu. Gnostik kadınlar için güçlü bir ruhsal örnek teşkil etmiş olmalı. Naassene'ler,

--- SAYFA 161 ---

160 erken Gnostik mezheplerden biri, Meryem Ana'dan [Mecdelli Meryem] bahseden, Son Akşam Yemeği'nden İsa'nın inisiyasyon öğretilerini içeren bir derse sahipti. Gnostiklerin Magdalalı Meryem'i nasıl Sofya'nın kişileşmiş hali olarak görmüş olabileceklerini anlamak için, Ayasofya'nın eski zamanlarda oynadığı rollerin (çok sayıdaki) birkaçının anlaşılması uygun olabilir. Ptolemaios geleneğinde, Bilgelik olarak bilinen Aeon Sophia'ya Achamoth veya Yedi Göğün Annesi deniyordu. Valentinus'un takipçilerine göre Sophia, daha yüksek bir yön olarak - Işıklı Anne - ve daha düşük bir yön olarak - Achamoth olarak temsil ediliyordu. Thomas'ın Gnostik Eylemlerinde, Efkaristiya Duasının odak noktasıdır. Böylelikle Astarte veya Isis olarak bilinen antik tanrıça haline gelir (her ikisine de bilgelik tanrıcaları denirdi). Astarte'nin sembolü aynı zamanda Kutsal Ruh'un da sembolü olan güvercindi. Gnostik Kadınlar ve Sophia Sophia, İlahi Anne hakkındaki teolojik görüşlerin ve Tanrı'ya yapılan diğer dışıl göndermelerin, toplulukları içindeki günlük faaliyetlerini sürdüren Gnostik kadınlar açısından ne anlama geldiğini kesin olarak söylemek zordur. Manevi alemlerde kilise kardeşlik toplantılarında görevli oldukları, kehanetlerde bulundukları ve muhafazakar muadillerinin rahiplere ayırdığı görevleri yerine getirdikleri açık görünüyor. Muhtemelen Hristiyan kardeşliği için basit veya kutlama yemeği için yiyecekler hazırladılar. Ancak Gnostik metinlerin büyük bir kısmı erkek isimlerini taşır.

--- SAYFA 162 ---

161 Diasporanın farklı kentsel bölgelerindeki farklı cemaatlerin ev kiliselerinde vaftizleri kim gerçekleştirdi? Havarî Pavlus, iş arkadaşlarıyla birlikte toplulukları müjdeledi ve "ev kiliseleri" olarak bireysel evler kurdu; burada ev-kilise sahiplerini veya sakinlerini vaftiz etti ve onlar da sırayla diğerlerini vaftiz etti. Kadınlar sadece vaftiz etmekle kalmamış, aynı zamanda Efkaristiya'ya da başkanlık etmiş olabilirler. Akademisyenler hâlâ Gnostik kadınların günlük yaşamlarını nasıl sürdürdükleri ve erkeklerle gerçekte ne kadar eşitliğe sahip olduklarına dair yanıtlar arıyor. Ataerkillik ortadan kalkmamıştı. Kölelik hâlâ mevcuttu. Roma hakimiyeti ve zulmü en azından 4. yüzyılda İmparator Konstantin'in saltanatına kadar devam etti. Antik edebiyatta hayatta kalanların çoğu birbiriyle çelişen görüntüler sunsa da, kendilerini özgür kılacak özel manevi bilgiyi içsel olarak ararken hayatlarının ruhunun pek değişmemiş olması muhtemeldir. İsa'nın Kadın Muadili Olarak Magdalalı Meryem İsa ve Kayıp Tanrıça kitabının yazarları Timothy Freke ve Peter Gandy, Kurtarıcı'nın Diyaloğu'nda Magdalalı Meryem olarak anılan "Herkes"in, antik dünyada pagan gizemlerinden öne çıkan Tanrıça'yı temsil ettiğini öne sürüyorlar. Tanrıça ibadetinin kökleri Mısır'daki Osiris'in Kız Kardeş-Gelini İsis kültüne dayanıyordu. Işık Tanrısı olarak bilinen çocukları

--- SAYFA 163 ---

162 Horus adında. Gnostiklerin Mecdelli Meryem'e Tanrıça statüsü vermeleri, diğer geleneklerden temaları, fikirleri, mitleri ve uygulamaları ödünç alma ve bunları kendi inanç sistemlerine entegre etme eğilimlerinin bir yansıması olabilir. Mısır efsanesinde İsis, kocasının öldürüldüğünü ve parçalandığını keşfeder. Osiris yeraltı dünyasına iner, kötü güçlerle mücadele eder ve üçüncü günde yeniden dirilir. Güneş Tanrısı Ra'ya eşit oldu. İsa'nın çektiği acılar, ölümü ve dirilişiyle olan benzerlikler gözden kaçırılmaz. Akademisyen Margaret Starbird, İsa'nın meshedilmesinin, ölümünün ve dirilişinin, Kutsal Gelin ve Damat hakkındaki eski mitlerde bulunan eski ortaklık paradigmasının yeniden işlenmesi olduğunu savunuyor. İsis ve Osiris mitinin bir örnek teşkil ettiğini iddia ediyor. Magdalalı Meryem'in İsa'yı özel yağla yağlaması, onu Mısır şaman geleneğinde büyük bir rahibe olarak yerleştirir. Yazarlar Freke ve Gandy, Mecdelli Meryem'in, İsa'nın Tanrı-adamının Tanrıça eşi olduğuna ilişkin Gnostik inançların, erken dönem Ortodoks kilisesinin vizyonunu o kadar tehdit ettiğini ve kilisenin bu tür fikirleri "acımasızca bastırmaya" çalıştığını öne sürüyorlar. Ancak kilise Mecdelli Meryem'i "Havarilerin Havarisi" olarak adlandırıyor. Ortodoks Hristiyanlar (Katolikler ve Rum Ortodokslar) için dışıl arketip Kutsal Bakire Meryem'de somutlaşmıştır. Bununla birlikte, Gnostik Hristiyanlıkta Mecdelli Meryem, İsa'nın arketip dışı karşılığını kişileştirdi. Gnostik metinler Mecdelli Meryem'i ortodoks metinlerin Petrus'a ayırdığı konuma, yani İsa'nın en yakın, seçkin ve en güvenilen öğrencisine yerleştirir. Thomas'ın Gnostik İncili altı öğrenciden bahseder: Thomas, Matta, Petrus, Yakup, Salome ve Mecdelli Meryem.

--- SAYFA 164 ---

163 Lyons'lu Irenaeus, Kartacalı Tertullian, Romalı Hippolytus ve diğerleri Gnostik inançları (örneğin, Kutsal Dişil olarak Tanrı) saçma, mitlerini gülünç, ortodoks kutsal metinleri bozmaları tehlikeli ve Efkaristiya'yı yöneten kadınları sapkın olarak nitelendirdiler. Kadınlar sessiz kalacak ve Gnostik metinler yok edilecekti. Gnostik Meryem İncili, İsa'nın yakın çevresinin onun İsa'nın yanında yüksek konumunu bildiğini ortaya koyar. Bu İncil'den bir sahnede Petrus, Mecdelli Meryem'den İsa'nın kendisine değil de kendisine vermiş olabileceği sözleri veya öğretiyi paylaşmasını istedikten sonra ona inanmaz. Bunu söylediğinde ise inanmaz ve diğerlerinin, İsa'nın kendisine, yani bir kadına, kendisinin erkek öğrencilerine söylemeyeceği bir şeyi söyleyeceğini düşünüp düşünmediklerini sorar. Levi, Magdalalı Meryem'i savunur ve eğer Kurtarıcı onu layık görürse Peter'a onu kim reddedeceğini sorar. Levi, Petrus'a Kurtarıcı'nın "onu çok iyi tanıdığını" hatırlatır. Levi, Meryem ile çekişmek yerine "mükemmel adamı giymeleri" ve İsa'nın onlara emrettiği gibi yapmaları gerektiğini önerir (Meryem İncili 18:10-20). Bazı İnternet Gnostik siteleri, Mecdelli Meryem'in İsa'nın karısı ve kurtarıcısı olduğu anlayışını ilan eder. Kanonik İncillerde Magdalalı Meryem'in adının kadın listelerinde ilk sırada (ama Meryem Ana'nın arkasında) yer aldığını ve onun önemli konumunu gösterdiğini belirtiyorlar. Gnostik İncillerin onu diğer müritlerden üstün tuttuğunu not ederler ve Philip İncili'nin İsa'nın onu sık sık öptüğüne dair ifadesine işaret ederler.

--- SAYFA 165 ---

164 boşluğun görüldüğü yerde "ağız" kelimesi. Başkalarının Mecdelli Meryem'i İsa'nın eşi veya muadili olarak görmesi Hristiyan ortodoks babaları dehşete düşürür ve endişelendirirdi çünkü o, kurtuluşu güvence altına almak için din adamlarının ihtiyacı yerine bireyin özgürlüğünü savunuyordu. Bekaret ve perhiz yerine kutsal evlilik ve cinsellik gibi kilise açısından kınanacak tehlikeli fikirleri temsil ediyordu. Kadın Memurlar ve Piskoposlar İsa kadınlara yardım etti. Onları bütünlüğe kavuşturdu. Onlara umut verdi ve onlara adil davrandı. İsa onları küçük ama büyüyen hareketine davet etti. Bazı İncil bilginlerine göre, ilk Hristiyan mezheplerinin çoğu, kadınlara İsa'nın örnek olarak gösterdiği gibi davrandı. Kadınların Hristiyan ev-kilise ibadet toplantılarında papaz, papaz ve piskopos olarak hizmet etmelerine izin verdiler. Ancak İsa'nın hizmetinin ilk yüzyılının sonunda, Hristiyanlığın baskın kolunun ortodoks olarak ortaya çıkmasıyla birlikte, kadınların rolleri aşınmaya başladı. Gnostik mezhepler, kadınların kiliselerde görev yapmasına izin vererek, ortodoks Hristiyan gruplar tarafından kadınların kilisede konuşmasına yönelik uygulanan yasağa doğrudan karşı çıktı. Pavlus, Korint'teki (MS 51 dolaylarında kurduğu bir topluluk) Hristiyanlara yazdığı ilk mektubunda kadınlardan beklenen davranışları açıkça dile getiriyor. Mektubunda, toplananlarla konuşmak isteyen kadınlar gibi topluluk sorunlarıyla nasıl başa çıkılacağı konusunda tüm havarisel otoritesiyle güçlü bir şekilde yazıyor.

--- SAYFA 166 ---

165 Kadınlarınız kiliselerde sessiz kalsınlar; çünkü onların konuşmasına izin verilmiyor; ama kanunda da belirtildiği gibi onlara itaat etmeleri emredilmiştir. Ve eğer bir şey öğreneceklerse, evde kocalarına sorsunlar; çünkü kadınların kilisede konuşması ayıptır. — 1 Korintliler 14:34-35 Ancak, görünüşte çelişkili olarak, inancın ortodoks versiyonundaki kadınların, Yeni Ahit metinlerindeki, özellikle de Elçilerin İşleri ve Pavlus'un mektuplarındaki çeşitli referanslara göre, bazı liderlik rollerinde hizmet etmiş olmaları gerekir. Bu metinler kadınların yardımcı, din emekçisi ve önde gelen lider olduklarını ortaya koyuyor. Bazı akademisyenler, bilinmeyen bir kişinin daha sonraki, bilinmeyen bir tarihte, yukarıdaki alıntıyı Korint'teki Hristiyanlara yazılan mektubun metnine, kadınların kiliseye tam katılımcı olarak baskılanmasını sağlamak için (Pavlus'un otoritesine göre) eklediğine inanıyor. Eğer bunun doğru olduğu ortaya çıkarsa, o zaman alıntı yetkili olarak yorumlanamaz. Pavlus'un İlk Hristiyan Kadınlarla İlgili Vahiyleri İsa'nın ölümünü takip eden yıllarda, Havari Pavlus, vaizler ve havariler olarak kendisiyle birlikte çalışan kadınların katkılarını takdir etti. Pavlus, Galatyalılara yazdığı mektubunda, Mesih'te Tanrı'nın çocukları olarak kadın ve erkek arasında eşitliğe ilişkin derin ve güçlü bir iddiada bulundu. Mektup, cinsiyetin Mesih'teki vaftiz yoluyla çözüldüğünü öne sürüyordu. Mektupta kullandığı kelimeler, katıldığı Yahudi Hristiyan "kilisesine" ait bir vaftiz formülünden geliyor.

--- SAYFA 167 ---

166 Çünkü birçoğunuz Mesih'e vaftiz oldunuz ve Mesih'i giydiniz. Ne Yahudi ne de Yunan vardır, ne köle ne de özgür vardır, ne erkek ne de kadın vardır; çünkü hepiniz Mesih İsa'da birsiniz. Ve eğer Mesih'e aitseniz, o zaman İbrahim'in zürriyetisiniz ve vaade göre mirasçılarınız. — Galatyalılar 3:27-29 Pavlus, özel evlerde yapılan Hristiyan kardeşlik toplantılarına katıldı. Yeni Ahit'teki mektuplarında Pavlus, mektuplarına sıklıkla ev sahiplerini selamlayarak başlıyordu. Kadınların katkılarını takdir etmek onun için olağandışı bir durum değildi ve öyle görünüyor ki, kadınlar ev alanını yönettikleri için bu dini/sosyal toplantıların yiyecek ve içeceklerini kadınlar sağlıyordu. Katılmak isteyen veya ilgisi olan herkes kardeşlik ve dua toplantılarına katılabilirdi. Gnostik Hristiyan kardeşlik toplantılarına herkes katılmaya teşvik edildi. Kadınlar ve erkekler kimin peygamber, rahip veya piskopos olarak hizmet edeceğini seçmek için kura çektiler. Ancak ikinci yüzyıla gelindiğinde gerçekçi Hristiyan kiliselerinde İsa'nın cinsiyet eşitliği modeli değişti. Kadınlar, İsa'nın ölümünden sonra ruhsal güce sahip çıktılar ve ruhsal liderler olarak hizmet ettiler. Onları "cüretkar", "alçakgönüllü olmayan" ve "cesur" olarak nitelendiren ikinci yüzyıl kilise babası Tertullian'ın kendilerine karşı yaptığı bir polemige göre vaftiz etmişler, iyileştirmişler, söylem paylaşmışlar ve şeytan çıkarma ayinleri gerçekleştirmişlerdi. Havarisel hiyerarşik yapının sağlam bir şekilde yerleşmesi ve Ortodoks egemen Hristiyan grubunun Gnostiklere yönelik güçlü sözlü ve yazılı saldırıları ile kadınların dini rolleri geriledi. Pavlus'un çeşitli topluluklarda kurduğu kiliselere yazdığı mektuplarda, selamlaşma ve selamlama için kadınları seçmişti.

--- SAYFA 168 ---

167 övgü. Mektuplarındaki Hristiyan kadın liderler şunları içerir: Apphia: Archippus ve Philemon ile birlikte bir ev kilisesinde lider. Chloe: Hristiyan topluluğunda belli bir itibara sahip, muhtemelen bir Korint kilisesinin lideri olan zengin bir kadın. Euodia ve Syntyche: yaptıkları işte Pavlus'la eşit olan misyonerler. Mary: Paul'un çalışanlarından biri. Persis: iman uğruna çok çalışan ve Pavlus'un özellikle derin bir sevgi duyduğu bir kadın. Onu çabalarından dolayı övdü. Junia: Andronicus'un karısı; onlar misyoner bir çiftti. Pavlus onu "elçiler arasında seçkin" olarak nitelendirdi; bu, ilk Hristiyan kilisesinde kadın elçilerin bulunduğunu açıkça gösteriyor. Hapse atıldığını söyledi. Phoebe: Birinci sınıftan bir kadın, muhtemelen Paul'un yardımcı olarak seçtiği bir patronu. Misyonerlik çalışmalarında ona mali yardım sağlamış ve kiliselerinden birinin diakonos'u veya lideri olarak bazı vaazlar vermiş ve öğretmiş olabilir. Priska: Korint, Efes ve Roma'daki ev kiliselerinde kocasıyla birlikte lider olarak hizmet eden Aquila'nın karısı. Onlar, Pavlus için hayatlarını riske atan misyoner bir çiftti. O kabul etti

--- SAYFA 169 ---

168 kocasından önce onun adını düzenli olarak anarak onu kocasından üstün bir konuma getiriyordu. Typhaena ve Tryphosa: muhtemelen dindeki kardeşler ve işçiler. Nympha: Bir ev kilisesinin hostesi ve lideri, muhtemelen bir dul. Paul gibi Gnostikler de cinsiyet eşitliğini savundular ve kadınların hizmet, kehanet ve vaaz verme haklarını desteklediler. Magdalalı Meryem'in Mirası Bazı Gnostik mezhepler Mecdelli Meryem'i İsa'nın sevgilisi, hatta belki de karısı olarak görüyordu. Onlara göre o, Illuminatrix veya Işık Taşıyıcısıydı. İsa'nın ve onun saf ışığı, hieros gamos olarak bilinen kutsal evlilik töreninde birbirine akacaktı. Onunki, karanlıktan Pleroma'nın ışığına doğru içsel yolculuklarında onlara rehberlik etmek için takipçilerinin sessizce çağırdıkları varlıktı. O, İsa'nın tüm öğretilerini içeren bilgelik kadehiydi. Her ne kadar Gnostikler, daha baskın ortodoks Hristiyan grubu gibi bir hiyerarşiye sahip olmasalar da, onlar için Mecdelli Meryem, takipçilerinin gelecek nesillerinin kadim ruhani soylarının izini sürebilecekleri Havari olacaktı. Ortodoks Hristiyanlar bile ona "Havarilerin Havarisi" adını verdiler. Daha sonra Yunan Ortodoks Kilisesi ona "Kutsal Mür Taşıyıcısı" ve "Havarilerle Eşit" unvanını verdi. Roma Katolik Kilisesi gibi Rum Ortodoks Kilisesi de bayram gününü 22 Temmuz'da kutluyor.

--- SAYFA 170 ---

169 Kurtarıcı'nın Diyalogu'nda Mecdelli Meryem neden "bu yere" geldiğini sorduğunda, İsa ona "Açıkçası'nın bolluğunu açıkça ortaya koyduğunu" söyler. Bazı modern Gnostikler bunu onun zaten orada olanı bilince çıkardığı anlamına gelir. Gizemi deneyimlemek için sessizlik içinde içe dönmenin ötesinde bir pratik yoktur. Rahiplikte kadınların modern savunucuları, İsa'nın kadınları hem öğrenciliğe hem de liderliğe çağırdığını söylüyor. Yükselmiş aşkın formunu Mecdelli Meryem'e açıklayarak ve diriliş mesajını diğer öğrencilere (bazıları bunun vaaz vermenin ilk emri olduğunu söyler) taşıma görevini ona emanet ederek, ölümünden sonra hizmetinde kadınların yerini korudu. Mecdelli Meryem'e değer veren ve onu dindeki kadın liderler geleneğinin garantörü olarak yansıtan metinler, onları kutsal vizyonlarını ve anlamlı sözlerini başkalarıyla paylaşmaya teşvik ediyor. İnançlarını seven ancak kilisede değişim arayan modern Katolik kadınlar onun adını haykırıyor. Mary Magdalene esrarengiz Varlığın gücünü bilirdi. Modern bir Gnostik'in açıkladığı gibi, Gnosis kalp atışı kadar yakındır ve sessizlikte ruh, Kutsal Varlığı tanır ve deneyimler. Magdalalı Meryem'in ilk kilisedeki merkezi rolü konusunda farkındalık yaratmak ve rahipliğe hizmet etmek üzere çağrılan kadınlara izin vermek için Katolik kilisesinde reform arayan bir kuruluş olan Future Church'ün şu adreste bir web sitesi bulunmaktadır:

--- SAYFA 171 ---

170 www.futurechurch.org . Örgüt, kadınların rahip olarak görev yaptığına dair dördüncü ila altıncı yüzyıl kiliselerinden kanıtlar gösteriyor.

--- SAYFA 172 ---

171 8 Dört Gnostik Düşünce Okulu Gnostikler, aşkın bir tanrıya olan inancı, aralarında bağlantı olan madde ve ruh alemlerinin ikiliğini, Tanrı'nın Doluluğunun var olduğu bir Pleroma'yı, madde dünyasının yaratıcısı olarak Demiurge'yi, doğumda her insanın içinde ilahi bir kıvılcımı ve bilincin tekrar İlahi Olanla birleşmesine yol açan içsel öz-bilgi yoluyla uyanışı içeren temel bir doktrin öğretiler. Ancak bazı mezhepler bu temel temel inançlarda farklılıklar formüle etti. Farklı Mezhepler Ortaya Çıkıyor Gnostisizm Yahudi-Hristiyan ortamında ortaya çıktı ve kök saldı. Suriye, Yunan-Romen ve Mısır dahil olmak üzere diğer kaynaklardan gelen fikirleri sentezledi. Dini bir hareket olarak büyük olasılıkla birinci yüzyılda başlamış ve ikinci yüzyıldan dördüncü yüzyıla kadar gelişmiştir. Erken dönem ortodoks Hristiyan örgütlenmesinin aksine Gnostisizm, bireyin kurtuluşa veya aydınlanmaya ulaşmasına yardımcı olan (gizli bilgiyi getiren bir kurtarıcı figürün yardımıyla mümkün kılınan) gerçeği anlamaya yönelik bireysel çabayı vurguladı. Kendilerini veya inançlarını İbranice Kutsal Yazıların Tanrısı Yahveh veya Yehova ile aynı hizaya getirmeyi reddettiler. İsa'nın öğretilerini Ortodoks Hristiyanlıktan kökten farklı şekillerde yorumladılar. Mesih'in, İsa'nın evinde yaşamak için yeryüzüne inmiş ilahi bir ruh olduğuna inanıyorlardı.

--- SAYFA 173 ---

172 vücut. Bu nedenle, İsa çarmıha gerildiğinde Mesih ölmedi, ancak ilahi dünyaya dönmek için İsa'nın bedeninden ayrıldı. Bu inanç nedeniyle Gnostikler, Mesih'in ölümü yoluyla kurtuluş fikrinden ve İncillerin gerçekçi yorumlarından kaçındılar.

--- SAYFA 174 ---

173 İbranilerin Gnostik İncili ve Thomas'ın İncili'nin her biri Kutsal Ruh'u İlahi Anne'ye bağlayan bir ipliği açığa çıkarır. Dördüncü yüzyıl yazarlarından Epiphanius, Panarion adlı metninde İbranilerden birkaç alıntıyı korumuştur. Daha önce, ikinci yüzyılda Irenaeus, Matta'nın müjdesinin (İbranilerin Aramice İncili) Gnostik Ebionitlerin kullandığı bir versiyonundan bahsetmişti. Ortodoks Hristiyanlar, İsa'nın öğretilerine ilişkin kendi yorumlarının önemini vurguladılar. Takipçilerine, kilisenin otoritesi olarak ortodoks doktrini, inancı ve din adamları hiyerarşisini takip etme yükümlülüğünü dayattılar. Hem Gnostik hem de Ortodoks gruplar İsa'yı bir Kurtarıcı/Kurtarıcı figürü olarak görüyorlardı. Her ikisi de aynı kutsal Yeni Ahit metinlerinden bazılarını paylaşıyorlardı. Ancak aralarında inanç ve uygulama açısından pek çok farklılık vardı. Ortodoks Hristiyanlar, ikinci yüzyıla gelindiğinde rahipler, diyakozlar ve piskoposlardan oluşan bir hiyerarşi yapısı aracılığıyla birlik kurarken, Gnostikler çoğunlukla hiçbir örgütsel yapıya sahip değildi ve daha çok birçok farklı mezhepten oluşan bir kümelenme gibi görünüyordu. Popülerliği artan tek Gnostik grup Markionizm'di. Marcion, Yeni Ahit'in kendi versiyonunu geliştirdi, ancak inancı yayacak bir misyoner çekirdeği olmadan, Markionizm sonuçta birçok Gnostik mezhep gibi başarılı olamadı. Sahip oldukları ve kullandıkları kutsal metinlerin Gnostik yorumlarındaki farklılıklar, birçok farklı mezhebi genel olarak dört ana gruba ayırdı.

--- SAYFA 175 ---

174 Suriye Disiplini Bazı tarihçiler bu okulu Gnostisizmin başlangıcına yerleştirir ve onu en eskisi yapar. Bu Gnostik mezhep grubu, Yahudi Tanrısına karşı çıktı ve (Yeni Ahit'teki) İyilik Tanrısı'nın, Yahudi halkının (İbranice kutsal metinlerdeki) katı dürüst, sert Tanrısının yerini alması gerektiği inancını benimsedi. İyilik Tanrısının, inanlıları Oğlu İsa Mesih aracılığıyla Kendisine hizmet etmeye çağırdığına inanarak ikincisini reddettiler. Suriyeli Gnostikler, maddi veya fiziksel dünyayı doğası gereği kötü ve Pleroma'nın iyi dünyasından belirgin şekilde aşağı düzeyde gören Platoncu kaynaklardan alıntı yaptılar. Bu Gnostik grubu etten kaçındı ve çoğu zaman evlilik ve çocuklar yerine çileciliği ve bekarlığı seçti. Bunlar arasında Naassenes, Ophites, Sethianlar, Peratai, Saturnilians ve Cainites vardı. Naassenes Naassene'ler kendilerini İsa'nın öğrencileri olarak görüyorlardı ve mistik ruhani öğretilerinin İsa'nın kardeşi Adil Yakup'tan geldiğini iddia ediyorlardı. Onların mezhebi, Ortodoks Hristiyanlar tarafından sapkınlıkla suçlanan ilk mezheplerden biri oldu. Heresiolog ve kilise babası Hippolytus, onların doktrini tüm sapkınlıkların kökü olarak damgaladı ve onların yanıltıcı olduğuna inandığı fikirlerine karşı bir çürütme yazdı. Hippolytus'un Naassene'leri agresif bir şekilde çürütmesinin beşinci kitabı, İsa'nın Son Akşam Yemeği'nde onlara sunduğu gizli vaazı içerir. Mark H. Gaffney, The Gnostik Secrets of the Naassenes, the Initiatory Teachings of the Last Supper adlı kitabında Hippolytus'un kelimesi kelimesine kaydettiğini iddia ettiği vaazına bir bakış sunuyor. Gaffney kitabında ustaca çözüyor

--- SAYFA 176 ---

175 ve İsa'nın, birlikte yedikleri son yemek sırasında öğrencilerinden oluşan yakın çevresine ilettiği iddia edilen mesajın manevi anlamını çözüyor. Hippolytus, James'in Mariamne'ye birçok söylem aktardığını ve kendisinin (Hippolytus) Naassene'lerin yaydığı fikirleri susturmak istediğini belirtti.

--- SAYFA 177 ---

176 “Naassene” kelimesi İbranice yılan anlamına gelen nahas veya nahash kelimesinden türemiştir. Antik dünyada yılan evrensel olarak bilgeliği, kurtarıcı gücü ve bilgiyi sembolize ediyordu. Yılan (bilgelik), Havva'yı Cennet Bahçesi'ndeki Bilgi Ağacı'nı (iyilik ve kötülük) tatmaya ayarttı. Ortodoks Hristiyanlık onun eylemini İlk Günah olarak damgaladı. Suyun ruhlar dünyası olduğuna ve nehrin insanları tanrılar gibi yukarıya doğru aktığına dair Naassene sembolizmi, bazı açılardan Hindu geleneğinde Kundalini yoga uygulamasında bulunan fikirlerle örtüşüyordu. Enerji akışını (omurga boyunca) maddi dünyaya aşağıya doğru yönlendirmek yerine yukarıya - aydınlanmaya doğru - tersine çevirme kavramı hem Budizm'de hem de Hinduizm'de bulunur (ve ayrıca Meryem İncili'nde Meryem'in Petrus'a açıkladığı gizli öğretide de bir miktar yankı bulunabilir). Son iki sistem, omurganın tabanında üç buçuk kez kıvrılmış, uyku halindeki ilahi bir enerjiye olan inancı teşvik eder. Orada ilahi enerji uykuda kalır. Bir kez uyandığında, bir yılan gibi başın tepesine doğru hareket eder ve kozmik bilinç ya da bireysel bilincin ilahi olanla bütünleşmesini bahşeder. Naassene'lere göre, ruhun tanrıların alemlerine yükselebilmesi için maddi evrenin aşağıya doğru çekilmesini tersine çevirmek için bireysel çaba hayati önem taşıyordu. Gelin Odası'nın Gnostik ayini bu yükselişi kolaylaştırmış olabilir.

--- SAYFA 178 ---

177 Ofitler Ofitler yılanı (Adem ile Havva hikayesinde) bilginin ve ilahi Bilgeliğin sağlayıcısı ve Achamoth olarak saygı duyarlardı. Ofitler, MS 100 civarında Mısır ve Suriye'de yaşadılar. Naassenler gibi, Ofitler de İbranice kutsal yazıların Tanrısını reddettiler çünkü o, ilk çiftin Cennet Bahçesi'ndeki bilgi ağacından yemesini yasaklamıştı. En az dört ilk kilise sapkın bilimci, Ophites'e karşı polemik yapmıştı: Hippolytus, Irenaeus, Origen ve Epiphanius. Ofit mezhepleri arasında Sethianlar, Peratai, Borboritler, Naassenes ve modern İran ve Irak'ta faaliyet gösteren dini bir mezhep olan Mandaeanlar vardı. Sethianlar Sethianlar, Havva'nın kaba maddenin gücünden kurtarıcısı olarak yılanı tapıyorlardı. Takipçiler, Adem'in üçüncü oğlu Seth'i, maddi dünyaya ve cinselliğe bağlı insanlardan ziyade, tüm ruhsal arayışçıların veya pneumatikoi'nin babası olarak görüyorlardı. Dünyanın üç bölümden oluştuğunu düşünüyorlardı: karanlık, ışık ve ikisi arasındaki ruhlar alemi. Nag Hammadi'de keşfedilen Gnostik metinlerin çoğunun Sethian yazıları olduğu düşünülüyor. Peratai Peratai, Fırat, Celbes ve Ademes tarafından kurulan Gnostik bir gruptu. Sethianlar ve Naasseneliler gibi bu grup da yılanı saygı duyuyordu ve onun sembolü, ritüellerinde ve uygulamalarında belirgin bir şekilde yer alıyordu. Modern bilim adamları onları “Yılan Gnostik” mezheplerden biri olarak adlandırıyor. Kendilerini hacı olarak gördüler

--- SAYFA 179 ---

178 kişi, ruhlar alemindeki gerçek evlerinin ziyaretçileri olarak maddi dünyadan geçiyor. Üç sayısının gücüne inanıyorlardı. Örneğin, onların Üçlü Birliği Baba, Oğul (Kozmik Yılan) ve Hyle veya madde dünyasıydı. İnançları daire içindeki üçgenle sembolize edilir. Heresiolog Hippolytus, Peratai Gnostisizm okulunu ve onun astrolojisini ve matematiksel unsurlarını kınadı. Yılanı tüm Gnostik düşüncenin kökü olarak suçladı. Fırat astroloji hakkında çok şey biliyordu ve bu nedenle onun mezhebi, bireysel karmanın kişinin burcuna ve güneşin, gezegenlerin ve ayın doğumdaki konumuna bağlı olduğuna inanıyordu. Peratai, kötülükten korunmak için yılanlarla süslenmiş tılsımlar takardı. Saturnilians Saturninus, evrenin ikiliğine inanan, bilinmeyen Tanrı'nın bir kutup, yaratılan maddenin hükümdarı Şeytan'ın ise zıt kutup olduğuna inanan bir Suriye Gnostik mezhebi kurdu. Saturninus Antakya'dan geldi ve ilk Hristiyanlara tanıtmış olabileceği çileciliğin şiddetli bir versiyonunu, enkratizmi uyguladı. Takipçileri evlilikten ve et yemekten kaçındı. İnsan bedenlerini meleklerin veya ilahi mimarların yaptığını ortaya koyan bir yaratılış mitini öğretti. Bir kurtarıcı (erkek formunda) ilahi kıvılcımlara sahip olanları kurtardı ve arkonları veya kötü güçlere sahip olanları yok etti. MS 150 ila 160 yılları arasında yazan ataerki babalardan biri olan Justin Martyr, Basilides, Marcion ve Valentinus gibi diğer tanınmış Gnostik liderlerle birlikte Saturninus'tan da bahsetmişti.

--- SAYFA 180 ---

179 Mandenler, vaftizi ve doğurganlığı güçlü bir şekilde vurgulayan Gnostik bir Hristiyan mezhebiydi. Her ne kadar mezhebin kökleri muhtemelen Yahudilik ve Hristiyanlığa dayansa ve daha sonra İslam'dan etkilenmiş olsa da, üçünden de kaçındı. Mezhep bugün İran'ın bazı bölgelerinde ve Dicle ve Fırat nehirleri boyunca devam etmektedir. Cainites Cain'e saygı duyan ikinci yüzyıldan kalma bir Gnostik mezhebi olan Cainites, kötü güç olan Tanrı'ya direnmenin iyi olduğuna inanıyordu. Takipçiler, Kabil'i, Kabil'in kardeşi Habil'den farklı olarak, varlığı üstün bir güçten kaynaklanan bir varlık olarak görüyorlardı ve Kabil, birçok Gnostik'in kötü olarak gördüğü Demiurge'nin (İbranice kutsal metinlerin Yehova'sı) kurbanıydı. Birkaç patristik erken Hristiyan baba - Irenaeus, Epiphanius, Hippolytus ve Tertullian - kafirlerle ilgili yazılarında Cainites'ten bahsetmişti. Yunan Disiplini Yunan veya Helenistik Gnostik inanç okulu, Suriyelilere göre daha kavramsal ve felsefi ve daha az katı münzevi olma eğilimindeydi. Helenistik Gnostik mezheplerde iki ayrı lider güç ve şöhret kazandı: Basilides ve Valentinus. Bazı bilim adamları, Basilides'in Antakya'da doğduğunu ancak MS 130 civarında İskenderiye'ye gittiğini ve burada mezhebini kurduğunu söylüyor. Diğerleri onun İskenderiye yerlisi olduğunu bildiriyor. Oğlu Isidore

--- SAYFA 181 ---

180 devam etti ve babasının çalışmalarını geliştirdi. Valentinus, İskenderiye'de vaaz vermek için bir süre harcadı, ancak MS 160 dolaylarında Roma'ya gitti ve burada, yayılma süreci sırasında kısmen cinsel ikiliğe dayanan karmaşık bir Gnostik kozmoloji geliştirdi. Sophia ve İsa, Valentinianus'un doktrininde belirgin bir şekilde yer alıyordu. Basilidians Gnostik patrik Basilides, onun öğretisi ve takipçileri hakkında bilinenlerin ana kaynağı, kendi çalışmalarının yalnızca parçaları hayatta kaldığından, ilk Ortodoks kilise babalarının polemikleridir. Basilidian'lar Mısır'da başarılı oldular. Epiphanius'un yazılarına göre tarikatın bazı üyeleri Nil deltasında yaşıyordu. Basilidian'lar, İsa'nın bayram gününü her yıl onun vaftiz gününde kutlayarak kutladılar. Beş yıl sessiz kaldılar, sahte tanrılara ve putlara sunulan yiyeceklerden yemediler ve üzerinde "Abraxas" kelimesi veya "365" rakamı bulunan muskalar taktılar.

--- SAYFA 182 ---

181 Basilidianlar tılsımlarının, muskalarının ve değerli taşlarının üzerine "Abraxas" kelimesini yazdılar. Kısaltmadaki ilk üç harfin İbranice anlamları - Ab (Baba), Ben (Oğul) ve Ruah (Ruh, İbranice dişil cinsiyette) - Teslis'i ifade eder. Başka bir kaynak, Basilidianların 365 cennete inandıklarını belirtiyor. "Abraxas"ın sayısal değerinin toplamı 365'tir. Valentinianusçular Gnostik grupların en popülerinin kurucusu olan Valentinus'un yaşadığı dönemde pek çok takipçisi vardı. Fikirlerinin çoğunu Havarî Pavlus'tan, Platon'dan ve Yunan bilimsel düşüncesinden ödünç aldı. Başlangıçta Ortodoks Hristiyan doktrinini benimsedi, ancak daha sonra bundan saptı ve kendi görüşlerini birleştirdi ve daha sonra aforoz edildi. Valentinianusçular, yayılma süreci yoluyla, Aeons olarak bilinen, cinsiyetleri birbirine zıt olan çiftleri yaratan, bilinmeyen tek Tanrı'ya inanıyorlardı. Sophia onlardan biriydi. Valentinianusçular, insanların maddi veya manevi dünyanın boyunduruğu altında yaşadığı ve içsel, ilahi benliğin manevi dünyaya yüксеlebilmesi için kendilerini doğanın çekiminden kurtarması gerektiği fikrini benimsediler. Mesih ve Kutsal Ruh, insanın kurtuluşu misyonu ile yeryüzüne geldi. Ancak Valentinus'a göre Mesih'in bir bedeni yoktu ve bu nedenle çarmıhta acı çekmedi veya ölmedi. Gizemli "Gelin Odası" Valentinianus'lara ait bir ayındı.

--- SAYFA 183 ---

182 Herakleon, Yuhanna İncili'nde Valentinianus'un fikirleriyle örtüşen ne gördü? Herakleon, Dördüncü İncil'den kendi anlamlarını okudu ve gerçek tarihsel olayları bundan çıkardı. Bu müjdede, manevi ışığa, karanlığa ve gizemlere, özellikle de sayılara yapılan atıflarda Valentinianusçu sembolizmin çoğunu gördü. Valentinianizmin dalları Mısır, Suriye, İtalya ve güney Galya'ya (bugünkü Fransa) yayıldı. Valentinus'un iki takipçisi, ataerkil babaların Gnostisizme karşı polemik yazılarının odağı haline geldi: Ptolemy (Flora'ya Mektup olarak bilinen Gnostik metni yazar) ve güçlü bir Gnostik düşünür ve yazar olan Heracleon. Tarihçiler ve İncil akademisyenleri, Herakleon'un fikirlerinin Ortodoks düşünceye Ptolemy'ninkinden daha yakın olduğunu belirtiyorlar. Afrikalı ataerkil baba Tertullianus, Ptolemy'ye karşı yazdı ve ortodoks lider Origen, Herakleon'a karşı dizginledi. Hem Origen hem de Herakleon Yuhanna İncili üzerine yorumlar yazdı. Valentinus'un bir diğer önde gelen takipçisi, hakkında çok az şey bilinmesine rağmen Mısırlı patrik Marcos'tu. Dualistik Disiplin Asya'daki bir Hristiyan piskoposunun oğlu olan Marcion, Gnostisizm'de iki tanrının olduğu inancının ilk mimarlarından biriydi. Yaklaşık MS 85'te doğdu; bu, İsa'nın tüm havarilerinin henüz ölmediği anlamına geliyor. Ticari faaliyetlerinden dolayı Marcion bir servet biriktirdi. Ne yazık ki ya şu nedenle

--- SAYFA 184 ---

bir yanlış anlama ya da gençliğin düşüncesizliği nedeniyle bir bakireyi kirletmekle suçlanıyordu. Küçük Asya'daki Sinope'deki evini o kiliseden aforoz edilerek utanç içinde terk etti. Marcion Roma'ya gitti ve muhafazakar Roma kilisesine 200.000 sesterces hediye etti. Belki bu, onun bu kiliseye ilk kabulünü kolaylaştırdı, ancak ataerkil babalar, Marcion'un görüşlerinin kendi Ortodoks Hristiyan inançlarından ne kadar farklı olduğunu anlayınca parayı geri verdiler, onu kafir olarak damgaladılar ve MS 144'te onu Roma'daki ana kiliseden kovdular. Daha sonra Marcion, Roma, Kartaca, Suriye, Nikomedia, İzmir, Frigya, Antakya ve başka yerlerde kendi kiliselerini kurma misyonuna girişti. Marcionites, iyiyle kötü arasındaki ebedi mücadele fikrini benimsedi. İbranice kutsal yazıların Tanrısını İsa'nın Babası olarak reddettiler. Marcion'un Apelles adlı takipçilerinden biri, İbranice kutsal metinlerin tanrısını bir kötülük meleği (iyiliğin baş düşmanı) olarak adlandırırken, bir başka öğrencisi bunun yerine "ebedi maddenin" kötülüğün kökü olduğunu iddia etti. Bununla birlikte, Markioncuların İsa'nın kitlelerle paylaşmadığı, bunun yerine seçilmiş kişilerden oluşan seçilmiş bir gruba öğrettiği gizli bilgiyi getirdiğine dair inancı büyük önem taşıyor. Marcion, kabul edilebilir kutsal metinlerden oluşan kendi kanonunu derlerken, eski İbrani kutsal yazılarını kendi kanonundan tamamen çıkardı. Bu onu, İbranice kutsal yazılara güvenen ve Eski Ahit kehanetlerinin İsa'nın yaşamı ve hizmetinde yerine geldiğini kabul eden Ortodoks Hristiyanlardan ayırıyordu. Marcionites Yahudi uygulamaları, inançları veya etkisiyle hiçbir şey yapmak istemiyordu. Bu amaca yönelik olarak Marcion, Pavlus'un mektuplarında ve Luka İncili'nde Yahudilere dair tüm olumlu atıfları çıkarmış, kendi büyük ölçüde düzenlenmiş versiyonunu korumuş ve kullanmıştır.

--- SAYFA 185 ---

184 öğreti. Marcionites, Demiurgos'un aşağılık bir tanrı, Yahudilerin ve İbrani yazıtlarının kadınlara doğum sırasında acı çektiren zalim Tanrısı olduğuna inanıyordu. Ancak İsa'yı yaratan Baba Tanrı, lütuf, sevgi, iyilik ve bağışlama tanrısıydı. Ortodoksluğun çürüttüğü bir diğer önemli Markioncu fikir, İsa'nın insan gibi görünmesine rağmen gerçekte öyle olmamasıydı. Bu nedenle, Bedenin Dirilişi, İkinci Geliş veya Kıyamet Günü'nün hiçbirinin makul olduğu düşünülemez. Son olarak Marcionites evlilikten kaçındı, oruç tuttu ve katı bir çilecilik uyguladı. Antinomian Disiplini Antinomian (karşıt anlamına gelen anti ve yasa anlamına gelen nomos kelimelerinden türeyen) gruplar, diğer bazı Gnostik mezheplerin katı münzevi uygulamalarına karşıt olarak sınırsız bir ahlaksızlık doktrinini benimsedi. Doktrinleri, Yahudilerin etik ve ahlaki eylemlerini yöneten eski İbrani Musa Kanununu çürüttü ve reddetti. Temel olarak antinomistler, iyi işlerin kurtuluş getirmedikleri gibi kötü işlerin de onu engellemediği fikrini benimsediler. İnsanlar Hristiyan olduklarında kutsallaştırılırlar ve bu kutsallığı kaybedemezler. Karpokratlar Gnostik Karpokratlar, insan yasalarını göz ardı etmeleri ve iyi işlere saygı göstermemeleri nedeniyle birçok sapkın bilimci tarafından bahsedilen bir grup antinomiandır. Aşırı derecede çapkın oldukları düşünülüyordu ve iyilik Tanrısının gizlice insan ruhunda bulunduğu inanıyorlardı. İnsanların kendilerini kötülük tuzağından kurtarmak için olduğuna inanıyorlardı.

--- SAYFA 186 ---

Maddi varoluşun mümkün olan her insan deneyiminden geçmesi gerekiyordu. Yarı tanrılara sihir ve manipölasyon uyguladılar ve istedikleri kişiyle seks yaptılar. Patristik baba Tertullianus onları fuhuş yapanlar olarak adlandırdı. Karpokratlar, bir yaşamda tüm insan deneyiminin tamamını yaşarlarsa, bir daha asla reenkarnasyona ihtiyaç duymayacaklarına inanıyorlardı. Bireysel niyetin doğru olması durumunda eylemin pek bir önemi olmadığına inanıyorlardı. Reenkarnasyon Şeytan'ın işiydi ve onun insanları esaret altında tutma yöntemi idi. İnsan kaderi ölümsüz ruhun hapsedilmesini gerektiriyordu ve insanlar ancak İsa ve Karpokrat gibi varlıkların öğretileri sayesinde ilahi evlerine giden yolu yeniden bulabildiler. Carpocrates, Tanrı'nın Meryem Ana'yı hamile bırakacağı veya İsa'nın dünyaya bakireden doğumla geleceği fikrine pek inanmadı. Açıkça inandığı şeyin İsa'nın Yusuf'un oğlu olduğunu açıkladı. Carpocrates, Tanrı'nın Platon, Aristoteles ve Pisagor gibi Yunan filozoflarında tezahür ettiğini gördü. İsa'ya büyük saygı duyuyordu ve onu, Carpocrates'in İsa'nın sahip olduğu ilahi bilgeliğe atfettiği nitelikler olan saflık ve dindarlık sahibi bir adam olarak görüyordu. Karpokratlar, İsa'nın, geldiği ilahi Doğmamışlar diyarındaki bedensiz ruhunu hatırladığına inanıyordu. Karpokratyalıların kurtuluşu İsa aracılığıyla değil, bizzat İsa olmaları ve İsa gibi gerçek evlerini hatırlamalarıydı.

--- SAYFA 187 ---

186 Filozof ve kendi adını taşıyan akımın kurucusu Carpocrates, 2. yüzyılın ilk yarısında yaşamış ve vaaz vermiştir. Oğlu Epiphanes, Adalet Üzerine'de mezheplerinin mülkiyetin ve kadınların ortak paylaşımına olan inancını dile getirdi. Epiphanes on yedi yaşında Yunanistan'ın Kefalonya kentinde öldü. Bugün Karpokratlar hakkında bilinenlerin çoğu, İskenderiyeli Clement ve Lyonslu Irenaeus da dahil olmak üzere mezhebin inançlarına karşı çıkanlardan geliyor; ikincisi Heresies'e Karşı'da yazıyor. Her ikisi de onlara karşı polemik yaptı. İddiaya göre, Karpokratlar'ın elinde kilisenin ve aynı zamanda modern bilim adamlarının ilgisini çeken iki şey vardı: Pilatus'un yaptığı sözde İsa'nın bir tablosu ve Markos'un Gizli İncili'nin bir kopyası. Patristik baba Clement, Carpocrates'i İskenderiye kilisesindeki kütüphaneden İncil'i çalmakla ve ardından metnini kendi "cinsel" öğretilerine uyacak şekilde değiştirmekle suçladı. Önceki bölümde belirtildiği gibi, Markos'un Gizli İncili ancak 1958'den bu yana, ilk kilise babası Clement'in bir mektupta bahsi geçen ve bilim adamı Morton Smith tarafından keşfedilen bir mektupta bahsi geçmesiyle biliniyor. Simoncular Bir sihirbaz olan Simon Magus, Simonyalılar olarak bilinen Gnostik mezhebin kurucusuydu. İlk Hristiyanlar onun fikirlerinin ortodoks inançlarla çeliştiğini dikkate aldılar. Irenaeus, Justin Martyr, Hippolytus ve Clement'in de aralarında bulunduğu birçok patristik baba, onu kafir olmakla suçladı ve aslında onu "Tanrı'nın Tanrısı" olarak adlandırdı.

--- SAYFA 188 ---

187 kafirlerin patriği. Ancak Simon'un takipçileri, belki de kendisini bir tür ilahi yayılım olarak tasvir ettiği için onun Tanrı'nın enkarnasyonu olduğuna inanıyorlardı. Büyük bir büyücü olarak üne sahipti. Bir defasında Havarilerden Kutsal Ruh'u satın almak için para teklif etmişti. (Kutsal nesnelerin alınıp satılması anlamına gelen "simony" teriminin kökeni budur.)

--- SAYFA 189 ---

188 Sonra Simon'un kendisi de inandı; ve vaftiz edildiğinde Philip'le birlikte devam etti ve mucizeleri ve işaretleri görerek hayrete düştü. Ve Simon, havarilerin ellerinin üzerine konulmasıyla Kutsal Ruh'un verildiğini görünce, onlara para teklif ederek şöyle dedi: Bana da bu yetkiyi verin, kime el koyarsam o Kutsal Ruh'u alsın. — Elçilerin İşleri 8:13-19 Simonizm, paganizmi Yunan ve Babil dini unsurları ve uygulamalarıyla harmanladı ve bunları Hristiyanlıkla birleştirdi. Simon, Petrus ve Pavlus'un çağdaşıydı ve Philip tarafından vaftiz edilmişti, dolayısıyla Hristiyanlığın ilk versiyonlarıyla yakın temasları vardı. Hristiyan olduğu için buna Hristiyanlık adını vererek evrensel bir din kurmaya çalıştı. Simon ve onun tarikatı, Havariler ve ilk kilise ortodoks babaları için büyük bir meydan okumayı temsil ediyordu çünkü onun Hristiyanlık anlayışı, Havarilerin öğretileriyle büyük ölçüde çelişiyordu. Onlar ve onlardan sonraki nesiller ataerkil babalar, Simon'un itibarını sarsmak ve onun vahşi bir kolu olan tarikatını ortadan kaldırmak için çalışacaklardı. Simoncuların iyiye karşı kötülüğe ilişkin teolojik görüşü, hiçbir şeyin kendi başına mutlaka iyi ya da kötü olmadığını ileri sürüyordu. Simoncular, ölümden sonra dünyada kutsanmanın, Simon'un (tanrı Zeus olarak) ve onun kadın mevkidaşı Helena'nın (Athene) kendilerine aktarılan lütfuna sahip olmak olduğuna inanıyorlardı. Simoncular bir mezhep olarak Suriye'nin yanı sıra Küçük Asya ve Roma'nın bazı bölgelerinde de başarılı oldular. Simonizm'den en az iki güçlü grup ortaya çıktı: Dositheatlar ve Menandrialılar. Dositheans, Simon Magus'un Samiriyeli öğretmeni Dositheus'u takip etti. Simon'un İbranice kutsal yazıları reddetme doktrinine inanmıyordu. Dositheus tarafından gönderildiğini iddia etti

--- SAYFA 190 ---

189 Tanrı ve takipçileri tarafından büyük bir peygamber olarak görülüyordu. Menander, maddi dünyayı Ennoia'nın (İlahi Akıl) gönderdiği mimarların veya meleklerin yarattığını ileri sürdü. Menandrialıların kurtuluşu vaftiz (Menander tarafından) ve büyü sanatının mükemmelleştirilmesi yoluyla geldi. Bir hikayeye göre Simon'un istediği zaman havaya uçabildiği ve uçabildiği söyleniyor. Uçmak kaçınılmaz olarak onun ölümüyle tanışmanın aracı haline geldi. İmparator Claudius'a bir tanrı olduğunu kanıtlamak için gösteri yaparken havada süzülürdü. O hâlâ havadayken, Havari Petrus ve Pavlus onun uçuşunun durması için dua ettiler. Simon düşerek öldü. Bu olay, 15. yüzyılın ortalarında Compagnia di San Marco için bir sunak resminin yapılmasıyla ölümsüzleştirildi.

--- SAYFA 191 ---

190 9 Sapkınlığın Sonuçları Çarmıha Gerilmeden sonra, İsa'nın Yahudi takipçileri, Yahudiliğin yeniden düzenlenmiş bir versiyonu olsa da, hareketi Yahudi olarak görmeye devam ettiler. Elçi Pavlus bunu tüm Yahudileri ve Yahudi olmayanları memnuniyetle karşılayan bir hareket olarak gördü ve esas olarak Yahudi olmayanlara tebliğde bulundu. Havarilerin kendi aralarında çözüm gerektiren anlaşmazlıkları vardı. Ancak bu, bebek Hristiyan kilisesine dönüşen İsa hareketinin karşı karşıya kalacağı sıkıntıların ve sıkıntıların yalnızca başlangıcıydı. Kilise Doktrinine Meydan Okuma Belki de İsa'nın ölümünden sonraki elli yıl boyunca bu kadar çok müjde ve başka metnin yazılmasının nedeni, öğrenciler arasındaki çekişmelerden kaynaklanıyordu. Her biri İsa ile geçirdiği zamanı ve onun öğretilerine ilişkin yorumlarını kaydetmek isterdi. İsa onlara önderlik etmediğinde, Havari grubu, farklılıklarına rağmen bir arada kalmak için mücadele etti. Peter ve Andrew balıkçılık işletmelerine geri dönmeyi düşündüler. Kendi adını taşıyan Gnostik müjdeye göre Magdalalı Meryem, onları saklandıkları yerlerde aramış, acılarında onları teselli etmiş ve akıllarını İsa'nın öğretilerine çevirmeleri konusunda onları uyarmıştı. Peki yeni lider kim olacak? Artık İsa gittiğine göre kime dönmeleri gerekiyordu?

--- SAYFA 192 ---

191 Modern Katolik Kilisesi, yalnızca kilisenin öğretilerini reddeden bir Hristiyanın sapkınlık yapabileceğini öğretir. Şizmatik, kilisenin otoritesinden uzaklaşan ama yine de onun öğretilerine inanan kişidir; mürted ise Hristiyanlığı tamamen reddeden kişidir. Diğer dinlerin mensupları Hristiyan kafir olamazlar. İsa'nın takipçileri, İsa'nın kendilerine emrettiği şeyi yaptılar. İsa'nın öğretilerini başkalarıyla paylaşma çalışmalarında yeni Hristiyan toplulukları kurdular. Başlangıçta bu topluluklar kendilerine verilen öğretiye yakın kalmış olabilirler, ancak bu topluluklar geliştikçe ve yeni fikirler veya sorular ortaya çıktıkça ne oldu? İsa'nın öğretileri veya sözleri hakkında bir müjde kaydının veya başka bir kutsal yazının bir kopyasına sahip olsalardı, bunu birbirlerine ilham vermek ve onları rahatsız eden herhangi bir konuyu çözmeye çalışmak için kullanmaları mantıklı görünüyor. İnancı doğru takip edip etmediklerini kim söyleyecekti? Kendilerini Hristiyan olarak adlandıran ve Filistin, Akdeniz, Mısır ve Suriye civarında yaşayan yeni inançlı mezheplerin yorumları, ortaya çıkan Ortodoks Hristiyan kilisesini tehdit ettiğinde, kuşkusuz görüş ayrılıkları daha da sorunlu hale gelecekti. Yeni Ahit'in en eski yazıları olan Pavlus'un mektupları, kültürel veya diğer dini etkiler Pavlus'un "Hristiyan" inancı anlayışıyla çatıştığında yeni din değiştirenlerin karşılaştığı mücadeleleri açıkça göstermektedir. Paul elbette

--- SAYFA 193 ---

192 asla Hristiyan kelimesini kullanmaz. Yalnızca Pavlus'un yaşamı boyunca değil, daha sonra ilk Ortodoks babalar da yeni fikirler onu değiştirme tehdidinde bulunduğu doktrinlerini savunmak için kim olduklarını ve neye inandıklarını açıklığa kavuşturmak ve yeniden tanımlamak zorunda kaldılar.

--- SAYFA 194 ---

193 Çünkü Yahudi ile Yunanlı arasında hiçbir fark yoktur; çünkü her şeyin üzerinde aynı Rab, kendisine yakaran herkes için zengindir. Çünkü kim Rabbin adını çağırırsa kurtulacaktır. O halde iman etmedikleri kişiye nasıl yalvaracaklar? Adını duymadıkları şeye nasıl iman edecekler? Vaiz olmadan nasıl duyacaklar? — Romalılar 10:12-14 İlk kilise babası Irenaeus, Heresies'e Karşı kitabında "haereses" terimini kullanmıştı; burada muhaliflerini ve onların inançlarını kendi ortodoks ideolojisine (kilisenin tutumu haline gelen) karşıt olarak tanımlıyordu. "Ortodoks", Latince "doğru" anlamına gelen orto ve "düşünme" anlamına gelen doxa kelimelerinden gelir. Kilise Gnostik Kafirlerle ilgileniyor Ortodoks Hristiyanların sapkın buldukları ilk fikirlerden bazıları Teslis ve İsa ile Baba'nın doğasıyla ilgiliydi. Teslis temel olarak Tanrı'nın tek bir öze sahip üç varlık olduğu inancıdır: Baba, Oğul ve Kutsal Ruh; İsa'nın hem insan hem de ilahi olduğu. Teslis bir Hristiyan gizemidir; rasyonel bir sonuçtan ziyade bir inanç ve iman meselesidir. İlk Ortodoks kilisesi, Mesih'in öldüğüne ve onun ölümünün, dünyanın günahlarını ortadan kaldırarak insanlığı kurtaran bir Paskalya kurbanı olduğuna inanıyordu. Kilise, Mesih'in kurbanını Tanrı'nın, Baba'nın bir armağanı ve aynı zamanda Tanrı'nın Oğlu'nun Kutsal Ruh aracılığıyla Baba'ya hayat vererek insanlığa sunduğu bir armağan olarak görüyordu.

--- SAYFA 195 ---

194 Hristiyanlık yayılıp geliştikçe, ortodoks babalar özellikle Gnostiklere karşı sapkınlık saldırılarını güçlü bir şekilde savunmak zorunda kaldılar. Çeşitli Gnostik topluluklar arasında İsa'nın çeşitli anlayışları ve tasvirleri bulunabilir. Örneğin Valentinianusçular onu bir kurtarıcı figür olarak görürken, Şit'e inanan Gnostikler İsa'yı Şit'in enkarnasyonu olarak görüyorlardı. Hristiyanlar arasındaki inanç çeşitliliği diğer inanç alanlarına da yayıldı. Daha önce de belirtildiği gibi, bazı modern bilim adamlarına göre kadınların kilise liderleri olarak rolü, ikinci yüzyılın başlarında giderek güçlenen Hristiyanlık versiyonuna yönelik bir tehdit olarak görülüyordu. Kadınların kendileri herhangi bir tehdit oluşturmuyorlardı ama elde etmiş olabilecekleri kazanımlar erozyona uğramaya başladı. Yine de bazı Gnostik mezhepler kadınların en yüksek dini rollerde hizmet etmesine izin veriyordu. Onların teolojisi - Kutsal Ruh'un dışı olması ve kadınların ışık ve bilgeliği taşıyıcıları olması, İlahi Olan'ın dışıl formda tezahürü - Gnostiklerin kadınlara yönelik "gerçek dünya" muamelesine de taşındı. Ancak bu tür görüşler daha sonraki Ortodoks Hristiyan kilisesi tarafından kınandı. Bu tür fikirlerin sorgulanması ve yenilgiye uğratılması, bu tür fikirlerin öğretmenlerinin aforoz edilmesi ve yazıların ortadan kaldırılmasıyla, Gnostikler herhangi bir şeyin geçerli bir dalı olarak kalmakta zorlanacaklardı. Bugün bile kilise, kendi konumundan dolayı hatalı olan fikirlere karşı her zaman tetiktedir. Aşağıdaki liste, ilk ortodoks Hristiyan babaların tespit edip ortadan kaldırmaya çalıştıkları on sapkınlığı ortaya koymaktadır. Evlat edinme: Bu sapkınlığın savunucuları, Baba Tanrı'nın insan çocuğu İsa'yı (hamilelik sırasında veya vaftizi sırasında) evlat edindiğine ve İsa'nın daha sonra ilahi olduğuna inanıyordu. Onuncu yüzyıl Bogomilleri, inanmayan evlat edinme taraftarlarıydı.

--- SAYFA 196 ---

195 Meryem ne Tanrı'nın annesiydi, ne de İsa Üçlü Birliğin parçasıydı. Bazıları Fransız Katharlarının da evlat edinme yanlısı olduğunu söylüyor. Apollinarianizm: Apollinarius'un takipçileri, İsa'nın ne insan ne de ilahi olduğu inancını benimserler. Ebedi Logos'un onun zihnini "gölgede bıraktığını", ancak onun bir insan bedenine ve ruhuna sahip olduğunu iddia ettiler. Arianizm: Arius'un takipçileri, İsa Mesih'in insanlığın kurtuluşu için yaratıldığına inanıyordu. İsa Baba ile aynı özden değildi ve yaratılmış olduğu için Baba ile birlikte ebedi değildi. Arianizm Afrika'ya, İtalya'ya ve İspanya'ya yayıldı. Bağışçılık: Çoğunlukla Kuzey Afrikalı olan bu grup, şehitlik de dahil olmak üzere aşırı çileciliği vurgulayan Büyük Donatus'u takip ediyordu. Doketizm: Doketistler, Mesih'in ilahi olduğuna ve yalnızca insan gibi göründüğüne inanıyorlardı. Fiziksel bedeninin çarmıha gerilmesi yalnızca bir yanılsamaydı, çünkü o ilahi bir ruhtu ve bu nedenle ölemezdi. Gnostisizm: Orta Çağ'a kadar devam eden, ilk Kilise'nin karşı karşıya kaldığı sapkınlıkların en yaygın ve ciddilerinden biri. Sayısız Gnostik mezhebi farklı inançları benimsedi ancak ortak bir inanç, kurtuluşun yolu olarak irfanı içeriyordu. Monofizitizm: Monofizitler, İsa Mesih'in iki ayrı varlık olduğu, insan ve ilahi olduğu, ebedi Logos'un yeryüzündeyken tek bir bedende birleştiği görüşüne sahipti.

--- SAYFA 197 ---

196 Pelagianizm: Bu mezhep, İrlandalı bir rahip olan Pelagius'un, insanların bireysel çabayla kendilerini kurtarabileceklerini öne sürerek vaftizin sona erdirilmesi çağrısında bulunduğu beşinci yüzyıla kadar ortaya çıkmadı. Bu mezhebin takipçileri, Adem ve Havva'nın orijinal günahı aktardığına inanmıyordu. Sabellianizm: Sabelliancılar veya Sabellius'un takipçileri, İsa Mesih ve Kutsal Ruh'un, Baba Tanrı ile birlikte Tek Varlığın sadece üç yönü olduğuna inanıyorlardı. İsa Mesih'in insan olmadığını, tamamen tanrısal olduğunu düşünüyorlardı. Maniheizm: İlk Ortodoks babalar, Mitraizm, neo-Platonizm, Gnostisizm ve hatta muhtemelen Budizm ile harmanlanmış Hristiyan fikirlerini temsil etme şekli nedeniyle bunu ciddi bir sapkınlık olarak değerlendirdiler. Hristiyan Aziz Augustine bu doktrini reddetmeden önce onunla flört etmişti. Yazıların Ateş ve Su Yoluyla Yok Edilmesi Her ne kadar İsa tüm takipçilerine birbirlerini sevmeleri, yeni bir yasa yapmamaları ve yargılamamaları yönünde uyarıda bulunmuş olsa da, bazı ilk liderler kendilerini koruma nedenleriyle Gnostiklere karşı yargılayıcı davrandılar. Kelimenin tam anlamıyla Hristiyanlar, paganları, büyücüleri veya gizli toplulukların üyelerini (Gnostiklerin yaptığı gibi) arayıp bulmadılar veya onlara zulmetmediler çünkü bu insanlar kendilerine Hristiyan demiyorlardı. İnançları Hristiyanlığa karşı sapkınlık değildi. Ancak kilisenin bunu onaylamadığını beyan etmesi veya kendi sürüsünü korumak için uyarıda bulunması muhtemeldir. Ne var ki, Hristiyan sapkınlığı hiçbir yönden hoş görülemezdi.

--- SAYFA 198 ---

197 İlk kilise babası Irenaeus, muhaliflerinin inançlarını çürütmek için havarisel ardıllığı kullanan ve ayrıca dört müjdeyi (şimdi kanonik müjdeler olarak biliniyor) ilahi olarak ilham edilmiş olarak listeleyen ilk kişiler arasındaydı. Bazı bilim adamları, Irenaeus'un ikincisini, Gnostik Marcion'un kendi kanonunu yaratmak için Luka İncili'ni ciddi şekilde düzenlemesine yanıt olarak yaptığını öne sürüyor. Aslında Irenaeus, Gnostik yazıların Havarilerin aktardığı eserlerden farklı olduğuna inanıyordu. Gnostikler gerçeği mistik vizyonlarında ve manevi içgörülerinde buldular, daha azını ise İsa'nın hayatı ve öğretileriyle ilgili müjde hikayelerinde buldular. Bu durum ilk kilise babaları arasında, özellikle de Irenaeus arasında bir hayal kırıklığı ve öfke kaynağı haline geldi.

--- SAYFA 199 ---

198 İsa, Tomas İncili'nde sırlarını onlara layık olanlara açıkladığını ve sağ elin yaptığını sol elin bilmemesini söylerken ne demek istiyor? İsa'nın öğrencilerine verdiği ezoterik öğretiler, onları öğrenmeye hazır olanlara açıklanır ve bunlar seçilmiş olanlar dışında kimseye saçılmamalı ve yayılmamalıdır. Gnostik mistikler ilk Hristiyan babalar için bir endişe kaynağıydı. Roma İmparatoru Konstantin din özgürlüğüne izin verdikten sonra, gelişen Hristiyan kilisesi kafirleri sürgüne gönderdi ve onların kirli metinlerinin ve materyallerinin ateş, su veya başka yollarla yok edilmesini emretti. Böyle bir metin olan Thomas'ın İncili (Nag Hammadi'de bulunan bir Gnostik metin), İsa'nın öğrencilerine onların efendisi olmadığını, ancak ölçtüğü "köpüren dereden" yudumladıkları için sarhoş olduklarını söylediği bir deyişi muhafaza ediyordu. Bu müjdenin bir başka bölümünde İsa, takipçilerine, ağzından içenlerin kendisi gibi olacağını ve gizli olanların ortaya çıkacağını söylemiştir. Bu müjde, bilim adamlarının onun kanonik İnciller olan Matta, Markos, Luka ve Yuhanna İncilleri kadar veya onlardan daha eski olabileceğini düşünceleri açısından dikkate değerdir. Bazıları bunun İncillere kaynak olabileceğini söylüyor. İsa, kişinin bilgi edinebileceği gizli şeyler olduğunu ve onun ağzından içerek (öğretilerini alarak) kendisi gibi olmanın mümkün olduğunu öne sürüyor gibi görünüyor. Ancak Hristiyanların edebiyatçı kesimi nedeniyle

--- SAYFA 200 ---

199 topluluğu metni sapkın buldu, Thomas İncili kınandı ve yok edildi. Aforoz Tertullianus'un, her insanın kendi inancına göre ibadet etmesi ve hiçbir zaman belirli bir dini takip etmeye zorlanmaması gerektiğini yazmasına rağmen, onun gibi inananların bazı Hristiyanların öğretilerini veya faaliyetlerini derinden tehdit edici gördükleri durumlar vardı. Filip'in Gnostik İncili, irfana ulaşan kişinin artık Hristiyan olmadığını, Mesih olduğunu beyan eder. O halde bu Hristiyanın bir kiliseye, hiyerarşiye, mezhebe, kanona veya kutsal ayinlere ne ihtiyacı var? Karizmatik öğretmen Montanus'un takipçileri, Kutsal Ruh'un etkisi altındayken farklı dillerde konuşuyor, yeni vahiyler ve kehanetler üretiyorlardı. Sadece Tanrı'dan ilham aldıklarını değil, aynı zamanda Tanrı'nın şahsında konuştuklarını da beyan ettiler. Montanus, kendi "ilahi ilhamla" eserlerini ekleyerek kutsal metinlerin sayısını artırmaya çalıştı. Ortodoks kilisesinin başka fikirleri vardı ve artık kehanet yoluyla orijinal vahiy gelmeyeceğini, bunun Apostolik Çağ ile sona erdiğini ilan etti. Bu, Hristiyanlara Tanrı Sözü'nü açıklama seçeneğini bıraktı, ancak onlar, Havarilerin yaşamları boyunca devam eden kehanetlerin ve ilahi vahiylerin bütününe yeni bir şey ekleyemediler. Montanus MS 190 dolaylarında aforoz edildi.

--- SAYFA 201 ---

200 Aforoz, kelimenin tam anlamıyla “artık cemaatte olmamak” anlamına gelir. Kiliseler aforozu bir kişiyi veya grubu manevi olarak kınama ve kınama olarak kullanır. Birisini aforoz ettikten sonra kilise aynı zamanda sürgün etme, dışlama veya utandırma da uygulayabilir. Gnostisizm ikinci yüzyılda yükselişe geçti ve gelişti; bu da onun kısa süreliğine Hristiyanlığın ana akımına girdiğini düşündürüyor. Olağanüstü Gnostik öğretmen Valentinus, Roma Piskoposu pozisyonuna aday olarak değerlendirilebilir ve tarih, onun kamu işleri alanında kiliseye görev bilinciyle hizmet ettiğini kaydeder. Ayrıca, Havarı Pavlus'un öğrencisi Theudas'ın öğrencisi olarak bazı havariyelere sahip olduğunu iddia etti. Yine de, daha sonraki yaşamında Gnostik düşüncesi (muhtemelen kurtuluşa ulaşmak için din adamlarına ihtiyaç duyulmaması hakkında) onu ortodoksluktan ve onun ortaya çıkan havariyelere hiyerarşisinden uzaklaştırdı. Böylece MS 150 yılında Valentinus, Basilides ve Marcion dahil kendisinden önceki diğerleri gibi aforoz edildi ve yazıları ve kutsal metinleri yok edildi. Kilisenin aforoz edilmesi kafirlerin ortadan kaldırılmasında bir dereceye kadar işe yaradı, ancak rahatsız edici mezheplerin tamamen ortadan kaldırılmasına yardımcı olmadı. Bazı gruplar takipçi oluşturmaya devam etti. Ortodoks kilise babaları kalemin gücünü kullandılar ve belirledikleri sapkınlıklara (çoğunlukla Gnostik) karşı polemikler yazmaya başladılar. Irenaeus, ünlü Heresies'e Karşı kitabını MS 180 dolaylarında yazdı ve özellikle Valentinus tarafından yazıldığına inanılan Hakikat İncili'nden bahsetti. Ortodoks babalar revize etti

--- SAYFA 202 ---

201 vaftiz inancını Hristiyan inancının bir beyanına dönüştürdü ve buna Havarilerin İnancı adını verdi. İman dili, Gnostik sapkınlıklara karşı çıktığı ölçüde son derece önemli hale geldi. Dolayısıyla, Hristiyanlara yönelik zulüm sona ermeden önce, ataerkek babaların manevi cephaneliklerinde yazılı reddiyeler, kafirlerin kiliseden aforoz edilmesi ve kovulması, rahatsız edici materyallerin imhası, muhalifleri tarafından benimsenen yanlış inançlara karşı ateşli vaazlar, bir inanç ve bir kanun vardı. Konstantin Hristiyanlara yönelik zulmü durdurduğunda ve Ortodoksluk, sapkınlık ve sapkınlık salgınlarını bastırmak için devletin gücüne sahip olduğunda, av başladı. Katharların Trajik Kaderi On ikinci yüzyılda, Güney Fransa'da, açıkça Gnostik unsurlar taşıyan, Katharizm olarak bilinen bir dini hareket ortaya çıktı. Hareketin arkasındaki insanlar Catharlar (“saf olanlar”) olarak biliniyordu, ancak bazen Albi kasabası yakınında yaşadıkları için Albigenliler olarak da anılıyorlardı. Catharlar, Roma Katolik din adamlarının aşırılıklarını protesto etti. Birkaç Cathar'ın idam edilmesine rağmen grup, Aquitaine Dükü William'ın koruması altında gelişmeye başladı. Hiç şüphe yok ki Ortodoks Roma Katolik Kilisesi için şok edici olan birçok rahip, Cathar inançlarını benimsedi ve Catharlara katıldı. Cathari yaşlıları münzevi bir yaşam tarzını benimsediler ve yalnızca iyi erkekler veya iyi kadınlar olarak biliniyorlardı. Takipçiler ölmeden önce Ruh'un vaftizini aldılar, bu da onların yaşlı veya Perfecti olmalarını sağladı. Catharların inançları

--- SAYFA 203 ---

202 Katharlar, kendilerinden yüzyıllar önceki Gnostik Hristiyanlar gibi, insanlarda hapsedilen ilahi bir kıvılcıma inanıyorlardı. Maddi veya fiziksel alem, aşağı düzeydeki bir tanrı/Şeytan/Demiurge tarafından tasarlanmış ve yaratılmıştı. Ortodoks Hristiyanların Tanrısı gerçek Tanrı değildi, daha ziyade bir sahtekardı ve kilisesi yozlaşmıştı. İnsanoğlu, bireysel çabalarıyla aydınlanmaya ve özgürlüğe ulaşmak için kendisini maddi varoluştan kurtarmak zorundaydı. Aksi takdirde, reenkarnasyon yoluyla maddi alemdeki yaşamı tekrarlamak zorunda kalacaklardı. Katharlar Teslis'i, İbranice kutsal yazıları ve Kutsal Efkariya kutsallığını reddettiler. Araf ve cehennem fikrini de reddettiler. Catharlara göre, ilahi kıvılcımın fiziksel insan kabuğuna hapsolmesi, bu dünyayı gerçek bir cehenneme dönüştürüyordu. Şiddet içermeyen inançları hayvanlara kadar uzanan pasifistlerdi. Et ve süt ürünlerinden kaçındılar. Cathar'lar ruhun, insan bedeninin içinde bulunan ruhta bulunduğuna inanıyordu. Işık diyarına (Tanrı) geri dönebilmesi için ruhlarını saf tutmak, hayattaki en önemli görevdi. Yapı Hiyerarşisi Cathar hiyerarşisi iki katmandan oluşuyordu: Perfecti (mükemmel olanlar veya yaşlılar) ve Credentes (inanırlar). Hem kadınlar hem de erkekler Perfecti olabiliyordu ve her ikisi de aşırı çilecilik uyguluyorlardı. Credentes'e empoze edilmedi. Perfecti siyah elbiseler giyiyordu ve hayatlarını İsa'nın yaşadığı gibi yiyecek için sadaka yaparak, kefaretle ve dua ederek, başkalarına hizmet ederek ve öğretmekle geçiyorlardı. Perfecti olabilmek için kişinin konsololamentum ritüelinden, Kutsal Ruh tarafından vaftiz edilmesinden ve çilecilğe atanmasından geçmesi gerekiyordu.

--- SAYFA 204 ---

Grubun 203 ögesi. Perfecti, topluluğa manevi örnekler olarak duruyordu. Credente'ler Perfecti'lerden daha dünyevi bir yaşam tarzına sahipti. Hatta evlenebilirler. Ancak can almamak veya hayvanları öldürmemek için yemin etmeleri gerekiyordu. Ölüm yaklaşırsa, Credente teselli törenini kabul edebilir ve ölümü hızlandırmak için yemeyi ve içmeyi bırakabilirdi. Catharlar, İbranice kutsal yazıların tanrısı yerine Sevgi Tanrısı'na tapıyorlardı. Katliamın Bastırılması Papa III. Eugene, kilisenin Katharlara son vermesi gerektiğine karar verdi. Clairvaux'lu Bernard, St. Chrysogonus'lu Kardinal Peter ve diğerlerinden yardım aradı ve aldı, ancak hareketi ortadan kaldırmak boşuna oldu. Roma Katolik Kilisesi, Katharlara karşı fermanlar yayınladı ama bu da onları bastıramadı. Kilise başka taktikler de denedi ama başarılı olamadı. Catharları koruyan soylular aforoz edildi ve idam edildi. MS 1208'de Papa onlara karşı bir haçlı seferi yapılmasını emretti ve tüm Cathar topraklarının müsadere edileceğini ilan eden bir papalık fermanı çıkardı. Sonuç, sonraki kırk yıl boyunca Albigenian Haçlı Seferi oldu; bu sırada kuzey Fransız toprak sahipleri güneyde Catharlara karşı savaşa girdi.

--- SAYFA 205 ---

204 Catharlar ilahi dişiliğe dair Gnostik inançları benimsediler ve cinsiyet eşitliğini uyguladılar. Magdalalı Meryem'e saygı duyuyorlardı ve onun efsaneleri, mitleri ve hikayeleri, özellikle bir zamanlar Katharların geliştiği güney Fransa'da güçlü olan sözlü geleneklerde canlı tutuluyor. Béziers topluluğu, Magdalalı Meryem'in bayram günü olan 22 Temmuz 1209'da düştü. Kuşatmayı yöneten Sistersiyen başrahibi Arnaud-Amaury'ye savaşta Katolikleri Catharlardan nasıl ayırt edebileceği soruldu. Tanrı'nın kendisinininkini tanıyacağı için hepsini öldürdüğünü söyledi. Aziz Mary Magdalene Kilisesi 7.000 kişiyi barındırıyordu ve hepsi katledildi. Binlerce kasaba insanı da öldürüldü. Bazı bilim adamları ölü sayısının kadın ve çocuklar da dahil olmak üzere 20.000 kadar yüksek olabileceğini söylüyor. Yine de Katarizm ölmedi. Haçlı Seferleri ve Engizisyon On üçüncü yüzyılın ortalarında, Papa Innocent'in yönetimindeki piskoposlar, Cathar "sorununu" çözmek için yeniden bir araya geldi. Katarizm Fransa'nın Albi, Toulouse ve Carcassonne kasabalarında kök salmıştı ve Gnostik sapkınlıklarını yayıyordu. Papa ve piskoposları, Catharları, fikirlerini ve hareketlerini kalıcı olarak yok etmek amacıyla Engizisyon'u kurmaya karar verdiler. Roma Katolikliği

--- SAYFA 206 ---

205 Kilise çeşitli bölgelerde soruşturmalar düzenleyerek kafirlerin bulunmasını, yargılanmasını ve cezalandırılmasını kolaylaştırdı. Monteségur'da, orada bulunan kalenin tabanı yakınında büyük bir şenlik ateşinde iki yüz Perfecti'nin yakılmasıyla bir başka Cathar katliamı yaşandı. Kilise ayrıca soylulara ve Cathari sempatizanı olduğundan şüphelenilen herkese ağır cezalar uyguladı. Tespit edilmekten kurtulan Catharlar saklandılar ve dört bir yana dağıldılar. Engizisyon idam ettiği kişilerin kayıtlarını tutuyordu ve bu nedenle tarihçiler son Cathar Perfecti'nin MS 1321'de öldürüldüğünü biliyor.

--- SAYFA 207 ---

206 Haçlı Seferleri her zaman bir vaaz oturumuyla duyurulurdu ve ardından "asker" yemin etmek zorunda kalırdı. Daha sonra papa veya temsilcilerinden biri "askere" haç takdim etti. Bu şekilde kilise, kendi adına savaşmak üzere Hristiyan askerlerden oluşan ordusuna bireyleri "kattı". Bazı tarihçiler Kathar katliamını Albigenian Haçlı Seferi olarak adlandırıyor. Haçlı Seferleri normalde on birinci, on ikinci ve on üçüncü yüzyıllarda Kudüs ve Kutsal Topraklar gibi kutsal yerleri Müslüman zulmünden geri almak için başlatılan askeri seferler (kutsal savaşlar) olarak düşünülürdü. Ancak o zamandan bu yana, sözlüğe göre bu terim, bir fikri veya davayı savunmaya yönelik güçlü, saldırgan bir hareketi kapsayacak şekilde genişledi.

--- SAYFA 208 ---

207 10 Nag Hammadi Hazineleri İsa'nın göğe yükselişinden yaklaşık bir düzine yıl sonra, Yeni Ahit İncillerinin en eski kitabının yazarı Markos, Mısır'ın İskenderiye şehrine seyahat etti. İsa'nın hayatı, ölümü, dirilişi ve hizmetiyle ilgili hikayeleri tanıştığı insanlarla paylaştı. Markos'un öğretileri Kıpti Hristiyan Kilisesi'nin doğuşuna yol açtı. Hristiyanlık Mısır'da gelişti ve elli yıl içinde bölgeye ve ötesine yayıldı. Çeşitli dini mezheplerden kıyamet, Gnostik ve manastır metinleri de dahil olmak üzere sayısız teolojik metin ortaya çıktı. Garip Keşif Hikayesi Mısır Kıpti Kilisesi, Gnostik sapkınlıklara karşı inancın savunucusu olarak bebeklik dönemindeki Hristiyanlıkta da önemli bir rol oynadı. Kilise, İznik İnançının, Athanasius'un MS 327-373 yılları arasında diyakon ve daha sonra İskenderiye piskoposu olarak görev yaptığı sırada geliştirildiğine dikkat çekiyor. Aslında Athanasius, "Ortodoksluğun Babası" unvanıyla tanındı. MS ilk üç yüzyıl boyunca, bazı "gizli" ve kutsal yazıların ortaya çıktığı çok çeşitli Hristiyan mezhepleri vardı. Ancak, ortaya çıkan edebi kilise (ya da ortodoks hizbe dönüşen şey) giderek güçlendikçe ve metinleri bastırma ve yok etme faaliyetleri devam ettikçe, giderek daha da güçlendi.

--- SAYFA 209 ---

208 "alışılmışın dışında" inanca rağmen, erken Hristiyanlığın alternatif görüşlerini ortaya koyan daha az sayıda yazı bulunabiliyordu. Modern bilim adamları, sapkınlığı ortadan kaldırmaya çalışan ortodoks babaların yazılarında bu tür metinlere yapılan atıflar nedeniyle bir zamanlar bu tür metinlerin var olduğunu biliyorlardı. Bu sapkın bilimciler, bazı Gnostik mezheplerin (ilk birkaç yüzyılda) İsa'nın gizli öğretilerini içeren metinlere sahip olduklarını iddia ettiklerini ileri sürdüler. Ortodoks din adamları, Gnostiklerin metinlerinin fantastik fikirlerle dolu olduğunu ve Gnostiklerin İsa'nın sözlerini yanlış yorumlayan kafirler olduğunu savundu. Ancak Kumrum'da Ölü Deniz Parşömenlerinin (teknik olarak Gnostik olarak kabul edilmese de) keşfi ve daha yakın zamanda Yukarı Mısır'da bulunan Nag Hammadi, birçok ortodoks ilk babanın çok saldırgan bulduğu tartışmalı eserlerin bazılarının gerçek kopyalarını ortaya çıkardı.

--- SAYFA 210 ---

209 Nag Hammadi'de bulunan Thomas İncili, bilgelik sözlerini, benzetmelerini, insanlığın ve dünyanın kaderi hakkında eskatolojik sözleri, kehaneti ve Hristiyan topluluk kurallarını korur. Akademisyenler, bu müjdenin orijinal Yunanca versiyonunun ikinci yüzyılın başlarında Mısır'da kullanıldığını belirtiyorlar. Müjde, toprak kavanozda bulunan elli iki metin arasındaydı. Bugün birçok kitap ve internet sitesi Nag Hammadi keşfinin öyküsünü sunuyor ancak burada bunun kısa bir özetini yapmakta fayda var. Aralık 1945'te, el-Sammn klanına mensup Mısırlı bir köylü olan Muhammed Ali, küçük kardeşi Ebu el-Magd ve diğer bazı Fellahin (köylüler) ile birlikte, Nag Hammadi yakınlarındaki Cebel el-Tarif (mağaralarla petekli bir dağ) olarak bilinen bir uçurumun yakınında deve sırtındaydı. Grup, uçurumun tabanına yakın kayalar arasında kuru çöl kumlarında biriken doğal gübre olan sabakh'ı aradı. Köylülerin tarlaları için gübreye ihtiyaçları vardı. Develeri topallayan köylüler kazmaya başladılar. Abu al Magd eski bir toprak saklama kavanozuna rastladı. Kırmızı kavanoz yaklaşık bir metre yüksekliğindeydi ve büyük bir kaseyle kapatılmıştı. Başlangıçta, kavanozun içinde kötü bir ruh veya cin bulunduğundan korkan kimse kaseyi çıkarmadı. Eski Bir Kavanozun İçeriği Muhammed Ali sonunda kavanozu kırdı ve bir yığın eski kodeks veya deri ciltli kitap buldu. On iki kodeks

--- SAYFA 211 ---

210 ve keşfettiği sekiz ayrı yaprağın tümü daha sonra Gnostik yazılar olarak sınıflandırılmadı. Bazıları felsefi eserler olarak kategorize edilirken diğerleri Mısır masalları kategorisine daha iyi uyan açıkça Hermetik metinlerdi. Toplamda elli iki risale bulundu. Muhammed Ali kitaplardan bazılarını başkalarıyla paylaşmak için yırttı ama arkadaşları onları istemedi. Bunun üzerine türbanını çıkardı ve bu bezi kitapları evine taşımak için kullandı. Annesi bazı kitaplardan sayfalarla ateş yaktı. Muhammed Ali, Cebel el-Trif dağının yakınındaki bir köyden bir adamla kan davasına karıştığı için keşif tarihini açıkça hatırlıyordu. Düşmanı, bekçinin davetsiz misafirleri vurmasına misilleme olarak Muhammed Ali'nin gece bekçisi olan babasını öldürmüştü. Babalarının ölümünden aylar sonra Muhammed Ali ve kardeşi intikam aldı. The Gnostic Discoveries'de yazan Gnostik akademisyen Marvin Meyer'e göre babalarına saldıran kişiyi aradılar, öldürdüler ve parçaladılar. Kitapta kardeşlerin adamın kalbini çıkarıp hemen yedikleri belirtiliyor.

--- SAYFA 212 ---

211 Didymos Judas Thomas kimdi? Suriyeli Hristiyanlar Yahuda Tomas'ı İsa'nın kardeşi olarak tanımladılar. Yunanca'da Didymos, Aramice'de Thomas'ın yaptığı gibi "ikiz" anlamına gelir. Doğu'da birçok Hristiyan cemaati kurdu ve sonunda Hindistan'a gitti. O, kanonik kutsal yazıların "Şüpheli Tomas"ıydı (Yuhanna 20:24-25). Muhammed Ali, metinleri bulduktan sonra bir noktada metinlerden birkaçını yerel bir tarih öğretmenine verdi. Öğretmen kitaplardan birini Kahire'deki bir iş arkadaşına gönderdi. Kodeksin parasal değerinin olup olmadığını öğrenmeyi umuyordu. Öyle oldu. Metinlerin daha sonra antika satıcıları tarafından satın alınması Mısır hükümeti temsilcilerinin ilgisini çekti. On üç kitabın bir nüshasını alıp on buçukuna el koydular. Bunları, saklanmak üzere Kahire'deki Kipti Müzesi'ne yerleştirdiler. Ancak birisi kitaplardan birini -beş ayrı metinden oluşan on üçüncü el yazması- kaçırp satışa sundu. Kodeks beş benzersiz metin içeriyordu ancak bazı sayfalar eksikti. Hollanda'daki merhum din tarihçisi ve Gnostik bilgin Gilles Quispel bunu duydu ve Jung Vakfı'nı onu satın almaya ikna etti. Ne yazık ki el yazmasının sayfaları eksikti. Quispel daha sonra Kipti Müzesi'ne gitti ve burada ilgili sayfaların fotoğraflarını ödünç aldı ve materyali tercüme etmeye başladı. Aniden, yazarının kendisini ilan ettiği Gnostik bir metin olan Thomas'ın "gizli" bir İncili'ne sahip olduğunu fark etti.

--- SAYFA 213 ---

212 Didymos Judas Thomas ikiz ve metin İsa'nın "gizli" veya gizli sözlerini içeriyordu. Yunancadan Kipti diline çeviri Nag Hammadi'de bulunan metinler orijinal Yunancadan Kipti diline çevrilmişti. Akademisyenler, çevirilerin her zaman zarif olmadığını ve çeviriyi ve kopyalamayı yapan yazarların kesinlikle ince nüansları ve derinliği kaçırdığını söylüyorlar. Hristiyanlık yaygınlaşıp geliştikçe diğer Mısır yazılarının kullanımına son verdi ve Kipti alfabesinin ortaya çıkmasına neden oldu. Bazı uzmanlar, Hristiyanların, Mısır'ın pagan geçmişiyle herhangi bir bağlantı kurmamak adına, Mısır uygarlığının eski hiyerogliflerini ve diğer yazılarını kullanmak istemediklerini söylüyor. Kipti alfabesi Yunancadan yirmi dört harf aldı ve gerekli sesler için Yunancada bulunmayan altı yeni karakter ekledi. Nag Hammadi'de bulunan metinler, yaklaşık 1.500 yıl önce Kipti diline yapılan çevirilerdi. Bu kopyalar çok daha eski ve Yunanca yazılmış orijinallerden yapılmıştı. Akademisyenler ve bilim adamları, Nag Hammadi'de bulunan el yazmalarının tarihini Kipti yazıları ve bunların yazıldığı papirüsler aracılığıyla belirleyebilirler, ancak orijinalerin tarihleri keskin bir anlaşmazlığa neden olur. Metinleri Neden Bir Kavanoza Gömmelisiniz? Metinleri Cebel el-Trif dağının eteğine kim gömdü? Peki neden? Birkaç din tarihçisi, Nag Hammadi'den çok uzakta olmayan bir Hristiyan manastırının bulunduğu dikkat çekti. Manastır, adını Roma ordusunda görev yapmaya zorlandıktan sonra Hristiyan olan Pachomius adında bir adamdan almıştır. Bir keşişin hayatını yaşamaya çalıştı ama buna karar verdi.

--- SAYFA 214 ---

Yalnız yaşam, topluluk çileciliğinden daha aşağıydı ve sonunda, erkek ve kadınların manastır hayatı yaşadıkları, münzevi olarak yalnız yaşamak yerine mallarını paylaştıkları, bir başrahip/rahibe tarafından denetlenen altı veya yedi kenobit dini topluluğun (manastırlar ve rahibe manastırları) kurulmasıyla sonuçlandı. Ne kendisi ne de keşişleri hiçbir zaman rahip olamadı, ancak cenobit toplulukları popüler hale geldi ve sonunda binlerce manevi arayışçıya ev sahipliği yaptı.

--- SAYFA 215 ---

214 Aziz Pachomius kimdi? Abba Pachomius olarak da bilinen Pachomius, kenobitik manastırcılığın Mısırlı bir Kipti Hristiyan kurucusuydu. MS 292 dolaylarında doğdu. İkinci yüzyılda Palemon adında yaşlı bir keşişle birlikte keşişlerin münzevi bir yaşama çekilmesini sağlayan bir manastır inşa etti. Gelenek, kendisine bir melek tarafından verilen manastırı yönetmek için bir kural koyduğunu belirtir. MS 348'de vebadan öldü. Bazı uzmanlar, St. Pachomius'taki keşişlerin kitapların bulunduğu kavanozu muhtemelen ortodoksluğun tahribatından korumak için gömdüklerini öne sürüyor. Bu keşişler belki de kitaplarla özel bir bağ hissediyorlardı ya da kitapların bir gün iade edilmesi ihtimaline karşı kütüphanelerinin bu bölümünün yok edilmesini istemiyorlardı. Ancak gerçek şu ki, kitapları kimin veya neden gömdüğünü kimse kesin olarak bilmiyor. Bilinen şey çöl kumunun kurutucu bir madde gibi davrandığıdır. Birisi onları korumaya çalışmışsa, böceklerin ve elementlerin olası tehlikesini göz önünde bulundurmuş gibi görünüyor. Kavanozlara Gömülü Diğer Kutsal Metinler Judean Çölü, Kumran, Ein Gedi, Hebron ve Masada gibi tarihi yerlere ev sahipliği yapıyor ve belki de Kumran ve Masada'da bulunanlara benzer daha fazla keşif vaad ediyor. Çöl en kuzeydeki Kudüs'ten geçiyor

--- SAYFA 216 ---

215 güneyde Negev Çölü'ne ve ardından Ölü Deniz'in batısına kadar uzanır. Gnostik olarak kabul edilmeyen ama daha doğru bir ifadeyle Yahudi metinleri olan Ölü Deniz Parşömenleri Wadi Qumran ve Ölü Deniz yakınlarında bulundu. Bunlar, çömlek kırıkları ve toprak kavanozlar arasında bulunan, İncil'e ait olan ve olmayan metinlerden oluşan bir başka muhteşem önbelleği temsil ediyor. Birisi parşömenleri on bir mağaraya saklamıştı. 1947 ile 1956 yılları arasında parşömenlerin keşfi 800'den fazla belge ortaya çıkardı. Akademisyenler, parşömenlerin, Romalıların Yahudi ve Hristiyan yazılarını yok etmek üzere hedef aldığı bir dönemde saklandığını öne sürdüler. Parşömenler çeşitli yazılar içeriyordu ancak çoğu M.Ö. 250'den kalmadır. MS 68'e kadar. Nag Hammadi kodekslerinin aksine, Ölü Deniz Parşömenleri ne yazık ki kötü korunmuştu. Bir çoban, parşömenlerin ilkinin Ölü Deniz'in kuzey ucuna yakın bir mağarada keşfetti. Yeşaya'nın çoğunlukla sağlam ve orta derecede iyi korunmuş kitabı, yedi tomardan oluşan ilk grupta ortaya çıktı. Uzmanlar onu MÖ 100'den öncesine tarihlendirdiler ve bu da onu İbranice kutsal metinlerden elde edilen bir İncil kitabının hayatta kalan en eski kopyası haline getirdi. Kumran'daki Esseneler Daha sonra on bir mağarada yapılan keşif gezileri ve araştırmalar, daha fazla çanak çömlek parçası ve parşömen parçası ortaya çıkardı; bu, Kumran'daki yerleşimin büyük olasılıkla bir Essene topluluğu olduğuna dair işleyen bir teoriyi (daha sonra doğru olduğu kanıtlandı) ortaya çıkarmaya yetti. Belki de, Yahya'nın hayatı ile Esseneler arasındaki birçok paralellik nedeniyle bazılarının Essene olduğu düşünülen, İsa'nın akrabası olan Vaftizci Yahya tarafından biliniyordu. Tevrat'a riayet eden bir Yahudi mezhebi olan Esseneler, Kudüs Tapınağıyla ilişkilendirilen Yahudilik türünden ayrılmıştı.

--- SAYFA 217 ---

216 Yaşamlarını mistik inançlarına uygun olarak sürdürmek için çölde Wadi Kumran'a sığındılar. Daha önce Yeni Ahit ve erken Hristiyanlık konusunda Gnostik bir bilgin olarak adı geçen ve Nag Hammadi Kütüphanesi'nin editörü olan James Robinson gibi uzmanlar, bu keşfin yalnızca ayrılıkçı mezhebin değil aynı zamanda Yahudiliğin antik dünyada ifade edildiği çoğulcu yolların bilimsel olarak anlaşılmasını kolaylaştırdığı fikrini ifade etti. Ölü Parşömenleri İsa'dan ya da Hristiyanlıktan bahsetmiyor. Yazarlar kopyacılar ve yorumculardı. Yazıları Essenelerin bir Yahudi Gnostik mezhebi olup olmadığı sorusunu gündeme getirdi. Robinson, Essenelerin düalizm ve Gnostisizm ile daha uyumlu görünen fikirleri nasıl benimsediklerini ve dahası, Nag Hammadi'de bulunan kodekslerin Ölü Deniz Parşömenlerinin kaldığı yerden devam ettiğini belirtti.

--- SAYFA 218 ---

217 Esseneler -ya da eski Yahudi tarihçi Josephus'un onlara verdiği adla Essenoiler- basit bir komünal yaşam sürüyorlardı ama bu yaşam bekarlığı da içeriyordu. İtaat ettikleri bir lider seçtiler, kolektif mülkiyet ve katı vejetaryenlik (meyveler, kökler ve ekmek) uyguladılar, yemin etmekten kaçındılar, hayvanları kurban etmediler ve yalnızca kendilerini korumak için silah taşıdılar. Ahlsız faaliyetlerden uzak duruyorlardı ve ruhlarının ölümsüz olduğuna inanıyorlardı. Esseneler Mesih ve kıyamet inançlarına sahipti. Vaftiz önemli bir ritüeldi. Kendilerini "Işığın Oğulları" ve "Kutsallar" olarak adlandırdılar (çünkü Kutsal Ruh'un mevcut olduğuna ve onlarla birlikte yaşadığına inanıyorlardı) ve liderlerinden "Doğruluk Öğretmeni" olarak söz ettiler. İnsanların fazla dünyevileştiklerini düşündükleri için Tapınak Yahudiliğinden ayrıldılar; "son zamanların" yaklaştığına ve Rab'bin gelişine yolu hazırlamak için seçilmiş kişiler olduklarına inanıyorlardı. Bazıları İsa'nın ya bir Essene olabileceğini ya da onlarla teması olabileceğini söylüyor. Masada'dan Yazılar Masada'da ve yakındaki diğer yerlerde antik çağlara ait başka yazılar da bulunmuştur. Masada, Büyük Herod'un iki sarayını barındıran büyük bir kaleydi. Kale, Judean Çölü ve Ölü Deniz'in üzerinde düz bir ovada yer almaktadır. Burası bir savaş alanıydı

--- SAYFA 219 ---

218 Romalılar ile onlara karşı isyan eden Yahudi halkının bir mezhebi arasında. Yahudiler Romalıları üç yıl boyunca oyaladılar ve sonra, yakalanmanın yaklaştığını görünce 967 kişinin tamamı yakalanmak yerine intihar etti. 1963'ten 1965'e kadar, İbrani Üniversitesi, İsrail Keşif Topluluğu ve İsrail Eski Eserler Dairesi'nin ortak girişimiyle Masada bölgesinde birkaç büyük ölçekli kazı gerçekleştirildi. Arkeologlar birinci yüzyıldan kalma on iki tomardan birçok parça keşfettiler. Bazıları, Yaratılış ve Levililer de dahil olmak üzere İbranice kutsal yazıların belirli kitaplarından yazılar içeriyordu. Ayrıca diğer İncil ve apokrif kitaplardan parçalar da bulundu. Nag Hammadi, Ölü Deniz Parşömenleri, Masada ve diğer yerlerdeki yazılar Nil topraklarındaki keşifleri temsil ediyor, ancak yüzyıllar boyunca başka birçok el yazması da bulundu. Bu tür antik çağ buluntuları, antik dünyanın ve inançlarının araştırılmasına büyük ölçüde yardımcı olmaktadır. Papirüs, Parşömen ve Kavanozlar Eskiler yazı yüzeyleri için papirüs ve parşömen kullanıyorlardı. Papirüs, Nil Vadisi'nde yetişen yaygın bir kamış türüydü. Uzun saplı, soğanlı kamış, yüksek dayanıklılığı nedeniyle değerliydi. Kamış birkaç uzun şerit halinde kesilip sıralar halinde birbirine hizalı olarak yerleştirildikten sonra, diğer şeritler sıraların üzerine yerleştirildi. Papirüs "sayfası" suyla ıslatılıp ağırlıklandırıldıktan sonra kuruması için güneşte bırakıldı. Kuruduktan sonra sayfa, yüzeyin yazı için yeterince sağlam hale getirilmesi amacıyla kabuklarla parlatıldı. Parşömen, eski zamanlarda bulunan buzağılar, eşekler, keçiler ve koyunlar da dahil olmak üzere herhangi bir sayıda hayvanın kurutulmuş derisiydi. Üçüncü yüzyılın sonlarında parşömen tercih edildi.

--- SAYFA 220 ---

Kitap yapmak isteyen yazıcılar arasında papirüs üzerine 219. Parşömen ikiye katlandığında, kat yerleri kesilerek dört yazı sayfası elde edilebiliyordu. Bir kitap, bu sayfaların veya yaprakların satırlar halinde gruplandırılmasından oluşuyordu. Yahya'nın kehanetini müjdeleyen İşaya'nın Ölü Deniz Parşömeni kitabı, boyu yarım metreden kısa ve çapı dokuz inç olan bir kavanozun içinde bulundu. Bu tür kavanozlar yalnızca Kumran'daki mağaralarda bulunmuştur; dolayısıyla kavanoz, Ölü Deniz Parşömenleri ile muhtemelen Essene kütüphanesi arasındaki bağlantının bir parçasını temsil ediyor.

--- SAYFA 221 ---

220 Çölde haykıranın sesi: Rab'bin yolunu hazırlayın, çölde Tanrımız için düz bir yol yapın. Her vadi yükseltilecek ve her dağ ve tepe alçaltılacak; eğriler düzleştirilecek ve engebeli yerler düzleştirilecek... Bunu Rab söyledi. - İşaya 40:3-5 Şaşırtıcı Bakır Parşömen 1952'de bulunan ve 3Ç15 olarak adlandırılan Bakır Parşömen, Ölü Deniz Parşömenlerinin en merak edilen buluntuları arasındaydı. Dini fikirler veya doktrinlerle hiçbir ilgisi yoktu, ancak Tapınak hazinesini ve büyük miktardaki hazineyi tanımlamış olabilir. Parşömen Khirbet Kumran'daki 3. Mağarada bulundu. Ölü Deniz Parşömenlerinin birçoğu Bedeviler tarafından bulunurken, Bakır Parşömenler arkeologlar tarafından keşfedildi. Oksitlenmiş metal tomar açılmayacak kadar kırılgandı ve bilim adamlarının onu deşifre edebilmek için bakırı nasıl manipüle edeceklerini bulmaları yaklaşık beş yıl sürdü. Uzmanlar sonunda onu her biri bir daire oluşturacak şekilde yirmi üç şerit halinde kesmeye karar verdiler. Metni okumak ve tercüme etmek zor oldu çünkü yazı eski İbraniceydi ve bilim adamları tomarda bulunan kelimelerin çoğunu bilmiyorlardı. Ayrıca uzmanlar, hazinenin konumuna ilişkin talimatları (her ne kadar oldukça kesin ve spesifik olsalar da) çözemediler. İlmi yorumlara göre bazı yerlerin isimleri farklıydı, bazı yerlerin ise artık yoktu. Hazinenin Kudüs Tapınağı'na mı (yıkılmadan önce) yoksa Kumran'daki Esseniler'e mi ait olduğu konusunda görüş ayrılığı yaşıyor. Son olarak, var

--- SAYFA 222 ---

221 parşömenin hazine tanımının bir kurgu eserinden başka bir şey olmadığını düşünenler. İncelenen Muğlak Metinler Quispel, 1956 yılında Thomas İncili'nin ilk sayfasının fotoğrafını ve tercümesini yayınladığında, onun beyanları eski Hristiyanlık ve Gnostikler konusunda yoğun bir heyecan ve ilgi uyandırdı. Thomas İncili'nin birinci yüzyılda oldukça erken bir zamanda yazılmış olabileceğini ileri sürdü. Diğer akademisyenler, bu Gnostik müjdede bulunan bazı sözlerin aslında kanonik müjdelerden önceye ait olabileceğini ve daha da eski geleneklere ait olabileceğini, belki İsa'nın göğe yükselişinden sonraki yirmi yıl veya yaklaşık olarak MS 50 ila MS 100 yılları arasında ait olabileceğini söylüyor. Nag Hammadi'de keşfedilen Gnostik kutsal metinlerin çevirileri ve yorumları, yoğun akademik incelemenin ve çalışmaya adanmışlığın bir sonucudur. Bu metinler, geniş çeşitlilikleriyle, kütüphaneyi toplayanlara modern dünyaya ışık tutuyor; bunlar, radikal bir harekete katılan ilk Hristiyanlardı. Muğlak metinleri çoğunlukla açık ve aynı zamanda gizli anlamlar içeriyordu. Metinleri inceleyen ve yorumlar yazan akademisyenler, Nag Hammadi kütüphanesini eski felsefi ve dini geleneklerine ve ortamlarına yerleştirmeye özen gösteriyorlar. Çünkü Hristiyanlığın merkezinde yer alan aşkınlık inancı bu dünyadan doğmuştur. Aramalar Devam Ediyor Nag Hammadi metinleri üzerindeki bilimsel çalışmalar devam ederken, arkeologlar ve din alimleri Yukarı Mısır'da hâlâ daha fazla yazının bulunmasını umuyorlar. Robinson ve

--- SAYFA 223 ---

222 yılında enstitüsü St. Pachomius Bazilikasını kazmaya başladı. Bu dördüncü yüzyıldan kalma kalıntılar, Nag Hammadi malzemelerinin bulunduğu yerin yakınında bulunuyor. Ve bazı uzmanlar, Nag Hammadi elyazmalarını kopyalayıp ciltleyenlerin Aziz Pachomius'taki keşişler olabileceğini öne sürüyorlar. Gnostik Yazıların Kanonla İlişkisi Yeni Ahit Gnostisizmden mi ödünç aldı? Gnostik yazılar, ikinci yüzyılda Laodikya, Kartaca ve Hippo da dahil olmak üzere çeşitli Hristiyan konseylerinde kabul edilen resmi Yeni Ahit kanonunun neredeyse aynısı olan bir kanonun var olduğunu ortaya koymaktadır. Bazı modern bilim adamları kanonun bir kısmının Gnostik metinlere borçlu olduğunu göstermeye çalışırken, diğerleri kanonun Gnostik fikirlere karşı bir yanıt olduğunu iddia ediyor. Birincisinin bir örneği Yuhanna İncili'dir ve ikincisinin örnekleri arasında Luka İncili, Havarilerin Yasası, pastoral Mektuplar ve Pavlus'un Korintliler ve Efesliler'e yazdığı mektuplar yer alır. Ortodoks kilisesi tarafından kabul edilenlerin yanı sıra başka İncillerin de var olduğu iyi bilinmektedir. Bu metinlerden bazıları daha eski versiyonlar olabilir; diğerlerinin düzenlendiği, düzeltildiği veya başka şekilde çarpıtıldığı ve dolayısıyla kabul edilemez olduğu düşünülmüyordu. Bunlardan herhangi birinin aslında kanonda bulunanların daha önceki versiyonları olup olmadığı konusunda hâlâ fikir birliği yok. Bu metinlerden bazıları arasında Cerinthus İncili, Mani İncili, Appelles İncili, Bardesanes İncili, Balisides İncili ve Marcion'un orijinal olduğunu iddia ettiği Luka İncili'nin versiyonu olan Marcion İncili bulunmaktadır. İlk kilise babaları bunların hepsini sapkın olarak damgaladı ve belirli bilgiler verdi.

--- SAYFA 224 ---

Bunlarla ilgili 223 belge yalnızca Ortodoks sapkın bilimcilerin metinlere yönelik saldırılarında mevcuttur. Diğer metinler arasında, mevcut bilim adamlarının, kanon İncillerinden önce gelen ve kanon metnlerinin ödünç almış olabileceği bir "sözler" geleneğine ait olduğunu ileri sürdüğü Thomas İncili bulunmaktadır. Ancak bazı uzmanlara göre söz geleneğinin Gnostik veya Gnostik olmadığını kesin olarak söylemek imkansızdır. Başka bir yazı parçası da, dört Yeni Ahit İncili ile ilgili olabilecek bazı sözler içeren Philip İncili'dir, ancak bağlantı henüz görülmemektedir.

--- SAYFA 225 ---

224 Yeni Ahit'in kitapları orijinal olarak Yunanca yazılmış ve muhtemelen MS 150 civarında Süryanice ve Latince'ye tercüme edilmiştir. Mısır tercümesi muhtemelen MS 200 civarında yapılmıştır. Bilim adamlarının bu metinlerden bugün kullandıkları kopyalar, orijinallerin soyundan gelmektedir. Bilinenleri Genişletmek MS 325'teki İznik Konseyi'nin 217'ye karşı 3 oyla İsa'nın tanrısallığını resmi dogma haline getirmesinden ve Arius sapkınlığına yanıt vermesinden sonra, sonraki konseyler Hristiyan dogmasını ve hukukunu daha da geliştirmek için çağrıldı. MS 364 yılında Laodikya Konsili Frigya'da toplandığında, onaylanmış bir kutsal yazılar listesi zaten kullanımdaydı. Ancak bazıları tartışmalı kitaplardı. Laodikya'daki Konsil, kilise doktrinini daha da kodlayan altmış kuralı yürürlüğe koydu. Kırk bir kutsal metin kanondan yasaklandı ve ek kurallar veya kilise kanunları da konuldu. Kararnamelerin çoğu, Hristiyanların kafirlerle (muhtemelen Gnostikler dahil) temastan kaçınmasıyla ilgiliydi. Sonraki diğer konseyler, kilisenin gücünü ve birliğini güçlendirirken aynı zamanda temel Hristiyan idealini daha da geliştiren kuralları yürürlüğe koydu. Antik metinlerin modern arkeolojik keşfi, bilim adamlarının erken Hristiyanlığın doğuşu ve evrimi ile kutsal yazılar kanonunun gelişimi ve iyileştirilmesi hakkında bildiklerine yeni bir bakış açısı getiriyor.

--- SAYFA 226 ---

225 Bilim Adamları İçin Yeni Kaynak Materyal Nag Hammadi'deki muhteşem keşiften sonra bilim adamlarının tek umudu, dünyada devam eden arkeolojik kazıların, antika pazarında satılmaya devam eden el yazmalarının ve diğer antik materyalleri gün ışığına çıkaran tesadüfi keşiflerin, Hristiyanlığın doğuşuna ve Gnostik dünyasına ışık tutacak yeni materyaller ortaya çıkaracağıdır.

--- SAYFA 227 ---

226 Ölü Deniz Parşömenleri tesadüfen mi keşfedildi? Evet. Hikayeye göre, bazı kaynakların Muhammed Ahmed el-Hamed olarak tanımladığı Bedevi bir çoban, parşömenlerin ilkinin 1947'de kayıp hayvanını korkutmak için bir mağaraya bir taş attığında ve çömlüklerin parçalandığını duyduğunda keşfetti. İçinde ketene sarılmış ruloların olduğu birkaç kavanoz vardı. Antik çağlardan kalma bu kurtarılmış materyaller, materyallerin ilk kez yaşamları boyunca keşfedildiği bilim adamları ve bunları yeni sorular ve teorilerle inceleyecek sonraki nesil bilim adamları için çok değerlidir. Antik dünyanın dört bir yanında devam eden arkeolojik kazılar sayesinde bilim insanları, modern insanlara antik çağların kutsal ve dini düşüncelerinin kökenleri ve etkileri hakkında bilgi verecek yeni kaynak materyaller bulmayı umuyorlar.

--- SAYFA 228 ---

227 11 Meryem İncili Meryem İncili, bir kadının adını taşıyan tek İncildir. Popüler ve akademik görüş bu müjdenin Mecdelli Meryem'e ait olduğunu öne sürüyor, ancak müjdenin kendisi bunu söylemiyor. Mary Magdalene'nin Hristiyanlık açısından önemi iyi bilinmektedir. O, İsa'nın sadık takipçilerinden biriydi, çarmıhta nöbet tutuyordu, onun dirilişine görgü tanığıydı ve ilk vaaz etme görevini aldı (diğer öğrencilerine İsa'nın dirildiğine dair “iyi haberi” duyurmak). Tam Kopya Yok Havari Yuhanna, Mecdelli Meryem'i (ya da Yuhanna'nın söylediği şekliyle Miriam'ı) Hristiyanlığın kurucusu olarak görüyordu (Yuhanna 20:1-31), Jean Yves LeLoup'un The Gospel of Mary Magdalene (Meryem Mecdelli'nin İncili) adlı kitabında ileri sürdü. Meryem İncili üç parçalı metin halinde mevcuttur. Bugüne kadar tam bir kopya yoktur; aslında, müjdenin tamamının yalnızca yarısı (on sekiz sayfanın sekizi) hayatta kaldı. Kıpti versiyonu Magdalalı Meryem'i orijinal Yunancada korunan iki parçadan farklı şekilde tasvir ediyor. The Gospel of Mary of Magdala, Jesus and the First Woman Apostle (Magdalalı Meryem, İsa ve İlk Kadın Havari) kitabının yazarı Akademisyen Karen King, Yunanca parçaların orijinal dilde yazıldığını ve kilise tarihinde daha erken tarihlendirildiğini, daha eksiksiz Kıpti versiyonunun ise onu daha sonraki bir zamana ve farklı bir ortama yerleştiren dil ve teolojiyi içerdiğine dikkat çekti.

--- SAYFA 229 ---

228 Meryem İncili'ni orijinal Yunancadan kim tercüme etti? Büyük olasılıkla ikinci yüzyılda Mısır'daki Hristiyan yazıcılar Meryem İncili'ni Kıpti Mısır alfabesine tercüme ettiler. Bugün bu dil hala Kıpti Kilisesi ve onun Kıpti (Mısırlı Hristiyanlar) olarak bilinen cemaat üyeleri tarafından ayin amacıyla kullanılmaktadır. Meryem İncili'nin en uzun versiyonu, 1955'te yayınlanan ve bilim adamları tarafından Berlin Codex 8502,1 (Berolinensis Gnosticus 8502,1) olarak bilinen beşinci yüzyıla ait Kıpti tercümesidir. Berlin Kodeksi, Orta Mısır'daki Akhmim'deki bir mezarlıkta keşfedildikten sonra, onu 1896'da Kahire'den Berlin'e götüren Alman bilim adamı Carl Reinhardt'a satıldı. Reinhardt, el yazmasının eski olduğunu bilmesine rağmen, ne kendisi ne de onu edindiği el yazması satıcısı, kodeksin ne içerdiğini bilmiyordu. Berlin Kodeksi, birbirine dikilmiş ve deri kaplı panoların içine yerleştirilmiş yapraklardan oluşuyordu. Kitapta diğer üç metinle birlikte Sahidik Kıpti dilindeki Meryem İncili'nin parçalı bir kopyası (bazı hatalı çeviri hatalarıyla birlikte) vardı: Yuhanna'nın Apokrifonu, İsa Mesih'in Sofya'sı ve Petrus'un Yasası. Nag Hammadi metinlerinin 1945'teki şaşırtıcı keşfi, kısmen Nag Hammadi yazılarının çoğuyla paylaştığı Gnostik ve Kıpti bağlantısı nedeniyle Meryem İncili'ne halkın ilgisini çekti. Diğer Parçalar

--- SAYFA 230 ---

229 Meryem İncili'nin iki Yunanca parçası üçüncü yüzyıla aittir. Bunlar sırasıyla Papyrus Rylands 463 ve Papyrus Oxyrhynchus 3525 olarak adlandırılıyor. İlki tercüme edildi ve 1938'de, ikincisi ise 1983'te yayınlandı. Uzmanlar, Meryem İncili'nin varlığının, ilk kilise babalarının ona yaptığı göndermeler nedeniyle üçüncü yüzyıldan beri bilindiğini söylüyor; ancak orijinal müjde muhtemelen ikinci yüzyıla aittir. Akademisyen Karen King bunun o yüzyılın ilk yarısına ait olduğuna inanıyor. Müjdede Mecdelli Meryem yüceltilir. Öğrencilerin lideri Peter, öğrencilerin Öğretmenlerinin onu diğer kadınlardan farklı şekilde sevdiğini bildiklerini söylediğinde onun itibarını bile kabul ediyor. Bu Mary Magdalene, kilise tarafından ve popüler kültürde yüzyıllardır tasvir edilen tövbekar fahişe olarak değil, Kurtarıcı tarafından sevilen değerli bir kadın olarak temsil edilmektedir. Kurtarıcı İsa'nın başkalarıyla paylaşmadığı bilgiye sahip. Hristiyan çevresinde meşru bir liderlik iddiası var gibi görünüyor. Kıpti ve Yunanca Versiyonlar Arasındaki Farklar Üçüncü yüzyıla ait Yunanca parçalar, Kıpti versiyonla teolojik farklılıklara sahiptir. Yunanca parçalar bir kadının öğretme veya liderlik etme hakkıyla ilgili bir sorun bulmuyor gibi görünüyor, ancak iki yüzyıl sonraki Kıpti versiyonu kadın liderliğine ataerki meydan okumaları öne sürüyor. Birlikte ele alındığında, versiyonlar, ilk Hristiyan kiliseleri ve topluluklarında kadınların lider olarak giderek dışlanmasına doğru tarihsel bir değişimi açıklığa kavuşturuyor. Meryem İncili'nde resmedilen Meryem ile Petrus arasındaki çatışma Pistis Sophia, Thomas İncili ve İncil'de de yankı bulmaktadır.

--- SAYFA 231 ---

230 Mısırlıların İncili ve ikinci yüzyılda kilise içindeki gerilimin göstergesi olabilir. Meryem'in Özel Vahiy Bazı ilk Gnostik Hristiyan çevreler, Magdalalı Meryem'e ilahi vahiy ve bilgeliğin değerli deposu olarak saygı duyuyorlardı. Büyük olasılıkla onu İsa'nın Sofya'sı, hatta belki de onun ruhani varisi olarak görmüşlerdi. O, Havarilerin Havarisiydi; dirilen İsa'nın, diğer öğrencilerine onun dirilişiyle ilgili "iyi haberi" verme görevini sadakatle yerine getirmesinin ardından kendisine verilen onurlu bir unvandı. Üçüncü yüzyılda, Hristiyan bir piskopos olan Hippolytus (MS 170-236 civarı), kadın havarilerin itaat yoluyla eski Havva'nın günahını düzeltmekle görevlendirildiğini yazdı. Onun kadın havarilere ilişkin açıklaması, en azından Hristiyanlığın ilk dönemlerinde havarilerin her iki cinsiyetten de olduğunu akla getiriyor. Meryem İncili, Mecdelli Meryem'in, öğrenci arkadaşlarını teselli eden ve İsa onları terk ettikten sonra zihinlerini keder ve ıstırabın karanlık sisinden "İyi"ye çeviren bir otorite figürü olduğunu ortaya koymaktadır. Bu müjdenin yazarı, Mecdelli Meryem'de örneklenen erken dönem kilisesinde İsa'nın kadın öğrencilerine bakmak için benzersiz bir mercək sağlar. Yine de hâlâ ataerkil olan daha geniş kültür, kadınların aşağılık olduğu yönünde bir görüşe sahipti. İkinci yüzyılın sonuna gelindiğinde, İsa'nın kadınlara karşı eşitlikçi ve saygılı muamelesi örneği, ataerkil statükoya geri döndü. Mesajı olan bir kadın otorite figürünün savunulması gerekiyordu. Artık gerçek bir güçle konuşabileceği varsayılmıyordu. Meryem İncili'nde Magdalalı Meryem, kadınların lider, vizyon sahibi, peygamber, vaiz ve tercüman olarak hizmet ettiği Gnostik Hristiyan konumunu temsil ederken, Petrus ve Andrew ortodoksluğu temsil eder.

--- SAYFA 232 ---

231 Kurtarıcı'nın Konuşması ve Gidişi Meryem İncili yedinci sayfada (birden altıya kadar olan sayfalar eksik), öğrencilerin Diriliş'ten sonraki bir sahnede açılıyor; burada havariler İsa'yla madde ve onun doğası ve sonsuza dek sürüp sürmeyeceği hakkında konuşuyorlar. İsa, doğan her şeyin birbiriyle bağlantılı olduğunu ancak bir gün kendi köküne dönmesi gerektiğini açıklıyor. Petrus günahı soruyor ve İsa günahın olmadığını açıklıyor. İnsanları aldatan şey, maddesel şeylere olan bağılılıklarıdır. Uyumsuzluğa ve dengesizliğe yol açan, dolayısıyla hastalık ve ölüme yol açan şey, ruhun maddeyle uygun olmayan şekilde karışmasıdır. Akademisyen LeLoup bu öğretinin hem özgürleştirici hem de talepkar olduğunu söylüyor. Temel olarak insanların kendi dertleri için başkalarını veya içinde bulundukları koşulları suçlayamayacaklarını söylüyor; bunun yerine, kendi eylemlerinden, düşüncelerinden ve tutumlarından yalnızca kendilerinin sorumlu olduğunu anlamalıdır. Hastalık ve ölüm bile kendi eylemlerinin sonucudur. Suçlamak zaman ve enerji kaybıdır. Meryem İncili, İsa'nın ayrılmadan önce öğrencilerini kural veya kanun koymaya karşı uyardığını söylüyor. Eğer böyle kanunlar ya da kurallar koyarlarsa, o zaman zorunlu olarak onlar tarafından kısıtlanacaklardır. İsa onlara dünyaya çıkıp iyi haberi paylaşmalarını emrediyor. Onlara İnsanoğlu'nun her birinin içinde olduğunu hatırlatır. Meryem İncili'nin bu bölümü "Kurtarıcı'nın Vedası" olarak bilinir. İsa yanlarından ayrıldıktan sonra öğrenciler acıya boğuldular ve ağladılar. Kalpleri öğretmenlerine derinden bağlıydı. İsa'nın çarmıha gerilme şeklindeki talihsiz kaderinin kendilerinin başına gelmesinden korkuyorlar. Şimdi onlara kim liderlik edecek? Mary Magdalene ayağa kalkıyor ve onları selamlıyor, rahatlatıyor ve teselli ediyor. Kurtarıcı'nın büyüklüğünü vurguluyor. Müjde notları Meryem'i çevirdi

--- SAYFA 233 ---

232 müridin kalbi üzüntü ve ıstırabın ağırlığından uzaklaşıp "İyiliğe" yöneliyor.

--- SAYFA 234 ---

233 İnternetteki pek çok kaynak Meryem İncili'nin İngilizce tercümelerine yer vermektedir. Bunlardan biri, www.gnosis.org/library/marygosp.htm adresinde bulunan Gnostik Toplum Kütüphanesidir. Başka bir site www.thenazareneway.com/the_gospel_of_mary_magdalene.htm adresindedir. Müjdeden alıntılar www.sacred-texts.com/chr/apo/marym.htm adresindedir. Zihin Gözüyle Görmek İsa'nın sözleri hakkında, belki de ileri gitmenin ve sevindirici haber öğretilerini yaymanın en iyi yolu hakkında yeniden konuşmaya başladıklarında, Petrus Mecdelli Meryem'e İsa'nın onu diğer tüm kadınlardan daha çok sevdiğini herkesin bildiğini söyler. Peter ondan Kurtarıcı'nın sözlerinden bazılarını paylaşmasını ister. İsa'nın daha önce onlarla paylaşmadığı bir şeyi öğrencilerine söylemesini istiyor. Mary Magdalene de aynı fikirde. Ona, Rab hakkında sahip olduğu bir vizyonu ve onun onu nasıl kutsanmış olarak adlandırdığını ve onu görünce "tereddüt etmediği" için onu nasıl övdüğünü anlatır. Daha sonra İsa'ya onu nasıl görebildiğini, ruhla mı yoksa ruhla mı (pneuma) görebildiğini sorduğunu ve İsa'nın ona bunun ne ruh ne de ruh aracılığıyla, aralarındaki akıl aracılığıyla olduğunu söylediğini söyledi. Daha sonra Meryem, ruhun sessizlik içinde dinlendiği yere yükselmesi için yedi öfkeli güçten nasıl geçmesi gerektiğine dair İsa'nın kendisine verdiği vizyonun bir kısmını anlatır.

--- SAYFA 235 ---

234 Magdalalı Meryem'in Vizyonu Magdalalı Meryem, kendisi (kadim literatürde ruh çoğunlukla dişil cinsiyet olarak anılır) maddeden giderek daha yüksek alemlere geçerek nihai dinlenme yerine doğru yükselirken, ruhun yedi kozmik güç tarafından sorgulandığını açıklar. Onu maddeye bağlayan yedi gücün her birinden başarılı bir şekilde geçtikçe, prangalar gevşer. Geçmesi gereken yedi güç; karanlık, arzu veya arzu, cehalet, ölüm arzusu, ete kölelik, aptalca bedensel bilgelik ve kurnaz bilgeliktir (gazap). Başarılı bir şekilde bunların ötesine geçen ruh özgürleşir ve sonsuz huzur ve sessizlik içinde dinlenir. Zihni içe doğru yönlendirebilme ve onu ilahi kozmik bilinçle birleştirebilme, böylece ruhu sonsuza kadar karmik bağlarından kurtarabilme fikri, Budizm ve Hinduizm'in eski doğu felsefeleriyle rezonansa sahiptir. Budistler aydınlanmış kişinin dinlenme yerini Nirvana ("söndürmek veya çözmek" anlamına gelir) olarak adlandırırken, Hindular buna Maha Samadhi ("kurmak" anlamına gelir) adını verir. Dualizm aşılır ve ruh, her türlü düşüncenin ötesinde, sessizlik içinde, zahmetsiz ve sürekli bir mükemmellik halinde dinlenir. Meryem'in Gizli Vizyonunun Önemi Kurtarıcı'nın yokluğunda Magdalalı Meryem sakinliğin, mantığının ve otoritenin sesi olarak öne çıktı. Öğrenciler "iyi haberi" vaaz etmek için dışarı çıkarken kendi güvenlikleriyle ilgili korkuya kapıldıklarında Meryem onlara ihtiyaç duydukları her şeye sahip olduklarını hatırlattı. Petrus ondan Kurtarıcı'nın bazı sözlerini paylaşmasını istediğinde, onun teklifi onun, belki de İsa'nın en sevdiği ya da en zeki öğrencisi olarak sahip olduğu bir meşruluğu akla getirdi.

--- SAYFA 236 ---

Rab'bin başkalarıyla paylaşmadığı 235 gizli kelime veya öğretisi. Peter en azından bir saygı gösterisiyle ona doğru teklifte bulundu. Onun hızlı ve anlayışlı bir zihne sahip, ileri görüşlü bir kişi olduğunu ve İsa'nın öğretilerini belki kendisinin ve diğerlerinin anlamadığı şekilde anladığını bilirdi. Petrus'un isteği, onun İsa'nın sözlerini açığa vurmasında teselli aradığını ve bu sözlerin zorunlu olarak değer ve öneme sahip olduğunu gösteriyor. Mecdelli Meryem, İsa'nın önde gelen kadın öğrencisi olarak üstün bir konuma sahipti ve aynı zamanda onun arkadaşı, yoldaşı ve sırdaşıydı. O da kederin acısını hissetmiş olmalı. Ancak o, ayrılan öğretmenlerinin bıraktığı boşluğa adım atarak manevi bir olgunluk gösterdi. Magdalalı Meryem, Petrus'un isteğini yerine getirdi ve İsa'nın rüyetinde kendisine açıkladığı karmaşık fikirleri ifade etti ve bunu etkili ve net bir şekilde yaptı. Petrus'un, kardeşi Andrew'un ve orada bulunan diğer kişilerin vereceği tepkinin ona teşekkür etmek olacağını düşünebilirsiniz. Ama tam tersi oldu. Peter Neden İnanmıyor Magdalalı Meryem'in vizyonuna ilk yanıt Peter'dan değil, ona inanmayan kardeşi Andrew'dan geldi. Ona dolaylı bir meydan okumayla, diğer öğrencilere onun kendilerine anlattığı şeyler hakkında ne düşündüklerini sordu. O, İsa'nın böyle şeyler söylemeyeceğini, çünkü bunların çok farklı olduğunu söyledi. Daha sonra Petrus, Andrew'la aynı fikirdeydi ve Mecdelli Meryem'e de karşı çıktı; retorik bir şekilde İsa'nın bir kadınla kendisinin (Petrus, baş öğrenci) ve diğerlerinin cahil kaldığı gizli şeyler hakkında bu şekilde konuşmasının nasıl mümkün olabileceğini sordu. Sonra inanamayarak yollarını değiştirip değiştirmeyeceklerini sordu ve

--- SAYFA 237 ---

236 onu dinle. İsa'nın gerçekten onu mu seçtiğini yoksa onu erkek öğrencilerine mi tercih ettiğini yüksek sesle merak etti. Bazı akademisyenler bu sahnenin, müritlerin çekirdek grubu içinde var olan uyumsuzluğu gösterdiğini ve bunun aynı zamanda bu müjdenin yazıldığı dönemde antik dünyada yaşanan gerilimlerin de belirtisi olduğunu söylüyor. Önceki bölümlerde öğrendiğiniz gibi Mecdelli Meryem, öğrencilere karanlığın, arzunun, cehaletin ve benzeri güçlerin ruhu nasıl hapsettiğine dair bir öğreti vermişti. Öfke ve rekabet duyguları, Andreas ve Petrus'un Mecdelli Meryem'e karşı saygısızlığının yanı sıra, İsa'nın müritleri tarafından kabul edilebilir davranışlar gibi görünmüyor, daha ziyade Mecdelli Meryem'in vizyonundaki karanlık, hapsedici güçlerle daha uyumlu görünüyor. Petrus ve Andreas belki de öğretiyi anlamıyorlar. Belki de İsa'nın Mecdelli Meryem'e kendilerine vermediği özel bir kutsamayı vermiş olmasından içeriyorlar. Muhtemelen onun vizyon sahibi olma yeteneğine kızdılar. Veya belki de öğretiyi anlamadıkları için kendilerini tehdit altında hissediyorlardı. Petrus'un Zorbalığı Meryem İncili, Mecdelli Meryem'in ağladığını ve Petrus'a meydan okuduğunu, ona onun bu vizyonu hayal edip etmediğini, uydurduğunu ve İsa hakkında yalan söylediğini düşünüp düşünmediğini sorduğunu ortaya koyar. İsa hayattayken Petrus'tan korktuğunu dile getirmişti. Diğer Gnostik metinlerde İsa, Petrus'u Mecdelli Meryem'e zorbalık yaptığı için azarladı. Petrus'un değişken, yoğun ve hatta zaman zaman İsa'nın söylediklerine inanmayan biri olduğu biliniyordu (Matta 16:22-23). İsa'nın diğer havarilerinin birçoğu gibi o da muhtemelen ilkel bir eğitime sahipti (her ne kadar kendisine atfedilen iki mektup büyük olasılıkla sekreterler tarafından yazılmış olsa da ve Yunan yüksek eğitimi hakkında bilgi veriyordu). O iken

--- SAYFA 238 ---

Bazı durumlarda yumuşak kalpli ve cesurdu, diğer zamanlarda ise İsa'nın sabrını sınavarak anlayışsız ve kalın kafalı görünüyordu. Kanonik Yuhanna İncili'nde gösterildiği gibi, asabi olabilir. Meryem İncili'nde Petrus ile Mecdelli Meryem arasındaki yüzleşmenin ardından Levi, durumu sakinleştirmek için devreye girer. Peter'a, öfkesi nedeniyle Magdalalı Meryem'e rakiplerinin yaptığı gibi davranmayı tercih ettiğini söyler. Levi, Petrus'a, İsa'nın Mecdelli Meryem'i layık bulması durumunda, Petrus'un kim olduğunu ve onu bir kenara bırakacağını hatırlatır. Levi ayrıca Petrus'a, İsa'nın onu en çok sevdiğini ve İsa'nın onlara söylediği gibi müjdeyi yaymak için yola çıkmaları gerektiğini hatırlatır. Meryem İncili, öğrencilerin İsa'nın onlara yapmalarını söylediği ruhsal işi yapmak üzere dışarı çıkmalarıyla sona erer.

--- SAYFA 239 ---

238 Bunun üzerine Simun Petrus kılıcını çekti ve başkâhinin hizmetkarını vurup sağ kulağını kesti. Hizmetçinin adı Malchus'tu. Sonra İsa Petrus'a şöyle dedi: Kılıcını kınına koy; Babamın bana verdiği kâseyi içmeyecek miyim? - Yuhanna 18:10-11 İsa'nın Fikirlerini ve Sözlerini Açıklamak Meryem İncili, Petrus ve Andrew'un, Petrus'un Mecdelli Meryem'den talep ettiği değerli öğretiyi reddettiklerinde görünüşte ona hükmetme arzusuna sahip olduklarını ima eder. Bu şekilde müjde, Andreas ve Petrus'un Mecdelli Meryem ile çatışmasından çok daha büyük bir tabloyu aydınlatır. Müjde, İsa'yı takip eden iki farklı insan grubunu tasvir ediyor. Petrus ve Andreas tipleri, sadece Mecdelli Meryem'in görüşünü değersizleştirmekle kalmayıp, aynı zamanda ondan talep ettikten sonra isteyerek paylaştığı özel bilgiye sahip bir kadın olarak onu reddederek, manevi olgunlaşmamışlık veya cehalet gibi görünen bir şey sergiliyorlar. Bu düşüncesizlik, kadının, ailesinin reisi olan erkek dışında kendi başına gerçek bir güce sahip olmadığı yönündeki ataerkil görüşü yansıtıyor. Bir kadının sözlerine ancak bir erkek öyle olduğunu söylerse inanılır veya değerli kabul edilir. İsa'nın zamanında kadınlar tanıklık edemiyordu, eğitilmiş değillerdi ve ev idaresi, yemek hazırlama ve kocalarına çocuk (tercihen erkek) sağlamanın ötesinde pek bir değerleri yoktu. Peter ve Andrew, ilk Hristiyanlığın muhafazakar ve ataerkil dalını temsil ediyordu.

--- SAYFA 240 ---

239 Petrus ve Andreas Yunus'un oğullarıydı. Petrus (aynı zamanda Simeon bar Jona olarak da anılır) Beytsaida'da doğdu (Yuhanna 1:44) ve kardeşi Andrew ile birlikte, İsa'nın diğer iki öğrencisi, Zebedi'nin oğulları Yakup ve Yuhanna ile birlikte bir balıkçılık işi yürütüyordu. İsa'nın ölümünden sonra Petrus, genç yazarı Markos'a Markos İncili için tanıklık etti. Mary Magdalene, Ortodoks olmayan kolu temsil ediyordu. Petrus ve Andreas'a karşı çıkarak, kadın vizyonerlerin, peygamberlerin, vaizlerin ve adaletsizliğe direnenlerin sesi oldu. Vizyonundaki ruhun kozmik güçlerle uğraşması gibi o da Peter'in zorbalığıyla baş ediyordu; daha fazla tuzağa düşürülmeyi, köleleştirilmeyi ve tahakküm altına alınmayı reddediyordu. Karanlık güçler hakkındaki vizyonunda kardeşleri İsa'nın öğretisini ve LeLoup'un sınıflandırdığı şekliyle Peter ve Andrew'un sergilediği cehaletin bir akıl ve kalp hastalığı olduğunu belki de kardeşlerinden daha iyi anlamıştı. Meryem'in Yükseltilmiş Durumu Birçok bilim adamı, İsa'nın ölümünden sonra Mecdelli Meryem'in Gnostik metinlerde - özellikle Meryem İncili'nde - mükemmel öğrencilik ve ruhsal liderliğin bir örneği olarak öne çıktığını iddia ediyor. İnsanlar muhtemelen İsa'nın orijinal öğretilerini doğru bir şekilde aktardıkları için akrabalık veya saygı duydukları Havarilere en yakın olanlara yöneldiler. Bazıları Peter'i, Adil Yakup'u veya Pavlus'u takip etmeyi seçti. Ancak diğerleri, Gnostiklerin ona söylediği şekliyle On Üçüncü Havari olan Magdalalı Meryem'i tercih ediyordu.

--- SAYFA 241 ---

240 Gnostik Bir Şubenin Lideri Mecdelli Meryem, İsa hareketinin Gnostik bir kolunun lideri olabilirdi. Akademisyenler, Mecdelli Meryem'in hizmet etmek için oldukça nitelikli olduğunu, çünkü kendisinin değerli olduğunu kanıtladığını ve İsa'nın ruhani öğretilerini kavrama becerisinin diğer öğrencilerinkini çok aştığını söylüyor. Hizmeti boyunca İsa'ya sadık kaldı ve Yuhanna İncili'ne göre, kendi güvenliğiyle ilgilenmesine rağmen Yahudi rahiplerin ve Romalı askerlerin dikkatli bakışları altında korkusuzca durduğu çarmıha kadar onu takip etti. Onun ölümünden sonra saklanmak ve umutsuzluğa kapılmak yerine kararlı bir eyleme geçerek istikrarlı ve kendine güvenen bir kalbe sahip olduğunu herkese gösterdi. Boş mezara koştu, dirilen aşkın Kurtarıcı'nın görgü tanığı oldu ve onun mesajını sadakatle diğerlerine taşıdı. Romalılar bir hareketin liderini öldürmenin hareketin de ölme ihtimalini artıracaklarını biliyorlardı ve muhtemelen İsa hareketi için de buna güveniyorlardı. Ancak Magdalalı Meryem boşluğa adım attı ve takipçileri bir arada tutan çimento haline geldi. Petrus ve Andreas, Kefernahum'da balıkçı olarak yaşadıkları İsa öncesi yaşamlarına geri dönmekten bahsettiler. Bütün öğrenciler üzüldü. Ancak Magdalalı Meryem, Meryem İncili'ne göre "İyi"yi hatırladı ve diğerlerinin de bunu hatırlamasına yardımcı oldu. Yuhanna İncili'nin yazarı mı? Katolik yazar Ramon Jusino, Mecdelli Meryem'in Yuhanna İncili'nde adı geçen İsa'nın Sevgili Müridi olabileceği teorisini ortaya attı. Aslında o, Mecdelli Meryem'in bu kanonik müjdenin yazarı veya kaynağı olabileceğini öne sürüyor. Eğer kendisi bu kitabın yazarı olsaydı, şunu belirtiyor:

--- SAYFA 242 ---

241 Yuhanna İncili, bu hiçbir şekilde müjdenin havariyel kökenini azaltmaz. Büyük olasılıkla kendi topluluğu içinde havariyel bir otorite olarak tanınıyordu. Roma Katolik Kilisesi ona Apostola Apostolorum, yani Havarilerin Havarisi adını verdi. Diğer Kutsal Metinlerde Mecdelli Meryem'den Bahsedilir Kanonik İncillerde Mecdelli Meryem'den en kısa şekilde bahsedilir. Yeni Ahit İncillerinin dördü de onun İsa'nın dirilişindeki merkezi rolünden bahseder. Ayrıca, statüsüne dair bir ipucunun bir grup isimdeki pozisyonunda (genellikle ilk sırada) bulunabileceği birçok listede yer alıyor. Antik Hristiyanlığın bazı akademisyenleri, ona yapılan atıfların büyük ölçüde Yeni Ahit'ten çıkarılmış olabileceğini, ancak Diriliş hikayesindeki rolünün tamamen ortadan kaldırılamayacak kadar iyi bilindiğini teorileştirdi. Kanonik Yuhanna İncili, üç Meryem'in İsa'nın çarmıhının yanında nöbet tuttuğunu kaydetti; biri Mary Magdalene'di.

--- SAYFA 243 ---

242 Şimdi İsa'nın annesi, annesinin kız kardeşi, Kleophas'ın karısı Meryem ve Mecdelli Meryem'in haçının yanında duruyordu. Bu nedenle İsa annesini ve sevdiği öğrenciyi yanında duran görünce annesine şöyle dedi: Kadın, işte oğlun! — Yuhanna 19:25-26 Yuhanna 19:26'da "senin oğlun"dan söz edilmesine ve Ramon Jusino'nun Mecdelli Meryem'in Sevgili Mürit olabileceği teorisini kullanmasına rağmen, bu alıntı, İsa'nın annesini Mecdelli Meryem'in bakımına emanet etmiş olabileceği yönündeki kafa karıştırıcı ama ilginç olasılığı ortaya koymaktadır. Kanonik İncillerin başka bir yerinde, Mecdelli Meryem ve diğer kadınların kendi imkanlarıyla (kendi mali durumları) İsa'ya yardımda bulundukları söylenir. Bazı kaynaklar onun zengin bir kadın olabileceğini ve kendisinin ve diğer kadınların Hristiyanlığın ilk başlangıçlarını finanse etmiş olabileceğini söylüyor. Philip'in Vahiy İncili Philip'in İncili, her zaman Rab'bin yanında yürüyen üç Meryem'in olduğuna dair kanonik anlatımlarla aynı fikirdedir. Bunlar arasında annesi, kız kardeşi ve Mecdelli Meryem de vardı. Bu Gnostik müjde aynı zamanda Mecdelli Meryem ile İsa arasında öğretmen ve öğrencinin ötesine geçen bir ilişki olduğunu da öne sürüyor. Ona olan sevgisini görmek, diğer öğrencilerin onun onlara olan sevgisini sorgulamasına neden olur. Modern çok satan kitap Da Vinci Şifresi, kısmen Philip İncili'ne dayanarak Mecdelli Meryem ile İsa arasındaki evliliği ortaya koyuyor. Bununla birlikte, modern bir Gnostik hiyerofan (piskoposun eşdeğeri) ve Mecdelli Meryem geleneğinin manevi halefi şunu ileri sürdü:

--- SAYFA 244 ---

243, İsa ve Mecdelli Meryem'in evlenmelerinin pek olası olmadığını, çünkü o zamanlarda evlilik bir mülkiyet biçimiyle ilgiliydi ve ikisinin de istemeyeceği bir şeydi. Pistis Sophia, Ona Işık Tutuyor Pistis Sophia (Valentinianus inanç sistemi için önemli bir Gnostik mit metni), Sophia'nın hatasını, tövbesini, kurtuluşunu ve iyileşmesini ayrıntılarıyla anlatıyor. İsa, Sophia'nın evrendeki dikkat çekici ve karmaşık yolculuğunu ve Kurtarıcı olarak misyonunu anlattıktan sonra, Mecdelli Meryem ondan "cesurca" konuşmak için izin ister. İsa çok memnun görünüyor ve ona, ilahi gizemler hakkındaki bilgisinde eksik olan her şeyi tamamlayacağını çünkü kalbinin, erkek kardeşinin öğrencilerinden daha fazla cennete doğru çabaladığını söylüyor. Mecdelli Meryem, İsa'nın baş sorgulayıcısı olarak göz kamaştırıyor. Yorumlarını detaylandırıyor. Pistis Sophia'da sorulan kırk altı sorudan otuz dokuzunu Mecdelli Meryem soruyor. Petrus, onun konuşmaya hakim olmasına üzülür ve İsa'ya kendisinin ve diğer öğrencilerinin konuşmalarına izin vermemesi nedeniyle artık ona dayanamadıklarını söyler. İsa Petrus'a ilham veren herkesin tereddüt etmeden konuşması gerektiğini söyledi. Sanki Petrus'u yatıştırmak ister gibi, İsa ona deşifre etmesi için bir ilahi verir.

--- SAYFA 245 ---

244 Doğu Ortodoks Kiliselerinin Bizans ayinleri, İncillerden pasajlar okunmadan önce Ayasofya'nın adının vurgulanmasına izin verir. Kutsal ilahiler gibi Bizans müziği, Yunanca konuşulan dünyada ayinlerde ve ritüellerde önemli bir rol oynar. Gnostik metinlerin birçoğunun kahramanı Mary Magdalene, Doğu Ortodoks, Katolik ve Anglikan kiliseleri tarafından bir aziz olarak saygı görmeye devam ediyor. Bayram günü 22 Temmuz'dur. Doğu Ortodoks geleneğinde Mecdelli Meryem, İsa'nın annesiyle birlikte Efes'e gitmiştir. Magdalalı Meryem vefat ettikten sonra, M.S. 899 yılında İmparator VI. Leo döneminde onun kutsal emanetleri Konstantinopolis'e götürülmüştür ve bugün de oradadır. Güney Fransa'da Magdalalı Meryem'in kutsal emanetlerine sadık kişiler tarafından St. Maximin Bazilikası'ndaki mezarında hürmet edildiği bir gelenek de vardır. Vézelay manastırı da onun kutsal emanetlerine sahip olduğunu iddia ediyor. Son olarak, Magdalalı Meryem'in ölümünden onlarca yıl önce kefareti ödediği Sainte Baume mağarası popüler bir hac bölgesi olmaya devam ediyor.

--- SAYFA 246 ---

245 12 Thomas'ın İncili Thomas'ın İncili, "sözler müjdesi" olarak bilinen şeydir. Bu, Didymos Judas the Twin Thomas tarafından kaydedilen, İsa'nın gizli veya gizli sözlerinin bir metnidir. Müjde cesur bir duyuruda bulunuyor: Sözlerin yorumları doğru bir şekilde anlaşılırsa kurtuluş sağlarlar. Bu müjde, Yeni Ahit kanonu ve kıyametindeki diğerlerinden farklı olarak, İsa'nın yaşamı ve hizmetiyle ilgili, onun ölümü ve dirilişiyle sonuçlanan olayları anlatmıyor, bunun yerine İsa'ya atfedilen gevşek bir şekilde gruplandırılmış 114 söz sunuyor. İsa'nın Sözlerinin Hikmetli Yorumu "Yaşayan" İsa'nın sözlerini içeren ve Nag Hammadi'de bulunan Thomas İncili (Kodeks II, 2, ikinci kitaptaki ikinci belgedir), Mısır Kıpti alfabesiyle yazılmış, MS 340 civarına tarihlenen tam ve iyi korunmuş bir papirüs el yazmasıdır. MS 200 civarına tarihlenen daha eski Yunanca parçalar da vardır. Bilim adamları, Kıpti versiyonunun, orijinal Yunanca. Bu müjdenin diğer üç parçası daha önce 1898'de Mısır'ın Oxyrhynchus kentinde keşfedilmişti. Bu sözler Gnostik anlam ve bağlamla yorumlanabilir, ancak "Gnostik" terimi hararetli bir şekilde tartışıldığından, bazı bilim adamları Thomas İncili'ni Gnostik olarak adlandırmakta tereddüt etmektedir.

--- SAYFA 247 ---

246 metin. Bununla birlikte, diğer Gnostik metinlerde bulunduğu ve aynı zamanda Kıpti Mısır alfabesiyle yazıldığı için, bu bağlantı nedeniyle Gnostik olarak değerlendirilebilir. Bazıları, Thomas İncili'nin Yunanca parçalarının Nag Hammadi'de bulunan kopyadan çok daha eski olması nedeniyle, müjdenin Gnostik etiketinin kaldırılması gerektiğini söylüyor. Gnostik sınıflandırmanın kaldırılmasının bir başka nedeni de Thomas İncili'nin, modern bilim adamlarının artık Gnostik metinlerle ilişkilendirdiği karmaşık Gnostisizm mitolojisini içermemesidir. Yine de James Robinson'un The Nag Hammadi Library: The Definitive Translation of the Gnostic Scriptures Complete in One Volume adlı eserinde yer almaktadır. Akademisyen Helmut Koester, Nag Hammadi Kütüphanesi'ndeki müjdenin girişinde Thomas İncili ile ilgili bir endişeyi dile getirdi; yani, Yunanca parçalar ve Kıpti versiyonu, görünüşte Thomas İncili'ni en eski haliyle korumamıştır. Başka bir deyişle, metin daha sonraki kopyalamalarla değişmiş olabilir.

--- SAYFA 248 ---

247 Thomas adını taşıyan bir diğer kutsal metin olan Yarışmacı Thomas Kitabı, Havari Thomas'ın (Didymos Judas Thomas) Suriye'nin Edessa kentinin eski halkına ait edebi geleneklerdeki misyonerlik deneyimlerini detaylandırmaktadır. Yazı 3. yüzyılın ilk yarısına tarihleniyor. Thomas İncili, MS 50 ile MS 125 yılları arasında yazılmıştır. Thomas'ın Elçileri, MS 225'te yazılmıştır. Thomas İncili'ndeki hikmetli sözlerin çoğu, bazıları farklı ve hatta çelişkili görünse de, Yeni Ahit müjdelerindekilere benzer. Bu müjdenin herhangi bir anlatı yapısı yoktur. Manevi arayışta olanlar büyük olasılıkla bu sözleri yorumladılar ya da bu sözleri, irfanın - gerçek bilginin - gelebilmesi için tefekkür ya da meditasyona çıkış noktaları olarak kullandılar. Gnostikler, Hristiyan olmak yerine, irfan yoluyla Mesih olduğuna inanıyorlardı. Gerçekten sözler irfan için maya olabilir. Müjdede yer alan bilgelik sözlerinden bazıları, Gnostik inancın, ışığın ve iyiliğin göksel alemi ile kusurlu ve kötü olan maddi varoluşun karanlık alemi olan dualizme olan inancına işaret etmektedir. Thomas İncili'ndeki bilgelik sözlerinden bazıları Yeni Ahit İncillerine bağlı değildir ve bunların kanonik versiyonları yazılmadan önce mevcut olabilir. Marvin Meyer, The Gospel of Thomas: The Hidden Sayings of Jesus (Thomas'ın İncili: İsa'nın Gizli Sözleri) adlı kitabında bunun Matta, Markos ve Luka'da da yer alan ve genellikle Ekincinin Hikayesi olarak bilinen söz için doğru olabileceğini öne sürüyor. içinde

--- SAYFA 249 ---

248 Ekinci Meselinde İsa, tohumunu eken bir çiftçiden bahseder. Bir keresinde bazı tohumlar yol kenarına düşüyor; ikinci durumda bazıları bir kayanın üzerine düşer. Tohumlar da dikenlerin arasına düştü ve bazıları iyi toprağa konup meyve verdi. Yeni Ahit İncillerinde, benzetmeyi takip eden bir açıklama veya yorum, anlamı kilise deneyimine uygular. Luka'nın Yeni Ahit İncili'nde bulunan ve Luka'nın Ekinci Meselini (Luka 8:5-8) takip eden yorum aşağıdadır. İsa benzetmeyi anlatıyor ve ardından yorumunu yapıyor.

--- SAYFA 250 ---

249 ... Tohum, Tanrı'nın sözüdür. Yol kenarında olanlar işitenlerdir; sonra şeytan gelir ve sözü alır... Kayanın üzerindeki... sözü sevinçle alırlar; ve... düşüp gitmek. Ve dikenlerin arasına düşenler... hiçbir meyveyi mükemmelliğe ulaştırmayanlardır. Ama... onlar... sözü işittiler, onu tuttular ve meyve verdiler. ... — Luka 8:11-15 Thomas'ın İncili yorum içermemektedir. Meyer, sözlerden sonra yorumların bulunmasının, sözlerin kanonik versiyonlarına yorumların sonradan eklendiği anlamına geldiğini ileri sürdü. Ayrıca Thomas İncili'nin ve müjde Q'nun diğer sözlerinin tarihsel İsa'ya bir göz atmak ve onu incelemek için bir paradigma yarattığına da dikkat çekti. Sayısız Edebi Form Antik dünya, sözlü geleneklerinde ve kutsal yazılı metinlerinde bilgece sözlerden yararlanmıştı. Thomas İncili bu geleneği yansıtır. Thomas İncili'nde, ilk olarak İsa'nın ana dili olan Aramice'de dolaşan kanonik müjdelerin en eski sözlerinden bazıları da dahil olmak üzere, geleneksel bilgelik sözleri toplanmıştır. Uzmanlar, Thomas İncili'nin Yeni Ahit İncillerinden türediğini düşünmüyor; daha ziyade kanonik İncillerden önce gelmiş olabileceğini düşünüyor çünkü sözlerin çoğu daha orijinal ve geleneksel bir versiyonda ve çeşitli edebi biçimlere dönüştürülmüş. Eski sözlü ve yazılı geleneklerde yaygın olarak beş edebi biçim kullanılıyordu:

--- SAYFA 251 ---

250 Mesel: Dini bir fikir veya manevi bir nokta içeren basit bir anlatı öyküsü. Hikaye genellikle gerçekçi olacak ve ortamı, aksiyonu, karakterin ikilemini (ahlaki veya ruhsal), karakterin kararını ve sonuçlarını içerecektir. Kehanet: Bir şeyin çoğunlukla ilahi ilham yoluyla önceden bildirilmesi veya tahmin edilmesi. Eski Ahit'te bulunan bazı kehanetler Yeni Ahit'te yerine getirildi. Atasöz: Genellikle bilinmeyen veya eski bir kökene sahip olan kısa, bilge bir söz veya kural. Atasözleri İncil'de hem Eski Ahit'te hem de Yeni Ahit'te bulunur. Topluluk Kuralları: Etik ve ahlaki davranışta doğru davranış kuralları. Aforizma: Genel bir gerçeği somutlaştıran kısa ve öz söz. İbranilerin bilgeliliği yüzyıllardır aktarılan benzetmelerde, atasözlerinde ve aforizmalarda korunmuştur. Tomas İncili, İsa'nın yaşadığı dönemde Yahudiler tarafından bilinen ve onun tarafından söylenen, aynı zamanda kanonik İncillerde de yer alan bazı sözleri muhafaza etmektedir. İlk kilise babaları Thomas'ın İncili'ni kesinlikle biliyorlardı, çünkü polemiklerinde, vaazlarında ve tarihlerinde bundan (genellikle olumsuz bir bağlamda) bahsediyorlardı. Bu babalar arasında Romalı Hippolytus (Tüm Sapkınlıkların Reddi), Origen (Luka'ya Vaaz), Caesarea'lı Eusebius (ilk kilise tarihçisi ve Historia Ecclesiae'nin yazarı) ve Side'li Philip (kısmen Eusebius'un yazılarına güvenen başka bir kilise tarihçisi) vardı.

--- SAYFA 252 ---

251 Thomas'ın İncili'nin Kaynağı Kimdi? Belgenin kendisi, yaşayan İsa'nın sözlerinin bir muhafazası olduğunu iddia ettiği için, İsa Tomas İncili'nin kaynağıydı. Daha önce de belirtildiği gibi, Tomas İncili'nde bulunan sözlerin birçoğunun Matta, Markos, Luka ve özellikle Yuhanna İncilleri'nde paralellikleri vardır. Ancak bu sözlerin İbrani İncili ile Mısır İncili'nde de bazı paralellikleri vardır. Ayrıca Tomas İncili'nde İsa'nın başka metinlerde bulunmayan bazı sözleri vardır. Thomas İncili'nin edebi türü, Sinoptik Sözler Kaynağı veya Sözler İncili Q olarak bilinen varsayımsal sözler müjdesine benzer. Mathew İncili ve Luka İncili'nin yazarları muhtemelen kaynak olarak Q'ya güvendiler. Pek çok bilim adamı, Thomas İncili'nin birinci yüzyıla ait olduğuna ve Mathew ile Luka'nın aksine, Q'dan tamamen ayrı ve bağımsız olduğuna inanır. İncil Q Sözleri çoğunlukla birinci yüzyılın ortalarına tarihlenir. Didymos Yahuda Tomas İsa'nın ikizi miydi? Suriyeli Hristiyanlar Yahuda Didymos Tomas'ın İsa'nın ikiz kardeşi olduğuna inanıyorlardı. Yükselen İsa ile Yahuda Tomas arasındaki diyalogun ayrıntılarını anlatan bir metin olan Yarışmacı Thomas Kitabı'nda, İsa onu "kardeş", "ikiz" ve "arkadaş" olarak adlandırır. Ancak kutsal yazılara göre İsa Tanrı'dan doğduğunda ve Kutsal Meryem Ana'dan doğduğunda Didymos Yahuda Tomas'ın İsa'nın tek veya çift yumurta ikizi olması, en azından ortodoks teolojik bakış açısından sorunlu görünmektedir. İsa'nın doğum öyküsünde, Yeni Ahit'in hiçbir yerinde Meryem'in ikiz doğduğuna dair bir söz geçmiyor. Muhtemelen başka bir anlamı daha vardır.

--- SAYFA 253 ---

252 Didymos Yahuda Tomas'ın İsa'nın yakın çevresinin bir üyesi olduğunu, İsa'nın "ikizi" olmaya benzer yüksek derecede gelişmiş bir ruhsal varlık haline gelmek için İsa'nın yollarını ve öğretilerini benimsediğini düşünün. Didymos Judas Thomas on iki havariden biriydi ve Son Akşam Yemeği'nde hazır bulundu, mucizevi balık avına tanık oldu, Diriliş'ten sonra İsa ile kahvaltı yaptı, Büyük Görev için hazır bulundu (İsa, müjdeyi yaymak için öğrencilerini dünyaya gönderdiğinde) ve İsa'nın göğe yükselişini gördü. Ayrıca İsa'nın ölümden dirildiğinden de şüphe ediyordu ve inanmak için İsa'nın vücudundaki yaralara dokunması gerektiğini ilan etti; bu nedenle "Şüpheci Thomas" olarak tanındı. Daha önce de belirttiğimiz gibi Aramice (Tau'ma) Thomas ismi ikiz anlamına gelirken, Yunanca Didymos ismi de ikiz anlamına gelmektedir. Matta (10:1-3), Markos (3:14-18) ve Luka (6:13-15) gibi onu da Havari olarak adlandırdı.

--- SAYFA 254 ---

253... öğrencilerini kendisine çağırdı ve onlardan on iki tanesini seçti; onlara havariler de adını verdi; Simon (aynı zamanda Petrus adını da verdi) ve onun kardeşi Andreas, Yakup ve Yuhanna, Filipus ve Bartholomew, Matta ve Tomas, Alpheus'un oğlu Yakup ve Simon, Zelotes adını verdi ve Yakup'un kardeşi Yahuda ve yine hain olan Yahuda İskariot. - Luka 6:13-16 Thomas Didymos'tan şüphe etmek Yahuda Tomas, parmaklarını İsa'nın vücudundaki yaralara koyana kadar İsa'nın ölümden dirildiğinden şüphe ediyordu. Yuhanna 20:29'da İsa ona şöyle dedi: "Thomas, beni gördüğün için iman ettin; ne mutlu görmedikleri halde iman edenlere." Yuhanna İncili'ndeki Thomas'ın şüphe duyması öyküsünün amacı, İsa'nın dirilişi konusunda şüphe duyanlara yönelik olabilir mi? Kesinlikle muhtemel görünüyor. Belki de Yuhanna İncili'nin yazarı, başkalarının Diriliş'e şüpheyle yaklaşan ve daha sonra iman eden Thomas'ın tanıklığıyla ikna edilebileceğini düşünüyordu. Yuhanna İncili, Thomas'ın sahip olduğu niteliklerin çoğunu ortaya koymaktadır. Örneğin, Tomas Yuhanna 14:5'te meraklı, Yuhanna 20:24-25'te şüpheci, Yuhanna 11:16'da cesur ve Yuhanna 20:26-29'da sadık görünmektedir. Thomas Müjdeyi Doğuya Götürüyor

--- SAYFA 255 ---

254 Didymos İkiz Yahuda Tomas'tan tüm kanonik İncillerde bahsedilmektedir. Yuhanna İncili'nde İsa, Meryem ve Beytanya'lı Marta'nın kardeşi olan arkadaşı Lazarus'un ağır hasta olduğunu ve belki de ölmek üzere olduğunu öğrendiğinde, Lazarus'u görmek için Yahudiye'ye dönme arzusunu duyurur. Thomas diğer öğrencilerine şöyle diyor: "Biz de gidelim, böylece onunla birlikte ölelim" (Yuhanna 11:16). Yuhanna İncili, Son Akşam Yemeği sırasında masadaki grup tartışmasının bir parçası olduğunda Thomas'a tekrar atıfta bulunur. İsa, Mesih'in Veda Vaazı olarak bilinen konuşmasında, toplananlara yüreklerinin sıkıntıya düşmesine izin vermemeleri gerektiğini, çünkü Babasının evinde çok sayıda konak bulunduğunu ve kendisinin her biri için bir yer hazırlayacağını söyler. İsa şöyle dedi: "Nereye gittiğimi ve nasıl gittiğimi biliyorsunuz" (Yuhanna 14:4). Ama Thomas şöyle diyor: "Tanrım, nereye gittiğini bilmiyoruz; yolu nasıl bilebiliriz?" (Yuhanna 14:5) İsa, şu meşhur sözleriyle onlara güvence veriyor: "Yol, gerçek ve yaşam benim; benim aracılığım olmadan hiç kimse Baba'ya gelmez" (Yuhanna 14:6). Kanonik İncillerde diğer öğrenciler Thomas'ın dürüstlüğü ve bakış açısı nedeniyle saygı duyarlar. İsa'nın dirilişinden şüphe ediyordu ama bir kez ikna olduğunda inancı sarsılmazdı. İsa'nın Rab ve Tanrı olduğuna olan inancı Yuhanna 20:28'de doğrulanmıştır.

--- SAYFA 256 ---

255 Bardesanes kimdi? O, Suriyeli Hristiyan bir yazar, filozof, astrolog ve Edessan şairiydi ve muhtemelen Thomas'ın Hindistan'daki maceralarını anlatan ve Hristiyanların evli olsalar bile iffetli olmaları gerektiği fikrini destekleyen Thomas'ın İşleri'nin yazarıydı. Havarî Thomas ve Gnostikler bu fikri benimsemiş olabilirler. İlk kilise babaları Thomas'ın İşleri'ni hayali bir kurgu olarak reddetmişlerdi. Havarî Petrus Hristiyanlığı Roma'ya götürdü, Pavlus iyi haberi Yunanistan'a yaydı, Markos Mısır'ı Hristiyanlaştırdı ve Yahuda Didymos Tomas Hristiyanlığı Suriye ve Hindistan'a getirdi. Bunun sonucunda bu topraklarda birçok Hristiyan kilisesi inşa edildi. Hem Doğu Ortodoks Kilisesi hem de Roma Katolik Kilisesi, Thomas'ı bir aziz olarak onurlandırıyor ve Paskalya'yı takip eden Pazar günü onun bayram gününü kutluyor. Gün, adını St. Thomas Sunday olarak taşıyor. Yüzyıllar boyunca Suriyeli Hristiyanlar onun kutsal emanetlerine Edessa Kilisesi'nde saygı gösterdiler. İnternetteki birçok kaynak Havarilerin misyonerlik seyahatlerini tartışıyor. İncil Kanon'un Dışında Tutuldu Thomas'ın İncili Yeni Ahit kanonuna girmedi. Muhtemelen İsa'nın öğretilerini sunan en eski metinlerden biri (kanonik müjdeler dışında) olmasına rağmen, "kanonlaştırıcılar" bunun sapkınlık içerdiğini düşündükleri için reddedilmiş olabilir. Bir kenara bırakılmış olması da mümkündür çünkü

--- SAYFA 257 ---

256, seçilen diğer dört müjdenin de içerdiği bilgiler olan İsa'nın ölümü ve dirilişinden hiç söz edilmiyordu. Bununla birlikte, Mektuplar ve Vahiy kitabı, İsa'nın ölümüyle ilgili hikayelerden bahsetmiyor ancak bunlar dahil ediliyor; dolayısıyla Thomas İncili'nin hariç tutulmasının nedeni, İncil alimleri arasında bir tartışma konusu olmaya devam ediyor.

--- SAYFA 258 ---

257 Thomas'ın Bebeklik İncili, büyük ihtimalle Suriye'de yazılmış ve yetkisini Havarî Thomas'a atfeden ikinci yüzyıla ait bir metindir. Bu çalışma, İsa'nın çocukluğundaki mucizevi olayları anlatıyor ve onun erken gelişmişliğine ilişkin olayları ortaya koyuyor. Thomas İncili diğer Gnostik metinlerle ilişkili pek çok terimden bahsetmez. Örneğin Demiurges, Aeons ve Pleroma bu metinde yer almıyor. Daha önce de belirtildiği gibi, Gnostikler mitolojilerini seviyorlardı, ancak Thomas İncili hiçbir mit içermiyor. Bazı tarihçiler Thomas İncili'nin Gnostik bir metin olarak etiketlenmemesi gerektiğini düşünüyor ancak el yazmasının bazı unsurları kesinlikle Gnostik dokunuşlara sahip gibi görünüyor, bu nedenle diğerleri buna katılmıyor. Eğer Hristiyanlık öncesi Yahudilikte Gnostik düşüncenin versiyonları mevcut olsaydı, belki bir Yahudi olan Thomas bunun farkında olabilirdi. Veya belki de daha Gnostik sözler İncil'e eklenmiştir. Akademisyenler arasında bunun gerçekten Gnostik bir metin olup olmadığı konusundaki tartışmalar devam ediyor. İncil'in Yeni Ahit'teki Paralellikleri Thomas'ın İncili, her bireyin kendi içine bakmasının ve Öz'ün bilgisini bulmasının önemini vurgular. İsa'nın sözlerinin doğru anlaşılmasını sağlayan da bu süreçtir. Seni dünyaya bağlayan her şeyi bir kenara bırak, yalnız ol

--- SAYFA 259 ---

258 birincisi, irfanı arayın: Müjde sonsuz yaşamın bu şekilde bulunacağını öne sürer. Thomas İncili'nde bulunan sözler ile kanonik İnciller arasında çok sayıda paralellik vardır. Bazıları neredeyse kelimesi kelimesine, bazıları ise tematik olarak bağlantılı görünüyor. Bu sözlerin nasıl yankı uyandırdığının bir örneğini aşağıdaki örneklerde görmek mümkündür. Tomas İncili'nin 31 numaralı bölümünde bir köyün kendi peygamberini kabul etmeyeceği, bir doktorun tanıdığı insanları iyileştirmedeği belirtiliyor. Kanonik İncillerin her birinde bu sözün bir versiyonu vardır. "Ve ona gücendiler. Ama İsa onlara şöyle dedi: Bir peygamber kendi ülkesi ve kendi evi dışında onursuz değildir. Ve onların inançsızlığı nedeniyle orada pek fazla büyük iş yapmadı" (Matta 13:57-58). "Ama İsa onlara şöyle dedi: Bir peygamber, kendi ülkesinde, kendi akrabaları arasında ve kendi evinde onursuz değildir. Ve birkaç hasta halkın üzerine ellerini koyup onları iyileştirmek dışında, orada hiçbir büyük iş yapamazdı" (Markos 6:4-5). "Ve onlara dedi: Bana şu atasözünü mutlaka söyleyeceksin, Doktor, kendini iyileştir; Kefernahum'da yapıldığını duyduğumuz her şeyi burada, kendi ülkende de yap" (Luka 4:23). "Çünkü bir peygamberin kendi ülkesinde saygı görmediğine bizzat İsa tanıklık etti" (Yuhanna 4:44). Tomas İncili'nde yer alan bir başka söz de, inşaatçılar tarafından reddedilen ve "köşe taşı" olarak tanımlanan önemli taşla ilgilidir. 66 numaralı Thomas İncili'ne bakın. Yeni Ahit İncili'ndeki paralellik Matta, Markos ve Luka'da bulunabilir. "İsa onlara dedi: Kutsal yazılarda hiç okumadınız mı, inşaatçıların reddettiği taş, o taş dönüştü.

--- SAYFA 260 ---

259 köşe başı: Bu Rabbin işi ve bizim gözümüzde harika bir şey mi?" (Matta 21:42) "Siz bu ayeti okumadınız mı; İnşaatçıların reddettiği taş köşenin başı oldu: Bu Rabbin işiydi ve bizim gözümüzde harika bir şey mi?" (Markos 12:10-11). "Ve onları gördü ve dedi: O halde, inşaatçıların reddettiği taş köşenin başı haline gelen bu yazı nedir?" (Luka 20:17).

--- SAYFA 261 ---

260 Havari Tomas müjdesinde neden İsa'nın yaşamını ve hizmetini vurgulamadı? Thomas, "yaşayan İsa'nın "gizli sözlerini" vurguladı. Bu sözler onun müjdesinin ana konusu haline gelir çünkü eğer sözler irfan yoluyla doğru bir şekilde anlaşılırsa, okuyucu (bir Hristiyan yerine) İsa'nın ikizi veya Mesih gibi olur ve böylece kurtuluşa ulaşır. Tomas İncili'ndeki 96 numaralı maya meselinde İsa, cenneti veya babasının krallığını, ekmek hamurunun içine biraz maya gizleyen ve büyük somunlar veren bir kadına benzetir. Benzerlik Matta İncili 13:33'te de bulunur: "Onlara başka bir benzetme anlattı: Cennetin krallığı, bir kadının alıp tamamı mayalanana kadar üç ölçek un içine sakladığı mayaya benzer;" ve ayrıca Luka İncili 13:20-21'de, "Ve yine dedi: Tanrı'nın Krallığını nereye benzeteceğim? Bu, bir kadının alıp tamamı mayalanıncaya kadar üç ölçek un içine sakladığı mayaya benzer." Thomas İncili'nde bulunan sözler, yalnızca sinoptik İncillerde değil aynı zamanda Gospel Q Deyişleri'nde ve ayrıca diğer birçok Gnostik metinde ve eski yazılarda da paralellikler taşır. Bazıları Pavlus'un Yeni Ahit Mektuplarında tekrarlanıyor veya varyasyonlarla sunuluyor.

--- SAYFA 262 ---

261 Thomas bir Yahudiydi ve muhtemelen aynı zamanda bir Celileliydi. Bazı kaynaklarda Thomas adının Süryanice, Didymos'un ise Yunanca karşılığı olduğu belirtiliyor. Süryani efsanelerinde ona genellikle Yahuda Thomas denir. Bir geleneğe göre, Pentekost'tan sonra Tomas ve diğer öğrenciler dünya ülkelerini paylaştırdılar ve her birinin nereye gideceğini görmek için kura çektiler. Hindistan Judas Thomas'ın eline geçti. İsa Petrus'a Yanıt Veriyor Thomas İncili'nin 114 numaralı son sözünde Petrus, İsa'ya Meryem'in gitmesini istediğinden, çünkü kadınların yaşamaya layık olmadığından şikayet ediyor. Petrus, kendi sözleriyle (Tomas İncili, Meryem İncili ve diğer metinlerde), genel olarak kadınlara, özel olarak da Mecdelli Meryem'e karşı hoşgörüsüz bir adam olduğunu göstermektedir. O gerçekten ataerkil zamanların adamı. Bir karısı olmasına rağmen, Peter'ın bir erkeğin diğer erkeklerle konuşmasındaki kadınlara karşı pek sabrı yoktur. Mary Magdalene'e olan duygularını gizlemiyor. Petrus, kadınların layık olmadıkları için kurtuluşu ve sonsuz yaşamı alamayacaklarını söylüyor gibi görünüyor. Ama gerçekten bunu kastetmiş olabilir mi? Kadınlar da erkekler gibi ruhsal açıdan olgunlaşamazlar mıydı? Kadınlar aynı zamanda et ve madde dünyasından feragat etme yolunda yalnız seyahat edenler olamazlar mı? İsa onların bunu yapabileceğini düşünüyor gibiydi çünkü onları yakın çevresine kabul etti. Onları iyileştirdi, onlara güvendi ve öğretti. Peter'ın kalbini ve aynı zamanda onun

--- SAYFA 263 ---

262 dürtüsellik. İsa, Petrus'un talep ettiği gibi Mecdelli Meryem'i sürgün etmedi. Meryem'i Erkek İsa'nın Yaptırılması, Petrus'un Magdalalı Meryem'e itirazına, onu erkeğe dönüştürmek için ona kendisinin liderlik edeceğini söyleyerek yanıt verir. Böylece o da Petrus ve diğerleri gibi olacak, çünkü erkek olan kadınlar cennetin krallığına girecekler. Thomas İncili'ndeki bu söz, akademisyen yorumcuların çeşitli görüşlerine yol açtı. Bazıları bunun evliliğe, üremeye ve ete köleliğe karşı bir polemik olduğunu söylüyor. Diğerleri bunun, İsa'nın onun ruhsal olarak daha da fazla gelişmesine yardım edeceği, böylece cinsiyet kimliğinin ortadan kalkacağı ve Mecdelli Meryem'in çift cinsiyetli bir ruh olarak kalacağı anlamına geldiğini iddia ediyor. Yine de diğerleri, erkek ve dişinin daha yüksek ve daha düşük manevi doğaların metaforları olduğunu söylüyor. İsa, Mecdelli Meryem'i erkek yaparak onun daha yüksek ruhsal benliği konusunda daha bilinçli olmasını sağladı. Cennetsel bir ruhsal doğa için dünyevi, tutkulu, duygusal doğasını geride bırakacak. Naass-eneler, kişi Tanrı'nın evine çıktığında yalnızca ruhsal varlıkların girebileceğine ve içeri girdiklerinde mutlaka giysilerini (erkeklik ve kadınlık) çıkaracaklarına inanıyorlardı. Daha fazla erkek olmak, Gnostiklerin kutsal evlilik töreni olan hieros gamos için düğün odasına girmeye hazır damat gibi olmak anlamına gelebilir mi?

--- SAYFA 264 ---

263 Gnostik kutsal metinler birçok yönden cinsiyete yönelik eşitlikçi bir bakış açısını yansıtıyordu. Kutsal öğretileri sıklıkla Luminous Epinoia veya Sophia gibi ilahi bir kadın sesi veya Mary Magdalene gibi dünyevi bir kadının sesi aracılığıyla iletiliyordu. Bazı Gnostik mezheplerde erkekler ve kadınlar eşit derecede öğretmen, peygamber ve lider olarak görev yapıyordu. Kadının yerinin erkekten aşağı olduğu birinci yüzyıl Filistin'inin erkek egemen toplumunda, kadının manevi konularda erkeklerle eşit kabul edilmesi bir onurdu. Erkekler ve kadınlar münzevi hale geldikçe, feragat hayatını üstlendikçe, ruhla ilgili her şeyi incelemek için kendilerini dünyadan ayırdıkça, kadınlar daha az kadın ve daha çok erkek oldular (muhtemelen manevi bir androjenlik durumuna atıfta bulunarak). Thomas İncili'nin sinoptik İncillere bağlı mı yoksa onlardan bağımsız mı olduğu konusunda bilimsel tartışma devam etmektedir. Müjdenin metni elbette kanonik müjdelerle benzerlikler paylaşıyor ama aynı zamanda içsel uyanış için ("yaşayan İsa'nın sözleri aracılığıyla) bazı ezoterik anahtarlar da sunuyor. Akademisyenler Marvin Meyer ve Harold Bloom'un The Gospel of Thomas, The Hidden Sayings of Jesus adlı eserine göre, bu müjdenin İsa'sı bir bilgelik öğretmeni, bir Yahudi bilgedir ve başkalarını inanç yerine bilgiye çağırır. Meyer metni tercüme etti ve Bloom, çeviriye dayanarak bir Gnostik vaaz yazdı.

--- SAYFA 265 ---

264 13 Philip'in İncili Bazı Gnostik bilginler ve erken dönem Hristiyanlık uzmanları, Philip İncili'ni Valentinianus'un teolojisinin bir metni veya sadece Valentinianus'un sözler ve alıntılardan oluşan bir antolojisi olarak adlandırdılar. Müjde aynı zamanda İsa'ya atfedilen bilgelik sözleriyle birlikte bir söz müjdesi olarak da anılır, ancak buna ek olarak sakramentler, özellikle de evlilik kutsallığı hakkında bilgiler içerir. Philip İncili'nde bulunan edebi biçimler arasında bazı benzetmeler ve aforizmalar, Yaratılış'ın bir yorumu, bazı anlatı diyalogları, paraenesis, benzetmeler ve bir takım polemikler yer alır. Bu İncilde Neler Bulunuyor? Philip İncili, Valentinianus'un, cinsiyet ayrımının dünyaya hata getirdiği yönündeki fikrini açıklıyor. Adem ile Havva birlikteyken ölüm yoktu. Ancak Havva Adem'den ayrıldığında çift cinsiyetlilikleri sona erdi. Adem ile Havva'yı yeniden birleştirmek için Mesih'in gelmesi gerekiyordu. Müjde, "gelin odasında" bu şekilde birleşen iki kişinin artık birbirinden ayrılmayacağını bildiriyor. Neredeyse papa olacak olan büyük Gnostik öğretmen Valentinus'un takipçilerinin inançları bunlardı (o bir adaydı ancak seçimi kıl payı kaybetti). Kendilerini "ruhani olanlar", "seçilmişler" veya "Tanrı'nın müritleri" olarak adlandırdılar.

--- SAYFA 266 ---

265 What was the gospel tradition? It encompassed the oral teaching about Jesus' ministry, death, and resurrection. The Christian church initially began and evolved through public preaching (not with the use of texts). The Apostles traveled throughout the ancient world, sharing a core message that Jesus died for the sins of humankind. However, their retelling of the stories of his life most likely meant that many gospels accounts circulated. The Gospel of Philip dates to roughly the third century. Scholars are still debating whether the original was written in Syriac or Greek. The gospel was lost until a copy was found in the Nag Hammadi cache of ancient texts that were buried perhaps in the fourth century, when the official church was burning texts deemed heretical. Philip, the Third Man Jesus Called The Gnostics had high regard for Jesus' apostle Philip and believed he was the authority for the gospel named after him. Unlike the Gospel of Thomas that declares Thomas to be the author of that account, the Gospel of Philip makes no such declaration. The Philip of the Gospel of Philip is not to be confused with the evangelist (whose name appears in the Acts of the Apostles). Like the Apostles Peter and Andrew, Philip was born in Bethsaida. Originally a follower of John the Baptist, Philip

--- SAYFA 267 ---

266, İsa'nın çağırdığı üçüncü öğrenci oldu. Kutsal yazılar hakkında bilgi sahibiydi ve Yunanca konuşabiliyordu. Yuhanna kitabı, Philip'in hem pratik hem de yardımsever olduğunu ortaya koyuyor. Philip'in Ailesi İlk kilise babası Clement'in yazılarına göre Philip evliydi. Diğer Havariler gibi, Philip de İsa'nın dirilişinden sonra çalışmaya gitti, mucizeler gerçekleştirdi, vaaz verdi ve Hristiyan misyonerlik görevleriyle bağlantılı olarak Yunanistan, Azota, Frigya (modern Türkiye), Celile ve Suriye'ye (bazı kaynaklar Galya da diyor) seyahat etti. Gelenek, Philip'in de bugün Ukrayna olan İskit'te yaşamış ve çalışmış olabileceğini öğretir. Kızlarından en az biri evliydi. Philip'in diğer kızları evlenmemiş kaldı, çünkü kilise tarihçisi Eusebius, ikinci yüzyılda Efes piskoposu olan Polykrates'in, Philip'in kızlarından birinin Efes'te gömüldüğünü ve Philip'in Hieropolis'te defnedildiğini yazdığını belirtti. İstismarlar ve Ölüm Philip'in MS 80 dolaylarında İmparator Domitianus'un yönetimi sırasındaki kahramanlıklarına ilişkin bir hikaye, Philip'in Havariler John ve Bartholomew (aynı zamanda Nathanael olarak da bilinir) ve Philip'in kız kardeşi Marian (Mary Magdalene değil) eşliğinde gittiği Hieropolis'te geçer. Philip orada vaaz verirken dua ederek dev bir yılanı öldürdü. Yerel paganlar yılanı tapıyorlardı ve onun ölümü onları o kadar öfkeliendirdi ki, Philippos'u baş aşağı çarpmışa gerdiler. Hikayenin başka bir versiyonu, paganların hem Philip'i hem de Bartholomew'i çarpmışa gerdiklerini, ancak yerin yarılıp (o kişi) yargıcı yuttuğunu söylüyor.

--- SAYFA 268 ---

267 onların ölüm emrini verdi) bir dizi pagan insanla birlikte diğerleri de adamları haçlarından çıkarmak için koştu. Ne yazık ki Philip çoktan vefat etmişti.

--- SAYFA 269 ---

268 İsa'ya atfedilen ve Yeni Ahit İncillerinde kullanılan sözler logia olarak bilinir (Yunanca logia'dan gelir, "ilahi sözler veya sözler" anlamına gelir). İncil Q Deyişleri ve Thomas İncili, kanonik müjdelerde yer alan mantık için kaynak görevi görmüş olabilir. Philip'in bakire kızları Hieropolis'te onunla birlikte gömüldü, ancak kızlarından biri Efes'te gömüldü. Bir süre sonra, Philip'in kutsal emanetleri Hieropolis'ten Konstantinopolis'e ve oradan da Roma'ya götürülerek Oniki Havari Bazilikası'na yerleştirildi. Roma Katolik Kilisesi artık Philip'in bayram gününü 3 Mayıs'ta kutluyor (altıncı yüzyıldan itibaren 1 Mayıs'ta kutlanıyordu); Yunan Ortodoks Kilisesi bunu 14 Kasım'da kutluyor. Kutsalların En Kutsalı Philip İncili, Mesihliğe ulaşmanın yolunun Gelin Odası kutsal töreninde olduğunu beyan eder. Bu Gnostik kutsal törenden diğer kanonik olmayan metinlerde de bahsedilmiştir - örneğin, Thomas İncili (75 numara diyor) ve Ruhun, parfümle doldurduğu ve içinde kendini arındırdığı gelin odasında gerçek damadı beklediğini anlatan Ruh Üzerine Tefsir. Ancak Philip İncili kutsal törenlerin değerini tartışıyor ancak bu özel kutsal törene özel bir vurgu yaparak modern bilim adamlarının sorularını gündeme getiriyor. Örneğin, Gnostikler bununla ne demek istedi?

--- SAYFA 270 ---

269 Gelin Odasının kutsal töreni? Anlam alegorik olarak mı, iki varlığın veya enerjinin birleşmesi mi, yoksa ilahi olanın bütünlüğünden ayrılıp tekrar birliğe dönüş duygusu mu alınmalı? Yoksa kutsal tören bir erkekle bir kadın arasındaki fiziksel cinsel birleşmeye mi gönderme yapıyor? Beş adımı içeren tek bir inisiyasyon olabilir miydi: Vaftiz, vaftiz, Efkristiya, kefarete ve gelin odası hepsi bir arada? Kutsanmış Seks mi? Başka bir teori ise Gelin Odasının, belki de ateşli tutkular yerine kontrollü bir şekilde gerçekleştirilen tamamen ruhani bir cinsel eylemi içeren tek bir dini tören olabileceğini öne sürüyor. Eğer öyleyse, bu bir doğurganlık ayini miydi? Ruhsal olarak gelişmiş bir nesil yaratmak kutsal bir cinsel eylem olabilir mi? Gnostikler, kutsal olmayan bir cinsel eylemin ruhsal tuzakları veya sonuçları hakkında sahip oldukları inanç nedeniyle bunu cinsel ilişkiye girmenin "doğru, bilinçli" yolu olarak görmüş olabilirler mi? Eğer bazı Gnostiklerin inandığı gibi, ruhun etle uygun olmayan şekilde karıştırılması (cinsel eylemde olduğu gibi) insanlığın lütuftan düşüşünün nedeni olsaydı, o zaman ruhsal açıdan gelişmiş çocuklara sahip olmak için fiziksel nesiller yaratma fikrinin pek çekiciliği olmazdı. Daha yüksek yol, uzak durmak ve çocuk sahibi olmamak olurdu. Gnostik fikirleri benimseyen bazı Hristiyan mezhepler bedeni pis, madde dünyasını ise kötü olarak görüyorlardı. Birçoğu bekarlık uyguladı, münzevi bir yaşam tarzı yaşadı, oruç tuttu ve bedenin taleplerine çok az önem verdi. Bedensel tutkulardan ve cinsellikten tamamen kurtulmayı umarak, ilahi hakikatlerin irfanı yoluyla kendilerini "ışık"la donatmaya çalıştılar.

--- SAYFA 271 ---

270 Valentinianusçular, ilahi olanla birlik içinde bütünlüğü yeniden tesis edecek, boş kalbin özlemini dolduracak, ruhu yenileyecek ve insanlık durumunda bulunan huysuzluğu iyileştirecek türden bir sevgiyi aradılar. Gelin Odasındaki kutsal törenleri, bu aşkın aşka doğru çabalayan kalplerini temsil ediyordu. Philip İncili, gelin odasına kirli kadınların (fahişeler, zina yapanlar), kölelerin ve hayvanların giremeyeceğini belirtir. Kimlerin girebileceğini belirtiyor: özgür erkekler ve bakireler. Aynı zamanda "mükemmel ışıık" giymiş olanların güçler tarafından görülemeyeceğini ve kutsal birliktelikte kişinin o ışııkta giyineceğini beyan eder. Özgür insanlar bedeni sevmeyen ve onun kölesi olmazlar. Ancak arkonlar doğaları gereği özgür insanları tuzağa düşürmeye ve onları bedensel cehalete hapsetmeye çalışırlar. Köleler, kendi iç dünyalarını, onları neyin tuzağa düşürdüğünü, neyin özgürleştirdiğini bilmeyenlerdir. Müjde aynı zamanda yaratan insan oğulları ile doğuran insan oğulları arasında da ayrım yapar. Yaratanlar (ya da bunu yapma yeteneğine sahip olanlar) yaratıcılardır ve onların nesilleri, maddenin tuzağına düşmüş insanlardır, ancak doğuranlar bunu özel olarak yaparlar ve onların yavruları ışıığın çocuklarıdır. Karı-kocanın ne zaman cinsel ilişkiye girdiğini kimse bilemez çünkü bu saftır ve ışıık altındadır ve kimse onları göremez. Philip İncili, gelin odasının ışıığını almış olanlara, görülemeyecekleri, gözüaltına alınamayacakları veya köleleştirilemeyecekleri için kimsenin onlara eziyet edemeyeceğini belirtir.

--- SAYFA 272 ---

271 Bir Melekle Seks Gnostikler, Sophia'nın Pleroma'dan düşüşünü kusurlu fiziksel evrenin ve maddi yaratıma eşlik eden tüm acıların başlangıcı olarak gördüler. Önceki bölümlerden, onun erkek eşi olmadan nasıl yaratmaya çalıştığını ve sonucun Yaratıcı olduğunu hatırlayacaksınız. İlk kilise babası Tertullian'ın Valentinianusçulara karşı polemiği, Valentinianus öğretisinin fantastik teolojisini ve karmaşıklığını açıklıyor. Valentinianılara Karşı kitabının on yedinci bölümünde Tertullian, Achamoth'un (düşmüş Sophia) meleksi yıldızlara karşı cinsel bir arzu beslediği (Tertullian bu tür düşünmeyi özellikle şehvetli buluyordu) ve duygusal açıdan alevli, tutkulu aşamasında hamile kaldığı yönündeki Valentinianus fikrini inceliyor. Zamanı gelince, Maddi, hayvani ve manevi olmak üzere üç doğaya sahip olan Demiurge adında bir çocuk doğurdu. Demiurge daha sonra insanları yarattı. Kurtarıcı, Kurtarıcı İsa, bir bakireden doğduğu için değil, bakireyi bir geçit veya kanal olarak kullanarak insanlığın yardımına ve dünyaya geldi. Tertullian, Valentinianusluların garip bir şekilde İsa ile Mesih'in aynı olmadığına inandıklarını yazdı. Valentinianusluların, hayvan "inflatus"u yoluyla ona manevi bir tohum ekerek "İsa'yı aşıladıklarını" belirtti. Aslında Tertullianus, Valentinianusçuların teoloji alanında yaptıkları çalışmalara oldukça küçümseyici bir şekilde değiniyor. İsa'nın insan olmadığına inandıklarını, Soter (tohumlanan) İsa'nın Mesih'e girdiğini, ancak Mesih Pilatus tarafından incelendiğinde tekrar ayrıldığını belirtti. Aslında Tertullianus, Valentinianusluların her şeyi imgelere ve hayali varlıklara indirgediğini iddia ediyordu. Valentinus Kimdi?

--- SAYFA 273 ---

272 Mısır doğumlu Valentinus, dirilen Rab'bin vizyonlarını gören Hristiyan mistikler arasındaydı. MS 100 civarında Yukarı Mısır'da doğdu, eğitimini İskenderiye'de aldı. Yunan felsefesini, Hristiyanlığı ve Yahudi kutsal metinlerini yorumlama tekniklerini inceledi. Ayrıca Sethnian Gnostik öğretileri hakkında biraz bilgi sahibi olmuş ve Gnostik ilkeleri kendi felsefesine entegre etmiş olabilir. Kendisi de Havari Pavlus'un öğrencisi olan Theudas'ın öğrencisi oldu. Valentinus, Pavlus'un çekirdek öğrencilerine öğrettiği gizli bilginin aynısını Theudas'ın da kendisine öğrettiğini söyledi. Valentinus, dirilen Mesih'le ilgili vizyonundan bir Hristiyan öğretmeni olmak için ilham aldığını hissetti. Kendi ülkesinde ve Suriye'de bir taraftar kitlesi edindi. Sonunda Roma'ya gitti ve orada güzel ve ikna edici bir konuşmacı olarak ün kazandı. Piskopos adaylığı için düşünüldüğü için Roma Kilisesi ona büyük saygı duymuş olmalı. Bazı raporlar bir seçim yapıldığını ve kendisinin az farkla başarısız olduğunu söylüyor. Diğerleri onun bu pozisyonu reddettiğini söylüyor. Bilinen şey Valentinus'un bir on yıl daha Roma'da vaaz vermeye devam ettiğidir. Ölümünden sonra takipçileri onun fikirlerini geliştirmeye, daha da geliştirmeye ve antik dünyaya yaymaya devam ettiler. Valentinianus Düşüncelerinin Tonları Erken ortodoks baba Tertullian, Valentinianusçuların, ister belirli bir bakış açısını savunsunlar ister onu reddetsinler, sadece kendi aralarında değil, aynı zamanda kendi kurucularının doktrinlerini nasıl yorumlayacakları konusundaki fikirleriyle de anlaşmazlıkları olduğuna dikkat çekti. Gnostikler, tüm ruhsal doktrinleri, yalnızca Işık aleminde tezahür eden gerçeğe giden yollar veya yaklaşımlar olarak görüyorlardı. Bu irfanın aracının irfan olduğunu vurguladılar. İlk kilise babaları ise tam tersine, kendi inançlarının

--- SAYFA 274 ---

273 ortodoks doktrinin kendisi gerçektir. Kişinin kilise öğretilerinin sevindirici haberin doğru yorumları olduğuna inanması gerektiğini öğretiler. Onların öğretileri gerçeği temsil ediyordu ya da onlar öyle olduğuna inanıyorlardı, oysa Gnostiklerinki gibi alışılmışın dışında öğretiler sürekli sorgulamayı teşvik ediyordu ama asla gerçeğe ulaşmıyordu.

--- SAYFA 275 ---

274 Valentinianusçu öğretmen Theodotus irfan hakkında ne öğretmişti? Bilgiyi “kurtarmanın” kim olduğumuzu anlamak olarak özetlenebileceğini öğretti; neredeydik (nereden geldik); neredeydik, nereye geldik ve nereye hızla gidiyoruz; kurtarıldıklarımızdan; ve doğum ve yeniden doğuş nedir? Gnostik bilim adamı Elaine Pagels, "radikal" Gnostiklerin ve Ortodoks Hristiyanların zıt kutuplarda yer aldığını ve kendilerini Hristiyan kilisesinin dışında değil, Hristiyan kilisesinin içinde gören Valentinus'un takipçilerinin orta bir konum üstlendiğini öne sürüyor. Ancak kaynama noktasına ulaşana kadar kaynayan bir tencere su gibi, Valentinianusçular kendi aralarında İsa'nın bedenini kimin oluşturduğu konusunda tartışmaya başladılar, ta ki tartışma sonuçta Valentinianusluları iki gruba ayıran bir çatışmaya dönüşene kadar. Bir grup, kilisenin (İsa'nın bedeninin) yalnızca irfanı tamamlamış kişiler tarafından oluşturulduğunu söylerken, diğer grup, kilisenin, irfan sahibi ruhani olanlar (Gnostikler) ile henüz irfanı almamış olanlar (ruhani olmayan Hristiyanlar) arasında bölündüğüne inanıyordu. Anlaşmazlık içinde Gnostik Ustalar Görüşleri birbirleriyle farklı olan Gnostik öğretmenler Theodotus (yalnızca doğudaki Valentinianusluların irfan sahibi ruhani kişiler olduğu görüşünü benimseyen) ve Ptolemy ve

--- SAYFA 276 ---

275 Herakleon (batı Valentinianusluları temsil eder), kilisenin hem irfan sahibi hem de irfan sahibi olmayan Hristiyanlardan oluştuğunu öğretmiştir. Birincisi ikincisine öğretmek ve liderlik etmek ya da onlar öyle sanıyorlardı. Pek çok ortodoks Hristiyanın irfana sahip olmadığı ve bu nedenle irfana sahip Gnostikler tarafından yönetilecek manevi olmayan varlıklar olduğu yönündeki Gnostik görüş, ortodoks liderliği öfkeliendirdi. Modern bilim adamları Ptolemy'yi, bazı kaynakların Gnostik olmadığını söylediği zengin bir kadın olan Flora'ya gönderdiği bir mektuptan biliyorlar. Kesinlikle Valentinus'un takipçisiydi ama güney Galya (modern Fransa) ve İtalya'da faaliyet gösteriyordu. Herakleon ikinci yüzyılda yaşamış bir Gnostikti ve belki de Roma'daki Valentinianus geleneğinin en saygın öğretmenlerinden biriydi. Yuhanna İncili hakkındaki yorumu, ilk kilise babası Origen'in Yuhanna hakkındaki kendi yorumunda yazdığı parçalar halinde mevcuttur. Herakleon ayrıca Matta ve Luka İncilleri hakkında da yazmıştır ve bazı inançları İskenderiyeli Clement'in yazılarında korunmuştur. Muhafazakar Kilise Öfkeliendi Piskoposlar, kiliseyi, farklı bilgi ve anlayış derecelerine sahip din değiştirenlerin evrensel kabulü yönünde yönlendirmeye niyetliydi ve doktrinlerine, hiyerarşilerine veya ritüellerine yönelik meydan okumalara tolerans göstermeyeceklerdi. Pagel'in The Gnostic Gospels adlı kitabında belirttiği gibi Gnostikler hepsine meydan okudu. Sonuç olarak Gnostik öğretiler bastırıldı, Gnostik metinler yok edildi ve Gnostik kiliseler birkaç yüzyıl içinde yok oldu. Açıklayıcı İfadeler

--- SAYFA 277 ---

276 Philip İncili'nde on yedi söz vardır ve bunların yaklaşık yarısı kanonik İncillerde yankı bulur. Bu sözler ve alıntılar, Philip'in Gnostik İncili ile kanon İncilleri arasında (her ne kadar gevşek olsa da) bir bağlantı olduğunu öne sürüyor. Philip İncili, İsa'nın aynı zamanda dünyevi bir babası olmasaydı dua etmeyeceğini veya cennetteki babasından bahsetmeyeceğini belirtir (muhtemelen cennetteki babasını tanımlarken ikisini birbirinden ayırıyordu).

--- SAYFA 278 ---

277 Onlara şöyle dedi: Peki siz benim kimim diyorsunuz? Ve Simon Petrus cevap verip dedi: Sen, yaşayan Allah'ın Oğlu Mesih'sin. Ve İsa cevap verip ona dedi: Ne mübareksin Simon Barjona; çünkü bunu sana et ve kan değil, göklerdeki Babam gösterdi. — Matta 16:15-17 Filipus İncili'nde 57:5 sayısı, Efkariştiya kutlamalarıyla ilgili bir sözü yineliyor. Bu sözün benzer bir versiyonu Yuhanna İncili 6:53'te bulunur: "Sonra İsa onlara şöyle dedi: Doğrusu, doğrusu, size derim: İnsanoğlu'nun etini yemezseniz ve onun kanını içmezseniz, içinde hayat yoktur." Ayrıca Filip İncili'nde, Matta İncili'yle paralel olan, gizlice dua etmeyle ilgili şu ifade bulunur: "Ve sen dua ederken, ikiyüzlüler gibi olma; çünkü onlar, insanlar görünsün diye havralarda ve sokak köşelerinde ayakta dua etmeyi severler. Doğrusu, sana derim ki, onların ödülleri vardır. Ama sen, dua ettiğin zaman, dolabına gir ve dua ettiğinde, Kapını kapat, gizli olan Babana dua et; ve gizlice gören Baban seni açıkça ödüllendirecektir." — Matta 6:5-6 Son olarak, Filipus İncili'ndeki 84 sayısı, hakikatin sizi özgür kılacağına dair iyi bilinen sözün tekrarıdır. Bunun paraleli Yuhanna 8:32'de bulunur: "Ve siz gerçeği bileceksiniz ve gerçek sizi özgür kılacaktır" (Yuhanna 8:32). Bazı sözler veya ifadeler tamamen Gnostik bağlamda yorumlanmalıdır. Örneğin, Philip İncili 55:33-34'te İsa'nın Meryem'e (Kutsal Bakire) hamile kalmasının Kutsal Ruh'tan kaynaklandığını söyleyenlerin yarıldığını, çünkü hiçbir gücün Meryem'i kılletmediğini belirtir. Valentinianuslular gördü

--- SAYFA 279 ---

278 Kutsal Ruh kadındır ve Philip İncili'nin yazarı şu soruyu sorar: Bir kadının bir kadından hamile kalması nasıl mümkün olabilir? Bir başka mükemmel soru da şu olabilir: Bir insan dışının, insan erkeği olmayan bir şeyden (yani Kutsal Ruh'tan) hamile kalması nasıl mümkün olabilir? Bu kavramların her ikisi de bir mantık sıçraması gerektirir. Bir Öpücük Hakkında Çok Gürültü Philip İncili, Mecdelli Meryem ile İsa arasında yakın bir ilişki olduğunu öne sürüyor. Hatta popüler kültürde ikilinin evli olabileceği inancına da kaynak olarak sıklıkla başvuruluyor. Müjde, İsa'nın annesinin, kız kardeşinin ve Mecdelli Meryem'in her zaman onunla birlikte yürüdüğünü belirtir ve ayrıca Mecdelli Meryem'in onun arkadaşı olduğunu belirtir (bazen eş olarak da tercüme edilir). Yedinci Bölümde, Philip İncili'nin, İsa'nın Magdalalı Meryem'i diğer havarilerinden daha çok sevdiği ve onu sık sık öptüğü şeklindeki şu anda meşhur olan ifadeyi içerdiğini öğrendiniz... - o zaman elyazmasında bir boşluk (delik) var.

--- SAYFA 280 ---

279 Antik çağlarda metinler, yazarın belirli bir bakış açısını iletilebilmesi için genellikle eserin otoritesi olarak görülen kişi veya kişilerin adlarını taşıyordu. Dolayısıyla materyaller, gerçekte hiçbir bağlantı kurulamayan İsa'nın bir havarisi, önemli bir havarinin öğrencisi veya ünlü bir öğretmenin öğrencisi gibi bir kişiyle ilişkilendirilebilir. Mesele şu ki, İsa, annesi ya da kız kardeşi olmayan bir kadını öpmüştü ve diğer öğrencilerini hayrete düşürecek şekilde onu sık sık öpüyordu. Bunun nedenini anlamakta güçlük çektiler. Müjde, İsa'ya neden onu onlardan daha çok sevdiğini sorduklarını belirtir. Onlara neden onları kendisi gibi sevmediğini sorarak cevap verdi, sonra karanlıkta gören ve kör olanın bir arada olduklarında farklı olmadıklarını, ancak ışık geldiğinde gören kişinin gördüğünü ve körün görmediğini anlatan bir benzetme anlattı. İsa Mecdelli Meryem ile Evli miydi? Philip İncili, 63:35 sayısında Mecdelli Meryem'in İsa'nın sık sık öptüğü arkadaşı olarak söz eder. Bu, İsa ile Mecdelli Meryem arasındaki ilişki hakkında birçok modern spekülasyona yol açtı. Philip İncili bu ikisinin evli olup olmadığını açıklamıyor ve kanonik İnciller de bunu açıklamıyor. Aslında ikisinin evli olduğuna dair hiçbir tarihsel kanıt yok. Ancak çok fazla spekülasyon var. Bazı

--- SAYFA 281 ---

280, İsa'nın Yahudi bir haham olduğunu ve onun zamanında Yahudi erkeklerin evlenip çocuk sahibi olmasının beklendiğini iddia ediyor. Aslında annesi Mary'nin babası Joachim, kendisi ve karısı Ann bir çocuğun doğumu için dua edene kadar kısır olduğu için dışlanmıştı. Gelenek, Tanrı'nın dualarını işittiğini ve kabul ettiğini ve Meryem'i doğurmalarına izin verdiğini söylüyor. Bazı modern Gnostikler ise tam tersi bir görüşe sahip; yani, birinci yüzyılda toplumda evlilik mülkiyetle ilgili olduğu için İsa ve Mecdelli Meryem evlenmezdi. Kadınlar kocalarının malı haline geldi ve bu inananlara göre ne Mecdelli Meryem ne de İsa bunu istemezdi. Dolayısıyla, İsa ile Mecdelli Meryem'in karı koca olduğunu kanıtlayan bazı tarihi belgeler ortaya çıkana kadar bu soru cevapsız kalıyor. Gnostik Kutsal Ayinlerin El Kitabı? Philip İncili mantıksız, hatta eksantrik bir şekilde düzenlenmiş birçok farklı parça içerir. Müjde, vaftizden önce sözlü din eğitimi içeren bir tür el kitabı, başka bir deyişle, bir kutsal din öğretisi kitabı olarak düşünülürse belki de en anlamlı olacaktır. "İlmihal" kelimesi Yunanca öğretmek anlamına gelen katexen filinden türemiştir. İlmihal dördüncü yüzyıldan beri (belki daha da önce) kilise üyeliği adaylarına kilise doktrini, tarihi, inançları, uygulamaları, ayinleri ve törenleri öğretmek için kullanılmıştır. Valentinianusçular büyük olasılıkla inisiyelerine ayinlere katılmadan önce Gnostik doktrinleri konusunda talimat vermişlerdi. Bu kitapta daha önce tartışıldığı gibi beş Gnostik kutsal tören, vaftizi, papazlık törenini veya yağla yağlanma ritüellerini, günahlardan arınmayı, gelin odasını ve muhtemelen kutsal sayılan Efkaristiya'yı içeriyordu.

--- SAYFA 282 ---

281 kutsal metinlerin veya kutsal metinlerin okunmasını içeriyordu (Valentinianus'a özgü ayinle ilgili bazı okumalar Willis Barnstone ve Marvin Meyer tarafından yazılan The Gnostic Bible'da bulunabilir). Philip'in İncili 69:11-13'te, Valentinianus'un takipçilerinin suda ve ışıktaki vaftiz edilmesi gerektiğine ve ışığın chrism olduğuna dair inancını açıklıyor. Gnostik chrism kutsallığı, onların Kutsal Ruh'u aldıkları bir kutsallıktı. Bunun karşılığı Roma Katolik kilisesindeki onay olacaktır. Gnostik kurtuluş hakkında son söz; bireysel ve aynı zamanda kozmik kurtuluşu içerir. Yani her şeyin madde aleminde var olmadan önceki haline döndürülmesi gerekmektedir. İlahi ışığa dönmek için tüm ışık kıvılcımlarının serbest bırakılması gerekir. Ancak o zaman Gnostiklerin Hyle adını verdikleri kusurlu ve kötü maddi alan yok edilecek. Valentinianusçular, Sophia'nın düşüşünden sonra Pleroma'da düzeni yeniden sağlaması gereken Aeons'u içeren son derece karmaşık ve ayrıntılı bir kurtuluş sürecini benimseyen bir doktrin geliştirdiler. Jesus-Soter (İsa Logos ve Mesih olarak da bilinir) adı verilen bir Aeon, ikinci bir Kurtarıcı olarak maddi dünyaya gelir ve İsa ile birleşir (İsa'nın vaftizinde). Bu kurtarıcı insanlara ruhlarını (pneuma) Pleroma'ya geri döndürmenin yolunu göstermeye geliyor.

--- SAYFA 283 ---

282 14 Mısırlıların İncili Mısırlıların (Kıpti) İncili aynı zamanda Büyük Görünmez Ruhun Kutsal Kitabı olarak da bilinir. Bu metin, İskenderiyeli Clement, Hippolytus ve Epiphanius da dahil olmak üzere birçok erken dönem kilise papazının bahsettiği Mısırlıların Yunanca İncili ile karıştırılmamalıdır. Mısırlıların İncili'nin iki versiyonu mevcuttur; her iki versiyon da orijinal Yunancadan çevrilmiş Kıpti alfabesiyle yazılmıştır. Bilinmeyen İlahi Varlık Büyük Ruh, Görünmez Olan, Bilinmeyen İlahi Varlık, Açıklanamayan Baba ve Adı Söylenemeyen Baba - bunlar Mısır İncili'nin yazarının varoluştan önce var olan Bilinmeyen Varlık'tan yalnızca birkaçı. Bu Bilinmeyen, tüm ışıkların ışığıdır, İlahi Ebeveyn'dir ve ondan üç gücün bir arada geldiği yerdir: Baba/Anne/Oğul (Kutsal Üçlü), ancak bunların üç değil, bir olması dışında. Üçlü Birlik'i, üçü bir arada olan Barbelo olarak adlandırılan tüm güçlerin Annesi olarak düşünün. Ancak Baba, Anne ve Oğul olarak üç ayrı güce bölündüğünde her birinin sekiz niteliği vardır. Örneğin Baba'nın nitelikleri; düşünce, söz, sonsuz yaşam, akıl, bozulmazlık, önceden bilme, irade ve androjenliktir.

--- SAYFA 284 ---

283 Nag Hammadi Kütüphanesi'nde (Kodeks III, 2 ve IV, 2) müjdeyi tanıtan ve tercüme eden Alexander Bohlig ve Frederik Wisse, Mısır İncili'nin Gnostik bir kurtuluş tarihi sunduğunu iddia ediyor. Oğul'un nitelikleri kendi başına listelenmemiştir ancak metin, Oğul'un yedi gücü, yedi sesin "ışığını" ortaya çıkardığını ve bunların da Söz'ün geldiği yedi sesli harf veya ses olarak tezahür ettiğini belirtir. Birlikte ele alındığında sesli harfler, Tanrı'nın adını görünmeyen bir sembolle gizler. Gnostikler, Gnostik mitolojilerinde Tanrı'nın ortaya çıkışını açıklamak için karmaşık bir arka plan geliştirdiler. Ancak açıklanamayanı açıklamanın Gnostikler için bile zor olduğu kanıtlanmış olmalı. Yazarın Mısır İncili'nde Tanrı'nın yaratılış hikâyesini anlatmak için kullandığı yapıyı takip etmek biraz zordur. Açıklanamayanı neden açıklamaya çalışmamız gerektiği sorusunu akla getiriyor. Cevap şu ki, sürekli sorgulayan Gnostik zihin, Tanrı'nın her zaman var olduğunu ve sonsuza kadar var olacağını basitçe kabul edemezdi. Ebedi Mesih Ortaya Çıkıyor Kendi kendine gelişen İlk Ebeveyn (bilinmeyen, anlaşılmasız Bir'den üçü bir arada tezahürü olarak başlayan), bir dizi varlığın varoluşa yayılması sürecini başlattı. Bunların arasında Mesih olarak adlandırılan bir varlık vardır, ancak Yeni Ahit'teki Mesih İsa değildir.

--- SAYFA 285 ---

284 Bu müjdedeki Mesih, İlahi Ebeveynin suduruyla var olan ebedi bir varlıktır (güç olarak da bilinir). Beş mühür (daha sonra buna değineceğiz), aynı zamanda ortaya çıkan başka bir varlıktır. Özetlemek gerekirse: İlahi Ebeveyn, Mesih'i Barbelo adındaki Baba/Anne/Oğul üçlüsü ve onlarla ilişkili güçler aracılığıyla yayar. Ve diğer yayılımlarda olduğu gibi bunu bir övgü döngüsü izler. Adamas Eksikliği İptal Etmeye Geliyor Mesih'in yayılımından ilk insan ortaya çıkıyor. Adı Adamas'tı. Ancak bu, Yaratılış kitabındaki Adem gibi sıradan bir insan değildir. Bu varlık, ilk insanın ruhsal açıdan üstün bir versiyonudur. Müjde bu bölümde biraz kafa karıştırıcı oluyor çünkü dünyada bir şeyler ters gitti ve Adamas'ın sorunu düzeltilmesi ya da müjdenin dediği gibi "eksikliği ortadan kaldırması" gerekiyor. Neyin yanlış gitmiş olabileceğini merak edebilirsiniz. Peki, daha önceki bir bölümdeki Sophia efsanesini hatırlıyor musunuz? Onun çocuğu olan Demiurge, kusurlu maddi evreni yarattı. Mısırlıların İncili, bunu açıkça ortaya koymadan, bu "soruna" dikkat çekiyor.

--- SAYFA 286 ---

285 In Sethian texts, the word deficiency is often used to mean the lack of knowledge (or divine light). The lack is brought about by the fallen Sophia. Since she is seen as the Wisdom attribute of God, the lack must point to a loss of enlightenment. In the Gospel of the Egyptians, Ogdoad referred to powers or deities that the Unknowable Father brought forth in silence from Himself. From these came other powers such as the Aeon of the Aeons. The Aeons made up the Pleroma of heavenly powers, which eventually led to Seth, father and savior of the Gnostics, or the "incorruptible race." So how does Adamas remedy the problem? Adamas has light as his potent attribute. He merges with the Word and the two form human reason. Unlike Sophia, Adamas asks permission of the Divine Parent to create a being. He emanates a son and names him Seth. The lesson for the Gnostics seemed to be that the highest good comes from work aligned with the Divine Parent rather than against that Heavenly Force. Divine Characteristics The Gnostics offered high praise for their unknowable and unnameable God. The Gnostic Apocryphon (or Secret) Book of John proclaims God as the "unknown." Not only the Gnostics revered the unknowable and incomprehensible One and declared his greatness to others, but so did Christians such as Paul. The

--- SAYFA 287 ---

286 Havari, Yeni Ahit'in Havarilerin Elçileri kitabında vaaz verdi: "Çünkü oradan geçerken ve ibadetlerinizi gördüğümde, üzerinde şu yazının bulunduğu bir sunak buldum: BİLİNMEYEN TANRI'YA [aynen böyle. Bu nedenle, cahilce tapındığınız kişiyi size ilan ediyorum" (Elçilerin İşleri 17:23). Pavlus Tanrı'dan erkek, her şeye gücü yeten, her şeyi bilen ve yardımsever olarak bahsetmeye devam ediyor. Gnostikler kendilerini bozulmaz olanlar, kadim manevi kökenlerini Seth'e kadar takip edebilen insanlık içindeki üstün bir varlık ırkı olarak görüyorlardı. Mısırlıların İncilinde, Seth ortaya çıktığında, Seth ile birlikte Pleroma'nın dolgunluğunu tamamlayan dört ışık kaynağı da vardı. Dört aydınlatıcının görevi, varlıkların ilahi ırkının yaşadığı dört alemini denetlemektir. Armatürlerin her birinin eş adı verilen bir özelliği veya niteliği vardı. Eşlerin de, ilahi bir niteliği ifade eden bir muadili ile birlikte bir refakatçisi vardı. Bu grup şunları içeriyordu: Harmozel, eş Grace; refakatçisi Gamaliel'dir ve onun muadili Hafıza'dır. Oroiael, eş, Algıdır; Görevlisi, muadili Aşk olan Gabriel'dir. Davithe, eş Anlayıştır; Görevli, muadili Barış olan Samblo'dur. eş Prudence olan Eleleth; Görevlisi, muadili Ebedi Yaşam olan Abrasax'tır. Klasik Sethian mitinde, Gnostik Tanrı fikri, Tanrı'nın erkek ve dişi özelliklere sahip olduğu bir fikirdir. Bazı uzmanlar negatif teolojinin (bilinmeyen Tanrı,

--- SAYFA 288 ---

287 anlaşılabilir, ilan edilemez vb.) Gnostisizmin önemli bir yönüydü ve Yunan Ortodoks Hristiyan geleneğinde devam ediyordu. Bilinmeyen Tanrı, Teslis'in Babası her türlü cinsel kimliğin ötesinde kalır ve hatta varlığın ötesinde ve onu tanımlayan "Tanrı" kelimesinin ötesindedir. Barbelo olarak anılan Baba/Anne/Oğul, Bilinmeyen'in tartışılmasına olanak sağladığı için "Barbelo" kelimesi edebi bir araç olarak iş görmektedir. Barbelo'nun Pleroma'yı dolduran tüm yayımları Tanrı'nın nitelikleridir. Bilinmeyen Tanrı ve onun Aeon'ları Pleroma'nın dolgunluğunu oluşturur. Bu göksel alem, Gnostik mitteki maddi olmayan evrende mevcuttur. Ancak Demiurge, ilahi Pleroma'nın istikrarını tehdit ediyor.

--- SAYFA 289 ---

288 Gnostiklerin efsanevi arkonlarının isimlerini başka kaynaklardan almış olmaları mümkün mü? Archon isimleri ile Babil astrolojik gezegenlerine ilişkin kelimeler arasında benzerlikler vardır. Örneğin, Gnostik Jaldabaoth, Babil gezegeni Satürn'dür ve Gnostik Oraiös, Babil Ayı için bir terim haline gelir. Yaratılış Önsözü, Bir Kefaret Hikayesi Klasik efsaneye göre, Demiurge daha sonra Pleroma'nın kusurlu bir taklidi olan bir gölge dünya, maddi evren yaratır. Yaratılış işini yapabilmek için arkon formunda yardımcılara sahip olması gerekir. Yaratılış'ın önsözünü yaratan Gnostik mit artık Yaratılış'ta bulunan Adem ile Havva'nın öyküsünü de içeriyor. Gnostikler, Demiurge'nin, Demiurge'nin annesi Sophia'ya ait ışığın (gücün) bir kısmını alan ilk insan olan Adem'i yarattığına inanıyordu. Efsaneye ilişkin bazı kaynaklar, Havva'yı Adem'in kaburga kemiğinden yaratırken, Demiurge'nin kaybettiği gücünü yeniden kazanmak için Havva'ya tecavüz etmeye çalıştığını söylüyor. Ama onun ruhu Bilgi Ağacına taşındı. Daha sonra bilge yılan çifti ayarttı ve onlar o ağacın meyvesini yediler, entelektüel güçlerini açtılar ve bilgilerini geri kazandılar. Adem ile Havva'nın eylemini ilk günah olarak gören ortodoks Hristiyan görüşüne işaret eden mit yerine Gnostikler, Yaratılış'ın arka planını yaratarak Adem ile Havva için bir kurtuluş öyküsü ortaya koydular.

--- SAYFA 290 ---

289 Hades ve Kaosun Yöneticileri Kaos ve Hades, Tanrı'nın yarattığı kusurlu dünyada yaratılışın başlangıcından beri kesinlikle mevcuttu. Mısır İncili mitinin belli bir noktasında, büyük ışıklı varlık Eleleth, birisinin Hades'e ve kaosa hükmetmesi gerektiğini ilan etti. Sophia'nın fiziksel evrende hapsolmuş kısmı olan alt veya hylik Sophia, aniden bir "bulut varlığı" olarak ortaya çıktı ve Luminary Gamaliel'in Gabriel'e (Luminary Oroiael'in hizmetkârı) hitap ederek, bunu bir meleğin yapmasına izin vermesini sağladı. Başka bir deyişle, onlar, yani aydınlar, kaosun ve Hades'in hükümdarlığını bir meleğe devretmeye karar vermişlerdi. Ve muhtemelen Sophia'dan gelen büyük melek Sakla (Aramice'de adı "aptal" anlamına gelir) ortaya çıkar, ancak Mısır İncili bu noktada açık değildir. Sakla'ya Nebruel adında büyük bir iblis eşlik ediyor. Bu ikisi, Hades'in ve kaosun çeşitli alemlerine hükmetmek için on iki Aeon daha üretti. On iki meleğin isimleri Atoth, Harmas, Galila, Yobel, Adonaios, Cain, Abel, Akiressina, Yubel, Hamupiael, Archir-Adonin ve Belias olarak tanımlandı. Sakla'nın Kibri Sakla, dünyanın bölgelerine hükümdar atamayı bitirdikten sonra kibirli bir şekilde kendisinin kışkırtıcı bir tanrı olduğunu ve onun aracılığıyla hiçbir şeyin var olamayacağını ilan eder. Bildiri, Eski Ahit'in dürüst ve bazen sert Yahudi Baba Tanrısı ile yankı buluyor. Aslında Sakla'nın ifadesi İbranice kutsal yazıların Tesniye kitabında da yankılanmaktadır.

--- SAYFA 291 ---

290 (Çünkü Tanrınız RAB, aranızda kışkırtıcı bir Tanrıdır) ta ki, Tanrınız RAB'bin öfkesi size karşı alevlensin ve sizi yeryüzünden yok etsin. ... Ve Rab bize tüm bu kanunları yerine getirmemizi, her zaman iyiliğimiz için Tanrımız Rab'den korkmamızı ve bizi bugün olduğu gibi hayatta tutmasını emretti. — Tesniye 6:15-24 Sakla'nın kendini kaptırması kısa sürdü çünkü yukarıdan (muhtemelen cennetten) bir ses Adamas ve Seth'in varlığını hatırlatarak ona seslendi. Sese, kendisi için Adem biçiminde fiziksel bir beden yaratan bir görüntü eşlik ediyordu. Bundan sonra bu varlık, her biri Seth'in tohumunu içeren, toprakta doğan insan ırkını geliştirdi. Efsane ortaya çıktıkça iki tür insan ortaya çıkar. Sakla'nın Kabil adında bir oğlu var ve bir soy onlardan geliyor, diğer insan grubu ise Adem ve Seth'ten evrimleşiyor. Seth'in soyunun katlanmak zorunda olduğu çok şey vardı; bunlar arasında seller, salgın hastalıklar, kıtlıklar ve sahte peygamberler vardı; Sakla onları yok etmeyi arzuluyordu. Bu tasvir, efsanenin yazarının Yahudi kutsal yazıları hakkında bilgi sahibi olabileceğini veya onlarla bir ilişkisi olabileceğini düşündürmektedir.

--- SAYFA 292 ---

291 Mısır İncili'nde bulunan isimlerin çoğu, hem Eski hem de Yeni Ahit'te geçen Yahudi isimleridir. Örneğin Gamaliel, Elçilerin İşleri 5:34'te bir Ferisi Yahudisinin adıdır. Kabil ve Habil Yaratılış 4:1-7'de görünür. Seth, Yaratılış 5:3'te ortaya çıkıyor. Bu, müjdenin yazarının eski İbrani geleneklerine ve isimlerine aşina olduğunu gösterebilir. Seth, Şeytan'ın, çocuklarına, bozulmaz ırka zulmettiğini, karanlık ve yıkıma giden bir yol bıraktığını gözlemledi. Çocuklarını korumak ve gözetmek için 400 kişilik bir melek ordusu gönderdi. Tüm Pleroma'nın, Görünmez Ruh'un ve beş mührün kutsamasıyla Seth, Sakla'yla savaşmak için dünyaya geldi. İlk önce uygun bir vücut yaratması gerekiyordu, bu yüzden bir bakireden doğmuş özel bir vücut hazırladı. Seth'in hazırladığı Logos'un doğurduğu bedeni "giyebilmesi" için önce selden, ateşten ve maddi dünyaya ait daha alt düzeydeki tanrıların yargısından geçmek zorundaydı. Onun zarfı, örtüsü ya da etten giysisi olacak beden İsa'ydı. Efsanenin bu noktasında hikaye Hristiyan gölgesine bürünmeye başlar. Seth, İsa'yı "giyiyor". Müjde, Seth/İsa'nın çarmıha gerilme yoluyla on üç karanlık gücü veya hükümdarı "çivilediğini" ve kanundaki cehaleti çarmıha gerdiğini açıklar. Şit/İsa, ırkın bozulmazlığı gerçeğini getirmiş ve onları, bozulmazlıklarının bilgisiyle silahlandırmıştı. Bundan sonra seçilmişlerin ruhları korundu.

--- SAYFA 293 ---

292 Kötü arkonların ışığın çocuklarını ayarttığı, onlara zulmettiği ve yoldan saptırdığına dair Gnostik düşüncenin, kanonik Matta İncili'nde bir miktar karşılığı vardır. Bu metinde Şeytan, İsa'yı dünyanın krallıklarıyla ayartıyor. "...Şeytan onu çok yüksek bir dağa çıkarır ve ona dünyanın tüm krallıklarını ve onların görkemini gösterir ve ona şöyle der: Eğer yere kapanıp bana taparsan, bütün bunları sana vereceğim." (Matta 4:8-9). Ayet, Şeytan'ın (Gnostisizm'deki kötü bir arkon) dünyayı Mesih'e sunabilmek için dünya krallıkları üzerinde bir tür mülkiyete veya güce sahip olması açısından Gnostik teolojiyle eşleşiyor gibi görünüyor. Beş Mühür ve Gnostik Ritüeller Vaftiz ve "beş mührün terk edilmesi", Gnostikler tarafından çok arzu edilen irfanı ve aşkın deneyimi kazanmak açısından önemli olsa gerek. Beş mühür beş adet ritüelistik başlangıç ayini olabilir. Beş mühür, önceki bölümlerde bahsedilen Gnostiklerle ilgili beş kutsal törene karşılık gelebilir. Gnostikler, Mısırlıların İncili'nin vaftize hazırlık olarak incelenmesini amaçlamış olabilirler. Vaftiz son derece önemli, gerekli ve arzu edilen bir Gnostik ritüeldi. Müjde, Şit'in bir vaftiz töreni oluşturduğunu ve bunun cennetten bile daha kutsal olduğunu ortaya koyuyor. Vaftiz uygulaması yeterince basit görünse de, vaftiz bilgileriyle birlikte kullanılsa bile beş mührün anlamı hala anlaşılmaz, belki de kasıtlı olarak gizemle örtülüyor. Vaftiz Yoluyla Gnosis

--- SAYFA 294 ---

293 Vaftiz irfan kazandırabilir mi? Belki; ayin Gnostikler için kesinlikle önemliydi. Mandaeen'ların günlük bir vaftiz ritüeli vardı. Hristiyan Gnostikleri de dahil olmak üzere diğer mezhepler, suyla vaftizin bir türünü ve bir beyanı kullandılar. Mısırlıların İncili'nden, adayların efsaneden dünyanın nasıl oluştuğunu ve Şit'in kurtarıcı İsa figürü olarak nasıl enkarne olduğunu anlamaları beklenmiş gibi görünüyor. Ayine katılan vaftiz adayı, ayinin bir parçası olarak beklenen aşkın vizyona yanıt olarak bir ilahi söylemek zorundaydı. Vaftiz adaylarının, bazı uzmanların Hristiyan glossolalia'sı veya farklı dillerde konuşma olabileceğini öne sürdüğü, uzun dizilerdeki bir dizi sesli harfle bölünen bölümleri olan ilahiyi öğrenmeleri beklenmiş olabilir. Glossolalia terimi Yunanca gl ssa (dil) ve lalein (gevezelik etmek veya konuşmak) sözcüklerinden türemiştir. Farklı dillerde konuşmak, Elçilerin İşleri'nde Kutsal Ruh'un bir armağanı olarak zikredilir. Bu, Pentekost gününde Kutsal Ruh'un Havarilere bahşettiği karizmalardan biriydi. Ancak Havarî Pavlus, 1 Korintliler 14'te Hristiyanların dil armağanını nasıl kullanacağını belirleyen kuralları ortaya koydu. Pavlus kiliseye gidenlere ruhla ama aynı zamanda anlayışla dua etmelerini ve dillerle konuşmayı gösteriş yapmak için değil, tüm kiliseyi geliştirmek için kullanmalarını öğütledi.

--- SAYFA 295 ---

294 Peygamberlerin ruhları da peygamberlere tabidir. Çünkü Tanrı, azizlerin tüm kiliselerinde olduğu gibi karışıklığın değil, barışın yaratıcısıdır. ...Bu nedenle kardeşler, peygamberliğe göz dikin ve dillerle konuşmamayı yasaklayın. Her şeyin düzgün ve düzgün bir şekilde yapılmasına izin verin. — 1 Korintliler 14:32-40 Vaftiz adayları, doğalarını İlahi Olan'ın yaşayan suyuyla karıştırdıklarını, böylece içlerindeki İlahi Olan'ı algılayabileceklerini ilan ederek, bir inanç beyanı gibi görünen bir şey yaptılar. Ayrıca, yeni Gnostik'e, İlahi Olan'a giden ve kendisinin zorunlu olarak içsel olarak kat etmesi gereken yola dair bir fikir verilmiş gibi görünüyor. Büyülü Büyüler, Gnostik Ritüel ve Kınama Gnostik vaftiz ilahisi, övgülerle serpiştirilmiş sesli harf dizilerini dile getiriyordu. Bunlar, sesli harflerin arasına "gerçekten gerçekten" gibi kelimelerin ve ayrıca Kutsal Olan'a övgü sözlerinin eklendiği çeşitli sıralarla karıştırılmış ve dizilmiştir. Sesli harfler dizisinin o zaman sihirli sözler mi yoksa ilahi övgüyü dile getirmenin veya Bilinmeyen Kutsal Olan'a hitap etmenin sembolik bir yolu mu olduğunu merak edebilirsiniz. Her iki seçenek de doğru olabilir. Gnostikler, en azından bazıları, sembolizm, astroloji ve numerolojiyi içeren ezoterik bilgiye sahipti. Numerolojik olarak sesli harflerin toplamının, Tanrı veya güç için sembolik bir isimle eşleşecek bir sayıya ulaşması mümkündür. Bunları dile getirmenin, bir dereceye kadar koruma sağlayan bir tür büyülü gücü harekete geçirmiş olması da mümkündür.

--- SAYFA 296 ---

295 arkonlardan ve ışığın düşmanlarından. Olası son anlam, eğer doğru yapılırsa sesli harfleri söylemenin kendinden geçmiş bir transa yol açması, meditatif odaklanmayı sağlaması veya aşkın bir deneyimin meydana gelebileceği tefekküre yol açması olabilir.

--- SAYFA 297 ---

296 Havarilerin çağdaşı olan Simon Magus (büyücü, işçi ya da büyücü anlamına gelir), Gnostisizm'i kurmasıyla ve özellikle Simonyanlar olarak bilinen bir mezhebi başlatmasıyla tanınırdı. Irenaeus, Heresies'e Karşı polemiğinde Simon Magus'u "tüm sapkınların babası" olarak nitelendirdi. Gnostikler sihir bile yaptılar mı? Muhtemelen. Bazı kaynaklar Gnostik büyünün hastalıkları ve rahatsızlıkları iyileştirmek gibi tıbbi amaçlara yönelik olduğunu söylüyor. Hristiyan Gnostikler Keldanilerin, Mısırlıların ve İbranilerin büyüsünü kesinlikle biliyorlardı ve muhtemelen onlarla temasa geçmişlerdi. Birinci yüzyıldaki Hristiyanların çoğu, Mesih'in adını anmanın şifa veren ve karanlığı yok eden görünmez güçleri ortaya çıkardığına inanıyordu. Bununla birlikte, ilk kilise babaları, özellikle de Lyons'lu Irenaeus, Hippolytus ve Tertullianus, birinci yüzyıl dünyasında birçok farklı grubun sihirle çalışmasına rağmen, büyünün ve büyü sözlerinin Hristiyan deneyiminde bir rolü olduğunu düşünmüyorlardı. Kanonik olmayan bazı metinlerde İsa'ya usta bir sihirbaz deniyordu. Irenaeus'un Gnostiklerle kişisel deneyimi vardı ve onların düşünce ve uygulamalarının yanlış olduğunu düşündüğü şeylere karşı kapsamlı yazılar yazdı. Yazılarında özellikle Barbelo-Gnostikler ve Valentinianusçulara odaklanarak onların doktrinleri hakkında ayrıntılı bilgiler verdi. Hippolytus, Gnostiklerin felsefesinin putperestliğe dayandığını düşünüyordu ve Tertullianus, hayatının çoğunu Gnostik sapkınlıklara karşı yazarak geçirdi. Bu üç kilise babası,

--- SAYFA 298 ---

297 onların Ortodoks kilisesi içindeki konumlarını çürüttüler, kınadılar ve Gnostikleri ve onların öğretilerini belgelediler.

--- SAYFA 299 ---

298 15 Yahuda'nın İncili Yahuda'nın İncili, Yahuda İskariyot'un öyküsünün radikal yeni bir versiyonunu sunar. Metin Yahuda'yı İsa'yı gerçekten anlayan tek Havari olarak tasvir ediyor. Yahuda'nın, Mesih'i İsa'nın giysisi içinde serbest bırakan ihaneti gerçekleştiren bir kahraman olduğunu ortaya koyuyor. Bu görüşe karşı çıkanlar şüphesiz orijinal metni yok ettiler, ancak Orta Mısır'daki çiftçiler 1970'lerde papirüs kodeksinin Kıpti kopyasını keşfettiler. Daha sonra antika tüccarları onu alıp sattı. Uzmanlar hassas belgeyi Kıpti dilinden İngilizceye çevirdi. İsa'nın İhanetine Farklı Bir Bakış İkinci yüzyılda yazılan Yahuda İncili, İsa'nın on iki havarisinin dindar bir şekilde ekmek karşılığında dua etmesiyle başlar. İsa onları görüyor ve gülüyor. Öğrenciler öğretmenlerinin neden güldüğünü anlamıyorlar. Ona yaptıklarının (inandıkları şeyin) doğru olduğunu söylerler. İsa onların kendi istekleriyle namaz kılmadıklarını, ancak yaptıklarıyla tanrıların övgü aldığını anlatıyor. Onlara fiziksel dünyanın yaratıcı tanrısına dua ettiklerini söyler. Bu tanrı aşağılık bir tanrıdır. Hala anlamıyorlar çünkü onu tanıdıklarını ve tanrıların oğlu olduğunu sanıyorlar. İsa onlara, aralarında hiç kimsenin kendisini gerçekten tanımadığını söyleyince öfkeleniler. Onlara öfkelerini neyin tetiklediğini sorar ve onlara şunu söyler:

--- SAYFA 300 ---

299 bunu içlerindeki tanrının yaptığını söylüyorlar. Karşısına çıkabilecek kadar güçlü olanı davet eder. Diğerleri geride dururken Yahuda tek başına kalmaya cesaret eder. İsa'ya bakmıyor (belki de saygıdan) ama İsa'nın kim olduğunu ve nereden geldiğini bildiğini söylüyor. İsa'nın ölümsüz Barbelo diyarından olduğunu söylüyor (böylece İsa'nın tanrısallığını kabul etmiş oluyor).

--- SAYFA 301 ---

300 İsa, Yahuda'nın gerçekte kim olduğunu anladığını nasıl biliyordu? Yahuda, İsa'ya ölümsüz diyar Barbelo'dan olduğunu söyledi. İncil yazarının İsa ve Yahuda'sı, Barbelo'nun çift cinsiyetli Anne-Baba olduğunu anlardı. Seth'in Gnostik inancına göre o, Sonsuz Baba'nın pronoia'sı ya da öngörüsüydü. İlahi alemdeki tüm yaratılış, onun Baba ile ortak eylemi nedeniyle gerçekleşti. Yahuda'nın öğrenciler arasında İsa'yı tanıyan ve İsa'nın önünde durma gücünü bulan tek kişi olduğu şeklindeki bu ilk imaj, Yahuda'nın hain ve açgözlü olduğu yönündeki muhafazakar veya Katolik görüşüyle çelişir. Rodolphe Kasser, Marvin Meyer ve Gregor Wurst tarafından düzenlenen ve Bart D. Ehrman'ın yorumlarıyla hazırlanan Yahuda'nın İncili, bu kayıp müjdenin incelenmesi için mükemmel bir kaynaktır; Çevirinin açık olması ve çok sayıda dipnotla sunulmasının yanı sıra kitap, Yahuda İncili'ni inceleyen çevirmenler ve akademisyenlerin büyüleyici yorumlarıyla Codex Tchacos'un öyküsünü de içeriyor. İhanetin Kanonik Versiyonu Son Akşam Yemeği'nde İsa öğrencilerine içlerinden birinin kendisine ihanet edeceğini duyurdu. Öğrenciler elbette şaşkına döndüler ve yüksek sesle içlerinden hangisinin böyle bir şey yapacağını sordular. Yahuda'nın adı söylenmedi. Ancak İsa, Yahya'ya fahri unvanını vereceği kişinin o olduğunu fısıldadı.

--- SAYFA 302 ---

301 lokma (ziyafet ev sahibine verilen yiyecek parçası). "İsa böyle dediğinde, ruhu sıkıntılıydı ve tanıklık etti ve Doğrusu, doğrusu, size söylüyorum, biriniz bana ihanet edecek. Sonra öğrenciler kimin hakkında konuştuğundan şüphe ederek birbirlerine baktılar. Şimdi, İsa'nın sevdiği havarilerinden biri İsa'nın koynuna yaslanmıştı. Bu nedenle Simon Petrus, kimden söz etmesi gerektiğini sorması için ona işaret etti. Sonra İsa'nın göğsünde yatarak ona şöyle dedi: Rab, Kimdir o? İsa şöyle cevap verdi: Sosu batırdığımda kendisine vereceğim kişi odur. Çorbayı batırınca onu Simun oğlu Yahuda İskariot'a verdi" (Yuhanna 13:21-26).

--- SAYFA 303 ---

302 Judas Iscariot grubun saymanı olarak görev yaptı. Yeni Ahit onu açgözlü, hain ve aldatıcı olarak tasvir eder. Meryem'in İsa'yı yarım kilo pahalı hint yağıyla meshetmesini eleştirdi ve merhemini neden 300 kuruşa satılıp fakirlere verilmediğini sordu (Yuhanna 12:4-8). Iscariot aynı zamanda Zealotlara (Roma yönetiminin şiddetle yıkılmasını savunan bir Yahudi mezhebi) mensup olan hançer taşıyan suikastçılar Sicarii'ye de benzer. Yahuda grubun kumbarasını idare etmekten sorumluydu. Başkâhin Kayafa'nın askerleri, İsa'yı Romalı yetkililere (o zaman onu çarmıha gelecek olan) teslim etmek için aramaya gittiğinde, Yahuda bir öpücükle İsa'ya ihanet etti. Yahuda'ya ise otuz gümüş para ödendi. Ortodoks Hristiyan görüşü, Yahuda'nın eyleminin özgür iradeyle gerçekleştiği ve yaptığı şeyden yalnızca kendisinin sorumlu olduğu yönündeydi. İnciller, İsa'nın Yahuda'nın kendisine ihanet edeceğini bildiğini, buna rağmen ona sevgi, sabır ve şefkat gösterdiğini söyler. İsa öğrencilerinin ayaklarını yıkarken Yahuda'nın da ayaklarını yıkadı.

--- SAYFA 304 ---

303 İsa ona [Simon Peter'a] şöyle dedi: Yıkanan kişinin sadece ayaklarını yıkamasına gerek yoktur, ancak her zerresine kadar temizdir: ve siz temizsiniz, ancak hepiniz değil. Çünkü ona kimin ihanet etmesi gerektiğini biliyordu; bu nedenle şöyle dedi: Hepiniz temiz değilsiniz. —Yuhanna 13:10–11. Kanonik Matta İncili, Yahuda İskariyot'u İsa'nın kınadığı biri olarak tasvir eder. Markos'un Yahuda tasviri daha belirsiz görünüyor çünkü İsa'ya ihanet eden kişinin isminden söz etmiyor. Yuhanna, Şeytan'ın Son Akşam Yemeği'nde Yahuda'ya girdiğini söyledi. İlk kilise babaları yazılarında Yahuda'yı nasıl tasvir ediyorlardı? Yahuda İskariyot'un Kilise Yazılarında Tasviri Irenaeus, kendisini rahatsız eden belirli bir Yahuda İncili'nde ileri sürülen Gnostik görüşlere karşı polemiğiyle birlikte yazılarında Yahuda'dan bahseder. Ortaya çıkan Ortodoks kilisesi tek bir Tanrı'ya inanıyordu, dolayısıyla Yahuda İncili'nde açıklanan birçok tanrı kavramı, yüce Yüce, tek Tanrı'ya, var olan her şeyin yaratıcısına inanan Irenaeus gibi bir piskopos için rahatsız edici olurdu. Bir başka ilk kilise babası olan Origen, İsa'nın bir grup öğrencisinin kendisine ihanet ettiğini kabul eden bir geleneği biliyordu ancak Yahuda'nın ismini özellikle belirtmedi. Yazılı eserleri günümüze ulaşmamış olan ancak (üçüncü yüzyılda Celsus'un fikirlerine karşı bir çürütme yazan) Origen'in yazılarında adı geçen bir pagan olan Celsus, İsa'nın bu eylemi önceden bildiği, bunu Son Akşam Yemeği'nde tüm öğrencilerine duyurduğu, hainini lokma ile tanımladığı ve hiçbir şey yapmadığı için ihanet hikayesine kelimenin tam anlamıyla inanmanın düşünülmemeyeceğini iddia etti.

--- SAYFA 305 ---

304 ihaneti engellemeye çalışıyor. İlginç bir şekilde Celsus, İsa'nın Mısır'da edindiği büyümlü yeteneklere dayanarak tanrı olduğunu iddia ettiğine de inanıyordu. İsa Bilgeliğini Ortaya Çıkartıyor, Bir Talepte Bulunuyor İsa, Yahuda'ya diğerlerini bırakmasını söyler. Yahuda'ya cennetin krallığındaki ilahi gizemleri açıklamayı arzuluyor. Ama önce Yahuda, krallığa ulaşmak için yas tutması ve öğrenciler arasında yerini alması gerektiğini anlamalıdır. Yahuda İncili'nin bu bölümü, İsa'nın çarmıha gerilmesine ve ölümüne yol açacak gerekli bir eylem olarak bir ihanetin gerçekleşmesi gerektiğini zaten bildiğini ve öğrencilerinin Yahuda'nın yerine Matthias'ı seçeceklerini öne sürüyor. Özel olarak sohbet ederken Yahuda, İsa'ya Tanrı'nın krallığının tüm gizemlerini ne zaman açıklamayı planladığını ve üstün nesil varlıkların ne zaman yüceltileceğini sorar. Aniden ayrılırken İsa'dan hiçbir yanıt gelmedi. İsa geri döndüğünde öğrencileri onun nereye gittiğini ve orada ne yaptığını öğrenmek istiyorlar. İsa, öğrencilerinin asla göremeyeceği ve ölümlülerin asla ilişki kuramayacağı, ruhsal açıdan üstün varlıkların bulunduğu bir ülkeyi ziyaret etmekten bahsediyor. Öğrencilerine kendilerinin de ölümlü insanlardan oluşan bir nesilden olduklarını hatırlatır. Belki de ziyaret ettiği diğer nesil varlıkların, insanların aksine ölümsüz veya bozulmaz olduğunu anlamalarını istiyordu. Öğrenciler yine tedirgin oldular ve konuşmayı bıraktılar. Müritlerin Vizyonu Yahuda İncili'nin bir sonraki bölümünde, öğrenciler İsa ile yaşadıkları sıkıntılı bir vizyonu tartışır.

--- SAYFA 306 ---

305 Kudüs Tapınağını ziyaret edin. İsa'ya görümde büyük bir sunağı olan bir ev gördüklerini, orada on iki rahip olan adamın "senin adını" andıklarını söylerler. İsa'ya kâhinler tarafından bekletildiklerini söylerler. Hikayenin bu noktasında, ortodoks bakış açısına karşı Gnostik önyargı sızmaya başlar, çünkü öğrenciler İsa'ya rahiplerin günahkar ve kanunsuz olduğunu söylerler.

--- SAYFA 307 ---

306 Kral Süleyman, hükümdarlığı sırasında Kudüs'te muhteşem bir tapınak inşa etti ve açılışını yaptığında dua etti ve kurban sundu. Dört yüz yıl sonra, M.Ö. 586'da. Babilliler tapınağı yıktılar ama yetmiş yıl içinde tapınak yeniden inşa edildi. Herod'un hükümdarlığı sırasında tapınak genişletildi. Tekrar kurbanlar sunuldu. İsa, öğrencilerinin sunakta teklif kabul ederken gördükleri kişilerin kendileri olduğunu açıkladı. Vizyonlarında Tapınak rahipleriyle aynı tanrıya hizmet ediyorlar. Bunu öğrenciler için duymak zor olsa gerek ama metin öğrencilerin nasıl tepki verdiklerini söylemiyor. İsa rüyeti daha da açıklayarak öğrencilerine kurban kesmeyi bırakmalarını söyledi. Onlara, kurbanlık sığırların İsa'nın adını anan kişiler (ortodoks rahipler) tarafından yoldan çıkarılan insanlar olduğunu söylüyor. Sığırların ölmesi gibi, yeni ortaya çıkan baskın kilise liderlerinin önderlik ettiği kişiler de ruhsal ölümü deneyimleyecekler. İsa onlara bu rahiplerin maddi dünyanın yaratıcı tanrısıyla birlikte çalıştıklarını söyledi. Metin, İsa'nın rahiplerin zamanının sona ereceğini ve onların eylemlerine cevap vermek zorunda kalacaklarını öne sürmesiyle aynı doğrultuda devam ediyor. Yahuda'nın Vizyonunun Anlamı Yahuda, insan neslinin ürettiği meyveyi araştırıyor. İsa Yahuda'ya, insanların tüm ruhlarının yok olduğunu, ancak ruhsal neslin ruhlarının hayatta kaldığını ve bedenleri öldükten sonra alındıklarını söyleyerek yanıt verir. İsa

--- SAYFA 308 ---

307, kayalara atılan tohumların büyümediğini açıklıyor (Sophia'nın gözden düşmesinin sonucu). Bu pasaj Matta 13:1-23'te bulunan İkinci Meseline benzer. İsa tekrar yola çıkar. Yahuda İncili, Yahuda'nın diğer öğrencilerin onu taşıdığı bir vizyonu anlatmasıyla bir kez daha devam eder. İsa gülüyor ve ona on üçüncü (ruh veya iblis) diyor. Çevirmenler kelimeyi "ruh" olarak belirtmişler ancak dipnotta "iblis" kelimesini de sunmuşlar ve bunun sebebinin çevirdikleri Kıpti kelimenin Yunanca daimōn kelimesinden gelmesi olduğunu açıklamışlar. İsa Yahuda'ya manevi neslin krallığına yükseleceğini söyler. Yahuda yüceltilecek ve diğer öğrencilere hükmedecek, ama onlar ona lanet edecekler. Sethian Gnostik Öğretisi Müjde, İsa'nın Yahuda'yı, kozmosun oluşumu, büyük görünmez Ruh ve İlâhi "Kendinden Yaratılan"ın ortaya çıkışı hakkında gizli bir öğreti almaya davet ettiğini belirtir. İsa, Yahuda'yla, Kendini Yaratılan'ın önce bir buluttan nasıl ortaya çıktığını ve daha sonra Yüce Varlığın görevlileri olarak dört meleğin nasıl ortaya çıktığını anlattı. Çok sayıda başka melek ortaya çıktı. Son olarak, Adamas (aydınlanmış bir varlık, insan Adem'in yüceltilmiş alternatif versiyonu da Seth'in bozulmaz ırkının babası olmak için öne çıkar. Adamas yetmiş iki ışık saçır ve bunlar da bozulmaz ırktan 360 tane daha ortaya çıkarır. Işık saçanlar için göklerle birlikte daha birçok varlık ortaya çıkar. Anlatının bu noktasında Yahuda ölümsüzlerin dünyasını, kozmosu ve yeraltı dünyasını algılar. Yöneticiler arasında Seth (Mesih olarak da anılır), Harmathoth, Galila, Yobel ve Adonaios yer alır. Yahuda, insanları yaratanların melekler veya ışık saçan kişiler olduğunu öğrenir ve bunu yapıp yapmadığını bilmek ister.

--- SAYFA 309 ---

308 insanın ölümsüz ruhları vardır. İsa'nın cevabı, insanlara hayat veren yaşam "nefesinin" melek Mikail aracılığıyla bir borç olarak geldiğini (insanların hizmet sunabilmesi için) fakat diğerleri için "büyük nesil"in, ruhun ve ruhun melek Cebrail aracılığıyla hediyeler olarak geldiğini öne sürüyor gibi görünüyor. İsa'nın Yıldızlarda Gördükleri Yahuda İncili'nin metni kesilir ve ardından İsa'nın, insanlığın ıslah edilemez nesillerinin başına ne geleceğini tartışmasıyla devam eder. İsa gülüyor ve yıldızların onlara ve yöneticilerine tamamlanmalarına ve nihai yok oluşlarına doğru rehberlik edeceğini söylüyor. İsa yıldızlardan "dolaşan" olarak söz etti; bu, eskilerin göklerde hareket ettiğini gördüğü gezegenler anlamına gelebilir. Gezegenlerin insan yaşamı üzerinde etkili olduğuna inanıyorlardı. Astroloji, Yunanca konuşulan dünyada incelendi ve Platoncu, Stoacı ve diğer geleneklerde ortaya çıktı. Eskiler gökleri inceliyor, astronomi ve astrolojiyi biliyorlardı; hesaplamalar yaptılar ve bulgularına dayanarak tahminlerde bulundular. 14. Bölüm'de bahsedildiği gibi, Gnostikler arkonlarından bazılarının Babil adlarını taşıyan gezegenlerin adını vermiş olabilirler. İsa'nın yıldızlarla ilgili konuşmasının ardından Yahuda ona Hıristiyanların (Mesih adına vaftiz edilenlerin) ne yapacaklarını sorar. Yahuda İncili metninde yaklaşık dokuz satır eksiktir ancak İsa, Yahuda'nın Mesih'i giydiren bedeni feda edeceği için Yahuda'nın hepsinden üstün tutulacağını açıkladığında devam eder. Başka bir deyişle, Yahuda, Mesih'in giydiği şeyi (İsa olan bedensel bedeni) atmasını sağlayacak ve Mesih, yani İlâhi Benlik yaşamaya devam edecektir.

--- SAYFA 310 ---

309 İsa, Yahuda'ya, etrafında yıldızların olduğu ışık bulunan bir buluta bakmasını söyler. Yahuda kendisine söyleneni yaptı ve buluta girdi. Daha sonra buluttan bir ses konuşuyor ancak metin bir boşluk nedeniyle yeniden bozuluyor, dolayısıyla kimse sesin ne söylediğini bilmiyor.

--- SAYFA 311 ---

310 Babilli astrologlar kehanet yapmak için hangi göksel görüntüleri gözlemlediler? Gökyüzündeki en parlak iki nesne (güneş ve ay) en önemlileri olmasına rağmen, Babil astrologları ayın evrelerini, fırtınalı veya açık gökyüzünü, ayın etrafındaki haleyi, tutulmaları ve hatta şimşek çakmalarını ve gök gürültüsü patlamalarını da dikkate aldılar. Ayrıca kehanetlerini yapmak için bilinen döngüleri ve mevsimleri de kullandılar. Yahuda İncili, yüksek rahiplerin alçak tonlarda konuşmasıyla sona ererken Yahuda, muhtemelen Son Akşam Yemeği'nin gerçekleştiği misafir odasında dua etmek için çekilir. Metinde Yahuda'nın onu tutuklamak isteyen yazıcılar tarafından izlendiği belirtiliyor. Ona neden orada olduğunu sorduklarında ve kendisini İsa'nın öğrencisi ilan ettiklerinde Yahuda onlara bilmek istediklerini anlatır. Yahuda daha sonra parayı alır ve İsa'ya ihanet eder. Bu Gnostik metnin amacı bu olmadığından, işkenceden, çarmıha gerilmeden, ölümden ve dirilişten hiç bahsedilmiyor. Önemli Nokta Gnostikler Diğer Gnostik metinlerde olduğu gibi, Yahuda İncili de Gnostiklerin daha tanıdık materyallerle sıklıkla çelişen kendi geleneklerini ve hikayelerini nasıl geliştirdiklerini gösterir. Onların İncilleri ve diğer kutsal metinleri, İsa'nın hayatındaki olayları ve insanları ve onun öğretilerini incelemek için Ortodoks Hristiyanlıktan belirgin biçimde farklı bir mercek sunuyordu. Gnostikler takipçilerine şunu öğrettiler:

--- SAYFA 312 ---

311 Tanrı'ya en mahrem yoldan, kendi içinden ve din adamlarının yetkili bir üyesi gibi bir aracıya ihtiyaç duymadan doğrudan ulaşılabilir. Karanlık, kötü ve geçici olarak algıladıkları bir dünyadan gelen bilgi yoluyla aşkınlığı doğruladılar. Bu inanç Gnostik yazılara da nüfuz etti. Yahuda İncili, Tanrı bilgisine sahip olanların Şit'in, Işık Varlıkları, Bozulmaz Olanlar'ın "tohumları" olduğunu ileri sürer. Adem ile Havva'nın ilk oğlu Kabil, küçük kardeşi Habil'i öldürdükten sonra (Yaratılış 4:1-8), Tanrı Kabil'i işaretledi ve onu Cennet Bahçesi'nden kovdu. Adem ile Havva tekrar hamile kaldılar ve çocuğa Şit adı verildi.

--- SAYFA 313 ---

312 Ve Adem karısını yeniden tanıdı; ve bir oğul doğurdu ve onun adını Şit koydu; çünkü Tanrı, Kayın'ın öldürdüğü Habil'in yerine bana başka bir zürriyet atadığını söyledi. Ve Şit'in de bir oğlu oldu; ve onun adını Enos koydu; sonra insanlar Rabbin adını çağırmaya başladılar. — Yaratılış 4:25-26 Seth, birçok Gnostik metinde yeni bir insan ırkının, "Rab'bin adını çağıranların" veya başka bir deyişle ruhsal varlıklar olanların babası olarak görünür. Yahuda İncili'ndeki İsa, insanlığın günahları uğruna ölmeye geldiğini söylemez; bunun yerine bilgi getiren, cehaletten ve hatalı düşünceden çıkış yolunu işaret eden biri olarak gelir. Bu İncilin Kısa Tarihi MS 180 dolaylarında Irenaeus, Heresies'e Karşı adlı eserinde, Yahuda'nın Mesih'e ihanetinin gizemini içeren hayali bir hikaye olarak Yahuda'nın İncili'nden bahsetmişti. Bu nedenle bilim adamları, müjdenin orijinal kompozisyonu için MS 130 ile MS 170 arasında olası bir tarih belirlediler. Bununla birlikte, bilim adamlarının ilk kilise babasının bu özel müjdeden bahsettiğini kesin olarak beyan edip edemeyeceklerini zaman gösterecek. Yahuda İncili, zamanının ortodoks liderlerine karşı Gnostik bir polemik içerir. Öğrencilerin İsa'ya anlattığı kâhinler her türlü çirkin, ahlaksız ve dinsiz faaliyetlerde bulunuyorlardı. Müjde, insanlığın karşı karşıya olduğu cehalet sorununu (günah değil) düzeltmenin çözümünün, cehaletin yerine bilgiyi koymak olduğunu bildirir.

--- SAYFA 314 ---

313 Tamamlanmamış Yahuda İncili'nin Kıpti kopyası kabaca üçüncü yüzyılın sonlarına tarihlenir ve Codex Tchacos adı verilen eski bir kitapta üçüncü metin olarak keşfedilmiştir. Akademisyen Rodolphe Kasser, Yahuda'nın İncili'nde papirüs Kodeksi'ni ilk kez 24 Temmuz 2001 akşamı gördüğünü yazıyor. İnceleme için kendisine getirilen kırılğan kitabın durumunu yürek burkan ayrıntılarla anlatıyor. Maecenas Antik Sanat Vakfı şu anda kodeksin sahibidir; Herb Krosney adında bir kişiyi kodeksin tarihini yeniden yapılandırmaya çalışmak için görevlendirdiler ve o da bunu yaptı. Krosney daha sonra bulguları hakkında Kayıp İncil'de bir kitap yazdı. Kodeksin neden bu kadar kötü durumda olduğunun kısa açıklaması şu: Maecenas Vakfı'nın eline geçmeden önce, New York'taki bir bankadaki kiralık kasanın sıcaklık değişimlerine, çok sayıda nemli yaz mevsimine ve sayfaların kararmasına neden olan bir donma olayına katlandı. Kodeksin Kahire Kıpti Müzesi'ne kalıcı olarak yerleştirilmesi planlanıyor. Altmış altı sayfalık kodeks, Yahuda İncili'ne ek olarak üç risale daha içeriyor. Bunlar arasında Peter'ın Philip'e yazdığı bir mektup da bulunmaktadır (sayfa 1'den 9'a kadar). Bu mektubun başka bir kopyası da Nag Hammadi materyallerinin Kodeksi VIII'de bulundu. Yakup başlığını taşıyan bir el yazması, Nag Hammadi metinlerindeki Kodeks V'teki Yakup'un İlk Vahiyinin versiyonunu tamamlamaktadır. Son olarak, daha önce bilinmeyen bir el yazması olan Allogenes Kitabı, Codex Tchacos'un dördüncü risalesiydi. Ortodoks Hristiyanlığın Yahuda Gnostik teolojik yorumundan Radikal Ayrılış Yahuda'nın Son Akşam Yemeği'nden sonra İsa'ya ihanetine ilişkin geleneksel ortodoks hikayeden keskin bir şekilde saptı. Gnostikler bunu iddia ediyor gibi görünüyor

--- SAYFA 315 ---

314 İsa ihaneti önceden biliyordu ve bunu doğru zamanda gerçekleştirmek için Yahuda'yla birlikte çalıştı. Ancak Yuhanna 13:27'nin kanonik İncili'nde bile İsa, Yahuda'ya yapması gerekeni hemen yapmasını söyler. Ortodoks versiyon aşağılık ve hain bir eylemin resmini çizerken, Gnostikler bunu İsa'yı gerçekten tanıyan tek öğrencinin, Efendisinin insan vücudunu atmasına ve böylece Mesih'in ebedi İlahi Ruhunu serbest bırakmasına yardım eden arkadaşının sevgi dolu eylemi olarak görürler. Elbette Ortodoks Hristiyanlar için bir arkadaşın ölüm arzusuna yardım etmesi kınanacak bir davranış olurdu. Matta İncili'nde Yahuda gümüşü geri vermeye çalışır, ancak rahipler gümüşün bozuk para olduğunu düşünür ve bunun Tapınak Hazinesine konulamayacağına karar verir. Parayı, yabancılar için mezarlık alanı haline gelecek olan Potter's Field'ı satın almak için kullanırlar.

--- SAYFA 316 ---

315 Ve başkâhinler gümüş parçalarını alıp dediler: Bunları hazineye koymak caiz değildir, çünkü bu kanın bedelidir. Ve danışıp yabancıları gömmek için onlarla çömlekçi tarlasını satın aldılar. Bu nedenle bu tarla bugüne kadar kan tarlası olarak adlandırıldı. - Matta 27:6-8 Çömlekçi Tarlası'nın rahipleri tarafından satın alınmasının, Zekeriya'nın İbrani kutsal yazılarında bulunan kehanetinin yerine geldiği söyleniyor: "Ve ben onlara dedim ki, eğer iyi düşünürseniz, bana fiyatı verin; değilsen, çekinin. Bunun üzerine benim bedelimi otuz gümüş tarttılar. Ve Rab bana dedi: Bunu çömlekçiye atın: iyi bir fiyat, onlardan bana ödül verildi. Ve ben otuz parçayı aldım. gümüş alıp Rabbin evindeki çömlekçiye at" (Zekarya 11:12-13). Böylece Zekeriya'daki kehanet yerine geldi. Suçluluk duygusunun üstesinden gelen Yahuda, Hristiyan geleneğine göre kendini bir ağaca asarak intihar eder. Kurtarıcı'nın Çilesi ve göğesi yükselişinden sonra öğrenciler Yahuda'nın yerine geçecek kişiyi seçmek için toplanırlar. Yahuda'nın kaderi böylece ortaya çıkar. "Erkekler ve kardeşler, Kutsal Ruh'un daha önce İsa'yı alan onlara rehber olan Yahuda hakkında Davut'un ağzından söylediği bu kutsal yazının yerine getirilmesi gerekir. Çünkü o bizimle sayılmıştı ve bu hizmetin bir kısmını almıştı. Şimdi bu adam kötülüğün ödülüyle bir tarla satın aldı ve baş aşağı düşerek ortasında parçalandı ve tüm bağırsakları dışarı fıskırdı. Ve bu, Kudüs'te yaşayanların hepsi tarafından biliniyordu; öyle ki bu alan kendi dillerinde Aceldama, yani Kan Tarlası olarak adlandırılıyor." (Havarilerin İşleri 1:16-19). Yahuda'nın asılması bir intihar gibi görünüyordu, ancak yürek parçalayan karışıklık daha çok ilahi bir eylemle uyumlu görünüyor.

--- SAYFA 317 ---

316 intikam. İlginç bir şekilde Markos, Luka ve Yuhanna Yahuda'nın ölümünden bahsetmiyor. Kanonik kutsal yazıtlar Yahuda'nın parayı seven hain bir karakter olduğunu ve sonunda bu onun mahvolduğunu gösteriyor. Ortodoks bakış açısına göre Yahuda, İsa'yı, Roma işgalini yıkmak için yapılan Yahudi kutsal savaşında siyasi bir lider olarak görebilirdi. İsa'nın takipçileri arasında Zealotların (Roma yönetiminin militarist bir şekilde yıkılmasını savunan bir Yahudi siyasi mezhebi üyeleri) olduğu biliniyordu. Belki de dünyevi düşünceye sahip bu Yahuda, İsa'nın hükümetinde bir rol almak istiyordu. Sonunda İsa'nın İbrani ırkından ziyade ruhu özgürleştirmeye geldiğini anladığında, Yahuda otuz gümüşe satıldı. Yahuda'nın Ortodoks Görüşüne İlişkin Sorunlu Sorular Romalılar, Yahudi rahipler ve ihtiyarlar, İsa'nın ve onun hizmetinin farkındaydı. Onun sadece kim olduğunu değil, aynı zamanda neye benzediğini de neredeyse kesinlikle biliyorlardı. Peki Yahuda'ya İsa'nın kimliğini ortaya çıkarmak için neden otuz gümüş para ödendi? Matta İncili'nde İsa'nın ihanet ve tutuklanma hikâyesi, pek çok kişinin İsa'yı sadece tanımakla kalmayıp onu tapınakta gördüğünü de belirtmektedir.

--- SAYFA 318 ---

317 Aynı saatte İsa kalabalığa şöyle dedi: Bir hırsızın karşısına kılıçlarla ve sopalarla mı çıktınız, beni almak için mi? Her gün sizinle birlikte tapınakta öğretirken oturdum ve siz bana hiç müdahale etmediniz. — Matta 26:55 Yahuda bu kadar kötü bir adamsa (bazılarına göre şeytan kadar kötüyse), birinci yüzyıl Yahudi tarihçisi Flavius Josephus'un yazılarında neden ondan hiç söz edilmedi? Veya Philo Judaeus'un veya dönemin diğer tarihçilerinin yazılarında mı? Onun adı ve kötü eylemi neden Pavlus'un en eski Yeni Ahit yazılarında, Didache'de (bazen On İki Havarinin Öğretileri olarak anılır ve kanonik olmayan literatürün hayatta kalan en eski parçalarından biri olarak kabul edilir), İncil Q Sözlere'nde veya Thomas İncili'nde yer almıyordu? Matta İncili, Yahuda'nın pişmanlık ve utanç duygusuna kapılıp kendini astığını söyler, ancak Elçilerin İşleri onun cesaretinin patladığını belirtir. İki kanonik metin arasındaki tutarsızlık, Yahuda'nın ölümüyle ilgili hangi versiyonun doğru olduğu sorusunu akla getiriyor. Toplantıda Kimler Kayboldu? Son bir soru Yahuda hakkında sorulmaya değer. İsa'nın ölüp dirilişinden sonra öğrenciler haftanın ilk günü kapalı kapılar ardında toplandılar. Toplantıda bir öğrenci kayıptı; bariz sonuç onun Yahuda olduğudur. Bununla birlikte, görünen o ki, Yahuda değil de Thomas idi; dolayısıyla bu, hem Yahuda hem de Tomas olmasaydı, orada on bir değil on havarinin olacağı anlamına gelmez miydi? Yahuda mıydı

--- SAYFA 319 ---

On iki kişi arasında 318'i hâlâ hayatta ve hâlâ katılıyor mu? Kutsal metinlerdeki kayıtlara göre Yahuda, İsa dirildikten sonra hayattaydı.

--- SAYFA 320 ---

319 Sonra İsa onlara tekrar dedi: Selam size olsun... Ve bunu söyledikten sonra üzerlerine üfledi ve onlara şöyle dedi: Kutsal Ruh'u alın: Kimin günahlarını affederseniz affedin; Kimin günahlarını saklı tutarsanız, onlar da alıkonur. Fakat on iki kişiden biri olan Didymus adındaki Tomas, İsa geldiğinde onlarla birlikte değildi. — Yuhanna 20:21-24 Yuhanna İncili, Yahuda ve Tomas'ın orada olmadığını açıkça söylemiyor. Luka İncili de öğrencilerin bir araya toplandığını ve on bir kişi olduklarını söylemek dışında herhangi bir ışık tutmaz. Ve aynı saatte kalkıp Yerusolim'e döndüler ve on birlerin ve onlarla birlikte olanların bir araya toplanmış olduğunu ve şöyle dediklerini gördüler: Rab gerçekten dirildi ve Simun'a göründü. Ve yolda neler yapıldığını ve ekmek bölme konusunda kendisinin bunlardan nasıl tanındığını anlattılar. Ve onlar böyle konuşurken, İsa'nın kendisi de onların ortasında durdu ve onlara şöyle dedi: Size esenlik olsun (Luka 24:33-36). Yahuda İncili de bu sorulara cevap vermiyor, ancak Yahuda'yı farklı bir şekilde ele alıyor ve onun, İsa'nın hayatının peygamberlik olarak sona ermesinde önemli bir rol üstlenen, İsa'nın değerli bir öğrencisi olduğunu gösteriyor. Sapkınlık olarak kınanan bu Gnostik müjdenin içerdiği sırlar, Mısırlı çiftçilerin hayatta kalan tek kopyayı bulması olmasaydı gizli kalacaktı. Hristiyanlığın ilk başlangıçlarında gelişen fikir, görüş ve teoloji çeşitliliği hakkında bilim adamlarının bir araya getirdiği bilgi birikimine katkıda bulunur.

--- SAYFA 321 ---

320 16 Hakikat İncili Hakikat İncili'nin orijinal metni MS 140 ile MS 180 yılları arasında Yunanca olarak yazılmıştır. Bu müjdenin Kıpti tercümesi Nag Hammadi'de bulunan iki nüshadan biriydi. Codex I, 3 etiketli bu kopya, parçalı olan ikinci kopya Codex XII, 2'den daha iyi bir şekilde hayatta kaldı. Klasik anlamda bir müjde olmayan bu eser, aralara paraenesis serpiştirilmiş Gnostik mistik doktrine dair kısa bilgiler veya yaklaşmakta olan kötülüğe karşı bir öğüt sunuyor. Metin, İsa'nın kurtuluş işinin Gnostik bir yorumunu sunuyor. Bu Metni Valentinus Yazmış Olabilir mi? Gerçeğin İncili, yazarını açıklamıyor, ancak akademisyenler bunun Valentinianus'un Gnostisizm ekolü ile bir yakınlığı olduğunu söylüyor. Bunu bizzat Valentinus'un yazıp yazmadığı bilimsel bir tartışma konusu olmaya devam ediyor. Sapkınlıklara Karşı kitabında Irenaeus bir Hakikat İncili'nden bahsetti. Irenaeus, Valentinus'un takipçilerinin, aralarında Gerçeğin İncili'nin de bulunduğu, gerçekte var olandan daha fazla müjdeye sahip olduklarını iddia etmelerinden şikayet etti. Irenaeus, Hakikat İncili'nin Gnostik içeriğini sakıncalı buldu. Bunu sapkınlık olarak damgaladı ve bunu Valentinus'un bir öğrencisinin yazdığını ilan etti. Pek çok modern bilim insanı, müjdenin Valentinianus'un diğer yazılarıyla benzerliği nedeniyle aynı fikirde olma eğilimindedir; hatta bazıları Valentinus'un yazmış olabileceğini öne sürüyor

--- SAYFA 322 ---

321 Karmaşık ve abartılı, bazen de şiirsel bir üslupla yazılmış olduğu tanımlanan parça.

--- SAYFA 323 ---

322 Valentinus MS 100 civarında Mısır'ın Phrebonis şehrinde doğdu ve MS 175 civarında öldü. İsa'nın çocuğunun vizyonunu gördükten sonra Valentinus İskenderiye'de bir okul kurdu. Mısır'daki en önemli takipçisi Theodotus'tu. Daha sonra Roma'da öğrencileri arasında Ptolemy ve Secundus da vardı. MS 143'te Valentinus, Roma piskoposunun dini pozisyonuna adaydı. Valentinus, Mısır'ın İskenderiye kentinde mükemmel bir Yunanca eğitiminin avantajlarından yararlandı. Muhtemelen Balisides adlı Hristiyan bir filozoftan etkilenmişti. Kesinlikle Platon hakkında bilgisi vardı, ancak bunu Yahudilerin kutsal metinleri yorumlama yöntemini inceleyerek edindiği ileri sürülüyor. Öğretmenlik kariyerine yaklaşık MS 117 yılında İskenderiye'de başladı. Valentinus, Hristiyan dini öğretilerini Havari Pavlus'un öğrencisi Theudas'tan aldığını iddia etti. Gnostiklerin Havari Pavlus'a yakınlığı vardı ve bazı durumlarda gizli bilgeliklerinin Pavlus'tan geldiğini iddia ediyorlardı. Valentinus da Theudas'ın vesayeti altında eğitim gördüğünü iddia ederek bir tür havariyelik bağlantısı olduğu sonucunu çıkardı. Irenaeus, Heresies'e Karşı üçüncü kitabının ikinci bölümünün birinci ayetinde öğretilerinin havarilerin onayına ilişkin Gnostik iddiasından bahseder. Gnostik Hristiyanlar büyük olasılıkla Roma'da büyüyen Hristiyan topluluğuna katılmışlar ve en azından başlangıçta Roma'daki kilisede çeşitli dini görevlerde bulunmuşlardır. Valentinianusçu Gnostik Hristiyanlar ancak daha sonra edebiyatçı Hristiyanların saldırısı altında ayrıldılar.

--- SAYFA 324 ---

323 Valentinus, Öğretmen Valentinus, mistik fikirleri ve ezoterik öğretileriyle bir akım başlatan güçlü bir düşünürdü. Valentinus, Mısır'daki takipçileri arasında anlayışlı bir dinleyici kitlesi buldu. İskenderiye'den ayrılıp Roma'ya taşındığında Hristiyan kilisesine dahil oldu ve aynı zamanda özel olarak ders verdi. Hiç şüphe yok ki Valentinus'la çalışmanın içsel ruhsal yaşamlarını derinleştireceğini hisseden birçok kişi vardı. Tarihin o döneminde Akdeniz bölgesinde, sadık takipçilerden oluşan bir topluluğun, tıpkı bir zamanlar İsa'nın, Havarilerin ve Havarilerin müritlerinin etrafında yaptıkları gibi, karizmatik bir öğretmenin etrafında toplanması alışılmadık bir durum değildi. Hippolytus, Valentinus'un okulunun hem Doğu hem de İtalyan şubesinde pek çok takipçisi olduğunu ileri sürdü. Valentinus'un Diğer Yazıları Vaazlar, incelemeler ve mitlerin yanı sıra vaazlar ve mektuplar (bazıları İskenderiyeli Clement'in elindeydi) yazdı. Doğrusal bir hikayeye anlatılan kozmik efsanesi Yaz Hasadı, Valentinus'a mistik bir şair olarak ün kazandı. Valentinus, geleneksel kilise liderlerinin savunduğundan farklı olan erken Hristiyanlık öğretisini benimsedi. Bir noktada (muhtemelen Gnostik bir doktrini tam olarak geliştirmeden önce), Valentinus, Roma piskoposluğu makamına aday olarak düşünülmüştü; ancak seçilmedi. İnternetteki Erken Hristiyan Yazıları sitesi, Roma kilisesinin, Valentinus'un asla piskopos olamamasında rol oynamış olabilecek Justin Martyr'in öğretilerine daha uygun öğretileri benimsediğini belirtiyor. Daha fazla bilgi için www.earlychristianwritings.com/valentinus.html adresine bakın. Ayrıca Valentinianus'a Karşı IV'te yazan Tertullian şunları kaydetti:

--- SAYFA 325 ---

324 Valentinus gerçekten de piskopos olarak düşünülmüştü ama onun yerine "inanç itirafçısı" olan bir başkası seçilmişti. Gerçeğin İncili'nin Dinleyicileri Valentinianuslular, çoğunlukla orta ve alt sınıflardan gelmelerine rağmen entelektüellerdi. Öğretmenleri Valentinus'un çeşitli mistik teolojilerini, Hristiyan ve İbrani yazılarının alegorik yorumları olarak anlayan Hristiyanlardı. Gnostik dünya görüşü, isyankar meleklerin, Ennoia'yı (Algı) tuzağa düşürmek için "kötü" dünyayı yarattıklarını iddia ediyordu. Ennoia, başlangıçta Nous (Zihin) ile eşleştirilmişti, ancak iki ayrı varlığa bölünmüştü. Valentinianusçular İsa'ya Söz'ün ya da Logos'un vücut bulmuş hali olarak saygı duyuyorlardı. İnsanlık Baba'nın gerçeğini, İlahi Olan'ın kıvılcımları olarak kendi gerçeğini ve eve dönüşün gerçek yolunu unuttuğu için, Mesih kusurlu bir dünyanın karanlık güçleri arasından İlahi Olan'a giden yolu göstermek üzere bir kurtarıcı olarak geldi. Ancak geleneksel Hristiyanlara göre Baba, bu evren de dahil olmak üzere her şeyi yarattı. İsa'yı kurtuluş ve kurtuluşu getirmek için insanlık dünyasına gönderdi. O, inanlıların sonsuz yaşama sahip olabilmeleri için biricik Oğlunu çarmıhta kurban etti.

--- SAYFA 326 ---

325 Çünkü Tanrı dünyayı o kadar sevdi ki, biricik Oğlunu verdi; öyle ki, ona iman eden herkes yok olmasın, sonsuz yaşama sahip olsun. Çünkü Tanrı, Oğlunu dünyayı mahkûm etmek için dünyaya göndermedi; ama dünyanın onun aracılığıyla kurtarılabileceğini söyledi. - Yuhanna 3:16-17 Hakikat Müjdesi, anlayışlı olanlara manevi bir mesaj iletmek için ustaca hazırlanmış bir vaaz veya vaaz olarak adlandırılmıştır. Belki de müjdenin yazarı, geleneksel Hristiyanlar ile Gnostik Valentiniancılar arasında giderek büyüyen uçurumu kapatmayı amaçlıyordu. Bunu kim yazdıysa, doğaları gereği Gnostikler veya Pnömatikler ve "psişikler" veya ruhsal olarak bilinçli insanlar haline gelmek için özgür iradeye sahip olan ruhsal olanları içeren bir okuyucu kitlesini aklında tutmuş olabilir. Hakikat İncili'nin Temel Fikirleri ve Kavramları Hakikat İncili'nin ana teması, Baba bilgisinin cehaleti kırdığını ve vahyi mümkün kıldığını, böylece ilahi aleme dönüşün mümkün olduğunu ortaya koymaktadır. Müjde, Hata'nın dünyaya nasıl geldiğini anlatır ve korkunun, cahil varlıkların çektiği bir sis olduğunu vurgular. Bu sisin içinde Hata hakim olur ve güçlenir. İsa, Baba'dan cehaleti silmek için geldi; Hata'nın (artık kişileşmiştir) düşmanlık ve öfkeyle alevlenmesine ve İsa'yı çarmıha çivilemesine yol açtı.

--- SAYFA 327 ---

326 Hakikat İncili'ndeki Hata figürü Sophia'yı mı yoksa Gnostik mitteki Tanrı'yı mı simgeliyor? Bazıları müjdenin "yaratılış öyküsünün" altında mitolojik bir figürün yattığını teorileştirdi, ancak diğerleri Hata'nın İsa'nın çarmıha gerilmesiyle ve yıkımla bağlantılı olduğunu ileri sürerek müjdeyi Sofya hakkında bilinen mitlerle çelişiyor. Yine de diğerleri, Hata'nın Valentinianusçu "eksiklik" veya "eksiklik" fikrinin eşanlamlısı olduğunu söylüyor. Gerçeğin İncili, korku ve teröre neden olan şeyin ilahi Olan hakkındaki cehalet olduğunu savunur. Müjde, Baba'yı tanımanın yolunun mistik deneyim (gnosis) yoluyla olduğunu ortaya koyar, çünkü ilahi bilginin lambası cehaletin karanlığını dağıtır. Biraz Gnostik gizem olarak kalması kadar kolay anlaşılmayan başka bir fikir de Pleroma'da hata ve cehaletin bulunmasıdır; Pleroma veya göksel alem Baba'da ikamet ettiği için, bu şeyler (hata ve cehalet) Baba'dan gelir - ama bunlar ne onun tarafından yaratılır ne de onun gücünden alınır. Müjdenin Hata tanımı (ilk bölümde yer almaktadır) muhtemelen Sophia'nın düşüşü efsanesiyle vurgulanmıştır. Onun hatasına ilişkin mitolojik referanslar, Arhontların Hipostası ve Dünyanın Kökeni Üzerine gibi Gnostik metinlerde bulunabilir.

--- SAYFA 328 ---

327 Arhontların Hipostası, Nag Hammadi keşfinde bulunan isimsiz bir metindir. Yaratılış hakkındaki söylemi tamamen ezoterik bir yorum sağlayan bir soru soran ve bir melek olmak üzere iki karakterden oluşur. Metin Gnostik Hristiyan eseri olarak sınıflandırılmıştır. Dünyanın Kökeni Üzerine bilimsel bir tarzda yazılmış dördüncü yüzyıla ait bir Gnostik metindir. Aynı zamanda Nag Hammadi'de de bulundu ve herhangi bir başlık ya da yazarın adı yoktu. Evrenin kozmolojisi ve son zaman ile ilgilenir. Valentinianusçular düşünce, algı ve anlayış hatalarının insanlığın çöküşünü temsil ettiğine ancak kurtuluşun içsel mistik bilgi yoluyla mümkün olduğuna inanıyorlardı. Unutkanlık nedeniyle birçok insan karanlığa, korkuya ve dehşete düşer. Hakikat Müjdesi, İsa'nın, çocuk gibi görünen ve ruhsal açıdan güçlenenlere Baba'nın yüzünün özelliklerini açıkladığını bildirir. Müjde, cehalet sisi içinde yaşayanlar için İsa'nın mükemmelliği ve bilgiyi temsil ettiğini ve onlara Baba'nın kalbinde saklı kalan şeyi açıkladığını belirtir. Müjde, rahatsız edici kabuslara ve ruhsal bir adayın nasıl net bir görüşe ulaştığına ve irfana uyandığına değinir. Baba ve Oğul arasındaki ilişki hakkında bir tartışmayla sonuçlanmadan önce, iyi çobanla ilgili bir benzetme ve meshetmeyle ilgili başka bir benzetme sunulur. Kurtuluş Bilgisini Paylaşmaya Yönelik Uyarılar

--- SAYFA 329 ---

328 Gerçeğin İncili, İsa'nın ölümünü en üstün vahiy eylemi olarak yorumlar. İsa insanlığa gerçeği, yalnızca kendi kökeninin ve ilahi kaderinin değil, aynı zamanda Baba'nın özüne ilişkin gerçeği de açıklar. Müjde, cehalet veya eksiklik içinde sıkışıp kalanların yok olmaya mahkum olduğu konusunda uyarıyor. Müjde anlatısal anlatım aracılığıyla gerçeği bilmenin faydalarını savunur ve övür. Örneğin, Hristiyanlar neşeyi, Pleroma'nın kişisel keşfini ve Baba ile birliği deneyimlerler. Babaya dönüş süreci, her şeyin ilkel kaynağında nihai sükûnete götüren tatlı ve neşeli bir süreç olarak tanımlanır. Baba mükemmelliğin kendisidir ve bireyler Baba'ya yükseldiklerinde, daha sonra doğuştan gelen ilahi haklarını ve kendilerine ait olan şeyleri talep edebilirler. Metin, bereketin gerçeğin bilgisini paylaşanlara, Baba'nın işini yapanlara ve başkaları arasında iş yapanlara ait olduğunu söylüyor. Gizli ve Açığa Çıkan Anlamlar Hakikat İncili'nin yazarı sık sık benzetmelerden yararlanmıştı. Mesela sarhoşluktan ayıklığa dönenler, cehaletten ilme dönüşüne işaretler. Aynı şekilde Müjde, uyanan kişinin mutlu olduğunu, yani cehalet içinde uyuyan kişinin aksine, Baba'yı tanıyan veya ilahi Olan'ı net bir şekilde gören kişinin mutlu olduğunu belirtir. Çünkü cehalet, uykudaki gibi, sıkıntılı rüyalara yatkındır. Müjde, uyanınca ortadan kaybolan çeşitli kabus türlerini anlatmaya devam ediyor. Metin, eksiklik ortamında kıskançlık ve çekişmenin filizlendiğini, ancak çekişmenin olmadığı yerde birliğin hakim olduğunu ve bütünlüğün yeniden sağlandığını belirtir. Tamlik, "eksikliğin olmaması" veya "hayır olması" anlamına gelir.

--- SAYFA 330 ---

329 noksanlık" terimleri Valentinian Gnostik retoriğinde sıklıkla kullanılır. Baba'dan ayrı olmadıklarına inananlar bozulmazdır. Var olan her şey Baba'nın içindedir, dolayısıyla tüm fiziksel uzay ve şeyler O'nun yayımlarıdır. Baba olmayan hiçbir şey yoktur. Baba'dan olduklarını bilen insanlar sonsuz yaşama sahip olacaklardır. Bu tür bireyler "eksik" değildir ve hiçbir şekilde "eksik" değildirler. Onlar tamamlandı. Ancak Baba'yı tanımayan ve ondan ayrı var olduğunu düşünenler yok olacaktır. Valentinianus vaazının bu özel bölümü, tıpkı rüya dünyasının gerçek olmadığı gibi, uyandığınızda maddi dünyanın da gerçek olmadığını söylüyor gibi görünüyor. Gerçeği, sizin ve Tanrı'nın bir olduğunuzu ve ayrılığın yalnızca zihinde var olduğunu öğrendikten sonra Tanrı'dan ayrılmak mümkün değildir. Gerçeği Ortaya Çıkarmak İçin Kullanılan Bir Mesel Gnostikler, diğer geleneklerin mevcut kutsal hikayelerini sentezleme ve onları Hristiyan çerçevesine yerleştirme konusunda ustaydılar. Ayrıca İsa'nın anlattığı hikayeleri kendi anlamlarına uyacak şekilde yeniden yorumlayabilirlerdi. Kanonik Yuhanna İncili'ndeki İyi Çoban Meseli, Hakikat İncili'nde de yer almaktadır. Yuhanna İncili'ndeki benzetme, iyi bir çobanın koyunları kurtlara yem olmalarını diye nasıl canı pahasına koruduğunu anlatır.

--- SAYFA 331 ---

330 Ben iyi çobanım; iyi çoban koyunları için canını verir. Ama koyunları kendisine ait olmayan çoban değil de ücretli adam, kurdun geldiğini görür ve koyunları bırakıp kaçar; kurt da onları yakalayıp koyunları dağıtır. Kiralık adam kaçar çünkü o bir ücretlidir ve koyunlarla ilgilenmez. — Yuhanna 10:11-13 İsa bu benzetmeyi Yuhanna'da dile getiriyor. Kendisinin iyi bir çoban olduğunu açıklıyor. Koyunlarını tanıır ve onlar için canını verir. O Babayı tanıır ve Baba da onu tanıır. Tekrar almak için canını feda edeceğini, canını kendisinin vermediği sürece kimsenin ondan alamayacağını yineler. Hakikat İncili'nde Oğul, kaybolan koyunu bulmak için doksan dokuz koyunu geride bırakan çobandır. Metin, doksan dokuzun sol tarafta nasıl ifade edilebileceğini ayrıntılarıyla anlatıyor ancak bir sayı daha eklendiğinde sayma işlemi sağ tarafa kayıyor. Eskilerin bir ellerinde doksan dokuza kadar sayma ve diğer ellerine geçme gibi bir yöntemleri vardı, yani bu sadece Hakikat İncili'nin yazarının kendi anlamını ifade etmek için kullandığı gerçek dünya bağlantısıydı. Temel olarak, kayıp koyunun temsil ettiği eksikliğin, kayıp koyun bulunduğu tamamlanacağı fikrini aktarmaya çalışıyordu. Gnostik İncil, Valentinianuscuların sağın psişik (veya özgür iradeye sahip, dolayısıyla Babayı tanımayı seçebilecek) insanları temsil ettiğine, solun ise hylikleri (veya fiziksel / maddi dünyanın insanlarını) temsil ettiğine inandığını belirtir.

--- SAYFA 332 ---

331 Ptolemy'nin Flora'ya Mektubu Bu başka bir belgedir, Hakikat İncili'nin bir parçası değildir ancak Valentianin'in başkalarını dönüştürme çabasını açıklamaktadır. Ptolemy, Valentinus'un öğrencisiydi ve Flora muhtemelen geleneksel bir Hristiyandı. Ptolemy, Flora'ya yazdığı mektubunda İbranice kutsal yazıları okumanın ve anlamamanın gerekliliğini öne sürüyor. Flora'ya İbranice kutsal yazıların Tanrısının ve Musa Kanununun yaratıcısının adil ama kusurlu olduğunu açıklıyor. Ptolemaios'a göre insanlar ne Kanun'u ne de onu emreden kişiyi anlamışlardır. Ptolemy, Musa Kanununun Tanrı'dan mı, (bazıları evreni yarattığına inanılan) Baba'dan mı, yoksa (yok etmeye hazır olan) Şeytan'dan mı geldiğini düşünüyor ve ikisinin de olmadığını tahmin ediyor. Kötülüğe karşı duran adil bir Tanrı'nın varlığını kanıtlamak için Matta ve Yuhanna'nın müjdelerinden yararlanır. Bu noktaya geçtikten sonra, ona gerçeği açıklamanın kendi görevi olduğunu ve bunu İbrani yazıtlarının yanı sıra Kurtarıcı'nın sözlerini de anlaması sayesinde yapabileceğini açıklıyor. İbranice kutsal metinlerdeki öğretilerin zorunlu olarak üç katlı katkılara sahip olduğunu açıkladı: Bunlar Tanrı'dan, Musa'dan ve geri kalanı Yahudi büyüklerinden.

--- SAYFA 333 ---

332 Musa Yasası üç bölümden veya koddan oluşuyordu: Emirler (Çıkış 20:1-17), Nizamlar (bir Kristoloji ve kurtuluş doktrini; bu bölüm manevi yasayı içeriyordu) ve Hükümler (günlük yaşamla ilgisi olan bir toplumsal yasa). Kararlarda saflık yasaları, vergilendirme, boşanma ve kölelikle ilgili konular ele alınıyordu. İbranice kutsal yazılardaki kusurları anladığı için Kurtarıcı'nın öğretilerine itibar ediyor. Boşanma durumunda Ptolemy, kutsal yazıların boşanmayı yasakladığını, ancak Musa'nın bir kanununun katı yüreklilik durumunda buna izin verdiğini belirtti. Yani Musa'nın Yasası, Tanrı'nın yasasına aykırı bir yasa yarattı. Ptolemy, Flora'ya İbranilerin Tanrısı ile Kurtarıcı'nın açıkladığı Tanrı'nın aynı olmadığı inancını aşılar. Daha sonra Kurtarıcı'nın yasadaki yanlış anlaşılan ve yanlış yorumlanan eksikliği ve zayıflığı nasıl tamamladığı konusunda ezoterik bir açıklamaya girer. Ptolemy, Flora'ya konuları daha derinlemesine inceleyeceği başka bir mektup göndermeyi teklif eder. Flora'ya açıklamalarını kasıtlı olarak kısa tuttuğunu ama aynı zamanda tohumların meyve vermesi için ona yeterli bilgi verdiğine dair güvence verdiğini söyler (Ekici Meseline bir gönderme). Ona Valentinianus Gnostik doktrinini açıklayan bir dizi mektup göndermeyi amaçlamış olabilir. Ptolemy'nin mektubu onun konuya doğrudan yaklaşımını ve vardığı sonuçlara giden mantığın açık ve doğrusal akışını gösteriyor.

--- SAYFA 334 ---

333 Mektup bütünüyle dördüncü yüzyıl kilise babası Salamis'li Epiphanius tarafından korunmuştur ve o da onu kelimesi kelimesine aktarmıştır. Yahudi olarak doğan ancak daha sonra Hristiyanlığa geçen Epiphanius, sapkın öğretilerin (ortodoks doktrinle çelişen öğretiler) izini süren bir sapkınlık bilimci olarak ün kazandı. Mısır'da bir keşiş olarak bir süre geçirdi ve orada popüler Valentinianus fikirlerinin farkına vardı. MS 333 yılında Judea'da bir manastır kurdu ve Salamis Piskoposu olmadan önce otuz yıl boyunca başrahip olarak görev yaptı. Ptolemy'nin Flora'ya Mektubu, Panarion (Adversus Haereses olarak da bilinir) adlı eserinde korunmaktadır.

--- SAYFA 335 ---

334 17 Diğer Gnostik Edebiyattan Bir Örnek Bu kitapta halihazırda anlatılanların ötesinde, uzmanların "Gnostik" olarak adlandırdığı pek çok büyüleyici metin vardır. Bunlar çeşitli antik ve ortaçağ mezheplerinin ürünleridir ve Valentinianus, Sethian ve Suriye yazılarını içerir; erken dönem bilgelik müjdeleri; Maniheizm, Mandaean ve Hermetik edebiyat; ve diğerlerinin yanı sıra Catheri yazıları. Bu bölümde bu metinlerden birkaçının örnekleri vurgulanmaktadır. Gnostik metinlerin daha kapsamlı bir sunumu için Gnostik İncil'e veya Nag Hammadi Kütüphanesi'ne bakın veya erken Hristiyan yazıları için sayısız İnternet kütüphanesinde arama yapın. Petrus'un İşleri ve On İki Havarinin İşleri Bu belge, Gnostik metinlerin çoğu gibi, sunduğu mücevhere sahip olmayan, bunun yerine onunla ilgilenenleri kendi şehrine yönlendiren bir inci satıcısının anlatımından dolayı büyük ölçüde alegoriye dayanmaktadır. Uzmanlar metnin ilk bölümünü kabaca ikinci yüzyılın ortalarına, geri kalan kısmını ise ikinci yüzyılın sonuna veya üçüncü yüzyılın başına tarihlendiriyor. Bu risalenin başlangıcı (Nag Hammadi materyallerinin Codex VI, 1'inde) eksik. Hikaye başladığında Petrus ve Havariler müjdeyi yaymak için bir yolculuğa çıkarlar. Onları denizde taşıyacak bir gemi bulduktan sonra gece gündüz yola çıktılar. Habitation adında küçük bir şehre vardılar. Havariler kalacak yer aradılar ve bir adamla tanıştılar

--- SAYFA 336 ---

335 bir elinde kitap kapağı, diğer elinde tahta bir asa taşıyor. İnci satmaya başladı. Peter ona kalacak yer sordu ama adam kendisinin de yabancı olduğunu söyledi. Adam "inciler" diye seslendiğinde şehrin zenginleri ona baktılar ama vücudunda değerli eşyaların bulunduğu bir kese veya çanta göremeyince seyyar satıcıdan uzaklaştılar. Fakirler ve dilenciler seyyar satıcının çağrısını duydular ve inciye görmek istediler. Adam onlara, eğer kendi şehrine giderlerse hazineyi görebileceklerini, aynı zamanda onu karşılıksız olarak onlara vereceğini söyledi. Peter adama adını sordu ve ona "parlak taş" anlamına gelen Lithargoel söylendi. Seyyar satıcı Peter'a, şehre gelen yolculardan ekmek, pahalı giysiler, su, et ve yeşil sebzeleri çalmak için saldıran soyguncular ve vahşi hayvanlar nedeniyle yalnızca her şeyi bırakan ve her gün oruç tutanların şehre yolculuğa çıkabileceğini söyledi.

--- SAYFA 337 ---

336 ...cennetin krallığı tarlada saklanan hazineye benzer; Bunu bir adam bulduğunda saklar... hepsini satar... ve o tarlayı satın alır. Yine, göklerin krallığı, güzel inciler arayan bir tüccara benzer: O, çok değerli bir inci bulduğunda gidip sahip olduğu her şeyi satıp onu satın aldı. — Matta 13:44-46 Petrus olası zorluklar üzerinde düşünürken içini çekti. Yüksek sesle, eğer İsa onlara güç verirse bunu yapabileceklerini düşündü. Adam Petrus'a, İsa'yı gerçekten tanıyor ve ona inanıyorsa neden iç çektiğini sordu ve kendisinin de İsa'ya ve aynı zamanda İsa'yı gönderen Baba'ya inandığını ekledi. Peter adama şehrinin adının ne olduğunu sorduğunda adam ona Dokuz Kapıyı ve başın onuncu kapı olduğunu hatırlamasını söyledi. Hikaye biraz garip bir şekilde Peter ve diğerlerinin seyyar satıcının şehrine doğru yolculuğa çıktıkları bir sonraki bölüme geçiyor. Peter'a şehrin sakinlerinin dayanmış insanlar olduğu söylendi. Lithargoel artık merhem kutusu taşıyan bir doktor olarak ortaya çıktı. Bir öğrenci bir torba ilaçla onu takip etti. Peter, doktora Lithargoel'in evine nasıl gideceğini sordu ve adam Peter'ı adıyla çağırdığında şok oldu. İsa daha sonra kimliğini Petrus'a açıkladı. Öğrenciler yere kapandılar ve Rab'bin önünde secdeye kapandılar. Metin onların on bir öğrenciden oluştuğunu söylüyor (başlıkta on iki yazıyor), ancak orada bulunmayan kişinin kimliği açıklanmıyor. İsa kutuyu ve keseyi Petrus'a sundu ve Havarilere Yerleşim şehrine geri dönmelerini ve yoksullara yaşamak için ihtiyaç duydukları şeyleri vermelerini söyledi. Peter onların tüm yoksulları doyuracak yiyeceği nasıl bulabileceklerini anlamıyordu. İsa Petrus'a hatırlattı

--- SAYFA 338 ---

İsminin gücünün 337'si, ona isminin yakarılmasının ve Tanrı'nın bilgeliğinin tüm zenginliklerden üstün olduğunu söylüyordu. İsa onlara ilaç kesesini verdi ve hastaları iyileştirmelerini söyledi. Petrus, İsa'yı tekrar sorgulamaktan korktu; bu yüzden Yahya'yı grup adına konuşmaya itti. Yahya, İsa'ya, eğitilmedikleri için bedenleri nasıl iyileştirebileceklerini sordu. İsa, kendisine inanan insanların bedenlerini iyileştirmeyi söyledi; bedenleri ilaçsız iyileştirdiğinizde, daha sonra size güvenecekleri için kalpleri de iyileştirebilirsiniz. İsa onlara zengin adamlardan uzak durmalarını tembihledi.

--- SAYFA 339 ---

338 İsa'nın ada köyü Dokuz Kapı'ya yolculuğun yürüyerek yapılması tuhaf görünüyor. Bir diğer tuhaflık da metindeki mürit sayısının başlıktaki sayıyla çelişmesidir. Son olarak parçada birkaç tuhaf geçiş var; bu da onun bir bakıma Gnostik olabilecek ama içinde geleneksel Hristiyanları rahatsız edecek çok az şey bulunan karma bir çalışma olduğunu gösteriyor. Kuşkusuz, ilk Hristiyanlar burada, zenginlerin görünüşlerle (ya da seyyar satıcıların ve göremedikleri hazinenin durumunda görünüş eksikliğiyle) o kadar meşgul oldukları ve İsa'nın mesajını duyamayacakları ya da onlara bedava vermeyi teklif ettiği büyük hazineyi bilemeyecekleri mesajını görebiliyorlardı. Metin ayrıca duanın ve Baba ile Oğul'un adlarını anmanın gücü hakkındaki şüpheleri de ortadan kaldırır. Yuhanna'nın Gizli Kitabı Yuhanna'nın Apocryphon'u (Gizli Kitabı), insanlığın yaratılışı, düşüşü ve kurtuluşuyla ilgili Gnostik mitolojik bir hikaye sunar. Metin, orijinal Yunancadan Kipti diline çevrilmiş üç versiyon halinde mevcut; iki benzer versiyon ve ayrıca Nag Hammadi'de bulunan daha kısa bir metin. Orijinal Yunancadan başka bir Kipti versiyonu, Berlin Kodeksi 8502'nin bir parçasıydı. Hikaye, dirilen İsa'nın bakış açısından Zebedi'nin oğlu Yuhanna'ya anlatılıyor. Kozmoloji, ilk kilise babalarının bildiği Gnostik öğretilere benzer. Diğer versiyonlarında olduğu gibi

--- SAYFA 340 ---

Gnostik yaratılış mitinde 339'a göre, bir ışık varlığı olan Sophia, yüce tanrının veya eşinin izni olmadan yaratmaya çalıştığında hata meydana gelir. Sophia, annesinin ışığının/gücünün bir kısmına sahip olan, maddi evrenin yaratıcısı, Yaldabaoth olarak bilinen bir yaratığı doğurur. Daha sonra kendi dünyasına hükümdarlar (melekler) yaratır. O ve görevlileri, her birinin katkıda bulunduğu özelliklerle insanı Tanrı'nın benzerliğinde yaratırlar. Yaldabaoth, ışığının/gücünün bir kısmını insana aşılama için kandırıldığında, adam, Adam, canlanır.

--- SAYFA 341 ---

340 Zebedi oğlu Yahya kimdi? Yuhanna, kanonik Yeni Ahit'in "Sevgili Müridi", Yuhanna İncili'nin otoritesi ve Vahiy kitabının yazarıydı. Zebedi ve Salome'nin oğlu ve Yakup'un kardeşi Yahya'ya "Gök gürültüsünün Oğlu" anlamına gelen "Boanerges" adı verildi. O, İsa'nın çekirdek grubundaki üç öğrenciden biriydi. El yazması, insanlarda hapsolmuş ışık için verilen mücadelenin, aydınlığın ve karanlığın, iyinin ve kötünün güçlerinin mücadelesinin katalizörü olduğunu beyan eder; metnin asıl amacı da budur - kötülüğün kökeni ve ondan kaçmanın yolları. Kadın yaratıldığında ve erkek, kadını cinsel arzu içinde fiziksel bedenleri aracılığıyla tanıdığına, ışık tuzağına düşürülür ve kaçış zorlaşır, ancak imkansız değildir. Mesih, insanların tanrısallıklarını unuttuklarını duyurmak için dünyaya gelir. Maddi dünyadan vazgeçip münzevi hayatlar yaşayanlar cennetteki mükemmellik alemine geri dönerler, ancak reenkarne olmayanlar.

--- SAYFA 342 ---

341 Yuhanna Apocryphon'u MS 185'ten önce mevcuttu çünkü Irenaeus, Heresies'e Karşı kitabında ortodoks olmayan öğretmenlerin sahip olduğu yazılar arasında ondan söz ediyordu. Metnin dört versiyonu var; üçü Nag Hammadi'de bulunan antik Yunancanın Kıpti versiyonları ve diğer versiyonu Mısır'ın Akhmim kentinde bulunan Berlin Kodeksi 8502'nin bir parçası olarak varlığını sürdürüyor. Yuhanna, bir gün tapınakta Ferisi Arimanius'la karşılaştığını, Arimanius'un kendisini azarladığını ve ona İsa'nın Yahya'yı eski Yahudi geleneklerinden uzaklaştıran aldatıcı bir Nasıralı olduğunu söylediğini yazıyor. Yahya, yas tuttuğu ıssız bir yere çekildi ve Baba Tanrı, Kurtarıcı İsa, ölümsüzlerin diyarı ve gelecek hakkındaki sorularına yanıt almak için dua etti. Kendini bir anda ilahi bir ziyaretin ortasında buldu. Cennet açıldı ve aşağıdaki dünya görülebildi. John, bir erkeğe dönüşen ve daha sonra hizmetçiye dönüşen bir oğlanı gözlemledi. John bunun üç farklı biçimde benzerlik gösteren tek bir varlık olduğunu açıkladı. Varlık, John'a neden şüphe ve korku duyduğunu sordu ve kendisinin, John'a ölümsüz olanlarla ilgili gizli gizemleri öğretecek olan kusursuz ve bozulmaz Baba, Anne ve Oğul olduğunu açıkladı. Daha sonra Yuhanna, bilgi, lütuf, yaşam, kutsanmışlık, iyilik, merhamet ve kurtuluş bahşeden görkemli Mükemmellik olarak Görünmez Ruh olan Monad'ın ayrıntılı bir tanımını aldı.

--- SAYFA 343 ---

342 Yahya'ya, Görünmez Ruh'un ilk gücü olan Herkesin Öngörüsünün Barbelo (Anne/Baba, İlk İnsan ve Kutsal Ruh) olarak ortaya çıktığı söylendi. Görünmez Ruh ve Barbelo'dan Öngörü, Önbilgi, Yok Edilemezlik, Sonsuz Yaşam ve Gerçek ortaya çıktı.

--- SAYFA 344 ---

343 Vizyoner müjde nedir? Antik çağlardaki anlatı anlatımları, inançlarını ilan etmenin bir yolu olarak Hristiyan müjdesine dönüştü. Çoğunlukla görümler, diriliş sonrası hikayeler ve iyileşme gibi mucizeler içeriyordu. Diğer müjde türleri ise İsa'nın sözlerini içeren Thomas ve Q gibi sözler İncilleridir. Yuhanna'nın Apocryphon'u, Görünmez Ruh ve Barbelo'dan ortaya çıkan beş gücü çift cinsiyetli yayılımlar olarak tanımlar (her biri eril ve dişi Aeon'dan oluşmasına rağmen). Bu nedenle on Aeon, bilinmeyen ilahi Ebeveyni oluşturur. Bu başlangıçtan itibaren Mesih ve Sofya da dahil olmak üzere diğerleri ortaya çıktı. Burada da Gnostiklerin efsanesi, Sophia'nın Görünmez Ruh'un veya kendi eşinin izni olmadan kendi başına yaratmaya çalışması ve böylece kibirli Yaldabaoth'u ortaya çıkarması hikayesine sadık kalıyor. Pek çok Aeon yarattı ve ardından kendisini bunların hükümdarı ilan etti. Annesi Sophia ağladı ve tövbe etti ve Pleroma'daki herkes onu duydu. Görünmez Ruh, eyleminin neden olduğu eksikliği düzeltene kadar Sophia'nın, yarattığı Demiurgos'un bir üstü olan dokuzuncu seviyeye dönmesine izin verdi. Bu arada Yuhanna'nın Gizli İncili, Yaldabaoth'un çeşitli ruhlardan başlayarak bir insanoğlu olan Adem'i yaratmak için güçlerini çağırdığını belirtir: kemik ruhu, sinir ruhu, deri ruhu, kan ruhu vb. Müjde, akıllara durgunluk veren ayrıntılarla, savaşa dahil olan her gücü listeliyor.

--- SAYFA 345 ---

344 insanın vücut parçalarının, duyulardan sorumlu yedi gücün ve tüm beden cinlerinin yaratılışı. Yuhanna'nın Apocryphon'u, Adem'in nasıl ortaya çıktığını ve ışık/hayat armağanını nasıl aldığını çok detaylı bir şekilde anlatır. Aslında cansız kalan bir adamın bedeninde üç adam (psişik, pnömatik ve hylik) meydana geldi. Adem kusurlu bir şekilde yaratılmıştı, bu yüzden ilk arkhonun melekleri Demiurge Yaldabaoth'a kendi pneuma'sının gücünü (annesi Sophia'nın ışık gücü) Adem'in yüzüne üflemesini söylediler. Bunu yaptığında Adem hayatla hareket etti. Ama o o kadar güçlü ve parlaktı ki yöneticiler korkuya kapıldılar ve onu fiziksel alemin en karanlık bölgelerine attılar. Pneuma tohumları Adem'de kaldı ama karanlığın güçleri artık onlar üzerinde tam bir kontrole sahip değildi. Daha sonra ışığın güçleri ile karanlığın güçleri arasında mücadele başladı.

--- SAYFA 346 ---

345 Yuhanna Apocryphon'unda bulunan en yüce tanrı, Yunan soyut fikri veya mükemmellik kavramıyla eş anlamlıdır. Maddi dünyayla hiçbir ilgisi olmayan bu kişisel olmayan varlıktan, aralarında İsa ve Sophia'nın da bulunduğu ışık varlıkları ortaya çıkar. Dirilen Kurtarıcı, Yahya'ya, sarsılmaz ırkın gizemi hakkındaki vahyi yazması talimatını verir. Vahiy'i yiyecek, içecek veya kıyafetle değiştirmeye çalışan herkes lanetleneyeceğinden, Yuhanna onu güvende tutmalıdır. Daha sonra Yahya, kendisine vahyedilenleri anlatmak için diğer öğrencilerine gittiğini bildirir. Metnin başlangıcı, Görünmez Ruh'un, Görünmez Ruh'un kıvılcımının saf ışığıyla aşılan Barbelo'ya "baktığında" Mesih'in nasıl ortaya çıktığını açıklıyor. Görünmez Ruh daha sonra Mesih'i "iyilikle" meshetti. Yuhanna Apokrifonu, Barbelo ve İsa'nın, başkalarını yaratmadan önce İlk Ebeveyn'den izin isteyip almalarının önemini vurguluyor gibi görünüyor. Daha sonra Birinci Ebeveyn övülür. Buna karşılık, Sophia eşinden (yerleşik protokol) izin istemedi veya yaratmadı ve bu nedenle onun çocuğu yanlışlıkla yaratılmış bir canavardı ve o da cennetsel alemin kusurlu bir gölge dünyasını yarattı.

--- SAYFA 347 ---

346 Hristiyanlık adını "Mesih" sözcüğünden alır. Yunanca kelime "mesh edilmiş" anlamına gelen Christos'tur. Eski İbraniler kaplar gibi kutsal nesnelerini ve aynı zamanda rahiplerini bir kutsama eylemi olarak meshederlerdi. Başrahibin meshedilmesine ilişkin atıflar Çıkış 29:29 ve Levililer 4:3'te bulunur. Kanonik İnciller, İsa'nın meshedilmesiyle ilgili hikayeleri paylaşır. Kurtarıcının Diyaloğu ilk bölümünde pek çok boşluk bulunan parçalanmış bir el yazması olan Kurtarıcının Diyaloğu, Kurtarıcı'nın müritleri Mecdelli Meryem, Matta ve Yahuda ile yaptığı bir diyalogu ayrıntılarıyla anlatır, ancak metnin ilerleyen kısımlarında on iki havariden söz edilir. Taslağın hiçbir yerinde konuşmacıya İsa ya da Mesih adı verilmemiştir; daha ziyade ondan Rab veya Kurtarıcı olarak söz edilir. Öğrencilerin sorduğu ve Kurtarıcı'nın yanıtladığı soruların çoğu, hem kanonik müjdelerde hem de Thomas İncili'nde bulunan geleneksel sözlerle paraleldir. Daha eski bir geleneğin parçası olabilecek ve kesinlikle İncillerin yazılmasından önce dolaşımda olan bazı sözler Gnostisizm çerçevesinde detaylandırıldı ve yeniden yorumlandı. Bununla birlikte, Gnostik mezheplerin hepsinin aynı inançlara sahip olmadığını, tamamen bağımsız olduklarını ve yeni ortaya çıkan Ortodoks Hristiyan kilisesininki gibi bir liderlik hiyerarşisi oluşturmadıklarını hatırlamak önemlidir. Yazar, İsa'nın öğrencilerinin bedendeyken hâlâ yapacak işleri olduğunu, ancak dinlenme zamanlarının da olduğunu ortaya koyuyor

--- SAYFA 348 ---

347 tıpkı Kurtarıcı için geldiği gibi geliyordu. Onların işi aynı zamanda, etten bir elbiseye bürünmüş olan Rablerinin de işiydi - ruhları kurtarmak ve “vahiy verenin” büyüklüğünü yüceltmek. Kurtarıcı'nın Diyalogu'nun büyük bir kısmı kurtuluşa, dinlenmeye, Hristiyan yaşamının çalışmasına ve Gnostik ruhun güçler aracılığıyla nihai dinlenme yerine geçişine değinen sözlerden oluşur (ikinci konu aynı zamanda Meryem İncili'nde de (Magdalene) ele alınmıştır. Bazı vaftiz teolojisi, kıyamet vahiyi, kozmolojik bilgelik ve Yaratılış'a dayanan yaratılış mitolojisi de dahil olmak üzere diğer edebi parçalar el yazmasına işlenmiştir. Bir redaktör Başlangıca bir dua ve ruhun karanlık güçler yoluyla cennete yükselişiyle ilgili bazı Gnostik öğretiler eklenmiştir. Diğer kaynaklarda, kompozisyonun tarihini belirlemeye yardımcı olabilecek Kurtarıcı'nın Diyalogu'ndan bahsedilmemektedir, ancak uzmanlar, malzemenin orijinal kaynağının en muhtemel tarihinin birinci yüzyılın sonu olabileceğini düşünmektedir.

--- SAYFA 349 ---

348 Kurtarıcı'nın Diyalogu Mecdelli Meryem'i "her şeyi anlamış kadın" olarak tanımlıyor. Akademisyenler Helmut Koester ve Elaine Pagels, Nag Hammadi Kütüphanesi'nin önsözünde, diğer konuların yanı sıra, insan ırkının doğum süreci boyunca devamlılığı temasını ele aldığını yazıyor. Metnin başında Kurtarıcı öğrencilerine dinlenme vaktinin geldiğini, işlerini bırakmaları gerektiğini söyler. Metin vaftiz için bir öğüt veriyor gibi görünüyor; bulana kadar durmadan arayanların dinlenip hükmedeceğini söylüyor. Vaftizde, Mesih'teki bir yaşamda yeniden doğmak için eski benliğinizi bir kenara atarak sembolik olarak ölürsünüz. Kurtarıcı, öğrencilerine nasıl övgü duası sunacaklarını anlattıktan sonra, onların ruhlarının, bedensel beden atıldığında, fiziksel alemdeki güçler aracılığıyla nasıl yükseleceğini anlatır. Öğrencilerini korkacakları, ancak "tek" zihinde veya odak noktasında olmayı hatırlamaları konusunda uyarıyor. Onlara beden aydınlatan ve dolayısıyla karanlığı dağıtan lambasının akıl olduğunu hatırlatır. Aydınlık, kalpler karanlık olmadığında ve zihindeki düşünceler dağılmadığında gelir. Matta Kurtarıcı'ya kötülüğün olmadığı, ışığın yerini görmek istediğini söyler. Bu, Matta'da bulunan bir deyişi akla getiriyor. Kurtarıcı, Matta'nın etli bedenini taşıdığı sürece o ışıkları göremediğini söyler. Kurtarıcı, Matta'nın ışığın yerini görmeden önce ölmesi gerektiğini söylüyordu.

--- SAYFA 350 ---

349 kötülük bulunamadı mı? Gnostikler yeni bir hayat kazanmak için ölmeleri gerekmediğine inanıyorlardı. Belki de metin, irfanın içsel ışığı olan ışıkla vaftizi önermektedir. Matta ve diğerleri, kutsal ışıkla ya da kutsal ışıkla verilen bu içsel mistik bilgiyle vaftiz edildikten sonra bedenlerinde kalabilirler ve Kurtarıcı'nın işini yapabilirler, "Açığa Çıkarıcıyı" ortaya çıkarabilir ve ruhları kurtarabilir, dinlenmelerinin ve yönetimlerinin güvence altına alındığı cennetteki geleceklerine güvenebilirlerdi. Aslına bakılırsa, metnin çevirmenleri vaftiz törenine başlama tartışmasının eskatoloji (dünyadaki son günler veya son olaylar ve insanın kaderi) konusundaki çatışmayla ilgili olduğunu öne sürüyorlar.

--- SAYFA 351 ---

350 Bedenin ışığı gözdür; bu nedenle, eğer gözün tek ise, bütün beden ışıkla dolu olacaktır. Ama eğer gözün kötü olursa, bütün beden karanlıkla dolar. Bu nedenle, eğer içindeki ışık karanlıksa, o karanlık ne kadar büyüktür! — Matta 6:22-23 Kurtarıcı onlara, hakikatten doğanların (Rab'bin mevcut olduğu yer) asla ölmediğini, ancak bir kadından doğanların öldüğünü söyler. Meryem, Kurtarıcı'ya, ister kazanç için ister bir şeyden vazgeçmek için olsun, içinde bulunduğu dünyaya neden geldiğini sorar. Kurtarıcı ona bunun, açığa çıkarmanın bolluğunu açıkça ortaya koymak olduğunu söyler. Bu bizi kadınlık eserlerinin çözülmesiyle ilgili bir bölüme götürüyor. Kurtarıcı'nın, kadının bulunmadığı bir yerde dua edecek bir yer bulunması yönündeki öğüdü, kadının değerini boşa çıkaran veya dünyadan çekilip münzevi olmaya yönelik bir emir olarak alınmamalıdır. Daha ziyade, doğumu farklı bir bağlamda, yani Mesih'te doğan (Baba'dan çıkan) aracılığıyla anlamak için bir emirdir. Aslında Kurtarıcı'nın Diyalogu, Meryem'in Kurtarıcı ile yaptığı tartışmadaki hayati rolünü, onun “tamamen anladığını” iddia edecek noktaya kadar, anlamlı ve anlayışlı yorumlarıyla bir dereceye kadar ortaya koymaktadır.

--- SAYFA 352 ---

351 İsa'nın birinci yüzyıldaki takipçileri dünyanın sonunun kendileri yaşarken geleceğine inanıyorlardı. Kilise lideri Justin Martyr, Tanrı'nın Hristiyanlığın dünya çapında yayılmasını arzulaması nedeniyle son zamanın MS 130 civarında gelmediğine inanıyordu. Bazı modern Hristiyanlar son zamanın yaklaştığı kehanetinde bulundular. İsa Mesih'in Ayasofyası Nag Hammadi hazineleri arasında bulunan bir çift belge o kadar benzerlikler içeriyordu ki, biri diğerine dayanıyormuş gibi görünüyordu. Akademisyenler, Kutsal Eugnostos risalesinin tek bir okuyucu kitlesine yönelik olduğunu ve İsa Mesih'in Sofya'sının farklı bir gruba, muhtemelen Eugnostos'a aşına olan ancak Hristiyanlığın kendileri için yeni bir şey olduğu Hristiyan olmayan Gnostiklere yönelik olduğunu ileri sürerler. Nag Hammadi Kütüphanesi'nde yan yana duran metinler, Hristiyan olmayan bir belgenin (Eugnostos) İsa Mesih'in Sofya'sının Gnostik Hristiyan metnine nasıl dönüştürülebileceğini gösteriyor. Bazı sözler Eugnostos'tan aynen alınıp diğer metne aktarılmış ve İsa'nın dudaklarına yerleştirilmiştir. Bu, antik çağdaki yazarların, yarattıkları eserlerde İsa'ya atfedilen sözler ve açıklama sözlerini başka metinlerden ödünç alıp almadıkları sorusunu gündeme getiriyor. Bir belgeyi değiştirmek veya başka bir belge oluşturmak için kullanma süreci muhtemelen Yuhanna'nın Apokrifonu ve Mısırlıların İncili gibi diğer Gnostik metinlerde de kullanılmıştı.

--- SAYFA 353 ---

Douglas M. Parrot'un Nag Hammadi Kütüphanesi'ndeki İsa Mesih'in Sofyası'na girişine göre 352. Bilim adamları, Kutsal Eugnostos'tan ve İsa Mesih'in Sofya'sından (aynı zamanda İsa Mesih'in Bilgeliği olarak da bilinir), dirilen Mesih'in öğrencilerinin sorularını yanıtladığı bir vahiy söylemi olarak bahsetmişlerdir. Nag Hammadi'de hem İsa Mesih'in Sofya'sının hem de Kutsal Eugnostos'un iki farklı versiyonu keşfedildi. İsa Mesih'in Ayasofya'sının tarihlendirilmesi birinci yüzyılın sonlarına yakın görünüyor. Eugnostos İsa'nın yaşamı sırasında veya sonrasında yazılmış olabilir. Kutsanmış Eugnostos, resmi bir selamlama içeren bir mektup olarak açılıyor ve en bilge filozofların bile dünyanın "düzenlenmesi" hakkındaki gerçeği anlayamadıklarını ve aynı fikirde değil, üç görüş dile getirdiklerini ilan ediyor. İsa Mesih'in Sofya'sı, İsa'nın dirilmesinden ve on iki havarisi ve bazı kadınların Kehanet ve Sevinç adı verilen bir dağa çıkmasından sonra açılır. Orada Kurtarıcı belirir ve onlara dünya düzeni hakkındaki spekülasyonlarının gerçeğe ulaşmadığını ve (aynı fikirde olmayan) filozofların ileri sürdüğü üç yolla da bu noktaya ulaşılmadığını söyler. İki metnin yakın ilişkisini hemen görmek kolaydır. Benzerlik, her iki metnin de Yüce Varlığı "tarif edilemez" olarak tanımlamasında devam etmektedir. Ancak İsa bu sözü Matta'nın bir sorusuna yanıt olarak söyledi. Ve böylece iki metin, evrenin nasıl "tarif edilemez" Baba'dan ortaya çıktığını açıklayan Kutsal Eugnostos ile birlikte ilerler. Ondan bir dizi Aeon (erkek ve dişi) yayıldı. Onlar da çeşitli hizmetkarlarıyla birlikte çeşitli göksel alemleri doldururlar. Sonunda insanlar ortaya çıkıyor. Onların bölgesine Ölümsüz Adamın diyarı denir.

--- SAYFA 354 ---

353 İsa Mesih'in Sofya'sında aynı bilgilerin çoğu İsa'nın öğrencilerinin sorularına verdiği yanıtlarda da ortaya çıkar.

--- SAYFA 355 ---

354 Suriye ve Mısır'daki Gnostisizm okulları, doktrinlerinde sıklıkla, Aeons adı verilen daha küçük varlıkları çiftler halinde (erkek ve dişi) yayan, bilinmeyen bir Yüce Varlık'a yer verirler. Bu Aeon'lar, en düşükleri İsa ve Sofya çifti olacak şekilde sıralı bir şekilde ortaya çıktı. Hepsini bir arada, İlahi Olan'ın soyut doğasını simgeliyor olarak görülüyorlardı. Kutsal Eugnostos'a göre Evrenin Babası, Baba olarak değil Ata olarak anılır. Metin, yok olmayandan gelenin asla yok olmayacağını, fakat fani olandan çıkanın öleceğini tartışıyor. İki metnin bu bölümleri hemen hemen aynıdır. Her iki metin de İnsanoğlu ve onun eşi Sophia'nın birlikte hem büyük hem de çift cinsiyetli bir ışık ortaya çıkardığının açığa vurulmasıyla sonuçlanıyor; bu ışık Kurtarıcı'dır. Onun erkeksi adı Kurtarıcı, Her Şeyin Doğurucusu'dur; Onun kadınsı adı Sophia, Baştan Doğuş'tur. Peter'ın Kıyametinde Peter'ın üç vizyonu veya vahiy vardır ve Kurtarıcı, Peter'ın Kıyametinde bunları onun için yorumlar. Vizyonlar, Gnostiklere yönelik düşmanlığı ve yeni ortaya çıkan Hristiyan kilisesinin çeşitli fraksiyonları tarafından onlara yapılan zulmü ortaya koyuyor. Gnostikler dışarıdan geleneksel Hristiyanlara benziyorlar ama içsel olarak ölümsüz özlere nedeniyle farklı olduklarını biliyorlar. Kıyamet kısmı, Gnostiklerin Tanrı'nın Oğlu'nu özlemesiyle ortaya çıkar.

--- SAYFA 356 ---

355 İnsan, saldırganları ve zalimleri yargılamak ve Gnostiklerin inançlarının doğruluğunu kanıtlamak için geri dönecek (İkinci Geliş). Peter'ın Kıyameti kabaca üçüncü yüzyıla tarihleniyor. Her ne kadar Yeni Ahit'in kanonuna kabul edilmese de, İskenderiyeli Clement, Petrus'un Kıyametini kutsal bir yazı olarak görüyordu ve bir zamanlar antik dünyada geniş çapta yayılmış olabilir. Bugün, metin Yeni Ahit'in apocrypha'sında kalıyor. Orijinal Yunancadan oldukça farklı iki versiyon hayatta kalmıştır; biri 1886-1887 yılları arasında Yukarı Mısır'daki Akhmim'de bir keşiş mezarında yapılan kazıda keşfedilen Yunanca, diğeri ise 1910'da bulunan Etiyopya alfabesiyle yazılmıştır. Broşürün yazarı, içeriği konusunda otorite olarak Peter'ı kullanır. En az üç antik metinde daha önceden var olan ancak bilinmeyen bir kıyamet edebiyatı kaynağına güvenildiğini düşündüren paralel pasajlar bulunuyor. Peter'ın Kıyameti muhtemelen popüler bir izleyici kitlesi için yazılmıştır.

--- SAYFA 357 ---

356 Broşürler nedir? Nag Hammadi'de bulunan literatür arasında risaleler (dini yazılar) ve kodeksler (sayfaları papirüsten yapılmış deri ciltli kitaplar) vardı. Kodeksler metinlerin fiziksel yapısıdır, risaleler ise makalelere veya yazı türlerine atıfta bulunur. Broşürler kodekslere bağlandı. Peter'ın Kıyameti, Kurtarıcı'nın tapınakta Peter'ı övmesiyle başlar. Kurtarıcı konuşurken, Petrus'a güçlü olmasını söylerken (ruhsal otorite ve liderliğe vurgu yaparak), Petrus, kendisine saldırmaya niyetli görünen, taşlı rahiplerden ve diğerlerinden oluşan bir kalabalık görür. Kurtarıcı kör insanların da olduğunu açıklıyor. Peter'a gözlerini kapatmasını ve kendi gözünün görmesini söyler. Bunu ikinci kez yapması söylendiğinde Petrus ışığı gördü ve içinde Kurtarıcı'yı ve rahiplerin İsa'yı övdüğünü gördü. Peter'a sağır ve kör insanların da var olduğu ve bazı şeyleri başkalarına açıklarken dikkatli olması gerektiği anlatıldı. Anlamayan veya bilgisi olmayan bazıları küfür eder. Bazıları Kurtarıcı hakkında konuştuğunda ona inanacak, ancak daha sonra inançlarından uzaklaşacaklar. Onlara karışan ölümsüzler onların esiri olur. Sağır ve körler, kendilerini temize çıkaracağını zannederek ölünün ismine yapışıp hataya düşerler ve kirlenirler. Peter körlerin yargılanacağına dair güvence aldı. Petrus Kıyametinin sonunda İsa, Petrus'a moral veren bir konuşma yapar ve ona düşmanlarının galip gelemeyeceğini söyler. Bundan sonra Peter vizyonundan "uyandı".

--- SAYFA 358 ---

357 Kıyamet metninin Gnostikler ile Ortodoks Hristiyanlar arasındaki, üçüncü yüzyıla gelindiğinde oldukça açık olan ayrılığa gönderme yaptığı açıktır. İsa'nın yaşamı ve öğretilerine ilişkin harfi harfine Hristiyan ve Gnostik yorumları arasındaki farklılıklar, kilisenin Gnostik sapkınlık suçlamalarıyla sonuçlandı. Petrus Kıyameti'nin Gnostik yazarının, anlatımında başrol olarak Peter'ı seçmesi ilginçtir, çünkü Peter, İsa'nın baş öğrencisi olarak görülüyordu ve geleneksel Hristiyan topluluğu tarafından saygı görüyordu. Aslında, ortaya çıkan ortodoks hiyerarşi, Petrus'u insanın manevi dayanağı olarak görüyor ve ondan ilk piskoposu veya papası olarak söz ediyordu.

--- SAYFA 359 ---

358 18 Gnostik Metinler ve Erken Hristiyanlık Antik çağa ait her yeni el yazmasının keşfedilmesi ve tercüme edilmesiyle, İncil bilginleri, din tarihçileri, teologlar, arkeologlar ve diğerleri, eski atalarımızı ve onların inançlarını görebilecekleri yeni bir mercek sahibi olurlar. Modern zihnin onların ruhsal yaratılış ve kurtuluş hikayelerini hoş ya da rahatsız edici bulup bulmaması, kendi dünyalarını anlamak ve içinde anlam bulmak için zamanda geriye giden insanların düşünceleri ve yorumları hakkında hikayelerinin bize anlattıklarından daha az önemlidir. Karmaşık, Canlı Bir Hareket Birçok Hristiyan, Hristiyanlığın doğuşunun hiç de sorunsuz olmadığını öğrendiğinde şaşırabilir. Çok tanrılı Romalılar, Hristiyanlığın doğduğu dünyaya hükmettiler. Eski Filistin'de yaşayan Yahudilerden farklı siyasi, kültürel ve dini inançlara sahiptiler. İbrani halkı, Akdeniz bölgesinden doğuya, Afrika'ya ve hatta Hindistan'a kadar Roma ve Roma dışı etkilere kaynaklanan sayısız fikirle temas kurmuş olmalı. Helenistik filozoflar, sihirbazlar, peygamberler, çeşitli inanç sistemlerine mensup karizmatik öğretmenler, gezgin vaizler ve Yahudi geleneğinin kendini mesih ilan eden figürleri Akdeniz çevresindeki topraklarda ikamet ediyordu. Bazı yerleşik okullar, hareketler ve mevcut okulların şubeleri

--- SAYFA 360 ---

359 din. Aslında İsa'nın dünyası, karmaşık dini ideolojilerin yuvasıydı ve Romalılar, imparatorluk boyunca geniş bir yol ve köprü ağı inşa ederek seyahati kolaylaştırarak tüm radikal yeni fikirlerin yayılmasını sağladılar.

--- SAYFA 361 ---

360 İsa Hristiyanlığı kendi başına bulmadı. O bir Yahudiydi ve on iki havarisinin hepsi Yahudiydi, bu nedenle ilk İsa hareketi, her ne kadar ıslah edilmiş olsa da, bir Yahudi mezhebi olarak görülüyordu. İlk birkaç yüzyıl, embriyo halindeki Hristiyan dininin, Yahudi dininin bir çeşidi olarak değil, kökleri eski inanca dayanan yeni bir hareket olarak kendisini yeniden tanımladığına tanık oldu. Hristiyanlık geliştikçe, hem din değiştirenler hem de kısa sürede gelişen çeşitli dallar açısından giderek daha fazla çeşitlilik kazandı. Kilisenin geleneksel Apostolik öğretilere yakın kalan ve kadınlara bakış açısında ataerkil olan kolu, kilisenin baskın kolu olarak ortaya çıktı. Sonunda dini hiyerarşisi, doktrinini koruyacak emperyal güç ve yetki kazandı. Ancak canlı ve sağlıklı bir bitki gibi kilise de, İsa'nın yaşamı ve ölümü ile Havarilerin temel öğretilerine ilişkin farklı yorumları benimseyen yeni dallar geliştirdi. Dinin hakim kolundaki liderler, Hristiyanlığın bu yeni fikir ve yorumlarına karşı inançlarını güçlü bir şekilde savunmak zorunda kaldılar. Çatışma, Yanlış Anlama ve Artan Gerilim Havarilerin İşleri ve Pavlus'un kurduğu çeşitli yeni Hristiyan kiliselerine yazdığı mektupların okunması, İsa'nın öğretileri ve Hristiyan olmanın ahlaki davranışı hakkındaki yanlış anlamaları açıklığa kavuşturması gerektiğini göstermektedir. Ancak Pavlus, Yahudi olmayanları kendi dinlerine döndürme ve onları getirme meselesiyle ilgilenmeden önce bile

--- SAYFA 362 ---

361'de İsa'nın hareketiyle birlikte, öğrenciler arasında çatışma çıkmaktaydı. Özellikle Mecdelli Meryem ile Petrus arasındaki gerilim, İsa'nın ölümünden önce yüzeye çıktı ve Diriliş'ten sonra da azalmadı; ya da İsa'nın ölümünden sonra yazılan bazı Gnostik yazılarda bize böyle anlatılıyor. Kanonik İnciller Mecdelli Meryem ile Petrus arasındaki çatışmayı ele almaz, ancak önceki bölümlerde zaten keşfetmiş olduğunuz gibi Gnostik metinlerin birçoğu bunu ele alır. Öğrencilerin kendi farklılıkları vardı. Ayrıca metinlerde ve Hristiyanların çeşitli gruplarının yorumlarında da farklılıklar vardı.

--- SAYFA 363 ---

362 Günümüze ulaşamayan ancak Origen ve Aziz Jerome'un yazılarından bilinen İbranilere Göre İncil, İsa'ya annesi Kutsal Ruh'un onu Tabor Dağı'na götürmesiyle ilgili bir alıntı atfeder. İsa'nın anne ve Kutsal Ruh arasındaki bağlantısı, Thomas'ın Gnostik İncili'nde 101'de de geçmektedir. Petrus'un da Pavlus'la anlaşmazlıkları vardı. İsa'nın ölümünden sonra, Petrus Hristiyan Yahudi topluluğunun sözcüsü oldu ve bu topluluğun büyümesiyle itibar kazandı; Pavlus ise İsa'nın öğretilerini Küçük Asya'nın her yerine yaydı ve Yahudi olmayan birçok insanı dönüştürdü. Ancak Pavlus Yahudi olmayanlara Musa Kanununu dayatmayı reddetti. Başlangıçta bu, Paul, Peter ve James arasında bir çekişme kaynağıydı. Yahudi olmayanların sayısının giderek artmasını kültürel miraslarına yönelik bir tehdit olarak gören Yahudi Hristiyanlar öfkelenildiler. Pavlus, Efesli Trophimus'un (Yahudi olmayan) yanında görüldü ve aslında yapmadığı bir şeyi yaparak Yahudi olmayan birini Kudüs Tapınağı'na getirip tapınağı kirletme suçlamasıyla tutuklandı. Yahudiler onu öldürmeye yemin ettiler. Ancak Roma'nın müdahalesi sayesinde kaçmayı başardı (Elçilerin İşleri 21:17-40). Pavlus, kendi itirafına göre, doğuştan bir Yahudi ve Roma vatandaşıydı. Öncekiler, öğrencilerin kendileri ve hizmet ettikleri insanlar arasında artan gerilimi tetikleyen birkaç çatışma ve yanlış anlama örneğini temsil ediyor. Daha önce öğrenmiş olduğunuz gibi, İsa'nın çeşitli öğretilerine ilişkin yorum farklılıkları gerilimlerin ve

--- SAYFA 364 ---

363 çakışma. Öğretilerinin çeşitli yorumları metinlere aktarıldıkça, yeni tartışma noktalarının da kaçınılmaz olarak inancın babaları tarafından ele alınması gerekti. İyi Haberi Yaymak Diriliş ve Pentikost'tan sonra, Havariler müjdeyi yaymak için doğuda Mısır, Afrika ve Hindistan'a ve batıda Galya ve Roma'ya kadar Akdeniz çevresindeki topraklara seyahat ettiler. Bunu yaparken farklı kültürlerden, dillerden ve inanç sistemlerinden insanlarla temasa geçtiler.

--- SAYFA 365 ---

364 Gnostik materyal hakkındaki bilgi modern manevi arayışçılara nasıl fayda sağlar? Modern okuyuculara erken Hristiyanlığın kalbindeki karmaşık çeşitliliği incelemek ve tartışmak için yeni yollar sunuyor. Bu tür bir çalışma aynı zamanda içme ve dışlama inançları, hoşgörü ve hoşgörüsüzlük ve geleneğin bireysel yoruma karşı gücü hakkında açık söylemi de teşvik eder. Havariler kıyametin kendi yaşamları içinde geleceğine inandıklarından, Rab'bin yaşamı, olayları veya öğretilerine ilişkin anılarını hemen yazmadılar. İsa'nın öğretilerini sözlü gelenek yoluyla almışlardı. Büyük olasılıkla, İsa'nın hayatı, hizmeti, ölümü ve dirilişiyle ilgili hikayeleri anlatırken öğretileri bozmaktan kaçınmaya çalıştılar. Havarilerin yaşamlarının sonuna gelindiğinde, müjdeler, Havarilerin eylemlerine ilişkin açıklamalar, ilahiler, dualar, Kurtarıcı ile diyaloglar, ilmiyal metinleri, şiirler ve diğer dini yazılar dünya çapındaki çeşitli Hristiyan kiliselerinde dolaşıyordu. Roma imparatorluğunun uzak bir köşesinde küçük bir Hristiyan topluluğunun, bir mektuba ya da belki de değer verdikleri bazı sözlerin ya da müjdelerin bir kopyasına sahip olduğunu hayal etmek kolaydır. Zamanla bu tür materyaller kesinlikle sevindirici haber mesajının canlı kalmasına ve İsa'nın öğretilerinin yayılmasına yardımcı oldu. Gnostiklerin de bazı metinsel materyalleri vardı. Hayatta kalanlar modern bilim adamları tarafından incelenmeye devam ediyor.

--- SAYFA 366 ---

365 Ortalıkta dolaşan birçok Gnostik metin, geleneksel dört müjde anlatımı olan Matta, Markos, Luka ve Yuhanna ile farklılıkları ortaya çıkardı. Bu dördünün kilise babaları tarafından Havariler ve onların takipçileri tarafından meşru bir şekilde yazılmış olduğu düşünülürken, diğer anlatılar (özellikle Gnostiklerinkiler) şüpheliydi ve otorite veya orijinallikten yoksundu. Kısacası çeşitli Gnostik metinlerin kurgu ve fantezi eserleri olduğu düşünülüyordu. Gnostik Çeşitleri Pisagor ve Platon gibi eski Gnostik topluluklardan bazıları geçmişlerinden gelen sesleri dinlediler. İlki, insanların üç türden olduğunu savundu: Kazancı sevenler, şerefi sevenler ve bilgeliği sevenler. Gnostikler büyük ihtimalle son kategoriye giriyordu. Onlar da Platon'un fikirlerini beğendiler ve onun daha küçük bir tanrı (demiurge) argümanını kendi manevi kozmolojilerine dahil ettiler. Diğer antik etkiler de aynı şekilde yankı buldu, şaşırtıcı değil çünkü onlarınki manevi inanca senkretik bir yaklaşımdı.

--- SAYFA 367 ---

366 Nag Hammadi kütüphanesindeki Üçlü Risale, Kodeks I, 5 neredeyse Batı Valentinianizminin bir özürü gibi görünmektedir. Gnostik hiyerarşideki insanların ikinci bölümü olan Medyumların, Pleroma'ya dönüp dönmeme konusunda nihai kaderleri konusunda bir seçime sahip olduklarını vurguluyor. Böyle bir geri dönüş için Pnömatik'i destekleyen diğer Gnostik metinlerdeki seçkinciliğin ötesine geçer. Antik çağda Mandaeanlar, Vaftizci Yahya'ya son büyük kutsal öğretmenleri olarak saygı duyan ve ilk Mandaean'ın doğrudan Tanrı ile iletişim kuran Adem olduğuna inanan bir Gnostik mezhebiydi. Musa ya da İsa'ya inanmıyorlardı ve daha sonraki Gnostik mezheplerle farklılıkları vardı ve aynı zamanda aynı inançlardan bazılarını paylaşıyorlardı; bunlar arasında ilahi bir Anne ve Babanın dualistik fikirleri, ilahi ve alt alemlerdeki erkek-kadın Aeon çiftleri, aydınlık ve karanlık, sağ ve sol vb. vardı. Halka açık ibadet ve vaftiz ayinleriyle meşgul oldular, katı beslenme kurallarına uydular ve kutsal günleri olan Pazar günü dinlendiler. Gnostik Hristiyanlar, kendilerini geleneksel Hristiyanlardan ve diğer Gnostik mezheplerden ayıran farklı fikirleri Hristiyanlığın çerçevesine yerleştirdiler. Ancak Gnostik fikirler, zorunlu olarak kişisel vizyonlara ve manevi gerçeklerin açığa çıkmasına dayandıkları için, ilk kilisenin baskın koluna yönelik en büyük tehdidi oluşturuyordu. İlk kilise babaları Gnostikleri, kendi doktrinleriyle çelişecek şekilde fikir ve bakış açılarını sürekli değiştirmekle suçladılar. O babalar buna inanıyordu

--- SAYFA 368 ---

367 Gnostikler yenilikçilerdi ve onların çeşitli düşünce okulları, İsa'nın orijinal öğretilerinin hiçbir parçasını oluşturmuyordu. İsa'nın gizli öğretilerine sahip oldukları yönündeki Gnostik iddialar, ortodoks babaların güçlü bir şekilde yalanlamasına yol açtı. Bununla birlikte, İsa'nın gizli öğretiler veya bilgiler aktardığına dair bazı gerçekler olmalı, çünkü kanonik müjdelerde bile bunlara atıfta bulunmaktadır.

--- SAYFA 369 ---

368 Ve dedi ki... Size Tanrı'nın krallığının gizemini bilmek verildi: ama dışarıda olanlara bütün bunlar benzetmelerle yapılıyor: görebilsinler ve algılamasınlar; ve duyduklarını işitebilirler ama anlamayabilirler; ta ki herhangi bir zamanda din değiştirsinler ve günahları bağışlansın. — Markos 4:11-12 Benzer bir söz Matta İncili'nde de geçmektedir. "O cevap verdi ve onlara şöyle dedi: Çünkü size göklerin krallığının sırlarını bilmek verildi, ama onlara verilmedi... Bu nedenle onlara benzetmelerle anlatıyorum: çünkü görmüyorlar ve duymuyorlar ve duymuyorlar ve anlamıyorlar" (Matta 13:11-13). Gnostikler Yazıları Aracılığıyla Konuşuyor Hristiyan sapkın bilim adamları (Antakyalı Ignatius, İzmirli Polycarp, Lyonslu Irenaeus, Romalı Hippolytus, Kartacalı Tertullianus ve diğerleri) sahte öğretmenlere ve onların Yahudi, Gnostik, pagan ve Hristiyan doktrinini kirleten diğer sapkın fikirlerine karşı, en azından geleneksel Hristiyan babalarının anladığı şekliyle, sert bir kampanya yürütmek için retoriklerini, akıl yürütmelerini ve yazma becerilerini kullandılar. o. İmparator Konstantin dini zulmü durdurup Hristiyanların özgürce ibadet etmelerine izin verdikten sonra, kilise liderliği kendi cemaatlerini denetleyebildi, bireyleri kafir olarak etiketleyebildi ve suçluları aforoz edebildi. Suçlular kiliseden atıldıktan sonra yazıları yok edildi ve çoğu zaman yakıldı. Ancak modern bilim adamları, sapkın bilimcilerin yazıları aracılığıyla onlar hakkında bilgi edinebildiler.

--- SAYFA 370 ---

369, geleneksel Hristiyanlığı savunurken muhalefete karşı polemikler yazdılar ve çoğu zaman saldırgan eserlerden alıntılar yaptılar, bazen de bütünüyle. Gnostik metinlerin kaybı geri döndürülemezdi. Modern bilim adamları gizli metinleri biliyorlardı, ancak bu tür yazıların çoğu Kilise tarafından yapılan yıkımdan sağ çıkamadı. Başta Mısır olmak üzere modern kazılar, Gnostik materyallerin muhteşem keşiflerini ortaya çıkardı. Elbette köylüler tarafından tesadüfen şaşırtıcı el yazmaları keşfedildi. Antika ticaretini dikkatli bir şekilde izleyen anlayışlı bilim adamları, aynı zamanda erken Hristiyanlığın kökenleriyle ilgili bazı eski kutsal metinleri de ortaya çıkardılar. Bu yollarla, bir zamanlar insanlık için sonsuza kadar kaybolduğu düşünülen Gnostik yazıların birçoğu bulundu (ve bazı durumlarda büyük paralara satın alındı).

--- SAYFA 371 ---

370 İman nedir? Bir inanç, yaşanacak bir inanç beyanını içeren bir inanç doktrindir. Antik inançlar arasında Havarilerin İnancı, İznik İnancı ve Athanasian İnancı vardı. Hristiyanlığın modern inançları Baptist, Piskoposluk, Lüteriyen, Mennonit, Reformcu, Ortodoks, Püriten, Quaker, Roma Katolik ve diğerleri gibi dallarda bulunur. Apelles İnancı ikinci yüzyıldan kalma bir Gnostik inançtır. Bilim adamlarının gayretli çabaları sayesinde, eski Gnostiklerin ve ilk Hristiyanların sesleri, Hristiyanlığın bir kişinin bir hareket kurmasıyla değil, tarihin çalkantılı bir döneminde bir grup çabasıyla ortaya çıktığını ortaya koyuyor. Hristiyanlık, baskın geleneksel dalları temsil eden Roma Katolik ve Doğu Ortodoks kiliseleri ve reforme edilmiş cemaatler kurmak için ayrılan çok sayıda bölünmeyle, büyük bir dünya dini haline geldi. Ortodoksluğun Gnostik Görüşlerden Korkması Elbette, Hristiyan kilisesinin yeni ortaya çıkan baskın kolu, Gnostik doktrini çeşitli nedenlerden dolayı bir tehdit olarak gördü; bunlar arasında, Tanrı'nın dışıl bir yönüne olan Gnostik inanç (otoritesini ve gücünü bir dışıyla paylaşmayan İsrail'in Tanrısının aksine), çift cinsiyetli erkek-dişi Aeons'la ayrıntılı bir kozmoloji, yaratıcı Tanrı'nın Demiurge olduğu ve yarattığı fiziksel dünyanın kötü olduğu inancı,

--- SAYFA 372 ---

Gnostik dini hizmetlerde kadınların rolü, irfan yoluyla kurtuluşa vurgu ve rahipler ve piskoposlar aracılığıyla kilisenin liderliğine ve otoritesine boyun eğmenin reddedilmesi. Metinleri ve öğretileri bastırılmış olmasına rağmen, bazı Gnostik mezhepler dördüncü ve beşinci yüzyıllar arasına kadar popülerliğini korudu ve sonunda tarihin farklı noktalarında ve dünyanın çeşitli yerlerinde yeniden ortaya çıkıp yeniden gelişmek üzere yok oldular. Bugün Gnostisizmin iki ana kolu vardır; Fransızlar ve İngilizler. Eski adı Galya olan Fransa, Lyon Piskoposu Irenaeus'un eviydi. Fransa'daki Gnostikler soylarının izini, ataları Irenaeus'un yaşamı boyunca yaşamış olanlara kadar uzanır. Fransız Gnostiklerinin çeşitli mezhepleri arasında, Albigensians olarak da bilinen ortaçağ Katharları belki de en iyi bilinenlerdir. Hareketleri, Hristiyanlığın ilk yüzyıllarındaki Marcion ve Arian'ın popülaritesine rakip oluyordu ve bu, kiliseyi endişelendiriyordu. Papa III. Innocentius, Fransız Kralı ve haçlılarla birlikte, Fransa'nın güneyinde yerleşmiş olan Gnostik ve Arian sapkınlığını ortadan kaldırmak için cesur bir girişimde bulundu; önce barışçıl yollarla, sonra bu işe yaramayınca, Mary Magdalene'in bayram gününde (22 Temmuz) Katharları katletti. Engizisyon onu takip etti. Gnostikler Ortodoks Görüşlerini Yeniden Yorumladı Geleneksel ilk kilise babaları, bazı Gnostik mezheplerin, İsa'nın öğretilerinin kitlelerden korunacak ve gizli tutulacak kadar kutsal olduğu ve yalnızca bunları almaya "yeterince hazır ve olgun" ruhlara aktarıldığı yönündeki iddialarıyla alay ettiler. İlk kilise babaları, inançları söylemeye, vaftiz olmaya, cemaate katılmaya ve Hristiyan bir yaşam sürmeye söz vermeye istekli olmaları halinde, her ırktan ve sosyal tabakadan insanı memnuniyetle karşılıyorlardı. Gnostikler,

--- SAYFA 373 ---

372 ise daha seçici davrandılar ve gruplarına yalnızca mezhebin öğretilerine sıkı bir bağlılıkla ve yüksek düzeyde bir öz disiplinle bağlı kalanları kabul ettiler. Bu, ister istemez birçok insanı ortadan kaldırdı. Gnostik Hristiyanlar, metinler "onaylanmış" versiyonlar olsun ya da olmasın, İncillerden daha derin içgörüler ve anlamlar aradılar. İsa'nın öğretilerinden anlayış elde edenleri, ruhsal olgunlukları nedeniyle onurlandırdılar. İlhamla vahiy alan kişiler, Peter'ın Magdalalı Meryem'in vizyonundan çıkardığı sonuç gibi, hayal uçuşlarına düşkün oldukları için eleştirilmediler veya yalan söylemekle suçlanmadılar, bunun yerine kutsanmış kabul edildiler. Gizli Öğretiler Gnostikler, hangi biçimde olursa olsun, Ruh'un armağanlarını memnuniyetle karşıladılar; yani, ister içsel vizyonlar, vahiyler, ister dillerdeki karizmatik konuşmalar veya kehanetler yoluyla olsun. Dini uygulayan herkesin ruhsal olarak gelişmediğine veya hiçbir zaman "seçilmiş olanlar" arasında olamayacağına inandıkları için bazı açılardan seçkinciydiler. Yalnızca ruhsal açıdan en gelişmiş olanları gizli öğretiler aldı. Yakup'un Gnostik Gizli Kitabı'nda, on iki havarinin ortasında, Mesih ortaya çıkar ve bazı gizli bilgileri aktaracakları tüm diğerleri arasından yalnızca Yakup ve Petrus'u seçer. Ortodoks babalar, İsa'nın Gnostiklerin sahip olduğu gizli öğretileri aktardığı fikrini reddettiler ve aynı zamanda bu tür bilgiyi alanların ima edilen üstünlüğünü de saldırgan buldular. Irenaeus, Gnostikleri, irfanları aracılığıyla Havarilerin bildiklerinden daha fazla bilgi keşfettiklerini iddia etmekle suçladı. Gnostiklerin, Havarilerin Yahudi düşüncesinden etkilenen bir müjdeyi vaaz ettiklerini düşündüklerini yazdı.

--- SAYFA 374 ---

373 Nag Hammadi'de gün ışığına çıkarılan ve bazıları Apostolik Çağ'a ait olabilecek orijinal metinlerin kopyaları olan çok sayıda Gnostik yazının keşfi, Gnostiklerin belki de bazı gizli öğretilere sahip olduklarını düşündürmektedir. Bazı akademisyenlere göre Thomas İncili, Matta, Markos, Luka ve Yuhanna'nın Yeni Ahit İncillerinden öncesine ait olabilecek (bu müjdenin dayandığı) sözler içermektedir.

--- SAYFA 375 ---

374 Ne var ki, mükemmel olanların arasında bilgelikten söz ediyoruz; ancak bu dünyanın ya da bu dünyanın prenslerinin boşa çıkan bilgeliği değil; ama bir gizem içinde Tanrı'nın bilgeliğini, hatta Tanrı'nın bizim yüceliğimiz için dünyanın önünde buyurduğu gizli bilgeliği konuşuyoruz. — 1 Korintliler 2:6-7 İlk Ortodoks liderler, öğretilen doktrin çerçevesinde kiliselerinin birliğini ve kilisenin büyüyen gücüne ve otoritesine itaati vurguladılar. Herhangi bir sapmayı kilisenin büyüyen gücünü ve otoritesini aşındırabilecek bir tehdit olarak görüyorlardı. Manevi bilgi ve kurtuluş elde etmek için bireysel çabaya yapılan Gnostik vurgu, ortodoks görüşe ters düşüyordu. Popüleritelerine rağmen birçok Gnostik mezhep güçlü bir organizasyondan yoksundu. Bu onların aleyhine işledi ve erken Hristiyanlığın baskın kolunun çeşitli Gnostik doktrinleri ve mezhepleri bastırmasına yardımcı oldu. Gnostik sistemler ikinci yüzyıldan kabaca beşinci yüzyılın ortalarına kadar gelişti. Sayıları istikrarlı bir şekilde azalmaya devam etti ve sonunda kafir olarak yok edildiler - yani izole edilmiş gizli yeraltı hareketleri hariç. Bazıları Gnostik mezheplerin siyasi ve sosyal nedenlerden, hiyerarşi eksikliğinden, mezhepleri bir arada tutacak organize araçların bulunmamasından ve kitlelerden ziyade entelektüel ve felsefi eğilimlere sahip olanlara hitap eden doktrinlerden dolayı ortadan kaybolduğunu söylüyor. Bir araştırma uzmanının bir yerlerdeki bir manastırın kütüphane rafında hala bilinmeyen bir Gnostik el yazması keşfetmesi veya Mısır'da başka bir toprak kavanozun gün ışığına çıkarılması ve içinde paha biçilmez antik Gnostik yazıların bulunması mümkündür. Sonuçta gübre arayan bir köylü karşısına çıkana kadar Nag Hammadi'deki metinlerden kimsenin haberi yoktu. Dünya

--- SAYFA 376 ---

375'in şansı yaver gidebilir ve çok yönlü bir yazarın kopyaladığı ve iyi niyetli bir keşişin gelecek nesiller için sakladığı eski bir Gnostik metin bulabilir. Arkeologlar hâlâ Mısır'da ve başka yerlerde kazı yapıyorlar.

--- SAYFA 377 ---

376 19 Modern Akademisyenler Eski Metinleri İnceliyor Kadim Hristiyan ve Gnostik yazıların birçoğunun, hava koşulları (sıcaklık dalgalanmaları ve nem), yanlış kullanım ve böceklerle, küf ve çürümeye maruz kalmaktan kaynaklanan bozulmalara karşı yüzyıllarca süren saldırılara rağmen hayatta kalması dikkat çekicidir. Bazıları düzgün bir biçimde ve göreceli olarak bütünlük içinde hayatta kalırken, diğerleri yalnızca parçalar halinde varlığını sürdürüyor. Akademisyenler bazı metinleri, parçaları sıralama ve yeniden birleştirme, eksik kelimeler hakkında bilinçli tahminler yapma ve diğer kopya veya çevirilerle çapraz referans verme gibi çeşitli yöntemler kullanarak yeniden oluşturdular. Onların anıtsal çabaları, erken Hristiyanlık konusundaki araştırmalara büyük katkılarda bulunmuştur. Orijinal Kutsal Belgeler Nag Hammadi kütüphanesinde çalışan İncil bilginleri, yorumlarında kutsal el yazmalarının her bir nüshasını yazmak için kullanılan dilden bahsetmişlerdir. Çoğu zaman eser orijinal Yunancadan Kıpti tercümesiydi. Bu durum şu soruyu gündeme getiriyor: Eğer keşif kopyalardan yapılmışsa, orijinaler nerede? Başlarına pek çok şey gelmiş olabilir. Yalnızca Gnostiklerin eski yazıları değil, aynı zamanda filozofların yazıları ve dini metinler de kayboldu, yok edildi veya kullanılmaz hale geldi ve bu nedenle artık kopyalanamadı, dağıtılmadı veya aktarılmadı. Bazı antik

--- SAYFA 378 ---

Yunanca yazılmış 377 el yazması bugün yalnızca kırılğan papirüs veya parşömen parçaları olarak mevcuttur. Bugün Nag Hammadi hazineleri, Mısır çölünde gömülü bir kavanozda yüzyıllarca saklandıktan sonra Mısır'ın Kahire kentindeki Kıpti Müzesi'nde güvenli bir şekilde korunuyor. Meryem İncili'nin yanı sıra Yuhanna Apokrifonu, İsa Mesih'in Sofya'sı ve Petrus'un Yasası'nın bir özetini içeren Berlin Kodeksi (Akhmim Kodeksi veya Berolinensis Gnosticus 8502 olarak da bilinir), 1896'da bir Hristiyan mezarlığında bir duvar nişinde keşfedilene kadar tüylerle sarılmıştı. yüzyıl M.Ö. Ölü Deniz yakınındaki Kumran vadisinde, bir zamanlar Esseniler'in yerleşim yerinin bulunduğu topraktan bir kavanozun içine saklanmıştı. Bugün Kudüs'teki Kitap Tapınağı'nda dört tomar bulunuyor. İlginç bir şekilde, İbranice kutsal metinlerde arazi satın alma senetleriyle ilgili bir pasajda bulunan Yeremya kitabı, eski insanlara bu tür önemli belgeleri toprak kavanozlarda nasıl saklayacaklarını anlatıyordu.

--- SAYFA 379 ---

378 İsrail'in Tanrısı, orduların Rabbi şöyle diyor; Bu delilleri, bu satın alma delilini, hem mühürlü hem de açık olan bu delili alın; ve günlerce dayanabilmeleri için onları toprak bir kaba koyun. - Yeremya 32:14 Gnostik eserlerin çoğu, Yunancadan Mısır Kıpti alfabesine çevrilmiş kopyalardır. Nag Hammadi metinlerine gelince, Nag Hammadi yakınlarındaki St. Pachomius Manastırı'nda yaşayan keşişler muhtemelen bu tür yazıların sapkınlık olarak suçlandığı bir dönemde kodeksleri kopyalayıp daha sonra çölde sakladılar. Ancak hiç kimse metinleri kimin kopyaladığını kesin olarak bilmiyor. Akademisyenler yalnızca ipuçlarına dayanarak bilinçli tahminlerde bulunabilirler. Nag Hammadi Kütüphanesi'nin editörü James Robinson, Nag Hammadi metinlerinin tüm zamanların münzevileriyle bir rezonansa sahip olduğunu iddia ediyor. Robinson ayrıca eserlerin çoğunu orijinal haliyle Hristiyanların yazdığını, Nag Hammadi kütüphanesini toplayan kişilerin de Hristiyan olduğunu belirtiyor. Dolayısıyla iki yorumu bir araya getirdiğimizde, metinleri kopyalayıp gömenlerin en muhtemel kişilerin Hristiyan çileciler olduğu ortaya çıkıyor. Bu yine keşişleri akla getiriyor. Kopyaların ve Çevirilerin Değiştirilmesi Metinlerin yeni aktarımlarının oluşturulmasına çok sayıda çevirmen ve kopyacının katılması muhtemelken, modern okuyucular okudukları eserlerin orijinal kompozisyona sadık kaldığından nasıl emin olabilirler? Bu soru antik dönem eserleri, özellikle de İncil söz konusu olduğunda özellikle anlamlı görünüyor. Soruyu cevaplamak için öncelikle şunu bilmek faydalı olabilir:

--- SAYFA 380 ---

379, İbranice kutsal metinlerin veya Eski Ahit kitaplarının İbranice, bazı kısımların da Aramice yazıldığını. Yeni Ahit Yunanca yazılmıştır.

--- SAYFA 381 ---

380 Papa Damasus, İncil metinlerinin hatalarla dolu Latince versiyonlarından tamamen bıkınca, İncil'in Latince Vulgata olarak bilinen standartlaştırılmış bir versiyonunu yaptırdı. "İncil" kelimesi Yunanca kitap anlamına gelen biblia kelimesinden türemiştir. Oldukça saygın bir bilim adamı olan Jerome, Latince Vulgata versiyonu üzerindeki çalışmayı yaptı. Modern çevirmenler farklı beceri düzeylerine sahiptir. Aynı şekilde, antik çağlarda da, istisnai çeviriler yapan bazılarınsın insafına kalmış bir eser vardı; diğerleri ise düşük kaliteli eserler üretmiş, yüce derinlik ve nüansı kaçırmış, karartmış veya belki daha da kötüsü, ezoterik veya başka türlü pasajların anlamını anlamamış olabilir. Çalıştıkları kopyalarda yeni hatalara veya tekrarlanan hatalara neden olmuş olabilirler. Satırları kaçırmış olabilirler veya satırları veya kelimeleri tekrarlamış olabilirler. Bunlar, bilim adamlarının bir taslağı karşılaştıracakları iyi bir kontrol kopyasına sahip olduklarında aradıkları şeylerden sadece birkaçı. Ancak orijinalin orijinal kompozisyonu veya iyi bir kopyası veya karşılaştırma için başka kaynaklar olmadan (ilk kilise babaları bazen bunu çürütmek için muhaliflerin tam belgesini kopyaladılar), herhangi bir eski metnin ne kadar iyi tercüme edildiğini, düzenlendiğini veya düzeltildiğini bilmek zor olurdu. Değişikliklerin Nedenleri Açıkça görülmelidir ki, karşıt gruplar aynı kutsal metni ancak farklı anlayışlarla kullanmak istiyorlarsa,

--- SAYFA 382 ---

381 çalışma, metni önyargılarını yansıtacak ve gündemlerini ilerletecek şekilde değiştirebilirler. Örneğin, bir metin saldırgan olduğu düşünülen veya belirli bir grubun öğretisiyle çelişen bir şeyi ima eden bir kelime veya satır içeriyorsa, metin doğrudan reddedilebilir. İlkel Hristiyanlıkta ortodoks babalar bunu sapkınlık olarak etiketleyebilirlerdi. Ya da Gnostikler "gerçek" yorumun Ortodokslar ve kitleler için fazla ezoterik olduğunu tespit edebilir ve bu nedenle onu gizli tutabilirler. Rahatsız edici bir satır değiştirilebilir veya silinebilir. Daha büyük ölçekte, yeni bir başlangıç yapılabilir veya farklı bir son verilebilir, zamirler değişebilir ve başka manipülasyonlar yapılabilir. Tabii ki, kasıtsız hata da bir olasılıktır. Yeni Ahit yazılarının yanı sıra Gnostik metinlerde de metinlerde değişiklik yapıldığına dair kanıtlar gözlemlenmiştir. Epitomda Yaşayan Belgeler Epitome, bir metnin özet veya minyatür hale getirilecek şekilde kısaltılması anlamına gelir. Antik Yunan-Romen dünyasının bazı eserleri bugün yalnızca özet veya bir tür özet biçiminde mevcuttur. Antik çağda kaybolan büyük eserler, orijinal eserin bakış açısına ve ruhuna yakın kalmaya çalışan yazarlar tarafından daha sonra bir örnek biçiminde yeniden yaratılacaktı. Bu şekilde işin bir kısmı devam etti. Burada da yazar, orijinal yazarın niyetine ve kompozisyonuna yakın kalabilir veya orijinalde bulunmayan bir önyargıyı ortaya çıkarabilir. Bazı durumlarda özetler, Cassius Dio'nun Roma Tarihi'nin özeti (John Xiphilinus tarafından yazılmıştır) ve Peter Yasası'nın özeti gibi bazı kayıp eserlerin modern dünyasının sahip olduğu tek şeydir. Peter Yasası'nın özeti, Berlin Codex 8502'de bulunan bir Hristiyan el yazmasıdır. Peter'in bir tarafı felçli olan güzel bakire kızının hikayesini ayrıntılarıyla anlatır. Zengin bir adam

--- SAYFA 383 ---

Ptolemy adlı 382, Peter'in on yaşındaki kızının annesiyle birlikte yıkandığını gördü ve onu kendine eş olarak arzuladı. Taslakta eksik metin var, ancak devam ettiğinde Peter, Ptolemy'nin kızını almasına izin vermiş olmalı çünkü hizmetçiler kızı Ptolemy'nin evine bırakıyor. Orada, kirlenmekten kurtulmasına izin verdiği için Tanrı'ya şükrediyor. Ptolemy daha sonra Tanrı'nın ona kızı kirletmemesini ve onu kız kardeşi olarak görmesi gerektiğini söylediği bir vizyon görür. Tanrı kendisinin her ikisi için de tek Ruh olduğunu beyan eder. Ptolemy, Peter'in kızına bir parça toprak miras bırakır. Onun sayesinde Tanrı'ya inandı ve "kurtuldu." Hikaye Peter'in araziyi satması ve parayı fakirlere vermesiyle sona erer. Mecdelli Meryem Neden Kayıp Bazı feminist ilahiyatçılar Mecdelli Meryem'in yeni ortaya çıkan kilise için bir sorun teşkil ettiğini öne sürdüler. Yeni gelişen Hristiyan kilisesi, dini gücü değişen derecelerde kullanan erkek din adamlarının hiyerarşisine dayanan birleşme ve örgütlenme yoluyla hayatta kaldı. Dirilti İsa'nın görgü tanığı rolü nedeniyle Hristiyan doktrininde çok merkezi olan Mecdelli Meryem çok önemliydi ve kanonik müjdelerden tamamen çıkarılamayacak kadar iyi biliniyordu. Bununla birlikte, bazı din bilginlerine göre, yazarlar ve muhtemelen daha sonraki editörler veya yazıcılar, ataerkil ortodoks önyargıya hizmet etmek için onun hikayesini marjinalleştirmiş olabilirler.

--- SAYFA 384 ---

383 Gnostik Meryem İncili'nde Kurtarıcı öğrencilerini hataya karşı tetikte olmaları ve kendisinin onların içinde olduğunu bilmeleri konusunda uyarır. Öyle görünüyor ki, İsa onları iyi haberi vaaz etmek üzere görevlendirmeden önce, öncelikle bu önemli fikirleri anlamaları gerekiyor. Merkezinde bir kadının (kurucu annesi olarak) yer aldığı bir inancın o zamanın ataerkil din adamlarına çekici gelmesi pek olası değildir ve yeni din değiştirenlerin işe alınması konusunda bir sorun teşkil etmiş olabilir. Mary Magdalene'in hikayesi, altıncı yüzyılda Papa Büyük Gregory tarafından tövbecar bir fahişe olarak çizilen hatalı bir portreyle daha da değişti. O andan itibaren Havva'ya ve İlk Günah'a geri dönen "düşmüş kadın"ı somutlaştırdı. Kanon'da Mecdelli Meryem Kanonik İnciller Mecdelli Meryem'den toplam on dört kez bahseder, çoğunlukla bir listede bir isim olarak. Diğer kadınların listelerine dahil edildiğinde adı genellikle listenin başında veya Meryem Ana'nın arkasında yer alıyor, bu da onun itibarının ve öneminin bir göstergesi. Bu metinler aynı zamanda İsa'nın onu yedi şeytanı kovarak iyileştirdiğini de söylüyor. Onun sadık takipçisi oldu ve diğer kadınlarla birlikte kendi imkanlarıyla ona ve çevresine yardım etti. Annesi Meryem ile birlikte haçın dibinde duruyordu. O ve diğer kadın takipçilerden bazıları, İsa'nın bedenini baharatlarla yağlamak için mezara gittiler ve taşın yuvarlandığını ve

--- SAYFA 385 ---

384 mezar boş. Magdalalı Meryem, İsa'nın aşkın formuna tanık oldu ve ona tanıklık etti. İsa'nın diğer öğrencileri bulup onlara iyi haberi verme görevine itaat etti. Bunu takiben Yeni Ahit'ten kaybolur. Gnostik İncillerde Mecdelli Meryem Gnostik İnciller, Magdalalı Meryem'in İsa'nın en yakın kadın öğrencisi, onun arkadaşı ve sırdaşı olarak tanındığını ortaya koymaktadır. İsa, onun öğretilerine dair parlak anlayışını övdü ve ona, ilahi olanın gizemlerinde "onu tamamlayacağını" söyledi. Peter, kadın olduğu için onları terk etmesini istediğinde onu savundu. İsa onu diğer tüm kadınlardan daha çok seviyordu (Meryem İncili'ndeki Petrus'a göre) ve onu sık sık öpüyordu, bu da diğer havarileri hayrete düşürüyordu (Filipus İncili'ne göre). Dirilişten sonra Meryem, Petrus ve diğerleriyle, korkmadığı için kendisini öven ve onu görmenin nasıl mümkün olduğunu açıklayan İsa'yı gördüğü gizli bir görümü paylaştı. Peter onun gizli öğretilerine meydan okurken geri adım atmadı. Kurtarıcı'ya yakınlığı, onun öğretilerini anlama konusunda bir itibarı ve fikirlerini etkili bir şekilde ifade etme yeteneği vardı ve iyi haberi dürüstlük ve cesaretle duyurdu. İsa'nın ölümünden sonra pek çok kişi doğal olarak ona akın edecekti. Bazıları onun İsa'nın varisi ve kilisenin annesi olduğunu düşünmüş olabilir; bu, Hristiyanların egemen ortodoks kolu tarafından kesinlikle hararetle tartışılacak bir iddiaydı.

--- SAYFA 386 ---

385 Presbyter kelimesine bazı eski mezar yazıtlarında rastlanmıştır. Erken Hristiyanlık döneminde papaz terimi rahip için kullanıldığından, bazıları bunun mezarların kadın rahiplere ait olduğunu kanıtladığını söylüyor. Ancak diğerleri, terimin aynı zamanda yönetici veya öğretmen gibi makam sahibi kişileri belirtmek için de kullanıldığını belirtmektedir. Daha sonraki yüzyıllarda ise bir rahibin karısı veya başrahibe anlamına geliyordu. Magdalalı Meryem'in geleneği yüzyıllarca varlığını sürdürdü ve özellikle Gnostisizmin geliştiği yerlerde ortaya çıktı. Her ne kadar mükemmel bir havariyi temsil etse de, Yeni Ahit İncillerinin yazarları onu öyle adlandırmadılar. Ancak bugün Roma Katolik Kilisesi Mecdelli Meryem'i "Havarilerin Havarisi" olarak adlandırırken, Yunan Ortodoks Kilisesi onu "Havarilerle Eşit" olarak adlandırıyor. Modern Gnostikler ona saygı duymaya devam ediyor ve birçok modern kadın ve erkek onu mükemmel bir manevi örnek olarak görüyor. Oldukça tartışmalı olmasına rağmen, onun Sevgili Mürit olabileceği ve belki de Yuhanna İncili'nin görgü tanığı kaynağı olarak yazdığı veya hizmet ettiği yönünde bir spekülasyon var. Yuhanna İncili'nin Redaksiyonu Sıralama düzeni nedeniyle Yeni Ahit'in dördüncü müjdesi olarak da adlandırılan Yuhanna İncili, sinoptik İncillerden büyük farklılıklar göstermektedir. Ancak din bilginlerinin müjdenin biraz düzeltildiğini düşünmelerinin nedeni tek başına bu neden değildir. Yuhanna İncili, İsa'nın sözlerini ve kalabalıkların beslenmesi, evlilik gibi onun hizmetindeki bazı olayları içerir.

--- SAYFA 387 ---

386'da Kana'da ve diğerlerinin yanı sıra Lazarus'un ölümden dirilişi. Bununla birlikte, bazı İncil bilginleri Yuhanna İncili'nin yazarlığını sorguladılar ve mevcut versiyonun, orijinal kompozisyonundan daha sonraki bir zamanda gelmiş olması gereken metin üzerinde yapılan çalışmaları gösterdiğini öne sürdüler.

--- SAYFA 388 ---

387 Redaksiyon nedir? Redaksiyon, yazılı materyali uygun bir edebi biçime yerleştirmek amacıyla düzenlemek, gözden geçirmek veya değiştirmek anlamına gelir. Bir şeyi düzeltmenin yolları arasında olayların sırasının değiştirilmesi, yeni bir başlangıç eklenmesi, materyalin yeniden düzenlenmesi, bir belgeye yeni kelimeler eklenmesi, farklı bir son veya sonuç eklenmesi veya bir metnin belirli bir şekilde çerçevelenmesi yer alır. Yuhanna İncili'nin kanona dahil edilmesinden önce tahrifat yapıldığı iddiası, kompozisyonda bulunan Yunanca dil özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Tuhaf yerlerde kesintiler, diyaloglarda veya söylem bölümlerinde tekrarlar ve bağlama göre yanlış yerde görünen metin pasajları var. Kutsal Kitap bilginleri, müjde tamamlandıktan sonra 21. bölümün ele alındığını, çünkü o bölümün Yunanca stiline müjdenin geri kalanından farklı olduğunu iddia ediyorlar. Yuhanna 14:31 ve Yuhanna 18:1, İsa'nın Üst Odadaki Son Akşam Yemeği konuşmasının iki farklı sonunu gösterir. Muhteşem önsöz, eserin açılışını yapan bir ilahi içerir, ancak büyük olasılıkla eserin açılması ve eserin uzatılması için sonradan eklenmiştir. Müjdenin tüm anlatımı, yazarın teolojik gündemine hizmet edecek şekilde düzenlenmiş ve uyarlanmış gibi görünüyor. Örneğin, Yahya, müjdenin yazımı aracılığıyla, İsa'yı yüceltmek, belki de İsa'nın tanrısallığına olan inancı vurgulamak ve tüm Hristiyanların bu inanca demir atması ihtiyacını savunmak için Vaftizci Yahya'nın takipçilerine karşı bir muhalefet gösteriyor gibi görünüyor. bir dokunuş var

--- SAYFA 389 ---

Anlatıda ayrıca havra ile kiliseyi zıt kutuplarda gösteren ve İsa'ya sert davranan Sadukiler ile Ferisilerin "Yahudiler" olarak anılmasına göndermeler yapılan bir polemik de var.

--- SAYFA 390 ---

389 Marcion, Luka İncili'nin içeriğini boşalttı ve kiliselerinde kullanılmak üzere bir kanon yaratmak için Pavlus'un bazı mektuplarını (pastoral Mektuplar) düzenledi. Marcion, İsrail'in Tanrısının, İsa Mesih'in açığa çıkardığı daha yüksek Tanrı'ya bağlı, aşağı düzeyde bir tanrı olduğunu düşünüyordu. Onun hareketi ilk yüzyıllarda geleneksel kiliseye rakip oldu. MS 144'te Roma kilisesi Marcion'u aforoz etti. Yuhanna İncili'nin redaksiyonuna ilişkin tüm bu gözlemler yeni değil. Akademisyenler 1800'lü yıllarda tutarsızlıklar üzerinde araştırma yapmaya başladı. Aslında redaksiyon eleştirisi artık yazarın veya editörün teolojik gündemini veya önyargısını belirlemek için uzmanın materyali incelediği bilimsel bir disiplindir. Eleştirmenlerin düzenlemeyi belirlemek için arayabileceği özellikle üç şey vardır. Tekrar tekrar ele alınan temaları ararlar. İkinci parçada eksiklikler veya eklemeler olup olmadığını görmek için çalışmanın iki versiyonunu karşılaştırırlar. Son olarak uzmanlar, yazarın yaygın olarak kullandığı kelimeleri bulmak için kelimeler üzerinde çalışır; yazarın asla kullanmayacağı kelimeler varsa, bu bir editörün yazı üzerinde çalışmasını akla getirir. Uzmanlar bir taslağı bu şekilde inceleyerek yazarın ve editörün teolojik eğilimlerini belirleyebilirler.

--- SAYFA 391 ---

390 İnciller neden revize ediliyor? Kutsal yazılar zamanın ötesindedir, ancak kültürel değişiklikler ve Kutsal Kitap araştırmalarındaki patlama, Kutsal Kitapların revize edilmesinin bazı nedenlerini açıklamaktadır. Malzemelerin İncil bilimi ve yeni anlayışlara ayak uyduracak şekilde ayarlanması için yeni çeviriler ve açıklamalar gereklidir. Markos İncili, metnin revizyonlarını gösteren doğrulanabilir kanıtlara sahip olması nedeniyle kanonun diğer metinlerinden ayrılıyor. Akademisyenler bu müjdenin en az dört sonunu biliyor ve bunların kilisenin ilk yüzyıllarında yaratıldığına inanıyorlar. Codex Washingtonianus olarak bilinen Yunanca kopyaya on iki yeni ayet eklendi. Bu on iki ayet, o müjdenin en eski versiyonunda bulunamaz. İskenderiyeli Clement ve Origen gibi ilk kilise babalarının bile bu ayetlerden haberi yoktu. Akademisyenler bunların daha sonraki bir editörün veya yazarın eseri olduğuna inanıyorlar. Sahtecilikler ve Tahrifatlar Açığa Çıktı Bazıları, kutsal teolojinin Tanrı'nın yazılı sözüyle başlayıp bittiğini söylüyor. Ancak kutsal, özgün ve ilham verici olduğu düşünülen sahte metinler zaman zaman su yüzüne çıktı; yalnızca antik çağlardan kalma el yazmalarının paha biçilmez olduğu modern dünyada değil, aynı zamanda antik çağlarda da. Yeni Ahit yazılarından önce sözlü gelenek vardı. Eski İbraniler, ilahi mevcudiyete karşı yüksek bir hassasiyet içinde yaşadılar.

--- SAYFA 392 ---

391 yaşamlarını sürdürdüler ve hem sözlü hem de yazılı geleneğe güvendiler. Birinci ve ikinci yüzyıllarda, kişisel vahiyler ve kıyamet vizyonları olan mesih ve peygamber olduklarını iddia eden birçok kişi vardı. Kutsal yazılar, İsa'nın Havarilerinin Kutsal Ruh'un armağanlarıyla güçlendiklerini ortaya koyuyor. Bazı Gnostik mezhepler, vizyonların ve ilham veren vahiylerin, ruhsal açıdan gelişmiş veya olgun kişiler için ilahi bir lütuf olduğunu gördüler ve kutsal metinleri, inançlarını cesurca ilan etti. Bununla birlikte, herhangi bir sözlü öğretinin veya metnin doğasında aldatma olasılığı vardır. Elçi Pavlus Korintoslulara Şeytan'ın hizmetçilerinden ve sahte havarilerden sakınmaları için yazdı.

--- SAYFA 393 ---

392 Çünkü bunlar, kendilerini Mesih'in elçilerine dönüştüren sahte elçiler, aldatıcı işçilerdir. Ve şaşılacak bir şey yok; Çünkü Şeytan'ın kendisi bir ışık meleğine dönüşmüştür. Bu nedenle, onun hizmetkarlarının da doğruluğun hizmetkarları olarak dönüştürülmesi pek de büyük bir şey değildir; onların sonu yaptıklarına göre olacaktır. — 2 Korintliler 11:13-15 Antik çağlara ait pek çok eser, malzemenin sahte mi yoksa sahte mi olduğunu belirlemek için çeşitli alanlardaki akademisyenler tarafından incelenmelidir. Tartışmaya konu olan bu tür çalışmalardan biri, bazıları tarafından modern bir sahtecilik olduğu iddia edilen Mar Saba mektubudur. Bu çalışma, 1973 yılında İskenderiyeli Clement tarafından yazıldığı iddia edilen ve Smith'in 1958'de Mar Saba manastırında belgeleri kataloglarken keşfettiği bir mektup hakkında bir kitap yayınlayan Morton Smith tarafından keşfedilene kadar din ve tarih bilim adamları tarafından bilinmiyordu. Antakyalı Ignatius'un (on yedinci yüzyıldan kalma) basılı bir baskısındaki son kağıtların mektubun metnini içerdiğini iddia etti. Smith, mektubu keşfettikten sonra mektubun birkaç fotoğrafını çekti. Mektupta Clement, mektubun hedeflenen alıcısı olan Theodore'a, Markos İncili'nin yazarı Markos'un, Karpokratlar tarafından eklenen, yalanlar içeren daha mistik ve gizli ikinci bir müjde yazdığını yazar. Ancak Clement, Theodore'un yemin etse bile böyle bir müjdenin var olduğunu bildiğini inkar etmesi gerektiğini vurguladı. Clement, gizli müjdenin, İsa'nın gençlere Tanrı'nın krallığını, belki de bir tür mistik veya metafizik inisiyasyonu öğretirken geceyi zengin bir genç adamla (sadece keten bir kumaş giyen) geçirmesiyle ilgili olan iki bölümüne atıfta bulunuyor.

--- SAYFA 394 ---

393 Karpokratlar, İsa'nın ilahi olmadığına, ruhunun saf olduğuna ve geldiği doğmamış Tanrı'nın küresini hatırlayabildiğine inanan Gnostiklerdi. Karpokratlar ahlak kurallarına veya Musa Kanununa bağlı değildi çünkü her ikisinin de maddi dünyanın güçlerine ait olduğuna inanıyorlardı. Smith'in kitabının yayınlanmasından üç yıl sonra dört bilim adamı, mektuba bakmak ve fotoğraf çekmek için manastırı ziyaret etti. Daha sonra bir yıl sonra mektubun bulunduğu cilt Kudüs'teki Patrikhane kütüphanesine nakledildi. Kütüphaneci el yazması sayfalarını çıkardı, fotoğraflarını çekti ve 2000 yılında fotoğraflar yayınlandı. O zamandan beri bilim adamları el yazmasını göremediler. Clement'in mektubundaki kısa referansları karşılaştıracak gizli müjdenin başka hiçbir kopyası mevcut değil. Mektubun doğruluğu ve gizli müjde tartışmalıdır. İsa'nın en çok eleştirilen takipçilerinin adını taşıyan bir müjdenin yakın zamanda bulunması da tartışmalara yol açtı ve gerçeklikle ilgili soruları gündeme getirdi. Bazı Hristiyanlar, yakın zamanda dünyanın okumasına sunulan Yahuda İncili'nin sahte olduğunu düşünüyor. İsa'nın Yahuda'nın kendisine ihanet etmesi gerektiğini anladığını, Yahuda'nın İsa'ya sadık olduğunu ve eylemi gerektiği gibi gerçekleştirdiğini ve İsa'nın onu bunu yapmaya teşvik ettiğinin açıklanması nedeniyle bunun Hristiyan duyarlılığını rahatsız ettiğini belirtiyorlar. Dahası, birçokları gibi Yahuda İncili de

--- SAYFA 395 ---

Bu kitapta yazılan 394 Gnostik İncil, İsa'nın ölümü ve dirilişinden ziyade bilgi yoluyla kurtuluşa işaret etmektedir. Metnin sahtekarlık olduğunu iddia edenler, Hristiyanların, Havari Pavlus'un Galatyalılara, bazı kişilerin farklı bir Mesih'i vaaz ettiği yönündeki uyarısına kulak vermesi gerektiğini ileri sürüyorlar. Yahuda İncili'ndeki Mesih'i tanımadıklarını belirttiler ve müjdenin bilimsel incelemeye dayanmadığını veya tarihi bir belge olarak herhangi bir güvenilirliğe sahip olmadığını, çünkü dilinin onu yanlış zamanda yanlış dile yerleştirmesini vurguladılar.

--- SAYFA 396 ---

395 Yakup'un Apocryphon'u, Yeni Ahit İncillerinde bulunan sözlerin genişletilmiş versiyonlarını içeriyordu ve manevi açıdan gelişmiş kişiler tarafından kullanılan diğer gizli metinlere atıfta bulunuyordu. Modern bilim adamları, birinci yüzyılda Hristiyan mezhepleri arasında dolaşan elliden fazla Hristiyan İncili ve gizli yazının farkındadır. Ancak tartışmanın diğer tarafında metnin gerçek olduğuna inananlar da var. Örneğin, Nag Hammadi Kütüphanesi'nin editörü ve Claremont Lisansüstü Üniversitesi'nde din profesörü olan James Robinson'un, Boston Globe'da belgenin sahte olmadığına ikna olduğunu söylediği aktarıldı. Kimse aldatılmaktan hoşlanmaz ama herkes iyi bir gizemden hoşlanır. Antik çağda ünlü bir kişinin veya mezhebin adını taşıyan herhangi bir metin, eleştirel bir şekilde incelenmeli, bilim adamları tarafından incelenmeli ve gerçeğin tespiti için mümkün olan her şekilde test edilmelidir. Aksi takdirde, yalnızca gizem, vahşi spekülasyonlar, tartışmalar ve muhalif görüşler ortaya çıkar. Örneğin Ölü Deniz Parşömenleri testlerin gerekliliğini göstermektedir. Khirbet Kumran yakınlarındaki on bir mağarada keşfedilen parşömenlerin M.Ö. üçüncü yüzyıldan kalma olduğuna inanılıyor. Philadelphia'daki Dropsie Üniversitesi'nden Profesör Solomon Zeitlin, filolojik değerlendirmeye (kelimeler ve anlamlarına ilişkin klasik bilim) dayanarak, Ölü Deniz Parşömenlerinin eskiliğini reddetmeyi şiddetle savundu. Ancak karbon-14 tarihlemesi, tomarların keten ambalajlarının İkinci Tapınak Dönemi'nin sonlarına tarihlendiğini kanıtladı. Testler parşömenlerin gerçek olduğunu doğruladı.

--- SAYFA 397 ---

396 20 Popüler Kültürde Gnostik Temalar ve İmgeler Bir anda pop kültürünün Gnostik olan her şeye aşık olduğu görülüyor. Gnostik İncillerin ve diğer Gnostik metinlerin bilimsel çevirileri ve yorumları artık ana akım okuyucu kitlesi için yayınlanıyor. Diğer yüzyıllara ait sanatsal yaratımlarda da gnostik etkiler mutlaka ortaya çıkmıştır; ancak bugün Gnostik unsurlar ve temalar kitlesel pazar kitaplarında, filmlerinde, televizyon programlarında, çizgi romanlarda, çizgi filmlerde ve müzikte ortaya çıkıyor. Bazı popüler kültür gözlemcileri bunun geçici bir heves olduğunu söylerken, diğerleri bunun kalıcı olduğunu söylüyor. Kitaplarda Gnostisizm Da Vinci Şifresi'nin, 60,5 milyondan fazla basımı ve kırk dört dile çevirisiyle şimdiye kadar en çok satan sekizinci kitap olduğuna inanılıyor. Kitap tek başına Katolik Kilisesi, Opus Dei, Gnostikler, Mecdelli Meryem, Kutsal Kase ve Hristiyanlık tarihine ilgi uyandırdı. Bu gizemli roman, İsa'nın hikayesine ilişkin gerçeğin örtbas edilmesi amacıyla Katolik Kilisesi içinde yüzyıllardır süren bir komplonun yürütüldüğü ve dahası, Vatikan'ın gerçeği bildiği ancak iktidarda kalabilmek için onu sakladığı varsayımına dayanmaktadır. Yazar Dan Brown, Web sitesinde listelenen kısmi kaynakçaya göre, The Templar Revelation; Kutsal Kan, Kutsal Kase; ve hakkında kitaplar

--- SAYFA 398 ---

397 Magdalalı Meryem ve İsa, Margaret Starbird. Brown, karakterlerinin Gnostik İnciller, kutsal ayin hieros gamos (kutsal evlilik), Leonardo da Vinci'nin Son Akşam Yemeği tablosunda Magdalalı Meryem'in sembolik varlığı, İsa ile Mecdelli Meryem'in evliliği, Kutsal Kase'nin bir fincan veya kadeh değil Mecdelli Meryem olması ve çocuklarının (İsa'nın soyundan gelen) Avrupalıların atası olması gibi çeşitli konuları fark eden, yorumlayan ve tartışan karakterlere sahiptir. kraliyet ailesi. Roman, ustaca iç içe geçmiş ezoterik göndermeler arasında, erkeğin kadının tam ya da bütün olmasına ihtiyaç duyduğunu, ayrıca orgazm sırasında zihnin sessizleştiği ve düşüncelerin dinginleştiği bir anda kutsal seks yoluyla Tanrı ile teması deneyimlemenin mümkün olduğunu ortaya koyuyor. Bu "kutsal seks", Gelin Odası olarak bilinen gizemli Gnostik ritüeli ya da kutsal ritüel hieros gamos'u çağırıştırıyor ve romancının bibliyografyasında yer verdiği Gnostikler ve onların dini inançlarıyla ilgili birçok kitapta bahsedilen bir konudur. Yale akademisyeni ve yazar Harold Bloom, felsefi romanı The Flight to Lucifer: A Gnostic Fantasy'de Gnostik unsurları ve temaları araştıran başka bir yazardır. Bloom'un eserinde, bir Demiurge (annesi "Karanlık Niyet" olan) tarafından yaratılan Lucifer adlı uzaylı bir gezegen yer alıyor. Hikaye gerçek bir Gnostik unsurlar hazinesi içeriyor: saf varlık, bir pleroma ve aşkın doluluk, arkonlar, Aeons, yozlaşmış bir kozmos, erken dönem Hristiyan sapkınlığı, kirlenmemiş Işık ve kayıp bir tanrı. Edebi şahsiyetler ve onların eşsiz dehaları üzerine bir çalışma olan Dahiler'de Bloom, Gnostisizmin "edebiyat dini" olduğunu iddia etti. Ayrıca, J metninin (Eski Ahit'in Yaratılış, Çıkış ve Çıkış kitaplarında bulunan en eski anlatı dizisi) yazarının bir kadın olduğunu ileri sürdüğü J Kitabı'nı da yazdı.

--- SAYFA 399 ---

398 Sayı). Bloom ayrıca Milenyumun Omens'i: Meleklerin, Düşlerin ve Dirilişin Gnosis'ini de yazdı.

--- SAYFA 400 ---

399 Bloom'un Milenyumun Alametleri adlı kitabı, yazara göre, insanları özgürleştiren şeyin marifet olduğuna dair kadim inançtan yola çıkılarak yazılmıştır. Yazar, ister meleklerin idareci, ister elçi, ister İlah'a karşı savaşılan savaşçılar olsun, Allah'tan başka meleklerle inanmanın anlamsız olduğunu iddia etmektedir. Yazar ve filozof Umberto Eco'nun Baudolino romanında Gnostik yaratılış mitinin ayrıntılı bir tanımını yapan bir karakteri vardır. Başka bir Eco romanı olan Foucault'nun Sarkaç'ı da Yahudi mistisizmi, simya, komplo teorileri, Tapınak Şövalyeleri ve gerçek bir sarkaçtan oluşan Kabala sisteminin on Sephirot'u (Tanrı'nın nitelikleri) dahil olmak üzere Gnostik yönleri ve ezoterik unsurları ele alır. Ancak kitapta bu unsurlar yer alsa da, Eco'nun hikayesi aslında metafizik düşünceyi kusurlu olarak eleştiriyor gibi görünüyor; güç arayışına ve kötülüğe duyulan saygıya odaklanıyor. Hikayesini üç ana karakter dolduruyor. Biri Gnostik Sophia'nın vücut bulmuş hali olarak hizmet ediyor, diğeri halkının Yahudi olduğuna inanıyor ve üçüncüsü Tapınak Şövalyeleri üzerine bir tez ile doktora derecesine sahip. Arketip kahramanın eylem çağrısına yanıt veren üçü, iyinin kötülüğe ve ışığın güçlerinin karanlığa karşı (Gnostiklerin favori teması) savaşında entrika ve karşı komploya girer. Yunan romancı, şair ve oyun yazarı Nikos Kazantzakis, The Last Temptation of Christ adlı kitabında, İsa'nın son anlarında sıradan bir hayat tasavvur etmiş olma ihtimalini araştırdı.

--- SAYFA 401 ---

400'ü evlilik ve cinsiyeti içeriyordu. İsa/Mecdelli Meryem eşleşmesi, Gnostik erkek/kadın veya İsa/Sophia eşleşmesinde yankı bulacaktır. Yunanlı Zorba adlı kitabının filmi Kazantzakis'e dünyanın dikkatini çekti ancak İsa'nın Son Günahı, İsa'nın evli bir Yahudi olduğu fikrine şüpheyle karşı çıkanların onu kınamasına neden oldu. Martin Scorsese'nin The Last Temptation of Christ filmi, içeriğe yönelik tüm itirazlara rağmen büyük izleyici kitlesi topladı ve eleştirmenlerin beğenisini kazandı.

--- SAYFA 402 ---

401 Foucault sarkaç teorisi nedir? Astronomi ve fizik gibi bilimlerle ilgilenen Jean Bernard Léon Foucault, bir tel veya ip ile asılı duran bir sarkacın, asıldığı noktanın konumu ne olursa olsun, tamamen aynı yay ve yönde sallandığını gösterdi. Teste tabi tutulan fikir, dünyanın dönüşünün görsel kanıtını sağladı. Gnostikler ve onların inançları ve uygulamaları hakkında yazan çağdaş yazarlar arasında hem kurgu dışı hem de kurgu alanında çalışan yazarlar yer alır; ikincisi bilim kurgu ve fantaziden tarihsel kurguya kadar değişen türlerdedir. Timothy Freke ve Peter Gandy'nin The Jesus Mysteries adlı kurgusal olmayan çalışmaları Gnostisizmi ele alıyor ve İsa'nın efsanevi bir yaratılış olduğu konusunu araştırıyor. Merhum romancı Philip K. Dick, The Divine Invasion ve Valis adlı iki romanı için Gnostik geleneğin fikirlerini ödünç aldı. Romancı Ki Longfellow, The Secret Magdalene adlı tarihi romanında Gnostik Mary Magdalene'i sundu. Bilimkurgu/fantastik yazarı John Crowley, dört romanlık Aegypt dizisi için Gnostisizm'den ilham aldı ve bazı öğeler aldı. Anatole France, Demiurge Yaldabaoth'un öğretisini ve koruyucu meleği konu alan Meleklerin İsyanı adlı hicivli bir eser yazdı. İngiliz doğumlu yazar Philip Pullman'ın fantastik romanları Northern Lights, The Subtle Knife, The Amber Spyglass ve His Dark Materials'ın tümü Gnostik etkiyi gösteriyor. Önceki yazarlar, eserleri bazı Gnostik etkiler gösteren günümüz yazarlarının sayısını yalnızca kısmen temsil etmektedir.

--- SAYFA 403 ---

402 Gnostik inanç sistemleri, modernlerin, hatta alternatif dünyalar gerektiren fütüristik nitelikteki anlatılar için bile, kendi anlatıları için ilham ve ayrıntı alabileceği zengin bir tema, karakter (özellikle kozmolojilerinde) ve mit deposu sağlar. Film ve Televizyonda Gnostik Unsurlar Da Vinci Şifresi romanının dünya çapındaki başarısının ardından bir filmin gelmesi gerekiyordu. Ancak diğer Hollywood filmleri Gnostik etki göstermiştir; örneğin, gelecekteki bir zamanda dünyaya dini/felsefi bakış açısıyla Matrix üçlemesi. The Matrix ve The Matrix: Reloaded'ın teması, insanların insan doğası gereği yapmaya devam ettiği alışılmış seçimlere dayandığı için yanıltıcı olan gerçeklik algısını konu alıyordu. Birçok bakımdan bazı Gnostisizm inanç sistemleri için bir alegoriydi. Filmler, insanlığın gerçek dünyayı kucaklamak, yeni seçimler yapmak için yaşadığımız gündelik dünyadan mutlaka kurtulmak zorunda olduğunu söylüyor gibi. İkinci filmin Ölü Deniz Parşömenleri'ne ve ilk Hristiyan ortodoks babası İskenderiyeli Origen'e yaptığı göndermeler, parşömenlere veya tarihi figürlere aşina olmayanlar tarafından gözden kaçırılabilir. Ancak film, kahramanın yolculuğuna dair kadim bir efsaneyi konu aldığı için modern izleyicilerde yankı uyandırıyor. Kahramanı görevini üstlenmeye çağıran bir Kahin bile var. Diğer unsurlar arasında Mimar, Bir ve Neo (yeni olduğu gibi) yer alır. Da Vinci Şifresi'nden yıllar önce gösterime giren bir film olan Stigmata, Roma Katolik Kilisesi'nin kayıp bir müjdenin (görünüşe göre Thomas'ın Gnostik İncili) örtbas edilmesini konu alıyordu. Müjdenin öğretileri, özellikle de Tanrı'nın yüceliğiyle ilgili, kiliseyi ilgilendiriyordu ve güya mevcut hiyerarşiye tehdit oluştuyordu.

--- SAYFA 404 ---

403 Pleasantville filminde alternatif bir dünyaya yapılan Gnostik tipteki sivri göndermeleri gözden kaçırmak zordur. Bir kız kardeş ve bir erkek kardeşten oluşan karakterler, "siyah ve beyaz" insanların geleneksel ahlak tuzağına düştüğü neşesiz bir yer olan Pleasantville'in eski TV dünyasına taşınırlar. Hatta bir dişinin yemek için ağaçtan bir elmayı kopardığı bir sahne bile vardır; bu, kişinin İyiyi ve Kötüyü Bilgi Ağacı'ndan yediğinde olgunlaştığını veya aydınlanmış varlığa evrimleştiğini düşündürür. O filmde insanlar, ancak eski dünyanın katı ahlakından vazgeçerek, daha özgür, daha keyifli, kendi gerçeklerinin bilincinde olarak yaşayabildikleri zaman "renklenmeye" başlamışlardı. Pleasantville ve The Truman Show, Vanilla Sky, Dark City, The Thirteenth Floor ve Twelve Monkeys gibi diğer filmler, yanıltıcı bir kozmolojinin insanlığı köleleştirmek veya kısıtlamak için yaratıldığı ve yalnızca aydınlanma veya gerçeği aydınlatan kendini tanıma yoluyla insanların bu yanılsamadan kurtulabileceği yönündeki Gnostik fikri çeşitli şekillerde ortaya koyuyor. Da Vinci Şifresi ve Stigmata, Roma Katolik Kilisesi'ni veya içindeki grupları kötü adamlar olarak tasvir ediyor.

--- SAYFA 405 ---

404 Roma Katolik Kilisesi stigmatayı İsa'ya yapılan işkence ve acının işaretleri olarak tanımlar. Görünmez bir stigmata, bireyin acıyı deneyimlediği ancak Mesih'in Çilesinin görünür işaretlerini deneyimlemediği durumdur. Assisili Francis, Siennalı Catherine, Cenovalı Catherine, Tanrı Yahya ve diğerleri de dahil olmak üzere azizler ve mistikler, stigmatanın gözle görülür işaretlerini gösterdi. Tommy Gnosis, Hedwig ve Angry Inch filmindeki bir karakterin adıdır. Film, annesinin kimliğini almak isteyen ve cinsiyet değiştirme ameliyatı geçiren Doğu Berlinli transseksüel bir punk rock'çiyi konu alıyor. Prosedür başarısız oldu ve elinde sadece "kızgın bir santim" kaldı. Kahraman Amerika'ya kaçır, bir rock grubu kurar ve ruh eşini arar. Film, sözde Gnostik bir mit etrafında dönüyor ve manevi olgunluğu ve yüksek gerçeklikleri sembolize etmek için çift cinsiyetli durumun üstünlüğüne dair Gnostik inancı araştırıyor. Gnostik sembolleri, unsurları, etkileri ve temaları gösteren çok sayıda anime (Japon tarzı animasyon TV dizisi/çizgi film) ve manga (Japon tarzı basılı çizgi roman) vardır. Cartoon Network'te ve başka yerlerde görülenlerden bazıları arasında Revolutionary Girl Utena, Fullmetal Alchemist ve Big O yer alıyor. 1996'da başlatılan bir manga ve 1997'de anime olan Revolutionary Girl Utena, Gnostik temaları nedeniyle aralarında Hermann Hesse'nin Demian'ının da bulunduğu bir dizi kaynaktan ilham aldı. Dizide, her bölümdeki farklı güçlerle veya rakiplerle çatışmalarla yüzleşmek zorunda kalan, çift cinsiyetli bir genç kız kahramanı Utena yer alıyor.

--- SAYFA 406 ---

405 En iyi metafizik düzeyde anlaşılan pek çok belirsizlik ve birçok karışık metafor vardır. Viz Communications, Revolutionary Girl Utena'nın manga veya çizgi roman serisini yayınlıyor.

--- SAYFA 407 ---

406 Hermann Hesse, aralarında Siddhartha, Bozkırkurdu, Narcissus ve Goldmund'un da bulunduğu pek çok eser yazdı. Hesse, karakterleri için sıklıkla kendi kişiliğinin yönlerinden yararlandı. Narcissus ve Goldmund'da karakterler din adamı ve dünya adamıdır. Hesse, karşıtların her insanın içinde rekabet eden güçler olduğu ve her ikisinin de bütünlük için eşit derecede gerekli olduğu yönündeki Gnostik düşünceyi araştırıyor. Bir film uyarlamasının yanı sıra romanlar ve video oyunları da içeren başka bir manga ve anime olan Fullmetal Alchemist, dönüşüm çemberleri kullanarak maddeyi farklı malzemeye dönüştürmek için siyama bilimine dayanan Amestris adlı bir dünya olan alternatif bir Dünya'yı konu alıyor. Kahramanımız, siyama hataları sonucu sol bacağı ve sağ kolunu kaybeden genç Edward'dır. O ve erkek kardeşi annelerini ölümden döndürmeye çalışıyorlardı ama bu girişim başarısız oldu. Edward bacağı, Alphonse ise vücudunu kaybetti. Kardeşinin ruhunu kurtarmak için Edward, kardeşinin ruhunu bir zırh parçasına yapıştırmak için kolunu bıraktı. Uzuvarları Otomatik Posta parçalarıyla değiştirildiğinde Edward arayışına devam etti. Çocuklar Devlet Simyacısı olur, Felsefe Taşı'nı öğrenir ve onu bulmak için bir göreve çıkar. Dizi baştan sona dikkate değer Gnostik yönler içerir ve gerçek dünyadaki bazı ortaçağ simyacıları üzerindeki Gnostik etkilere atfedilebilir. Büyük O, modern dünyanın Gnostik draması olarak adlandırıldı çünkü antik Gnostisizm'e yerleşmiş unsurlarla dolu. Big O'nun konusu kahramanın etrafında dönüyor

--- SAYFA 408 ---

407 Bir müzakereci olan Roger Smith ve onun lanetli Paradigma Şehri'ndeki bireyler ile suçlular da dahil olmak üzere diğerleri arasındaki çatışmaları çözme girişimleri. Ayrıca, "Etkinlik"ten önce var olan dünyadan kalan dev bir robot ("Büyük O" olarak adlandırılır) olan Megadeus'u da gizlice kullanıyor. Smith'in görevi bu olay, dünya (hem geçmiş hem de şimdiki) ve Paradigma Şehri hakkındaki gerçeği keşfederken aynı zamanda iç ve dış çeşitli grupların şehre yönelik saldırılarını savuşturmaya çalışmaktır. Daha yüksek varoluş durumlarına yükseliş kavramı ve enerjisini çalmak amacıyla insanlığı ezme gücü ve iradesine sahip yükselmiş varlıklar ırkı, bazılarının bilim kurgu TV dizisi Stargate SGI'nın sahte tanrıların Gnostik unsurlarına sahip olduğunu iddia etmesine yol açtı. İnsan enerjisi, Ori olarak bilinen insan ırkının daha yüksek yükseliş seviyelerine ulaşmak için kullandığı yakıt görevi görür.

--- SAYFA 409 ---

408 Siyama nedir? Siyama, adi metallerin (ya da öyle sanıldığı gibi) altına dönüştürülebildiği bir sahte bilimdir; aynı zamanda sihirle de bağlantıları vardır. Siyamanın kelime dağarcığı, psikolog Carl Jung'un analitik psikoloji dünyasında keşfettiği bir kavram olan ruhsal inisiyasyonu öneren metaforlardan oluşur. Diğerleri siyamanın seks büyüsü için bir metafor olduğuna inanıyor. Çizgi roman dünyasında Gnostisizmin karamsarlık felsefesini insan dünyası ile birlikte kullanması nedeniyle X-Men serisinden bahsetmeye değer. Kötümserliğin Gnostik düşüncede yankıları vardı ve aslında sosyal organizasyon ve güçlü olanların iktidar konumlarında kendi iradelerini dayatma ve neyin doğru ya da yanlış olduğuna karar verme avantajları hakkındaki Platoncu fikirlere kadar uzanıyordu. X-Men'de mutantlar veya homo üstünler, insanlığın evrimsel ardıllarını temsil ediyordu. Gnostik inançlar da üstün bir ruhani seçkinleri içeriyordu. Gnostik Valentinianus mezhebi, daha önceki bir filozof olan Platon'un da benimsediği gibi, insanların üçlü bölünmesini benimsedi. Maniheistler veya Mani'nin takipçileri, ruhani elitlerine "Seçilmişler" adını verdiler. Ortaçağ Catharları kendilerinininkine Perfecti veya Parfaits adını verdiler. Müzik Üzerinde Gnostik Etki Müzisyen Tori Amos'un gazeteci Ann Powers ile birlikte yazdığı Parça Parça adlı kitabı, Mary Magdalene'in kanonik İncil'i yazdığına dair Gnostik inancı keşfetmeye iki bölüm ayırdı.

--- SAYFA 410 ---

409 John. Amos'un kitabı, şimdiye kadar hayatındaki tüm deneyimlerin ve etkilerin onun müzik kompozisyonlarına nasıl katkıda bulunduğunu vurguluyor. Müziğinin ayırt edici özelliği, kişisel unsurları din ve kutsal kadınsılık da dahil olmak üzere mitolojik arketiplerle birleştiren unutulmaz ve güzel sözlerdir. Powers'la kitapta ayrıntıları verilen bir dizi sohbette Amos, kadınların hayatındaki cinsellik ile kutsallığı uzlaştırmının zorlukları üzerine kafa yoruyor ve ayrıca kadınlık ve yaratıcılığın kökenlerini tartışıyor. Bazı şarkılarının ilham kaynaklarını açıkladı. Amos, dokuzuncu albümü The Beekeeper için hazırlanırken erken Hristiyanlığın köklerini araştırmaya başladığını ve Elaine Pagels'in The Gnostic Gospels'ini ve ayrıca Nag Hammadi kütüphanesinden çevrilmiş Gnostic Gospels'i okuduğunu belirtti. Amos'un Mecdelli Meryem'in hayatı ve Gnostik inançlar hakkındaki araştırması Arıcı'yı etkiledi. O albümde alegorik bir "gelecek fırtınaya" hazırlanmak için bir çağrı yapıyor.

--- SAYFA 411 ---

410 Çünkü yabancı bir kadının dudakları bal peteği gibi düşer ve ağzı yağdan daha pürüzsüzdür: Ama sonu pelin gibi acı, iki ucu keskin bir kelime kadar keskindir. Ayakları ölüme gidiyor; adımları cehennemi ele geçiriyor. Yaşam yolunu düşünmemen için, onun yolları hareketlidir, onları bilemezsin. — Atasözleri 5:3-6 Yorkshire, İngiltere'den Bill Nelson, yalnızca bir gitarist değil, aynı zamanda Gnostik dünyayı ilham için verimli bir zemin bulan bir söz yazarı ve ressamdır. Nelson yirmi yılı aşkın bir süredir Gnostik çıkarların peşinde koşuyor. Chance Encounters in the Garden of Lights adlı albümünde Gnostik etkiler uyandıran Gnostik öğeler ve başlıklar yer alıyor. Albümün ithaf bölümünde, bu yaratılışı inisiye arkadaşlarına "içerideki dünyanın irfanının ve onaylanmasının" bir kanıtı olarak sunduğunu yazdı. David Bowie, müziğiyle, şarkı sözleriyle ve sahne kişiliğiyle, sanatı aracılığıyla dünyanın ezoterik bir parçalanmasını ifade ediyor. Şarkı sözlerinden bazıları kötü dünyadan kurtuluşa çağrıda bulunurken, diğerleri ikilemleri, kutuplaşmaları ve yabancılaşmayı (Gnostik fikirler) araştırıyor. Bowie, müziği aracılığıyla kendini yeniden keşfetme ve ifade etme konusundaki Herkülvari çabalarıyla olduğu kadar sahnedeki çeşitli "yayımlarıyla" da eğlendiriyor. "Maddi Bir Dünyadaki Ruhlar" başlığı açıkça çok eski bir Gnostik kavramı yansıtmaktadır. Pop rock grubu The Police'in şarkısı 1980'lerde hit oldu. Sanatta Gnostik imgeler

--- SAYFA 412 ---

411 On dokuzuncu yüzyıl sanatçısı ve şairi William Blake, üretken yazılarında ve sanat eserlerinde maddi dünyaya olan güvensizliğini dile getirdi. Bir mistik olan Blake, Gnostiklerin antik dünyasında bulunanlarla yankı uyandıran birçok görüntü yarattı. Çoğu bilim adamı Blake'i bir Gnostik olarak adlandırmakta tereddüt eder, ancak onun mitolojik imgelerinin birçoğu Gnostik kozmolojik melekler, iblisler ve hatta Gnostik Demiurge ile paralellikler göstermektedir. Blake'in Eyüp Kitabı'ndaki illüstrasyonlar için kullandığı çizgi gravür serisi, kendi kişisel mitolojisinden görüntüleri İncil'den alıntılarla birleştiriyor. Blake'e göre Eyüp'ün manevi uyanışı, şair ve sanatçının manevi farkındalığı ve vizyonu ile paralellik taşıyordu. Blake, Dante'nin İlahi Komedyası için yaptığı sulu boya çizimlerinde, dizi boyunca deneyimin bedensel dünyasını temsil etmek için Dante'yi kırmızı renkte resmetti ve Virgil'i ruh dünyasını aktarmak için mavi renkte tasvir etti. Gnostik inançta bu iki dünya çatışma halindedir. Sanatçı Alex Gray'in Sophia tablosu, "Kutsal Aynalar" adını verdiği serinin bir parçası. Vizyon sahibi sanatçı, birçok antik mitolojik ve Gnostik fikri, kozmik anlayış ve birlik için mücadele etmesi gereken arketipsel varlıkların görüntülerine dönüştürdü. Grey'in resimleri anatomik olarak bir insan anatomisi atlasında bulunabilecek kadar ayrıntılıdır. Onun sanatsal vizyonu kusurlu ama mükemmelleşebilecek bir insanlık içindir. Grey'in kendi manevi arayışı yoluyla aşkınlık dünyasına yaptığı kişisel yolculuk, izleyicilerin kendi tanrısallıklarına doğru bir yolculuğa çıkmalarına olanak tanıyan Kutsal Aynalar adlı yirmi bir tabloyu yaratmasını sağladı. Bir bireyin ilahi doğasının tanınması ve kendini bilmeye doğru yolculuğu, eski Gnostik kavramların yankısıdır.

--- SAYFA 413 ---

412 Gnostik Oyunlar Popüler kültürdeki Gnostik unsurlar, popüler oyunlarda da (video ve bilgisayar oyunları dahil), özellikle etkileşimli olanlarda ve rol oynamayı içerenlerde bulunur. Dungeons & Dragons uzun yıllardır ortalıkta dolaşiyor ancak oyuncuları heyecanlandırmaya devam ediyor. Artık oyunu tamamlayan, Gnostik fikirlerle dolu yardımcı kitaplardır. Örneğin bir tanesi - The Book of Exalted Deeds - oyundaki keşişlerin (dövüş sanatlarında uzman olan) baş rahibi Pistis Sophia gibi görünen bir figür hakkında ayrıntıları ortaya koyuyor.

--- SAYFA 414 ---

413 The Book of Exalted Deeds, interaktif Dungeons & Dragons oyunu için kaynak kitap görevi görüyor. Oyun için son derece güçlü olduğu düşünülen büyümlü bir eseri ortaya çıkarıyor. Kitap, iyi güçler ve iyi uyum kullanarak kampanyalar yürütmek isteyen oyunculara yardımcı oluyor. Diğer ek kitaplar arasında Complete Arcane ve Book of Vile Darkness bulunmaktadır. Final Fantasy VII ve X, Kult ve Aeon Flux (ikincisi bir MTV animasyonlu bilim kurgu TV dizisidir) gibi Gnostik öğeler, temalar ve referanslar içerir. Elder God, Legacy of Kain adlı serideki oyunların en yenisi olan Defiance'ın bir karakteridir. Defiance çok sayıda Gnostik unsur ve referans içerir. Son olarak, Gnostik fikir ve imgelerle dolu olan bahsetmeye değer bir diğer oyun da Tales of Symphonia adlı oyundur. Biri gerileyen, diğeri ortaya çıkan iki dünyayı içeriyor. Melekler geleneksel olarak tasvir edilen ilahi varlıklar değildir. Herhangi bir oyunun merkezi unsuru olan arayış, kilise tarafından işlenen bir yalana dayanır ve tartışmasız bir tanrısal karakter ve oyunun ana kötü adamı olan Lord Yggdrasil'in güçlerinin üstesinden gelinmesini gerektirir.

--- SAYFA 415 ---

414 Ek A: Sözlük meshetme Bir kutsama eylemi olarak zeytin veya kokulu yağla ovma. Aramice İsa'nın ve birçok öğrencisinin konuştuğu birinci yüzyıl dili. Havari İsa'nın müjdeyi öğretmekle görevlendirdiği on iki öğrenciden biri. Achamoth Valentinianus Gnostisizmindeki orijinal (veya daha yüksek) Sophia'nın aksine alt Sophia. Aeon Latince "sonsuz kadar" anlamına gelen aeon kelimesinden türetilmiştir, tıpkı Yahudi-Hristiyan meleğinin ışıktan bir varlık olması gibi, Aeon da Yüce Varlığın bir yayılımıydı. Ancak Gnostik doktrinde ilk varlık, kendi iç varlığı olan Ennoea'ya (Düşünce) sahip bir Aeon'dur. Adamas İlahi Adem ve Pleroma'daki Seth'in babası, insanlığın babası Adem ile karıştırılmamalıdır. Androjen: Hem erkek hem de kadın olmak. İlk insan olan Adem çift cinsiyetli bir varlık olarak yaratılmıştır.

--- SAYFA 416 ---

415 Gnostik doktrinde, birçok yayılım (Sonsuzluklar veya Tanrı'nın nitelikleri) erkek-dişidir. kıyametle ilgili: Kıyamet veya bitiş zamanı ile ilgili İncil'deki kehanetle ilgili. Evrenin yok olacağına ilişkin vahiy kehaneti. Apocrypha Kaynağı şüpheli olan çeşitli dini edebi eserler. Bazı insanlar bu tür çalışmaların ilham verici olduğunu düşünüyor, ancak diğerleri bunları orijinalliği veya yazarlığı şüpheli olduğu için reddediyor. Özür dileyenler Hristiyanlığı savunan ve açıklayan ilk Hristiyan yazarlar. Archon Hükümdarı, özellikle baş arkon Demiurge ile ilişkili madde dünyasının bir meleği. Arimanius Yuhanna Apokrifyonu'nda Ferisi'nin adı. Autogenes "Kendi kendine doğan" veya "kendi kendine oluşan" kişi. Bir dizi Gnostik metinde Autogenes, İlahi Olan'a verilen bir lakaptır. Barbelo Herkesin Bilinmeyen Babası'nın ilk yayılımı. Sethian Gnostik yazılarında Barbelo, İlahi Anne'dir. Aynı zamanda Görünmez Ruh'un öngörüsü olarak da anılır. Basilides İkinci yüzyılın başlarında yaşamış ve Gnostisizm ekolü Valentinus tarafından gölgede bırakılmış bir Hristiyanlık öğretmeni. Gelin Odası

--- SAYFA 417 ---

416 Kutsal bir cinsel eylemi veya meditasyon gibi ezoterik bilgi ve teknikler kullanılarak erkek/dişi enerjilerinin mistik birleşimini içerebilecek gizemli bir Gnostik kutsal tören. Kıpti Eski Mısır dillerinden biri. Antik çağlardan günümüze ulaşan pek çok Gnostik metin, eski Yunancadan Kıpti diline yapılan çevirilerdir. Mısır Kıpti Kilisesi, dilin neslinin tükendiği düşünülse de, ayinlerinde hala bu dili kullanıyor. kodeks Birinci yüzyıldan itibaren Hristiyanlar tarafından kullanılan kitabın en eski biçimi. Bir kodeks genellikle birbirine dikilmiş ve deri bir kapağın içine yerleştirilmiş ve bağlanmış bir yığın el yazması sayfadan oluşuyordu. Kodeks, daha önceki zamanların parşömen ve balmumu tabletlerinin yerini aldı. inanç Hristiyan inancının ana maddelerinin resmi beyanı. Çeşitli yaratılış hikayelerinde, özellikle Platonik felsefede ve Yaratılış'ın Gnostik anlatısında, Yaratıcı tanrı veya yüce zanaatkar. Demiurge ve daha alt düzeydeki tanrılar maddi dünyayı kaostan yarattılar. Doketistler, İsa'nın yalnızca çarmıhta öldüğüne inanan ilk Hristiyanlardı. Bazı eski Gnostikler, İsa'nın bir bedeni olmadığı ve bu nedenle ne acı çektiği ne de öldüğü inancını destekliyordu. Hata Hata (kadın cinsiyeti), Valentinianus Gnostisizminde Bilgeliğin zıttı olarak kişileştirilmiştir. Esseneler

--- SAYFA 418 ---

417 Birinci yüzyılda çilecilik uygulayan Filistinli Yahudilerden oluşan bir mezhep. Uzmanların Essenelerin el yazmaları olduğuna inandığı Ölü Deniz Parşömenleri, tarikat üyelerinin yaşadığı Kumran köyünde keşfedildi. Efkariya Hristiyan ibadetinde kutsanmış ekmek ve şarabın törensel olarak yenilmesi. Efkariya aynı zamanda Gnostik geleneğin beş kutsal töreninden biridir. Havva Yaratılış kitabında Havva, insanın ilk annesidir. Septuagint'teki adı Yunanca "hayat" anlamına gelen Zoe'dir. beş mühür Sethian Gnostik ritüelinde, beş mühür vaftiz kutsallığıyla ilişkilendirilir. Muhtemelen ilahi veya göksel alemlere içsel mistik yükselişle bağlantılıdır. Gnosis Gnosis, aydınlanmaya giden bir yol olarak deneyimsel içsel "bilme" yoluyla kutsal olan her şeyin mistik açığa çıkışıdır. Gnostikler, kurtuluşları için irfanın gerekli olduğuna inanıyorlardı. Sapkınlıkları ve alışılmışın dışında fikirleri ortadan kaldırmaya çalışan, bu tür fikirlerin ortaya çıkıp Hristiyan inancına ve öğretilerine sızmasına neden olan sapkın bilimciler Proto-ortodoks Hristiyan liderler. hylic Gnostik doktrinde hylic, insanoğlunun en düşük seviyesidir. En üst düzeyde pnömatik Gnostikler vardı ve onları psişik Hristiyanlar izliyordu. Irenaeus

--- SAYFA 419 ---

418 MS 130'dan 202'ye kadar yaşayan Proto-Ortodoks Hristiyan lider. Lyons Piskoposu olarak görev yaptı. Gnostisizme karşı Hristiyan kilisesini hararetle savunarak Tüm Sapkınlıklara Karşı başlıklı bir kitap yazdı. Adil Yakup İsa'nın kardeşi ve Kudüs'teki ilk Hristiyan kilisesinin başı. Yakup'un Gizli Kitabı'nı yazdığı sanılıyor. Josephus Yahudi tarihçisi (MS 37-107 civarı), birinci yüzyıldaki Yahudiler hakkındaki yazıları o dönemden itibaren bilim adamlarının antik çağdaki o dönemi anlamalarına ve yazmalarına yardımcı oldu. Vaftizci Yahya Yahudi öğretmeni ve mesihvari bir figür. Hristiyanlıkta İsa'dan sonra ikinci sırada yer alır. İsa'yı Ürdün Nehri'nde vaftiz etti. Logos Tanrı'nın Sözü'nün kişileştirilmiş hali. Gnostikler Logos'u veya Söz'ü Tanrı'nın bilgeliğiyle eşitlediler. Magdalalı Meryem Filipus İncili'ne göre İsa'nın "sık sık öptüğü" seçkin kadın öğrencisi Mecdelli Meryem. Gnostikler ona büyük saygı duyuyorlardı ve o, erken bir Gnostik mezhebinin lideri olabilirdi. Katolik Kilisesi onu "Havarilerin Havarisi" olarak adlandırıyor ve Yunan Ortodoks geleneğinde de aynı şekilde anılıyor. Montanistler İkinci yüzyıldaki karizmatik bir hareketin kehanet niteliğindeki lideri Montanus'un takipçileri. Kutsal Ruh'un kendisi aracılığıyla konuştuğuna inanan Montanus, Mesih'in İkinci Gelişinin yakın olduğuna dair kıyamet görüşünü benimsedi.

--- SAYFA 420 ---

419 mistik Düzenli tefekkür, meditasyon, dua, oruç ve diğer münzevi uygulamalar yoluyla İlahi Olan ile kişisel bir ilişki arayan kişi. Kült adı İbranice "yılan" anlamına gelen nahash kelimesinden türeyen Naassenes Yılanlı Gnostikler. Naassenes'e göre yılan bilgeliği simgeliyordu. Pistis İnancı; Gnostik gelenekte sıklıkla Pistis Sophia veya Gnostik metinlerde İnanç Bilgeliğinin somutlaşmış hali olarak kullanılır. Pleroma Dolgunluğu. Tüm Aeon'ları ve İlahi yayımları ve bunların içinde bulundukları aşkın tanrının alemini kapsar. Pnömatik Gnostik inanca göre pnömatik manevi bir kişidir. Pnömatik aynı zamanda "Seth'in tohumu" veya Gnostik anlamına da geliyordu. Valentinianus Gnostisizmde pnömatik, insanın en yüksek seviyesiydi, bunu psişik ve ardından da en düşük seviye olan hylik takip ediyordu. pronöia Öngörü. Barbelo'yu görün. Protennoia İlk Düşünce (Forethink/Barbelo'nun aksine). Seth doktrininde Protennoia, İlahi Olan'dan dışı olarak kişileştirilen İlk Düşüncedir. sağ Sağ, Valentinianus geleneğine göre psişik insanlara atıfta bulunur. Valentinianusçular soldakileri de maddi insanlar olarak eşitlediler. dinlenmek

--- SAYFA 421 ---

420 Yunanca anapausis kelimesinden türeyen bu kelime, ilahi dinlenme ve dinginliği ifade eder. Gnostik inanca göre irfana ulaşan insanlar kutlu bir sessizlik ve huzur içinde yatarlar. Seth Adem ve Havva'nın oğlu. Genesis'e göre Seth, oğlu Kabil'in erkek kardeşini öldürmesinden sonra annesi Havva'nın bir başka tohumuydu. Gnostikler kendilerini Seth'in manevi tohumları veya çocukları olarak adlandırdılar. Simon Magus Havarilerin yaşadığı dönemde yaşamış Samiriyeli bir din öğretmeni. Yeni gelişen Hristiyan kilisesinin sapkın bilimcileri onu Gnostisizmin kurucusu olarak adlandırdılar. Simon Magus genellikle "ilk düşüncesi" olan Helena adında bir kadınla ilişkilendirilir. Petrus'un İşleri ve Havarilerin İşleri'nde ondan bir sihirbaz olarak söz ediliyordu. Sophia İlahi Bilgelik kişileştirilmiş. Gnostik metinlerde Sophia, Aeons'la birlikte maddi evreni yaratan ve ona hükmeden Demiurge'yi ortaya çıkarır. Gnostik mitlerde gözden düşer, kurtarılır ve yeniden dirilir. sinoptik İnciller Yeni Ahit'in ilk üç müjdesi için kullanılan terim - Matta, Markos ve Luka. Bunlar yan yana konulduğunda içerik olarak o kadar benzer ki, bilim adamları bunların muhtemelen aynı kaynak materyale dayandıklarını öne sürdüler. Tertullianus Hristiyan Kilisesi'nin ikinci ve üçüncü yüzyıllarında yaşamış güçlü bir ortodoks savunucu ve din yazarı. Tertullianus hem Latince hem de Yunanca biliyordu ve yazılarının çoğu zamanının dini inançlarını ve disiplinlerini ortaya koyuyor. Daha sonra oradan ayrıldı

--- SAYFA 422 ---

421 geleneksel Hristiyan kilisesi Monastiklere katıldı ve daha sonra kendi grubunu kurmak için bu tarikattan ayrıldı. Valentinus Popüler şair, düşünür, öğretmen ve onun adını taşıyan Gnostik hareketin kurucusu. Yeni ortaya çıkan Ortodoks Hristiyanlığın çerçevesi üzerine yerleştirilen Gnostik fikirleri ve uygulamaları geniş bir ilgi uyandırdı ve büyük bir taraftar kazandı; öyle ki kilise, onun hareketini kendi en büyük iç tehdidi olarak gördü. Yaldabaoth Sethian Gnostik metinlerinde Demiurgos'un veya fiziksel evrenin yaratıcısının adı. Yaldabaoth, "kaosun çocuğu" anlamına gelen Aramiceden gelir. Demiurge'nin diğer isimleri Sakla (Aramice'de "aptal") ve Samael'dir (Aramice'de "kör tanrı").

--- SAYFA 423 ---

422 Ek B: Web Sitesi Kaynakları Meryem İncili Bu site, Meryem İncili'nin çevrimiçi metnine bağlantılar sağlamanın yanı sıra, müjdeyle ilgili daha fazla bilgi ve uzman yorumlarını da sağlar. www.earlychristianwritings.com/gospelmary.html Gnosis Arşivi Bu site, Gnostik belgelerin kapsamlı bir seçimini içeren Gnostik Toplum Kütüphanesi de dahil olmak üzere, Gnostisizm hakkında bir bilgi deposudur. www.gnosis.org Markos'un Gizli İncili Bu site, Markos'un Gizli İncili hakkında bir bilgi kaynağı ve diğer sitelere bağlantılar içermektedir. www.historian.net/secmark.htm Platon'un Timaeus'u Bu site, Timaeus'un tüm metninin çevirisini içerir; burada Platon, muhtemelen Gnostik Demiurgos kavramını etkilemiş olan Demiurgos'tan bahseder. <http://classics.mit.edu/Plato/timaeus.html> Gnostik Toplum Kütüphanesi Bu site, İskenderiyeli Clement'e atfedilen ve Gizli İncil'den bazı materyaller içerdiği anlaşılan bir mektubu göstermektedir.

--- SAYFA 424 ---

423 Mark. www.webcom.com/gnosis/library/secm.htm New Advent Katolik Ansiklopedisi Bu site İncillerin tanımını ve açıklamasını sağlar. www.newadvent.org/cathen/06655b.htm Sinoptik İnciller Başlangıç Kitabı Bu site, yeni başlayan akademisyenlere sinoptik problemi tanıtıyor. <http://virtualreligion.net/primer/> The Gospel of Q Bu site, çeşitli çağdaş bilim adamlarının Q Kaynağı (sinoptik İnciller için şüpheli ek kaynak) hakkındaki görüşlerini karşılaştırmaktadır. www.earlychristianwritings.com/q-contents.html Q İncili'nin Gerçek İsa'sı Bu, din profesörü ve Q müjdesi bilgini James M. Robinson'un web sitesidir. www.religion-online.org/showarticle.asp?title=542 Mecdelli Meryem: Dördüncü İncil'in Yazarı mı? Ramon K. Jusino, M.A.'nın web sitesi olan bu site, Yuhanna İncili'nin yazarlığı hakkında yeni bilgiler sunmaktadır. http://ramon_k_jusino.tripod.com/magdalene.html İnternet Hristiyan Kütüphanesi'nin Erken Kilise Belgeleri Kılavuzu Bu site, Yeni Ahit kanonunun yanı sıra erken Hristiyan yazıları hakkında da bilgi içerir. www.iclnet.org/pub/resources/christian-history.html Antik Kitap Formları

--- SAYFA 425 ---

424 Hristiyanların kullandığı türden eski kitapların örneklerini (kitap rulosu ve kodeks gibi) görmek için bu siteye gidin. www.lib.umich.edu/pap/k12/bookforms.html İsteksiz Haberci Laodikya Konsili'nde karara bağlanan kanunların bir listesini bu Web sitesinde bulabilirsiniz. <http://relutant-messenger.com/council-of-laodicea.htm> Gerçeğin İncili Irenaeus'un Gerçeğin İncili'ne atıfta bulunan metnini okumak için bu sitedeki 3. kitap, 11. bölüm, 9. ayete bakın. www.ccel.org/fathers2 İlk Hristiyan Yazıları, Büyük Görünmez Ruhun Kutsal Kitabı olarak da bilinen Mısırlıların (Kıpti) İncilini bu Web sitesinde okuyun. www.earlychristianwritings.com/text/gospelegyptians.html Gnostisizmin Tarihi Gnostisizmin tarihini okumak için bu Web sitesine gidin. http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_Gnosticism On İki Havari Havariler hakkındaki bir Yunan Ortodoks kaynağı için bu siteye gidin. www.goarch.org/en/ourfaith/articles/article7065.asp

--- SAYFA 426 ---

425 Ek C: Metin Kaynakları Kutsal Yazılara Dair Metinler Bu kitapta alıntılanan Kutsal Kitap ve ilmiyal metinleri şu kaynaklardan alınmıştır: The Holy Bible: Old and New Testaments Kendinden telifsiz baskı, 1611 baskısına uygundur, genellikle Yetkili veya King James Versiyonu olarak bilinir. Cleveland ve New York: Dünya Yayıncılık Şirketi. (Telif hakkı veya yayın tarihi mevcut değildir.) Rabbimiz ve Kurtarıcımız İsa Mesih'in Yeni Ahit'i Orijinal Yunanca, Hollandaca İngilizce baskısından tercüme edilmiştir. New York. American Bible Society, 1869. Katolik Kilisesi İlmihali Papa II. John Paul tarafından yayımlanan resmi Latince metne uygun olarak revize edilmiştir. New York: Random House, Doubleday, 1997. Diğer Metinler Ek olarak destekleyici kaynaklar şunlardır: Armstrong, Karen. Tanrı'nın Tarihi, Yahudiliğin, Hristiyanlığın ve İslam'ın 4.000 Yıllık Arayışı. New York: Random House, Ballantine Books, 1993.

--- SAYFA 427 ---

426 Barnstone, Willis ve Marvin Meyer, ed., The Gnostic Bible, Gnostic Texts or Mystical Wisdom from the Ancient and Medieval Worlds . Cambridge: Harvard University Press, 2003. Brock, Ann Graham. Mary Magdalene, İlk Havari: Otorite Mücadelesi. Cambridge: Harvard University Press, 2003. Carmichael, Joel. Hristiyanlığın Doğuşu, Gerçeklik ve Mit. New York: Dorset Press, 1992. Ehrman, Bart D. Kayıp Hristiyanlıklar, Kutsal Yazılar İçin Savaşlar ve Hiç Bilmediğimiz İnançlar. New York: Oxford University Press, 2003. Ehrman, Bart D. Kayıp Kutsal Yazılar, Yeni Ahit'e Girmeyen Kitaplar. New York: Oxford University Press, 2003. Ehrman, Bart D. İsa'yı Yanlış Aktarmak: İncil'i Kimin ve Neden Değiştirdiğinin Arkasındaki Hikaye. New York: Harper Collins Publishers, Harpers San Francisco, 2005. Freke, Timothy ve Peter Gandy. İsa ve Kayıp Tanrıça: Orijinal Hristiyanların Gizli Öğretileri. New York: Three Rivers Press, 2001. Freke, Timothy ve Peter Gandy. İsa'nın Gizemleri: "Orijinal İsa" Pagan Tanrısı mıydı? New York: Three Rivers Press, 2001. Gaffney, Mark H. Naassene'lerin Gnostik Sırları: Son Akşam Yemeği'nin Başlatma Öğretileri. Rochester, Vermont: İç Gelenekler, 2004. Haskins, Susan. Mary Magdalen, Efsane ve Metafor. New York: Berkeley Publishing Group, River head Books, 1993. Kasser, Rodolphe, Marvin Meyer ve Gregor Wurst, editörler, Bart D. Ehrman'ın yorumlarıyla. Yahuda'nın İncili.

--- SAYFA 428 ---

427 Washington, D.C.: National Geographic Society, 2006. King, Karen. Magdalalı Meryem İncili: İsa ve İlk Kadın Havari. Santa Rosa, Kaliforniya: Pole Bridge Press, 2003. Klein, Peter. Katolik Kaynak Kitabı, Katolik Kilisesi hakkında Kapsamlı Bilgi Koleksiyonu. Dubuque: Harcourt Religion Publishers, 2000. Krosney, Herb. Kayıp İncil: Yahuda İskariyot'un İncili Arayışı. Washington, D.C.: National Geographic Society, 2006. Layton, Bentley, çevirmen. Gnostik Kutsal Yazılar. New York: Random House, Doubleday, 2003. LeLoup, Jean-Yves. Mary Magdalene'nin İncili. Rochester, Vermont: İç Gelenekler Uluslararası, 2002. Lester, Meera. Her Şey Mary Magdalene Kitabı. Avon, Massachusetts: Adams Media, 2006. Lockyer, Herbert. İncil'deki Bütün Kadınlar. Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 1967. Meeks, Wayne A. İlk Kentli Hristiyanlar: Havari Pavlus'un Sosyal Dünyası. İkinci Basım. New Haven ve Londra: Yale University Press, 2003. Meyer, Marvin. Gnostik Keşifler: Nag Hammadi Kütüphanesinin Etkisi. New York: HarperCollins Publishers, HarperSan-Francisco, 2005. Meyer, Marvin, Esther A. De Boer ile birlikte. Meryem İncilleri: İsa'nın Arkadaşı Mecdelli Meryem'in Gizli Geleneği. New York: HarperCollins Publishers, 1994. Meyer, Marvin, Harold Bloom'un yorumlarıyla. Thomas'ın İncili, İsa'nın Gizli Sözleri. New York: HarperCollins Publishers, 1992.

--- SAYFA 429 ---

428 Miller, Robert J., ed., Karen King'in girişiyle. Tam İnciller: Açıklamalı Alimler Versiyonu. Sonoma, Kaliforniya: Polebridge Press, 1992. Pagels, Elaine. İnancın Ötesinde: Thomas'ın Gizli İncili. New York: Random House, 2003. Pagels, Elaine. Gnostik İnciller. New York: Random House, Vintage Books Edition, 1989. Picknett, Lynn. Meryem Magdalene. New York: Avalon Publishing Group, Carroll & Graff Publishers, 2003. Robinson, James M., ed. İngilizce Nag Hammadi Kütüphanesi: Gnostik Kutsal Yazıların Tek Ciltte Tamamlanan Kesin Çevirisi. New York: HarperCollins Publishers, 1990. Wylen, Stephen M. İsa Zamanındaki Yahudiler, Giriş . Mahwah, New Jersey: Paulist Press, 1996.

--- SAYFA 430 ---

429 SERİSİ İŞLETME VE KİŞİSEL FİNANS Herşey® Muhasebe Kitabı Herşey® Bütçeleme Rezervasyonu Herşey® İş Planlaması Kitap Herşey® Koçluk ve Mentorluk Kitap Herşey® Bağış Toplama Rezervasyonu Herşey® Borçtan Kurtulun Kitap Herşey® Hibe Yazma Kitabı Herşey® Ev Tabanlı İş Kitabı, 2. Baskı. Everything® Ev Satın Alma Kitabı, 2. Baskı. Everything® Ev Satış Kitabı, 2. Baskı. Everything® Yatırım Kitabı, 2. Baskı. Everything® Ev Sahibilik Kitabı Everything® Liderlik Kitabı Everything® İnsanları Yönetmek Kitabı, 2. Baskı. Everything® Müzakere Rezervasyonu Everything® Çevrimiçi Açık Artırmalar Rezervasyon yaptırın Everything® Çevrimiçi İşletme Kitabı Everything® Kişisel Finans 20'li ve 30'lu Yaşlarınızda Herşey® Kişisel Finans Rezervasyonu Everything® Rezervasyonu Proje Yönetimi Kitabı

--- SAYFA 431 ---

430 Everything® Gayrimenkul Yatırımı Book Everything® Robert'ın Kuralları Kitabı, \$7,95 Everything® Satış Rezervasyonu Everything® Kendi İşinizi Başlatın Kitabı, 2. Baskı. Herşey® Vasiyetnameler ve Emlak Planlama Kitabı PİŞİRME Herşey® Barbekü Yemek Kitabı Herşey® Barmenin Kitabı, \$9,95 Herşey® Çin Yemek Kitabı Herşey® Klasik Yemek Tarifleri Kitap Herşey® Kokteyl Partileri ve İçecekler Kitap Herşey® Üniversite Yemek Kitabı Herşey® Bebek ve Küçük Çocuklar için Yemek Kitabı Herşey® İki Kişilik Yemek Kitabı Herşey® Diyabet Yemek Kitabı Herşey® Kolay Gurme Yemek Kitabı Herşey® Fondü Yemek Kitabı Herşey® Fondü Partisi Kitabı Herşey® Glutensiz Yemek Kitabı Herşey® Glisemik İndeks Yemek Kitabı Herşey® Izgara Yemek Kitabı Herşey® Dakikalar İçinde Sağlıklı Yemekler Yemek Kitabı Herşey® Tatil Yemek Kitabı Herşey® Hint Yemek Kitabı Herşey® İtalyan Yemek Kitabı Herşey® Düşük Karbonhidratlı Yemek Kitabı Herşey® Az Yağlı Yüksek Lezzetli Yemek Kitabı Herşey® Az Tuzlu Yemek Kitabı

--- SAYFA 432 ---

431 Herşey® Bir Aylık Yemekler Yemek Kitabı Herşey® Akdeniz Yemek Kitabı Herşey® Meksika Yemek Kitabı Herşey® Tek Kapta Yemek Kitabı Herşey® Hızlı ve Kolay 30 Dakika, 5 Malzemeli Yemek Kitabı Herşey® Hızlı Yemekler Yemek Kitabı Herşey® Yavaş Pişirici Yemek Kitabı Herşey® Kalabalık için Yavaş Pişirme Yemek Kitabı Herşey® Çorba Yemek Kitabı Herşey® Tex-Mex Yemek Kitabı Herşey® Tayland Yemek Kitabı Herşey® Vegetaryen Yemek Kitabı Herşey® Vahşi Oyun Yemek Kitabı Herşey® Şarap Kitabı, 2. Baskı. GAMES Everything® 15 Dakikalık Sudoku Kitabı, 9,95 USD Everything® 30 Dakikalık Sudoku Kitabı, 9,95 USD Everything® Blackjack Strateji Kitabı, Everything® Beyin Zorlanması Kitabı, 9,95 USD Everything® Köprü Kitabı Everything® Kart Oyunları Kitabı Everything® Kart Hileleri Kitabı, 9,95 USD Everything® Casino Kumar Kitabı, 2. Baskı Everything® Satranç Temelleri Kitabı Everything® Craps Strateji Kitabı Everything® Bulmaca ve Bulmaca Kitabı Everything® Bulmaca Mücadele Kitabı

--- SAYFA 433 ---

432 Everything® Cryptograms Book, 9,95 USD Everything® Easy Crosswords Book Everything® Easy Kakuro Kitabı, 9,95 USD Everything® Oyunlar Kitabı, 2. Baskı. Everything® Dev Sudoku Kitabı, 9,95 \$ Everything® Kakuro Challenge Kitabı, 9,95 \$ Everything® Büyük Baskılı Bulmaca Yarışma Kitabı Everything® Büyük Baskılı Bulmaca Kitabı Everything® Yanal Düşünme Bulmaca Kitabı, 9,95 \$ Everything® Labirentler Kitabı Everything® Kalem Bulmaca Kitabı, 9,95 \$ Everything® Poker Strateji Kitabı Everything® Bilardo ve Bilardo Rezervasyonu Everything® IQ Kitabınızı Test Edin, 9,95 \$ Everything® Texas Hold 'Em Kitabı, 9,95 \$ Herşey® Seyahat Bulmaca Kitabı, 9,95 \$ Herşey® Kelime Oyunları Mücadele Kitabı Herşey® Kelime Arama Kitabı SAĞLIK Herşey® Alzheimer Kitabı Herşey® Diyabet Kitabı Everything® Yetişkin Bipolar Bozukluğu için Sağlık Rehberi Everything® Kaygıyı Kontrol Etmek için Sağlık Rehberi Everything® Fibromiyalji için Sağlık Rehberi Everything® Tiroid Hastalığı Sağlık Rehberi Everything® Hipnoz Kitabı Everything® Düşük Kolesterol Kitabı Everything® Masaj Kitabı

--- SAYFA 434 ---

433 Herşey® Menopoz Kitabı Herşey® Beslenme Kitabı Herşey® Refleksoloji Kitabı Herşey® Stres Yönetimi Kitabı TARİHİ Herşey® Amerikan Hükümeti Kitabı Herşey® Amerikan Tarihi Kitabı Herşey® İç Savaş Kitabı Herşey® Masonlar Kitabı Herşey® İrlanda Tarihi ve Mirası Kitabı Herşey® Orta Doğu Kitabı HOBİLER Herşey® Mum Yapımı Kitabı Herşey® Karikatür Kitabı Herşey® Para Koleksiyonu Kitabı Herşey® Çizim Kitabı Herşey® Soy Ağacı Kitabı, 2. Baskı. Everything® Örgü Kitabı Everything® Düğümler Book Everything® Fotoğraf Kitabı Everything® Kapitane Kitabı Everything® Scrapbooking Book Everything® Dikiş Kitabı Everything® Ahşap İşleme Kitabı Kalınlaştırılmış başlıklar seriyeye eklenen yeni ürünlerdir. Aksi belirtilmediği sürece All Everything® kitaplarının fiyatı 12,95 \$ veya 14,95 \$'dır. Fiyatlar önceden bildirilmeksizin değiştirilebilir.

--- SAYFA 435 ---

434 EV GELİŞTİRME Everything® Feng Shui Book Everything® Feng Shui Düzenleyici Kitap, 9,95 \$ Everything® Fix-It Book Everything® Ev Dekorasyonu Kitap Everything® Ev Depolama Çözümleri Book Everything® Ev Yapımı Kitap Everything® Çim Bakımı Her Şeyi Ayırın Evinizi Organize Edin Kitabı ÇOCUK KİTAPLARI Tüm başlıklar 7,95 \$ Everything® Çocuk Hayvan Bulmacası ve Etkinlik Kitabı Everything® Çocuk Beyzbol Kitabı, 4. Baskı. Herşey® Çocuklar için İncil Trivia Kitap Herşey® Çocuklar için Böcekler Kitabı Herşey® Çocuklar için Arabalar ve Kamyonlar Bulmaca ve Aktivite Kitabı Herşey® Çocuklar için Noel Bulmaca ve Aktivite Kitabı Herşey® Çocuklar için Yemek Kitabı Herşey® Çocuklar için Çılgın Bulmacalar Kitap Herşey® Çocukların Dinozorları Kitap Herşey® Çocukların İlk İspanyolca Bulmaca ve Aktivite Kitabı Everything® Çocuklar için Brüt Gizli Resimli Kitap Herşey® Çocuklar için Brüt Şakalar Kitabı Herşey® Çocuklar için Brüt Labirentler Kitabı Herşey® Çocuklar için Brüt Bulmaca ve Aktivite Kitabı Herşey® Çocuklar için Cadılar Bayramı Bulmaca ve Aktivite Kitabı Herşey® Çocuklar için Gizli Resimli Kitap

--- SAYFA 436 ---

435 Herşey® Çocuklar için Atlar Kitap Herşey® Çocuklar için Şaka Kitabı Herşey® Çocuklar için Taktik Kitabı Herşey® Çocuklar için İspanyolca Kitabı Herşey® Çocuklar için Matematik Bulmacalar Kitap Herşey® Çocuklar için Labirentler Kitap Herşey® Çocuklar için Para Kitabı Herşey® Çocuklar için Doğa Kitabı Herşey® Çocuklar için Korsanlar Bulmaca ve Aktivite Kitabı Herşey® Çocuk Prenses Bulmaca ve Aktivite Kitabı Herşey® Çocuk Bulmaca Kitabı Herşey® Çocuk Bilmeceleri ve Zeka Oyunları Kitap Herşey® Çocuklar için Bilim Deneyleri Kitap Her Şey® Çocuk Köpekbalıkları Kitabı Everything® Çocuklar için Futbol Kitabı Everything® Çocuklar için Seyahat Aktivite Kitabı ÇOCUKLAR İÇİN HİKAYE KİTAPLARI Everything® Çocuklar için Peri Masalları Kitabı DİL Everything® CD'li Konuşmalı Japonca Kitabı, 19,95 USD Everything® Fransızca Dilbilgisi Kitabı Everything® Fransızca Cümle Kitabı, 9,95 USD Everything® Fransızca Fiil Kitabı, 9,95 USD Everything® CD'li Almanca Alıştırma Kitabı, 19,95 USD Everything® İngilizce Kitabı Everything® Fransızca Öğrenme Kitabı

--- SAYFA 437 ---

436 Everything® Almanca Öğrenme Kitabı Everything® Öğrenme İtalyanca Kitabı Everything® Öğrenme Latince Kitabı Everything® İspanyolca Öğrenme Kitabı Everything® Rusça Alıştırma Kitabı, CD'li, 19,95 \$ Everything® İşaret Dili Kitabı Everything® İspanyolca Dilbilgisi Kitabı Everything® İspanyolca Cümle Kitabı, 9,95 \$ Everything® İspanyolca Pratik Kitabı, CD'li, 19,95 \$ Everything® İspanyolca Fiil Kitabı, 9,95 \$ MÜZİK Everything® CD'li Bateria Kitabı, 19,95 \$ Everything® Gitar Kitabı Everything® Gitar Akorları Kitabı CD ile, 19,95 \$ Everything® Ev Kayıt Kitabı Everything® Müzik Teorisi Kitabı, CD ile, 19,95 \$ Everything® Reading Music Book, CD ile 19,95 Everything® Rock & Blues Gitar Kitabı (CD ile), 19,95 \$ Everything® Şarkı Yazımı Kitabı NEW AGE Everything® Astroloji Kitabı, 2. Baskı. Everything® Doğum Günü Kişilik Kitabı Everything® Dreams Book, 2. Baskı. Everything® Aşk İşaretleri Kitabı, 9,95 Dolar Everything® Numeroloji Kitabı Everything® Paganizm Kitabı Everything® El Falı Kitabı

--- SAYFA 438 ---

437 Everything® Medyum Kitabı Everything® Reiki Book Everything® Sex Signs Book, \$9,95 Everything® Tarot Kitabı, 2. Baskı. Everything® Wicca and Witchcraft Book EBEVEYNLİK Everything® Bebek İsimleri Kitabı, 2. Baskı. Herşey® Bebek Partisi Rezervasyonu Herşey® Bebeğin İlk Yemeği Kitabı Herşey® Bebeğin İlk Yılı Kitabı Herşey® Doğum Kitabı Herşey® Emzirme Kitabı Herşey® Baba Adayı Kitap Herşey® Babanın İlk Yılı Kitabı Everything® Bebek İçin Hazır Olun Kitabı Herşey® Bebeğinizi Uyut Kitabı, 9,95 \$ Everything® Hamile Kalma Kitabı Everything® Bir Yaşındaki Bir Çocuğu Büyütme Rehberi Everything® İki Yaşındaki Bir Çocuğu Yetiştirme Rehberi Everything® Evde Eğitim Kitabı Everything® Annenin İlk Yılı Book Everything® Çocuklar ve Boşanma için Ebeveyn Rehberi Everything® ADD/DEHB Olan Çocuklar İçin Ebeveyn Rehberi Everything® Asperger Sendromlu Çocuklar İçin Ebeveyn Rehberi Everything® Otizmlili Çocuklar için Ebeveyn Rehberi Everything® Bipolar Bozukluğu Olan Çocuklar İçin Ebeveyn Rehberi Everything® Disleksi Olan Çocuklar İçin Ebeveyn Rehberi

--- SAYFA 439 ---

438 Herşey® Ebeveynlerin Olumlu Disiplin Rehberi Everything® Ebeveynlerin Başarılı Bir Çocuk Yetiştirme Rehberi Everything® Ebeveynlerin Erkek Çocuk Yetiştirme Rehberi Everything® Ebeveynlerin Kardeş Yetiştirme Rehberi Everything® Ebeveynlerin Duyu Bütünleme Bozukluğu Rehberi Everything® Ebeveynlerin Öfke Nöbetleri Rehberi Everything® Ebeveynlerin Aşırı Kilolu Çocuk Rehberi Everything® Ebeveynlerin İradeli Çocuk Rehberi Everything® Bir Genç Ebeveynlik Kitabı Everything® Tuvalet Eğitimi Kitabı, \$9,95 Everything® Gebelik Kitabı, 2. Baskı. Everything® Pregnancy Fitness Book Everything® Pregnancy Nutrition Book Everything® Pregnancy Organizer, 2. Baskı, 16,95 \$ Everything® Bebek Aktiviteleri Kitap Everything® Bebek Kitabı Everything® Tween Book Everything® İkizler, Üçüzler ve Daha Fazlası Kitabı PETS Everything® Akvaryum Kitap Everything® Boxer Book Everything® Kedi Kitabı, 2. Baskı. Everything® Chihuahua Book Everything® Dachshund Book Everything® Köpek Book Everything® Köpek Sağlığı Book Everything® Köpek Sahibinin Organizatörü, \$16,95

--- SAYFA 440 ---

439 Herşey® Köpek Eğitimi ve Püf Noktaları Her Şeyi Ayırın® Alman Çoban Her Şeyi Ayırın® Golden Retriever Her Şeyi Ayırın® At Kitabı Her Şey® At Bakımı Kitabı Her Şey® Binicilik Kitabı Her Şey® Labrador Retriever Her Şeyi Ayırın® Kaniş Kitabı Her Şey® Pug Her Şeyi Ayırın® Köpek Yavrusu Kitabı Her Şey® Rottweiler Her Şeyi Ayırın® Küçük Köpekler Her Şeyi Ayırın® Tropikal Balık Kitabı Her Şey® Yorkshire Terrier Kitabı REFERANS Herşey® Bloglama Kitabı Herşey® Kelime Dağarcığınızı Oluşturun Her Şey® Araç Bakım Kitabı Everything® Klasik Mitoloji Kitabı Everything® Da Vinci Kitabı Everything® Boşanma Kitabı Everything® Einstein Kitabı Everything® Görgü Kuralları Kitabı, 2. Baskı. Herşey® İcatlar ve Patentler Kitap Herşey® Mafia Kitabı Herşey® Felsefe Kitabı Herşey® Psikoloji Kitabı Herşey® Shakespeare Kitabı

--- SAYFA 441 ---

440 DİN Her Şey® Melekler Her Şeyi Kitap® İncil Kitabı Her Şey® Budizm Kitabı Her Şey® Katoliklik Her Şeyi Kitap® Hristiyanlık Kitabı Her Şey® İncil Tarihi Kitap Her Şey® İsa Kitabı Her Şey® Yahudi Tarihi ve Mirası Kitabı Her Şey® Yahudilik Her Şeyi Kitabı® Kabala Kitabı Her Şey® Kur'an Kitabı Her Şey® Meryem Kitabı Her Şey® Meryem Magdalene Kitabı Her Şey® Dua Kitabı Her Şey® Azizler Kitabı Her Şey® Tevrat Kitabı Her Şey® İslam'ı Anlamak Her Şeyi Kitap® Dünya Dinleri Kitap Her Şey® Zen Kitabı OKUL & KARIYER Everything® Alternatif Kariyer Book Everything® Kariyer Testleri Book Everything® College Major Test Book Everything® College Survival Book, 2. Baskı Everything® Kapak Mektubu Kitabı, 2. Baskı. Everything® Film Yapımı Kitabı

--- SAYFA 442 ---

441 Everything® Get-a-Job Book Everything® Guide to Being a Paralega Everything® Guide to Being a Real Estate Agent Everything® Guide to Being a Sales Rep Everything® Guide to Careers in Health Care Everything® Guide to Careers in Law Enforcement Everything® Guide to Government Jobs Everything® Guide to Starting and Running a Restaurant Everything® Job Interview Book Everything® New Nurse Book Everything® New Teacher Book Everything® Paying for College Book Everything® Practice Interview Book Everything® Resume Book, 2nd Ed. Everything® Study Book SELF-HELP Everything® Dating Book, 2nd Ed. Everything® Great Sex Book Everything® Kama Sutra Book Everything® Self-Esteem Book SPORTS & FITNESS Everything® Easy Fitness Book Everything® Fishing Book Everything® Golf Instruction Book Everything® Pilates Book Everything® Running Book Everything® Weight Training Book

--- SAYFA 443 ---

442 Everything® Yoga Kitabı SEYAHAT Gemi Tatilleri için Everything® Aile Rehberi Everything® Hawaii Aile Rehberi Everything® Las Vegas Aile Rehberi, 2. Baskı. Everything® Meksika Aile Rehberi Everything® Aile Rehberi New York City, 2. Baskı. Karavan Seyahati ve Kamp Alanları için Everything® Aile Rehberi Karayipler için Everything® Aile Rehberi Walt Disney World Resort®, Universal Studios® ve Greater Orlando için Everything® Aile Rehberi, 4. Baskı. Devremülkler için Everything® Aile Rehberi Washington D.C. için Everything® Aile Rehberi, 2. Baskı. Everything® New England Rehberi DÜĞÜNLER Everything® Bekarlığa Veda Partisi Kitabı, 9,95 Dolar Everything® Nedime Kitabı, 9,95 Dolar Everything® Destination Düğün Kitabı Everything® Kaçış Kitabı, 9,95 Dolar Everything® Gelinin Babası Kitabı, 9,95 Dolar Everything® Damat Kitabı, 9,95 Dolar Everything® Gelinin Annesi Kitabı, 9,95 Dolar Everything® Açık Hava Düğün Kitabı Everything® Düğün Kitabı, 3. Baskı. Everything® Düğün Kontrol Listesi, 9,95 \$ Everything® Düğün Görgü Kuralları Kitabı, 9,95 \$ Everything® Düğün Organizatörü, 2. Baskı, 16,95 \$

--- SAYFA 444 ---

443 Everything® Wedding shower kitabı, 9,95 dolar Everything® Wedding Vows kitabı, 9,95 dolar Everything® Wedding Workout Book Everything® Weddings on a Budget Book, 9,95 dolar WRITING Everything® Yaratıcı Yazma Kitabı Everything® Yayınlanmış Kitabı Alın, 2. Baskı. Everything® Dilbilgisi ve Stil Kitabı Everything® Kitap Yazma Rehberi Proposa Everything® Roman Yazma Rehberi Everything® Çocuk Kitapları Yazma Rehberi Everything® Araştırma Makaleleri Yazma Rehberi Everything® Senaryo Kitabı Everything® Şiir Kitabı Yazma Everything® İyi Yazma Kitabı Kitapların satıldığı her yerde mevcut! Sipariş vermek için 800-258-0929'u arayın veya www.everything.com adresinden bizi ziyaret edin Everything® ve Everything.com®, F+W Publications, Inc.'nin tescilli ticari markalarıdır.